

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

پروفایل ولایت بادغیس

چشم انداز انکشاف اقتصادی و اجتماعی

ریاست اقتصاد ولایت بادغیس

حمل ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار
۲	سپاسگزاری
۲	پیام والی
۴	خلاصه
۵	شیوه تدوین
۵	معرفی سند
۷	فصل اول
۷	معرفی ولایت:
۸	ولایت در آینه تاریخ
۹	وجه تسمیه آن
۱۰	موقعیت جغرافیائی و اقلیم (با ذکر ولسوالی ها و سرحدات)
۱۰	نفوس:
۱۱	معلومات دیموگرافی (نفوس) شهری و دهاتی و کوچی
۱۲	نیروی کار باسواد:
۱۳	وضعیت توپوگرافی ولایت
۱۳	ساحات باستانی و آبدات تاریخی (رسم و رواج ولایت)
۱۴	مراسم عروسی
۱۵	مراسم عزاداری
۱۵	مراسم تولد
۱۵	بازی های محلی مربوط ولایت بادغیس
۱۶	فصل دوم
۱۶	تحلیل وضعیت عمومی ولایت
۱۶	تحلیل وضعیت موجود سکتور صحت (به تفکیک ولسوالی ها)
۱۷	جهات استراتژیک وزارت صحت عامه:
۱۷	تعداد دسترسی به عرضه خدمات ابتدایه صحی:
۱۸	تحلیل منابع موجوده بادر نظر داشت شاخص های ذیل
۱۸	تعداد مراکز صحی نظر به نوع:
۱۹	تعداد پرسونل به تفکیک رشته:
۱۹	تعداد داکتران و متخصصین، نرس و قابله به تفکیک جنسیت:
۲۱	سرمایه گزاری
۲۱	۲- تحلیل وضعیت موجود سکتور معارف (به تفکیک ولسوالی ها)
۲۲	تحلیل منابع موجوده بادر نظر داشت شاخص های ذیل
۲۲	تعداد مکاتب ثبت شده (ابتدایه، متوسطه و لیسه)
۲۲	میزان سطح سواد بالاتر از ۱۴ سال (مجموع / به تفکیک مرد و زن)
۲۴	تعداد استادان پوهنتون به تفکیک جنسیت

۲۵ سرمایه گذاری
۲۵ میزان سرمایه گذاری خصوصی در سکتور معارف و فرهنگ:
۲۵ موسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور معارف
۲۶ ۳- تحلیل وضعیت موجوده سکتور زیربنا و منابع طبیعی (به تفکیک و لسوالی ها)
۲۷ هدف و ساحه فعالیت سکتور:
۲۷ اهداف:
۲۷ استراتیژی:
۲۸ تحلیل وضعیت:
۲۸ تحلیل منابع موجود بادر نظر داشت شاخص های ذیل
۲۸ وزارت امور شهر سازی و مسکن
۲۸ اهداف:
۲۹ وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی
۲۹ اهداف:
۲۹ استراتیژی ها:
۲۹ تحلیل وضعیت:
۳۰ تعداد میادین هوایی دسترسی به ترانسپورت هوایی
۳۰ دسترسی خدمات ترانسپورت زمینی
۳۱ دسترسی به انرژی برق وضعیت فعلی توزیع انرژی برق
۳۱ دسترسی به آب آشامیدنی صحتی
۳۲ دسترسی به خدمات مخابراتی و تکنالوژی معلوماتی
۳۲ اشتغال نفوس در سکتور زیربنا
۳۳ انواع معادن و ظرفیت آنها:
۳۳ در بخش عواید و قرارداد ها:
۳۴ ارزش صادرات سالانه فابریکات تولیدی / صنعتی
۳۴ تحلیل وضعیت موجود سکتور زراعت و انکشاف دهات (به تفکیک و لسوالی ها)
۳۶ تحلیل منابع موجوده بادر نظر داشت شاخص های ذیل
۳۷ فیصدی اشتغال در سکتور زراعت:
۳۷ مصنوینت غذایی:
۳۷ تعداد کانال های آبیاری با ظرفیت آن
۵۱ تعداد ذخایر آب زراعتی / ظرفیت:
۵۱ تعداد بند های ابگردان / ظرفیت آبیاری:
۵۱ فارم های حیوانی و زراعتی / تعداد و ظرفیت:
۵۱ میزان/تعداد خانم های دخیل در فعالیت های زراعتی:
۵۱ مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور زراعت (حداقل ۵) سال قبلی:
۵۱ سرمایه گذاری
۵۱ میزان مصرف بودجه انکشافی سالانه سکتور زراعت (حداقل ۵) سال قبلی:
۵۲ مجموع عواید سکتور زراعت (حداقل ۵) سال قبلی:

- ۵۲.....میزان سرمایه‌گذاری خصوصی در سکتور زراعت:.....
- ۵۲.....مؤسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زراعت:.....
- ۵۲.....۵- تحلیل وضعیت موجود سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی (به تفکیک ولسوالی‌ها).....
- ۵۲.....وضعیت فقر.....
- ۵۳.....میزان فقر.....
- ۵۳.....تحلیل منابع موجود بادر نظر داشت شاخص‌های ذیل.....
- ۵۳.....میزان نفوس در سن کار به تفکیک ساحه زیست شهری ودهاتی.....
- ۵۳.....فیصدی نیروی کار.....
- ۵۳.....میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت.....
- ۵۳.....میزان بیکاری به تفکیک جنسیت.....
- ۵۳.....نیروی کار باسواد.....
- ۵۳.....سهم اشتغال در سکتور اقتصاد (تولید و تجارت).....
- ۵۴.....سرمایه‌گذاری.....
- ۵۴.....میزان سرمایه‌گذاری خصوصی.....
- ۵۴.....ارزش تولیدات وخدمات.....
- ۵۴.....ارزش صادرات وواردات.....
- ۵۵.....ارزش تولیدات صنایع دستی.....
- ۵۵.....تعداد بانک‌ها به تفکیک دولتی وخصوصی.....
- ۵۵.....بنادر تجارتي وگمرکات.....
- ۵۶.....ساختارهای اجتماعی، و تحلیل جندر:.....
- ۵۷.....نهاد های مدنی در ولایت بادغیس.....
- ۵۸.....نماینده‌گی‌های سیاسی.....
- ۵۹.....وضعیت کوچی‌ها،.....
- ۵۹.....خلص معلومات درباره وضعیت کوچیها ولایت بادغیس.....
- ۶۰.....فعالیت رسانه‌ها.....
- ۶۰.....رادیوهای قابل دسترس در بادغیس.....
- ۶۱.....فرهنگ و جوانان،.....
- ۶۳.....امور دینی و مذهبی:.....
- ۶۴.....ورزش و تربیت بدنی.....
- ۶۶-۶.....تحلیل وضعیت موجود سکتور مسئولیت اجتماعی: (به تفکیک ولسوالی‌ها).....
- ۶۷-۷.....تحلیل وضعیت موجوده سکتور حکومتمداری (به تفکیک ولسوالی‌ها).....
- ۶۷.....تقویه بنیه دموکراسی و حقوق بشر و داشتن سیستم مبارزه با نقض حقوق بشری.....
- ۶۷.....عرضه خدمات عامه و حسابدهی دولت:.....
- ۶۸.....سیستم حکومتمداری خوب به سطح محلی:.....
- ۶۸.....حاکمیت، انفاذ و تطبیق قانون.....
- ۶۸.....تعداد ادارات دولتی (ملکی) مرکز ولایت (قلعه نو).....
- ۶۹.....تحلیل منابع موجود بادر نظر داشت شاخص‌های ذیل.....
- ۶۹.....دسترسی به محیط زیست سالم (مرد و زن).....

۷۰ دسترسی به خدمات اجتماعی بالخصوص برای زنها
۷۱ اشتغال زایی برای مرد و زن
۷۲ داشتن سرپناه یا مسکن برای عودت کننده گان و بی جاشده گان داخلی
۷۳ رسیدگی به حوادث طبیعی
۷۳ وظایف عمده ریاست آمادگی مبارزه با حوادث بادغیس قرار ذیل خلاصه می گردد:
۷۴ فعالیت های ریاست آمادگی مبارزه باحوادث در طی سال ۱۳۹۷:
۷۵ مصونیت برای گروه های آسیب پذیر

۷۶ فصل سوم

۷۶ بودجه انکشافی ومصارف پروژه های انکشافی سال ۱۳۹۷ ولایت بادغیس
۷۶ معارف:
۷۶ بودجه معارف:
۷۷ زراعت:
۷۸ بودجه زراعت:
۷۹ تحصیلات عالی:
۷۹ بودجه تحصیلات عالی:
۷۹ صحت عامه:
۷۹ بودجه بخش صحت
۸۰ انرژی و آب:
۸۰ بودجه:
۸۱ فواید عامه:
۸۱ بودجه فواید عامه:
۸۲ پروژه های انکشافی ولایت بادغیس

۸۵ فصل چهارم

۸۵ فعالیت موسسات غیر دولتی :
۸۵ حضور موسسات ملل متحد

۹۲ فصل پنجم

۹۲ منابع بلقوه انکشاف اقتصادی :
۹۲ هدف اساسی طرح و ارتباط آن به اهداف استراتژی افغانستان مولد:
۹۲ تحلیل اقتصادی محصول:
۹۲ تحلیل وضعیت:
۹۲ نقاط قوت:
۹۲ نقاط ضعف:
۹۳ فرصت ها:
۹۳ تهدیدات:
۹۳ نتایج متوقعه:
۹۳ نتیجه گیری :

فصل ششم ۹۵

- ۹۵..... چار چوب صلح و انکشاف ملی افغانستان، و برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPS) ۹۵
- ۹۵..... دیدگاه چار چوب صلح و انکشاف ملی افغانستان:..... ۹۵
- ۹۵..... ۱- برنامه انکشاف سکتور خصوصی..... ۹۵
- ۹۶..... ۲- برنامه میثاق شهروندی..... ۹۶
- ۹۸..... ۳- برنامه حکومتمداری موثر (از چارچوب صلح و انکشاف افغانستان)..... ۹۸
- ۱۰۰..... ۴- برنامه اصلاح سکتور عدلی..... ۱۰۰
- ۱۰۱..... ۵- برنامه انکشاف زراعت جامع..... ۱۰۱
- ۱۰۴..... ۶- اصلاحات نهادی و ارتقای ظرفیت:..... ۱۰۴
- ۱۰۴..... ۷- برنامه وصل و زیربناها..... ۱۰۴
- ۱۰۵..... ۸- برنامه انکشاف شهری..... ۱۰۵
- ۱۰۶..... ۹- برنامه انرژی..... ۱۰۶
- ۱۰۷..... ۱۰- برنامه ملی انکشاف معادن و منابع طبیعی..... ۱۰۷
- ۱۰۸..... ۱۱- برنامه انکشاف منابع بشری..... ۱۰۸
- ۱۰۸..... ۱۲- برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان..... ۱۰۸
- ۱۱۰..... استراتژی جندر افغانستان:..... ۱۱۰

فصل هفتم ۱۱۱

- ۱۱۱..... سروی وضعیت زنده گی در افغانستان : ۱۱۱
- ۱۱۴..... گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی :..... ۱۱۴

فصل هشتم ۱۳۸

- ۱۳۸..... معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار SDGS:..... ۱۳۸
- ۱۳۸..... دیدگاه اهداف انکشاف پایدار SDGS..... ۱۳۸
- ۱۳۹..... تمرکز اهداف انکشاف پایدار:..... ۱۳۹
- ۱۳۹..... فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک:..... ۱۳۹
- ۱۳۹..... اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS:..... ۱۳۹
- ۱۳۹..... اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS: اهمیت..... ۱۳۹
- ۱۴۰..... مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS:..... ۱۴۰
- ۱۴۱..... تارگیت ها وشاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان :..... ۱۴۱
- ۱۴۵..... منابع و مأخذ:..... ۱۴۵

اختصارات

- MoEc وزارت اقتصاد
CSO نهاد جامعه مدنی
DDA مجتمع انكشافی ولسوالی
GDDC ریاست عمومی طرح و توحید
DGO دفتر مقام ولسوالی
ISLA ابتکار تقویت سازی ادارات محلی
IDLG اداره مستقل ارگانهای محلی
INGO نهاد بین المللی غیر-دولتی
LoGo حکومتداری محلی (پروژه که توسط UNDP تمویل میشود)
M&E نظارت و ارزیابی
MoF وزارت مالیه
MoWA وزارت امور زنان
PAP پلان سالانه ولایتی
PBP پالیسی بودیجه ولایتی
PC شورای ولایتی
PCM اعضای شورای ولایتی
PCO دفتر شورای ولایتی
PDC کمیته انكشافی ولایتی
PDPG رهنمود پلانگذاری انكشافی ولایتی
PGO دفتر مقام ولایت
PSP پلان استراتژیک ولایتی
DoEc ریاست اقتصاد ولایتی
PIMS سیستم مدیریت معلومات ولایتی
PTC کمیته تخنیکي ولایتی
PPFMC کمیته مدیریت محاسبه عامه ولایتی
PSTC کمیته تخنیکي سکتور ولایتی
PLMD ریاست ولایتی وزارت مربوطه
PPP پالیسی پلانگذاری انكشافی ولایتی
TC کمیته تخنیکي
USAID اداره انكشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
WB بانک جهانی
UNDP برنامه انكشافی ملل متحد

پیشگفتار

جای مسرت است که وزارت اقتصاد با سعی و تلاش فراوان کارمندان خویش، موفق گردید تا پروفایل ولایتی انکشاف اقتصادی اجتماعی را برای ۳۴ ولایت کشور تکمیل نموده و به دسترس هم وطنان عزیز، مسولین ولایتی، ادارات مرکزی، موسسات غیر دولتی، سکتور خصوصی، سازمان های ملل متحد و جوامع تمویل کننده فعالیت های اقتصادی و انکشافی قرار دهد.

این پروفایل بیشتر روی رفاه عامه و چگونگی وضعیت اقتصادی و اجتماعی، قدامت تاریخی، سکتور های انکشافی، زیربنا ها و تخصیص و مصارف بودجه هر ولایت تمرکز نموده و در کل دورنمای اقتصادی و اجتماعی ولایت متذکره را از قبیل ظرفیت های اقتصادی و اجتماعی، چالشها و معضلات فرا راه رشد و انکشاف اقتصادی، فرصت های موجود جهت بهبود وضعیت اقتصادی در جهت آسایش و سعادت مندی اقتصادی تحت مطالعه و ارزیابی قرار داده است.

وزارت اقتصاد، جهت تهیه و ترتیب این پروفایل، یک تیم مسلکی را موظف نمود تا از شیوه های مدرن برای جمع آوری، تحلیل و ارزیابی معلومات در مورد ساحات مشخص مطابق معیارهای تعیین شده، استفاده نموده و پروفایل را مطابق به معیاد زمانی معین ترتیب نمایند. این پروفایل کمک مینماید تا مستفید شونده گان بخصوص نهادهای بودجوی، روند پلانگذاری انکشافی خویش را براساس نیازمندی ها و اولویت های اقتصادی و اجتماعی ولایات تنظیم نموده و مساعدت های مالی جامعه جهانی را مطابق به نیازمندی ها و اولویت های ولایتی هماهنگ نماید تا زمینه بهبود رفاه عامه را در سطح ولایات مساعد نمایند. در این قسمت جا دارد تا از همکاری های بیدریغ ریاست های اقتصاد ولایات، شرکای انکشافی بین المللی و سایر ادارات سکتوری و واحدهای بودجوی که در تهیه و ترتیب این پروفایل ریاست های اقتصاد ولایات و وزارت اقتصاد را کمک نموده اند، صمیمانه قدردانی نمایم.

به امید اینکه، این پروفایل در جهت تصمیم گیری و بهبود وضعیت اقتصادی در ولایت متذکره ممد واقع گردد.

دوکتور مصطفی مستور

وزیر اقتصاد

سپاسگزاری

مسرت دارم که امروز شاهد دستاورد دیگر با همکاری خستگی ناپذیر همکاران مسلکی خویش در وزارت اقتصاد میباشم، پروفایل ولایتی که یک سند جامع معلوماتی در راستای انکشاف اقتصادی و اجتماعی میباشد، بدون همکاری تیم تخنیکي و مسلکی اعم در مرکز و ریاست های اقتصاد ولایات، و سایر واحد های دومی در سطح ولایات امکان پذیر نبود.

من با استفاده از فرصت میخوامم از هریک از همکارانم تحت مدیریت ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد تشکری نمایم، همچنان از ریاست عمومی پالیسی اقتصادی، تیم تخنیکي شرکای کاری انکشافی مان پروژه ابتکار تقویت ادارات محلی (اسلا) و سایر موسسات غیر دولتی که ارقام و معلومات را در اختیار همکاران مان قرار داده اند ابراز قدردانی نمایم. همچنین میخوامم از رؤسا سکتوری مرکز امتنان نمایم که در پروسه تدویر جلسات مشوره دهی به منظور غنامندی مسوده پروفایل مذکور همکاران تخنیکي ما را یاری رسانیده اند. به صورت ویژه از همکاری ها و تلاشهای خسته گی ناپذیر محترم میرویس بهیج ریس عمومی طرح و توحید، محترم عبدالرحمن کمین آمر انسجام فعالیت های اقتصادی ولایت، محترم سمیع الله ناظمی مشاور پلانگذاری و محترم عیدگل "شیر زاد" سرپرست ریاست اقتصاد ولایت بادغیس و مشاورین محترم پروژه ابتکار تقویت ادارات محلی که زحمت کشیده اند، سپاسگزاری نمایم.

باتوجه به وضعیت فعلی کشور و چالشهای موجود، فراراهی تقویت و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی در کشور بخصوص ولایات، هنوز هم تلاشهای بیشتر و متعهدانه و مشترکمان نیاز است تا با هم یکجا جهت تقویت برنامه های انکشافی و اقتصادی کار نمایم.

این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که شامل معلومات پیرامون معرفی ولایت، ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت، وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (هشت گانه)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها، بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته، معلومات درمورد چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی، منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت، خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

قابل به تذکر است پروفایل ولایتی برای نخستین بار بشکل مجموعه از ارقام ومعلومات مهم اقتصادی واحصایوی ترتیب گردیده است که نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک خواهد نمود تا برنامه های انکشافی شانرا بادر نظر داشت موثریت اقتصادی و اجتماعی به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوه آاین سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

در اخیر یکبار دیگر از زحمات هریک سپاس گزاری می نمایم، و تاکید می ورزم تا بادر نظر داشت اهمیت سند معلوماتی فوق (پروفایل ولایتی) امور محوله را برنامه ریزی نماید، در غنامندی و مجدد سازی سند مذکور با در نظر داشت اوضاع مرتبط برای دوره های دو ساله تلاش ورزید و برای تشویق در راستای مشارکت با سایر نهاد های مسول هماهنگی لازم و ضروری را در نظر داشته باشند.

محمد اسماعیل رحیمی

معین مسلکی وزارت اقتصاد

پیام والی

خداوند بزرگ را سپاس و امتنان که شاهد ایجاد یک دولت منتخب مستقل با اشتراک پررنگ همه اقشار این کشور، و خوشحالم که توانستیم بعد از چند دهه جنگ گامهای موثر را جهت تامین امنیت، توسعه سیاسی، اقتصادی، تطبیق حاکمیت قانون، تامین حقوق بشر، مبارزه با فساد اداری، تعمیم و ترسیم خط مشی سیاسی، تقویت و حمایت از حضور زنان در عرصه های حکومت داری و تصمیم گیریهای بزرگ در سطح کشور، اتصال خطوط و راههای تجاری، احداث دلهیزهای جدید تجارتي با کشورها جهان، حرکت بسوی خودکفایی اقتصادی، امنیتی، رشد و ترقی و بیرون شدن از انزوای تاریخی؛ برمیدارند.

ولایت بادغیس در شمال غرب کشور و مسیر شاهراه حلقوی کشور قرار دارد که ولایات غربی را با ولایات شمالی وصل میسازد؛ همچنان این ولایت با کشور ترکمنستان در قسمت شمال هم مرز بود و دارای جنگل بزرگ پسته در سطح کشور میباشد که در رشد اقتصادی کشور نقش براننده ای دارد. باین وجود این ولایت طی سالهای گذشته انکشاف چندانی ننموده است که با مشکلات چون نداشتن سرک های معیاری و اسفالت شده، فرصتهای کاری برای جوانان، امنیت کامل و سرتاسری، بندهای آبگردان و شبکه برق آبی مواجه میباشد که اینک طی سال ۱۳۹۷ برق وارداتی به ظرفیت ۱۶ میگابات از کشور ترکمنستان به این ولایت به بهره برداری سپرده شد و همچنان کار زیرسازی و اسفالت پروژه سرک حلقوی در دو سگشن تحت کار بوده و امیدواریم تا به زودی به بهره برداری سپرده شود و از همه مهمتر اینکه ولایت بادغیس به اساس حکم نمبر ۱۷۱۶ مورخ ۲۱ میزان ۱۳۹۷ ریاست جمهوری افغانستان و خاصتا به اثر توجه جلالتمآب رییس صاحب جمهور (محمد اشرف غنی) این ولایت از درجه سوم به ولایت درجه دوم ارتقاء یافت. مردم بادغیس علاقه مند تطبیق دیموکراسی، تامین حقوق بشر، امنیت سرتاسری، انکشاف متوازن و عدالت اجتماعی میباشد.

از آنجایکه برای تدوین هر پلان و برنامه انکشافی ضرورت به درک از وضعیت کنونی میباشد، پروفایل ولایتی تبیین کننده وضعیت کنونی این ولایت بوده و به حیث بانک معلوماتی از چگونگی وضعیت ولایت میتواند در طرح و تدوین برنامه ها و پلانهای استراتژیک و انکشافی موثر قرار گرفته و مورد استفاده قرار گیرد. این سند از جمله اسناد مهم در سطح ولایت بوده که بیانگر چگونگی وضعیت ولایت در همه ابعاد اعم از اقتصادی، انکشافی و اجتماعی میباشد. این سند مهم ولایتی بشکل فنی و تخنیکی توسط تیم مسلکی متشکل از ادارات دولتی و مشاورین USAID/ISLA برنامه ابتکار تقویت ادارات محلی (اسلا) اداره انکشاف ایالات متحده امریکا ترتیب گردیده است که معلومات درج شده در آن بصورت دقیق از سطح ولایت وولسوالیهها جمع آوری شده است.

ضمنابراز سیاس از وزارت محترم اقتصاد بخصوص ریاست عمومی طرح و توحید که در تهیه و تدوین پروفایل ولایتی گام نخست را برداشته است. همچنان جا دارد تا از ادارات واحدهای دومی بویژه سکتورهای محترم هفت گانه (سکتور حکومت داری، حاکمیت قانون و حقوق بشر، سکتور زیربنا و منابع طبیعی، سکتور تعلیم و تربیه، سکتور صحت، سکتور زراعت و انکشاف دهات، سکتور مصونیت اجتماعی و سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی) ابراز سپاس و امتنان نمایم که در تهیه این سند شبانه روزی تلاش کردند و پروفایل ولایتی ولایت بادغیس را ترتیب و تدوین نموده اند. لازم میدانم یک تشکری خاص از تیم تخنیکی برنامه ابتکار تقویت ادارات محلی (اسلا) USAID/ISLA نمایم که در ترتیب و تنظیم پروفایل ولایتی با مقام ولایت، ریاست اقتصاد و ادارات دومی در سطح ولایت از هیچ نوع همکاری و رهنمایی تخنیکی دریغ نورزیده و شبانه روزی در تهیه این سند مهم حکومت محلی بادغیس را کمک ویاری رسانیدند.

داکتر عبدالغفور "ملکزی"

والی بادغیس

خلاصه

اساساً انکشاف پروسه تدریجی است که برای پایداری و همگانی سازی آن باید منابع بالقوه را با روش های مدیریتی و بسیج سازی ذهنیت های اجتماعی بالفعل مبدل کرد. اساسی ترین عنصریکه میتواند موثریت پروسه مدیریت را افزایش بخشد همانا طرح و ترتیب طرزالعمل و سیستماتیک سازی روش های استفاده از منابع و امکانات است که زمینه تحقق اهداف انکشافی و پایداری آن را میسر می سازد.

برنامه ریزی در تمام سطوح بالایی و پائینی استوار بر ارقام و معلومات دقیق و همه جانبه می باشد تا بتواند از ضیاع وقت و منابع جلوگیری نموده و تاثیرات مثبت از خود بجا بگذارد. زیرا بدون موجودیت معلومات کافی و ارقام روشن و ثابت تحلیل واضح و مبتنی بر حقایق و واقعیت از وضعیت انکشاف اقتصادی و اجتماعی جامعه مورد نظر ممکن نبوده و برنامه های مطروحه فاقد موثریت لازم، تطبیق گردیده و سبب ضیاع و اتلاف منابع می گردد.

بدین لحاظ وزارت اقتصاد این پروفایل را به هدف تعیین یک مبنای واقعی و منبع معلوماتی در سطح کشور و ایجاد سهولت و زمینه بهتری دسترسی به معلومات دقیق راجع به وضعیت موجود ولایات برای پالسی سازان، پلانگذاران، پژوهشگران، ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، بنیادهای خیریه، دانشجویان و نویسندگان توسط کمیته تخنیکي مشتمل بر کارمندان مسلکی مرکزی و ولایتی خویش در تبانی با ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، جوانان، اساتید دانشگاه ها، نخبه گان، اهل خرد و دانش، جامعه مدنی و سایر نهاد های ذیربط مرکزی و ولایتی تدوین و در اختیار مردم افغانستان قرار میدهد.

پروفایل مزبور نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک میکند تا برنامه های انکشافی شانرا طرح و ترتیب و موثریت فعالیت های انکشاف اقتصادی و اجتماعی خویش را به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوه بر این سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که در فصل اول آن ابتداء این ولایت معرفی و سپس به ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت مذکور اشاره شده است. در فصل دوم وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (سکتور های زراعت و انکشاف دهات، زیربنا و منابع طبیعی، صحت و تغذی، اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی، معارف و فرهنگ و مصئونیت اجتماعی)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها ... تحلیل گردیده است. در فصل سوم بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته به بحث گرفته شده است. به همین منوال چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی در فصل چهارم جای داده شده است. فصل پنجم برای تشخیص منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت تخصیص داده شده و در فصل ششم، هفتم و هشتم بالترتیب، تشریح خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

شیوه تدوین

پروفایل ولایتی بر اساس یک روش نظام مند و تحقیقی جهت جمع آوری معلومات در باره وضعیت موجود ولایات با در نظر داشت اهداف و شاخص های استراتژی انکشاف ملی افغانستان، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، برنامه های دارای اولویت ملی و اهداف انکشاف پایدار افغانستان تهیه گردیده است.

برای تدوین پروفایل ها نخست رهنمود چگونگی جمع آوری ارقام و تدوین پروفایل ها از جانب تیم تخنیک ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد ترتیب و در اختیار تیم کاری ریاست های اقتصاد ولایات قرار گرفت، تا تمام آمار و ارقام موجود با توجه به شاخص های تعیین شده از سطح ولایت جمع آوری و در روشنای آن پروفایل های ولایات تدوین یابد. سپس تیم کاری ریاست های اقتصاد ولایات در تبنانی با ادارات سکتوری مقیم ولایات معلومات و داده های مورد نیاز را طی پرسشنامه ها از مراجع و منابع مختلف تحقیقی و معتبر در سطح ولایت چون ریاست احصائیه و معلومات و سایر نهاد های دولتی، سکتور خصوصی، موسسات غیر دولتی داخلی و خارجی، نهاد های جامعه مدنی و سایر مراجع معتبر جمع آوری نموده یک سند واحد بنام پروفایل (نمای) ولایت را تدوین نمودند.

علاوتا در جمع آوری ارقام و داده ها از روش کار گروهی و مصاحبه با جوانب ذیدخل و اهل خبره نیز استفاده به عمل آمده است. به همین منوال در تدوین این سند از منابع و مأخذ معتبر ملی و بین المللی نظیر سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان، خلاصه برنامه دارای اولویت ملی، پروفایل ولایتی وزارت مالیه در رابطه به مسایل مالی و بودجه ولایات، طرح های اقتصادی و ظرفیت های بالقوه موجود ولایات، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، برگزیده شاخص های اقتصادی و اجتماعی و اهداف انکشاف پایدار افغانستان استفاده بهینه صورت گرفته است.

در نهایت این سند توسط تیم تخنیک ریاست عمومی طرح و توحید بصورت دقیق مرور و مطالعه گردیده بعد از مقایسه فصول و آمار و ارقام مندرج سندهذا با شاخص و معیار های از قبل تعیین شده، زیور چاپ یافته است. این سند به مثابه یک مبنا و اساس واقع بینانه، تحلیل وضعیت موجود را بصورت درست مهیا ساخته روند پلانگذاری انکشافی ولایت را نیز تسهیل میبخشد. به همین ترتیب این سند سرمایه گذاران و همکاران انکشافی را تشویق نموده نقش

معرفی سند

ولایت بادغیس از جمله ولایات شمال غرب بوده که در مسیر شاهراه حلقوی کشور قرار دارد که ولایات غربی را با ولایات شمالی وصل میسازد، اینک ریاست اقتصاد تحت رهبری وزارت محترم اقتصاد، مقام ولایت بادغیس و حمایت تخنیک برنامه ابتکار تقویت ادارات محلی (اسلا) اداره انکشاف ایالات متحده امریکا USAID/ISLA تصمیم گرفته اند تا وضعیت اقتصادی، انکشافی و اجتماعی این ولایت را در تمام ابعادی یک سند جامع به شکل بانک معلوماتی تهیه و ترتیب نمایند. سند متذکره تحت نام پروفایل ولایتی بانک معلوماتی ولایتی بادغیس بود ه که نشان دهنده اوضاع فعلی این ولایت میباشد.

این سند مهم وضعیت فعلی ولایت را در قالب اهداف انکشاف پایدار - افغانستان، چارچوب صلح وانکشاف ملی و برنامه های ملی دارای اولویت را به معرفی میگیرد.

پروفایل ولایتی اساس تدوین پلانها و برنامه های انکشافی میباشد که باجمع آوری معلومات از مراجع و منابع مختلف تحقیقی و معتبر در سطح یک ولایت و سایر معلومات پراگنده که در سطح ادارات دولتی، سکتور خصوصی و نهادهای

جامعه مدنی این ولایت بدست آمده؛ و به شکل یک سند واحد توحید شده است. ولایت بادغیس از جمله ولایات است که مورد توجه کمتر دولت مرکزی قرار داشت که انکشاف چندانی نکرده است و نتوانسته است همپای ولایات دیگر در انکشاف و توسعه به پیش برود، اما با آنهم در بخش های حکومتداری؛ حاکمیت قانون و حقوق بشر، انکشاف اقتصادی و اجتماعی پیشرفت های داشته است. این ولایت با داشتن چنین وضعیتی از جمله ولایات است که توانسته به اساس رهنمود وزارت اقتصاد پروفایل ولایتی خود را به شکل جامع ترتیب و تکمیل نماید. گردآوری معلومات در یک ولایت با توجه به کمبود آمار و ارقام معتبر آن و عدم موجودیت یک میکانیزم دقیق برای جمع آوری و نگهداری معلومات یکی از معضلات اساسی در روند تهیه و ترتیب پروفایل ولایتی در سطح ولایت میباشد. با آنهم تیم کاری تهیه و ترتیب پروفایل ولایتی که متشکل از نماینده های هفت سکتور (سکتور حکومت داری، حاکمیت قانون و حقوق بشر، سکتور زیربنا و منابع طبیعی، سکتور معارف، سکتور صحت، سکتور زراعت و انکشاف دهات، سکتور مصونیت اجتماعی و سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی) تحت مدیریت ریاست اقتصاد به همکاری همه جانبه تخنیک تیم ولایتی برنامه ابتکار تقویت ادارا محلی (USAID/ISLA) موفق گردیدند تا معلومات را در همه ابعاد از سطح ولایت تا ولسوالیهای به شکل منظم، دقیق و معیاری جمع آوری و تجزیه و تحلیل نمایند. با در نظر داشت چالش های موجوده، گردآوری معلومات در سطح ولایت نیز با مشکلات خاص خود مواجه بود، که با پشت کار تیم کاری پروفایل ولایتی این معلومات جمع آوری و تجزیه، تحلیل و منسجم گردید.

پروفایل ولایتی ولایت باغیس، شامل معلومات مربوطه به اهداف و سند های ملی و بین المللی چون اهداف انکشافی پایدار افغانستان، چارچوب صلح و انکشاف ملی، برنامه های ملی دارای اولویت و شاخص های آن بوده که قابلیت تطبیق در سطح محلی با در نظر داشت محدودیت های چون منابع بشری، مالی و تخنیک را دارا میباشد.

فصل اول

معرفی ولایت:

ولایت بادغیس در سمت شمال غرب افغانستان موقعیت دارد و با ولایات هرات، فاریاب، غور و کشور ترکمنستان هم مرز است. مساحت آن در حدود ۲۰۷۹۴ کیلومتر مربع است. نفوس این ولایت نظر به ارقام آرایه شده از سوی اداره احصائیه مرکزی افغانستان در سال ۱۳۹۷ به ۵۳۰۵۷۴ جمعیت میرسد شامل اقوام مختلف (ایماق، پشتون، هزاره، تاجک، ازبک، سادات، ترکمن، مغل، شیعه، بلوچ وغیره) میباشد که اضافه از ۳٪ در شهر و متباقی در دهات زندگی میکنند. ۵۱ درصد از جمعیت این ولایت را مردان و ۴۹ درصد آن را زنان تشکیل می دهد و در حدود ۸۰٪ مردم بادغیس به زراعت و مالداري مشغول اند.

جنگلات پسته ارچه و علفچر ها از منابع مهم ولایت بادغیس میباشد.

ولایت بادغیس در تشکیل خویش دارای شش ولسوالی و یک واحد اداری در مرکز ولایت به نام قلعه نو است که جمعا دارای ۷ واحد اداری است اما به نسبت فاصله زیاد و مسایل امنیتی ولسوالی غورماچ این ولایت که همرز با ولایت فاریاب بوده بطور موقت مسایل امنیتی و بعضا امورات اداری آن مربوط ولایت فاریاب میباشد. طبق آمار ریاست احیا و انکشاف دهات اینولا به تعداد (۷۱۲) شورای انکشافی در ولایت بادغیس تشکیل یافته، این تعداد شوراها آمار مجموعی در سطح ولایت نبوده چونکه در تمامی مناطق ولسوالی مرغاب و قسمتی از مناطق ولسوالی جوند هنوز هم شورای های انکشافی تشکیل نگردیده، شوراهاى فوق الذکر در چارچوب برنامه میثاق شهروندی به حیث نهادهای اجتماعی و مردمی در فرایند رشد و توسعه قریه ها و محلات نقشی خوب را ایفا مینمایند. ولایت بادغیس در مجموع تعداد ۱۰۲۴ قریه دارد.

در ولایت بادغیس به تعداد ۴۲ واحد دومی وزارت خانه ها و ادارات مرکزی ملکی موجود می باشند.

بادغیس یکی از ولایت درجه سوم افغانستان بوده و خوشبختانه به اثر سعی و تلاش مقامات محلی بالخصوص والی ولایت بادغیس (داکتر عبدالغفور "ملکزی"، تمامی اقشار اعم از بزرگان اقوام، فعالان مدنی و تمامی مردم این ولا خاصتا به اثر توجه جلالتمآب رییس صاحب جمهور (محمد اشرف غنی) این ولایت از درجه سوم در برج میزان ۱۳۹۷ به ولایت درجه دوم ارتقاء یافت. این ولایت در سالهای قبل از کاروان انکشاف متوازن کشور عقب مانده ولی از امکانات انکشافی بالقوه ای برخوردار است و در صورت استفاده از آنها این ولایت میتواند به یکی از ولایات انکشاف یافته تبدیل شود/ که این امکانات بالقوه عبارت اند از:

- موقعیت گرفتن این ولایت در مسیر شاهراه که شمال و غرب کشور را به هم وصل میکند و استفاده از این فرصت میتواند نقش اقتصادی بادغیس در اقتصاد ملی کشور پرازنده گردد.
- موقعیت مرزی این ولایت، که با کشور ترکمنستان مرز مشترک دارد و با باز شدن بندر تجارتي از این طریق میتواند این ولایت به یکی از مراکز تجاری و سرمایه گذاری کشور تبدیل گردد.
- داشتن جنگل پسته طبیعی و آماده بودن شرایط آب و خاک این ولایت برای توسعه و احداث جنگلات پسته، این ولایت حدود ۳۰ هزار هکتار جنگل پسته طبیعی دارد ولی در اثر کم توجهی قطع میگردد و از چوب آن به حیث مواد سوخت استفاده میگردد، که حفظ و نگهداشت و توسعه این جنگل و فراهم آوری شرایط پروسس این میوه میتواند اقتصاد مردم این ولایت و تقویه اقتصاد ملی گردد.

- داشتن معادن مختلفه از قبیل گچ، ذغال سنگ، نفت، فلزات، سنگهای قیمتی و زینتی وغیره که از جمله معادن گچ و ذغال سنگ در مراحل قرارداد و آماده استخراج است و معادن دگر هنوز سرپوشیده می باشند، که با استخراج این معادن درآمد ملی و بلند میروود و به مردم این ولایت زمینه ایجاد شغل و کسب درآمد مهیا میگردد.
- داشتن مناظر زیبای طبیعی، کوتل سبزک که پوشیده از جنگل ارچه می باشد، آب پوده ولسوالی جوند، جنگل پسته، دریای مرغاب، دره ها عمیق، سرسبزی و طراوت تپه های خاکی این ولایت در فصل بهار، که همه اینها متوانند این ولایت را تبدیل به یکی از قطب های جلب توریست در سطح کشور نماید.
- دریای خروشان مرغاب و دره های مختلف این ولایت میتواند جهت اعمار بند های آب گردان و بند های تولید برق مورد استفاده قرار گیرند.

ولایت در آینه تاریخ

بادغیس یکی از ولایات باستانی کشور عزیز ما آریانای کهن، خراسان، دوره اسلامی و افغانستان کنونی به شمار رفته که در گوشه شمال غرب کشور موقعیت داشته از طرف غرب به ولایت هرات، از شرق به ولایت فاریاب، از شمال به کشور ترکمنستان و از جنوب با ولایت غور هم سرحد میباشد. این ولایت در اواخر حکومت امیر حبیب الله خان ویا در اوایل حکومت اعلیحضرت امان الله خان غازی، منحیث یک واحد اداری در نقشه سیاسی افغانستان تثبیت گردیده است، بادغیس قبل از اینکه در سال ۱۳۴۳ هجری شمسی از حکومت کلان به ولایت ارتقاء نمود ساحه وسیعی را احتوا می نمود که برعلاوه ی ساحه کنونی؛ ولسوالی گلران وکشک کهنه نیز جزء اینولایت شمرده می شد.

بادغیس باستان نیز مانند بعضی دیگر از ولایات کشور عزیز ما افغانستان گذشته تاریخی درخشانی داشته که در کتب معتبر زبان های عبری، دری وانگلیسی وهمچنین اوستا (کتاب زردشت) از آن نام برده شده است که اینک نخست در رابطه به تاریخ پیدایش این خطه وساحات مربوط آن وهمچنین وجه تسمیه بادغیس مطالب را ارائه می نمایم.

نویسنده تاریخ هرات در جای که از چگونگی به وجود آمدن شهر هرات یاد آور میشود در باره بادغیس نیز اشاراتی دارد که من همان قسمت موضوع را بدون تحریف در اینجا نقل می نمایم :

روایتیست که بعد از طوفان نوح علیه السلام اول بنایی که در خراسان کرده اند حصار شمیران است وهرات نام دختر ضحاک است شهر هرات را او بناء کرده و اول قصبه اوبه (یکی از ولسوالی های کنونی ولایت هرات) را ساخت وبعد شهر هرات و بادغیس را جوغن بناء کرد و او فرزند فرود بن سیاوش بن کیکلوس بود.

صاحب روضات الجنات فی اوصاف مدینت الهرات نیز در این باره اشاره دارد که خلاصه آن را در این جا ذکر می نمایم :
 وقتیکه اسکندر مقدونی بعد از فتح این سر زمین، میخواست شهر هرات را اعمار نماید، مکتوب برای مادر خود فرستاد و از او دیدگر سران و مشاهیر روم مشوره خواست که ساختن چنین شهر سکندر را مصلحت می بیند یاخیر؟

در جوابی که اسکندر دریافت نموده بود از بادغیس نیز یاد شده بود که در آن (بادغیس) مردمی سلحشور وجنگجو زندگی دارند وهمیشه این مناطق را مورد تاخت وتاز قرار می دهند. از مطالب فوق بر می آید که آنچه مسلم است این است که بادغیس در زمانه های خیلی گذشته وپیشین بوجود آمده و آبادان بوده است واینکه تاریخ دقیق بوجود آمدن آن کدام وقت است اسناد درست در دست نیست ولی از موجودیت آن در اکثر کتب مستند ومعتبر که به زبان های

دری، عربی و انگلیسی از آن ذکر بعمل آمده، موجودیت آنرا تا توفان "نوح علیه السلام" به پیش برده است ولی آنچه که قطعی و ثابت می سازد اینست که موقعیت بادغیس از زمان اسکندر مقدونی تثبیت گردیده و ساحات وسیعی را در بر داشته است که اینک به استناد کتب معتبر تاریخی به ذکر آن می پردازیم.

ولایت بادغیس بنا به نوشته مقدسی یکی از مؤرخان قدیم عرب تا قرن هفتم هجری آبادان بوده و درهنگام هجوم چنگیزی ها خراب و غیر مسکون گردیده است.

به نوشته عروضی سمرقندی بادغیس خرم ترین مناطق خراسان و عراق بوده که شامل هزار ناو بوده که امیر نصر سامانی در سفری به این ولایت و هرات مدت چهار سال در این مناطق ماند تا بالاخره به اساس تقاضای اراکین دولت آن زمان و به کمک رودکی سمرقندی شاعر توانا و مشهور آن دوره عازم بخارا گردید.

حمدالله مسوتفی در معرفی بادغیس میگوید: بادغیس از اقلیم چهارم است و قصبات کوه غناباد، بزرگترین، بست (بشت)، لب، خاد، کابرون، کالون و دهستان از توابع آنست؛ حاکم نشین کوه غناباد، بزرگترین، دهستان و کاریز که مقام حکیم برقی (حکیم مقنع) که سازنده ماه نخشب است هم از توابع آنجاست.

حافظ ابرو در رابطه به بادغیس و حدود آن گوید "چشمه سار، رود خانه و قنوت بسیار دارد و عرصه وسیع است چنانچه دور آن از صد فرسنگ زیاده بود، حد شرق آن کرخ است و بعد از آن بعضی اعمال هرات رود و غرستان شمالی آن آب مرغاب و حدود آن؛ غربی آن اعمال سرخس و جام تا کوسویه و جنوبی آن اعمال فوشنج و هرات.

وقتیکه چنگیز خان به خراسان آمد بادغیس در نهایت معموری بوده و چند شهر معتبر مثل کالوین و بغشور و دیگر قصبات که در هریک قریب بیست هزار و سی هزار مردم بودند و در آن مواضع لشکر جنگیز قتل بی شمار کردند.

نویسنده کتاب مسالک و ممالک می گوید "بادغیس ناحیتی است و شهر های آن اینست: کوه سیم، کوه غناباد، بشت، جاذوی، کابرون، کالوون، و دهستان. شاه در کوه غناباد مقام دارد.

لسترنج مؤرخ و جغرافیا نگار اروپائی می نویسد که سر زمین پهناور بادغیس شامل تمام سرزمین های است که بین هریرود و قسمت علیای مرغاب را فرا گرفته است میباشد.

وجه تسمیه آن

در مورد کلمه بادغیس نظریات متفاوت و گوناگونی وجود دارد عده از نویسندگان، جغرافیا نگاران و تاریخ نویسان اسلامی و غیر اسلامی بادغیس را باد خیز ثبت کرده و به همین معنا گرفته اند و وجه تسمیه آنرا کثرت بادها در دوران سال؛ در آن ناحیه دانسته اند.

عده دیگری کلمه بادغیس را مرکب از دو کلمه مربوط به زبان دری و عربی پنداشته و می نگارند که چون در این ولایت باد و باران زیاد است لذا بادغیس نام نهادند. بعضی دیگر آنرا باغشور، بغشور و کنف هم یاد کرده اند، یکتعداد نویسندگان دیگر آنرا باغدیس کهن گفته و می نویسند از اینکه این منطقه از گذشته های دور خیلی سر سبز و آباد بوده است به همین خاطر آنرا باغدیس گفتند.

علاوه بر آن تعداد دیگری از آن بنام بادغیس یا بای غیس، بای غیسات و بادغیسات هم یاد نموده اند گذشته از آنچه که تذکر داده شد در کتب کهن اوستا و فارسی میانه به ترتیب وایتی غیس یا وایتی گیسه و وادگیس و در ارمنی و تگیس یا و دگس و در بعضی کتب بیتا کسا نیز تذکر داده شده است.

اما در کتاب افغانستان تاریخی گفته شده هنگامیکه هفتالها در ساحات جنوب جیحون و غرب و جوار مرغاب در بادغیس امروزی مسکن گزین شدند امیر آنها در قلعه پات تی یان بر تخت می نشیند. برخی از محققان پات تی یان را با بادغیس برابر دانسته اند بدین صورت بادغیس شکل تحول یافته پات تی یان می تواند بود و آن خود قلعه نشستگاه شاهی معنی شده است و محیط آن بیش از ۱۰- لی گفته شده است که دارای دیرها و معبدهای بسیار و همه مزین به طلا بوده است.

پات تی یان از نگاه ریشه شناسی متشکل است از پاتی به معنای پیشوا، سرور و پدر با پسوند نسبتی یان و جمعاً مفهوم ارگ شاهی را از آن استنباط کرده اند.

موقعیت جغرافیائی و اقلیم (با ذکر ولسوالی ها و سرحدات)

بادغیس یکی از ولایت مهم زراعتی بوده که در ردیف ولایات درجه سوم افغانستان قرارداشت که خوشبختانه در این اواخر توسط حکم شماره (۱۷۱۶) ریاست جمهوری افغانستان از ولایت درجه سوم به ولایت درجه دوم ارتقاء نمود و در شمال غرب کشور واقع است. این ولایت از حیث موقعیت جغرافیایی در ۳۵ درجه و ۱۳ دقیقه عرض البلد شمالی و در ۶۳ درجه و ۴۵ دقیقه طول البلد شرقی واقع شده است. بادغیس در امتداد شاهراهی حلقوی غرب و شمال کشور قرار دارد و جزئی از ولایات غربی و ولایت کلیدی بوده که ولایات غرب و شمال کشور را باهم وصل میسازد.

آب و هوا ولایت بادغیس خشک است، در زمستان برف و باران می بارد، و در تابستان بادهای موسمی دارد. ولایت بادغیس بخاطر کوهستانی بودن آن بویژه در نواحی جنوب غرب و جنوب شرقی مناظر زیبای طبیعی زیادی دارد که می توان از بند سبزک ه که پوشیده از درختان ارچه است و چشمه های آب فراوان نیز دارد نام برد. دره جوند و آب استاده آن که مشهوره آب (پوده) است یکی دیگر از مناظر طبیعی بادغیس است. دریای مرغاب که یکی از پرآبترین دریاهاى افغانستان است که در ولسوالی بالامرغاب ولایت بادغیس موقعیت دارد. بند زرمست یکی دیگر از این مناظر طبیعی است که آب وهوایی ستودنی دارد، با این همه مناظر زیبایی طبیعی سلاطین و حکام افغان درمورد بادغیس توجه جدی مبذول نکرده اند. بهار بادغیس زیبایی افسانوی دارد.

ولایت بادغیس از طرف شمال با کشور ترکمنستان، از طرف شرق به ولایت فاریاب و از طرف غرب با ولایت هرات و از طرف جنوب به ولایت غور هم سرحد است. بند سبزک بین ولایت بادغیس و هرات واقع بوده و این دو ولایت را از هم جدا کرده است. قلعه نو مرکز ولایت بوده و مساحت این ولایت (۲۰۷۹۴) کیلومتر مربع تخمین شده است.

این ولایت دارای ۷ ولسوالی میباشد که قلعه نو با داشتن ۷۲۶۱۹ نفر جمعیت در مرکز آن قرار دارد. این ولایت دارای ۷ ولسوالی به شمول مرکز آن میباشد که ذیلاً نام هر ولسوالی تذکر یافته است:

قلعه نو مرکز ولایت، ۲. ولسوالی مقر، ۳. ولسوالی آبکمری، ۴. ولسوالی قادس، ۵. ولسوالی جوند، ۶. ولسوالی مرغاب، و ۷. ولسوالی غورماچ

نفوس :

نفوس این ولایت نظر به ارقام ارائه شده از سوی اداره احصائیه مرکزی افغانستان در سال ۱۳۹۷ به ۵۳۰۵۷۴ جمعیت میرسد در حالیکه به اساس آمار و ارقام سروی های امداد رسانی/ نهادهای امداد رسانی در سال ۱۳۹۷ حدود بیش از

۸۰۰۰۰۰ نفوس تخمین شده) که اضافه از ۳٪ در شهر و متباقی در دهات زندگی میکنند. ۵۱ درصد از جمعیت این ولایت را مردان و ۴۹ درصد آن را زنان تشکیل می دهد و در حدود ۸۰٪ مردم بادغیس به زراعت و مالداری مشغولند. مجموع نفوس ولایت بادغیس برویت برآورد نفوس کشور در سال ۱۳۹۷

شماره	مشخصات نفوس، رشد نفوس، بیکاری، کم کاری و سطح فقر	نفوس / فیصدی
۱	مجموع نفوس ولایت بادغیس	۵۳۰۵۷۴
۲	ذکور	۲۷۱۲۰۰
۳	اناث	۲۵۹۳۷۴
۴	میزان رشد نفوس	۳٪
۵	میزان بیکاری	۲۶٫۹٪
۶	میزان کم کاری نظر به تعدد افراد در سن کار	۱۹٫۲٪
۷	میزان سطح فقر	۵۶٫۸٪ به اساس سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ اما به اثر خشکسالی امسال (۱۳۹۷) میزان سطح فقر ۸۰٪ تخمین گردیده

تقسیمات نفوس به اساس واحد های اداری:

ولسوالی			مساحت	جمعیت
			مربع	مجموع
			مربع	اناث
			مربع	ذکور
مرکز ولایت قلعه نو	۱۱۵۸	۳۷۰۲۶	۳۵۵۹۳	۷۲۶۱۹
آبکمری	۲۲۵۰	۴۴۱۱۰	۳۶۲۴۲	۸۰۳۵۲
مقر	۱۴۵۰	۱۳۲۲۳	۱۲۶۹۶	۲۵۹۱۹
قادس	۲۳۸۶	۵۱۲۰۰	۴۸۰۹۰	۲۹۰۹۹
غورماچ	۱۴۰۰	۳۰۶۸۴	۲۹۴۹۵	۶۰۱۷۹
مرغاب	۵۱۵۰	۶۵۴۳۰	۵۱۸۰۹	۱۰۶۱۱۵
جوند	۷۰۰۰	۴۳۶۵۱	۴۲۴۴۹	۸۶۱۰۰
مجموع	۲۰۷۹۴	۲۷۱۲۰۰	۲۵۹۳۷۴	۵۳۰۵۷۴

معلومات دیموگرافی (نفوس) شهری و دهاتی و کوچی

از جمله ۵۳۰۵۷۴ جمعیت ولایت بادغیس در حدود ۳٪ در شهر و متباقی در دهات زندگی میکنند و از جمله نفوس متذکره دهات و در حدود ۲۰٪ فیصد کوچی بوده که در فصل های مختلف سال در مناطق مختلف اسکان دارند. تناسب نفوس به تفکیک مرد وزن: تناسب نفوس به تفکیک مرد و زن در ولایت بادغیس به اساس آمار و ارقام سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ اداره احصاییه مرکزی ۱۰۲٫۸ میباشد.

میزان نفوس در سن کار:

میزان نفوس در سن کار به اساس آمار و ارقام ارائه شده سال ۱۳۹۵ توسط اداره احصاییه مرکزی ۷۰٪ میباشد.

میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت:

به اساس آمار و ارقام ارایه شده اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ میزان مشارک نیروی کار در مجموع ۸۰,۲٪ میباشد. نسبت اشتغال نفوس به تفکیک سکتور (زراعت ، صنعت، خدمات ، تولید، سکتور خصوصی و تجارت، اداره عامه/ دولت) (تعداد کارکنان در ادارات دولتی؟)

- اشتغال در بخش زراعت در سطح ولایت به اساس آمار و ارقام ارایه شده توسط اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۴-۲۰۱۳ در حدود ۵۳٪ میباشد در حالیکه آمار و ارقام جدیدیکه از سوی اداره زراعت ارائه شده به تعداد (۳۴۶۰۰۰) سه صدوچهل و شش هزارونفرکه در حدود ۶۵٪ نفوس بادغیس شامل میباشد.
- اشتغال در بخش صنعت: به اساس ارقام ارائه شده توسط اداره تجارت و صنایع در بخش صنعت به تعداد (۱۰۴۰۰) ده هزاروچهارصدنفر اشتغال دارند که تقریباً ۲٪ نفوس بادغیس را شامل است در حالیکه آمار ارائه شده توسط اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۳-۲۰۱۴ در حدود ۲۳٪ میباشد.
- اشتغال در بخش خدمات در سطح ولایت بادغیس به اساس آمار و ارقام ارایه شده توسط اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۳-۲۰۱۴ در حدود ۲۴٪ میباشد.
- اشتغال در بخش تولید و صنعت در سطح ولایت بادغیس به اساس آمار و ارقام ارایه شده توسط اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۳-۲۰۱۴ در حدود ۲۳٪ میباشد.
- در بخش سکتور خصوصی و تجارت به تعداد (۵۲۰۰۰) پنجاه و دو هزارنفر مشغول این حرفه میباشد که تقریباً ۱۰٪ نفوس بادغیس را شامل میباشد.

اشتغال در بخش خدمات ملکی (عامه)

- به اساس آمار و ارقام ارایه شده برج عقرب سال ۱۳۹۷ کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی تشکیل مجموعی خدمات ملکی ۵۳۵۹ بست میباشد که از جمله ۴۳۲۴ بست مختلف توسط کارکنان خدمات ملکی اشتغال گردیده و متباقی ۱۰۳۵ بست کمبود میباشد ناگفته نماند که این آمار در آینده های نزدیک به علت ارتقای ولایت بادغیس از ولایت درجه سوم به درجه دوم بصورت احتمالی تغییر خواهد نمود.

نیروی کار باسواد:

به اساس آمار و ارقام ارایه شده از جانب احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ میزان سطح سواد از سن ۱۵ به بالا ۱۷,۴٪ میباشد و این در حالی است که میزان سطح سواد سنین ۱۵-۲۴ ۲۴,۸٪ تخمین گردیده. بنا از جمله ۱۷,۴٪ باسواد از مجموعه نفوس این ولایت در حدود ۱۵٪ نیروی کار باسواد بالاتر از سن ۱۸ سال در سطح ولایت موجود است.

فیصدی نفوس به تفکیک گروه های سنی (۱۴- / ۱۵-۶۵ / ۶۵-+)

فیصدی نفوس به تفکیک گروه های سنی تاکنون از سوی اداره احصاییه مرکزی یا منبع مورد اعتراف بطور رسمی اعلان نگردیده بنا در این قسمت معلومات دقیق موجود نمیشود.

وضعیت توپوگرافی ولایت

ساختمان اراضی و وضع پستی و بلندی بصورت منطوقی در مشخصات عمومی اقلیمی اثرقابل ملاحظه وارد میکند. طوریکه میدانیم افغانستان یک کشور کوهستانی است که دارای کوههای مشهور بوده از جمله سفید کوه، کوههای بابا، هندوکش، اسپین غر، واخان، کوه سلیمان و غیره و همچنان دارای دره های پر خم و پیچ بود تحفه هندوکش است اگر هندوکش باین همه وسعت و دره های پرخم و پیچ عضو وجود نمیکرد افغانستان به یک دشت هموار و یک سحرا سوزان مبدل میشد. از همین جاست که ساختمان های جیولوجیکی مانند سلسله کوههای دارای شکستگی ها، دره ها و حیات را مساعد ساخته است و همین کوه هندوکش است که منابع خوب آب نه تنها برای ولایت بغلان است بلکه برای تمام کشور نیز به حساب میرود.

بنا ولایت بادغیس یک ولایت نسبتاً کوهستانی است که کوه های مشهور آن عبارت اند از تیربند ترکستان که شامل بند سبزک، بند یخک، بند زرمست و بند شرم، بند منگان، کوه خره و کوه های بلند دیگر هم بین مرز بادغیس و ولایت غور موجود است. این ولایت دارای تپه های خاکی نیز بوده که جنگل پسته که یکی از بزرگترین جنگل پسته در سطح کشور میباشد در این ولایت موقعیت دارد و همچنان دارای جنگل ارچه نیز است. بند سبزک که یکی از بند های مشهور کشور به حساب می آید در این ولایت موقعیت دارد در بسیاری از این کوه ها برفهای دائمی وجود دارد و از جهت آبهای حاصل از برف و باران و ذخایر بزرگ معدنی این رشته کوه ها ثروت طبیعی محسوب میشوند. موقعیت و طرز قرار گرفتن رشته کوه ها در آب و هوای هر محل تاثیر زیادی دارد. مثلاً در ولایت بادغیس رشته کوه های تیر بند ترکستان که از شمال شرق به سمت جنوب امتداد دارد مانع بادهای موسومی در آن منطقه میگردد. ولایت بادغیس شامل کوه ها، دره ها و نواحی هموار بوده که ارتفاعات بلندش باعث بوجود آمدن آبهای جاری گردیده و تاندازه ای هم در اقلیم، زراعت موثر واقع گردیده است. سلسه کوه های عمده این ولایت قرار ذیل است:

کوه خواجه ابدال، بند شرم، کوهها و بند سبزک، کوهها و بند یخک، کوه خره که حاوی جنگل پسته نیز میباشد. این ولایت نسبتاً کوهستانی و ناهموار بوده و تاثیرات آن در اوضاع اقلیمی پیداوار زراعتی بخوبی درک میگردد. در قسمت های شمالی آن زمین های هموار به مشاهده میرسد در حالی که در سمت شرقی و جنوبی آن مناطق کوهستانی وجود دارد.

ساحات هموار ولایت بادغیس بیشتر در ولسوالی مرغاب در شمال این ولایت موقعیت که یکی از پرنفوس ترین ولسوالیهای بادغیس نیز به حساب می آید. همچنان در همین ساحه فعالیت های عمده زراعتی صورت میگیرد و در قسمت تربیه حیوانات و اقتصاد زراعتی رول مهم و ارزنده را ایفا مینماید.

ساحات باستانی و آبدات تاریخی (رسم و رواج ولایت)

ولایت باستانی بادغیس با داشتن بیش از ۵۰ ساحه تاریخی و میراث فرهنگی از زمره ولایات است که در آن آثار تاریخی فراوانی وجود دارد که از جمله می توان از قلعه مورپچاق که بیش از دوهزار سال قدمت دارد و تاریخ آن در زمان ملک اسکندر مقدونی بر میگردد و قلعه نریمان نام برد این قلعه که در کتب معتبر از آن به نام های قلعه کالوین، کالیون، کالیوون و نزه تو یاد شده بالای کوه مرتفعی قرار داشته حدود صد جریب زمین را احتوا می کند و دارای یک

دروازه بزرگ، خانه ها، برج ها و چاه های سنگی به عمق بیست الی سی متر بوده که در هنگام حمله دشمنان از این چاه ها در ذخیره آب استفاده بعمل می آمد.

این قلعه از استحکامات خاص برخوردار است که هنگام هجوم دشمنان دروازه آن بسته و مدت های زیادی با استفاده از ذخایر غذایی و آب آشامیدنی که در چاه ها ذخیره می نمودند از خود دفاع بعمل می آوردند.

به نوشته مؤرخ نامور کشور میر غلام محمد غبار در کتاب افغانستان در مسیر تاریخ چنگیزیان با همه قدرت شان که هر شهر و منطقه ی را بدون کمترین مقاومتی فتح و ویران می نمودند، مدت شانزده ماه در پای این قلعه با مدافعین آن جنگیدند تا اینکه بعد از مدت متذکره که آب و نان قلعه ختم گردید واکثراً جانهای شانرا از دست داده بودند در نتیجه قلعه بدست چنگیزیان افتاد. در داخل قلعه زیارتی است بنام امام اصغر که به نوشته بعضی مردم مربوط است به نواده ی حضرت علی کرم الله وجهه.

بادغیس غیر از قلعه نریمان دارای میراثهای فرهنگی دیگری نیز بوده که میتوان از مدرسه شاه مشهد که از جمله مدرسه های مشهور عهد غوریان به شمار میرود، قلعه پیوار، قلعه ملک عنتر، بند سبزک، آب پوده و شش پیر چوند، مرقد خلیفه میرغیاث الدین و ... نام برد.

از ساحات تاریخی بادغیس می توان از دهستان، شهر ارمن، لامان، بند سبزک، کوکچائیل و... نام گرفت.

رسم و رواج های بادغیس

تجلیل از روز های ملی مانند نوروز، روز دهقان، معارف، هشتم ثور، بیست وهشتم اسد، هژده سنبله، میله گل پسته و... روزهای مذهبی مانند روز های عید، دهم محرم الحرام، دوازدهم ربیع الاول سالروز میلاد با سعادت منجی عالم بشریت حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم و...

مراسم عروسی

- اتن (یکی از بازی های محلی میباشد.
- قوده دیدن (اکثراً مادر داماد همراه چند تن از زنان با داشتن یک تحفه به خانواده عروس می برند.
- حشر خوشه عروسی (معمولاً قبل از راه اندازی عروسی، خانواده داماد؛ دوستان و نزدیکان خود را حشر می طلبند).
- سلام کنی خشو (داماد بعد از شیرینی خوری به دیدن مادر عروس رفته و کدام تحفه با خشوی خود می برد.
- عقل عروس (وقتی بیرون کردن عروس اقوام داماد کدام چیزی با ارزش را با خود می برد.
- شب دزدی (معمولاً در شب دوم عروسی، عروس و داماد به خانه پدر عروس رفته و حین بازگشت شان کدام چیزی با خود به خانه شان می برد)
- خانه طلبانی (خانواده های جانبین به مقصد دادن یک تحفه معتبر همدیگر را به مهمانی دعوت می نمایند)
- حقانی خواندن (هنگام بیرون کردن عروس، یکتن از اشتراکین به گوش عروس بیت می خواند این کار در سال های بسیار قدیم رواج داشت).

- وکالت یا وکیلی گرفتن (این کار معمولاً بدوش مامای عروس میباشد و درحین عقد نکاح فامیل داماد مبلغ را به شخص وکیل میدهد.

مراسم عزا داری

- همکاری با خانواده عزا دار (مراسم تشییع جنازه، تکفین وفا تحه گیری)
- خیرات سه شبه (زمانیکه کسی وفات مینماید خانواده اش سه شب خیرات مینمایند)
- پنجشنبه گی و جمعه گی (معمولاً بعد از فوت میت خانواده و نزدیکان میت در هر هفته شب های پنجشنبه و جمعه را خیرات می نمایند).
- چهلم (یکعده باشندگان اینولا در شب چهلم فوت میت مراسم خیرات بر گذار مینمایند)
- عزا داری عیدانه (بعد از وفات میت، در اولین عید اقوام و نزدیکان میت بمنظور غم شریکی به خانه میت می روند)
- اسقاط (در سال های قدیم حین دفن میت در بالای قبرستان، برای اشتراکین فقیر و بی بضاعت یک مبلغ پول توزیع می نمودند)
- سلّم (قبل از ادای نماز جنازه یک مقدار مواد مانند ساعت، گندم و... بدست یکعده از اشتراکین معمولاً علما میدهند و واپس میگیرند این عمل چندین مراتب اجرا میگردد).
- ختم کبیره (کلمه لا اله الا الله توسط علمای اشتراک کننده قبل از ادای نماز جنازه در حضور اشتراکین خوانده میشود.

مراسم تولد

- عقیقه (معمولاً یک هفته بعد از تولد پدر و مادر نو زاد گوسفند را ذبح و خیرات می نمایند).
- شب نشینی (معمولاً جوانان بعد از تولد نو زاد، شب را با راه اندازی مراسم شادی سپری می نمایند)

بازی های محلی مربوط ولایت بادغیس

- گرگ بازی ، خوسی خوسی (لنگی لنگی)، علم چپری، بجول بازی، گوله بازی (توشله بازی)، کالا شرتک، درّه بازی، خف کُنک (پنهان شوک)، سنگ تیک تیکک، گوش تَوک، آرنگ آرنگ، توپ دنده (توپ جِستَنک)، سی گز وچهل گز، گال بازی (گال چُمبه)، جوز غلطانک، خرما بازی، جوغ جوغک و گیل ترقانک.

فصل دوم

تحلیل وضعیت عمومی ولایت

تحلیل وضعیت موجود سکتور صحت (به تفکیک ولسوالی ها)

جامعه سالم و صحتمند برای پیشبرد انکشاف، تقویت هویت ملی، اداره مؤثر، صلح و ثبات، کاهش فقر، ارتقاء صحت، تأمین عدالت اجتماعی و سیاسی فضای دور از خشونت های روانی، اطفال سالم بارشد و ذکاوت قابل درک، مادران توانمند، مهربان باروح و روان آرام و برخوردار سالم با خانواده، جامعه عاری از امراض مهلک و کشنده ساری و صعب الاعلاج، محیط پاک و بدور از آلودگی های مضره، جلوگیری از امراض اپیدیمیک و پاندمیک، جلوگیری از معیوبیت ها، مردم آگاه از امورات صحتی برای مراجعه قبل از وقت برای اعلاج و تأمین صحتمندی اقشار جامعه جلوگیری از امراض خانمانسوز مانند ایدز و MDR توپرکلوز که به مراتب از انتحار و انفجار بیشتر مصیبت زا بوده، در کشور ضروری می باشد و همچنین ترویج صحت باعث افزایش بردباری، برابری و مشارکت همگانی شده و فرهنگ جامعه را تحریک می بخشد. یک جامعه صحتمند دارای مولدیت بیشتری بوده، رشد و درآمدها در آن بهتر توزیع شده و دردهای زندگی در آن بهبود می یابد. در طول سالهای گذشته، در ولایت بادغیس دارای یک شفاخانه که دارای یک نفر داکتر داخله یک نفر داکتر گوش گلو و جراح دونفر نرس و یک نفر واکسیناتور بوده که تشکیل آن به اندازه یک شفاخانه ولسوالی هم نبود ولی امروز ریاست صحت عامه دارای ۶۲ مرکز صحتی عرضه کننده خدمات صحتی میباشد که تمام عرضه خدمات صحتی شفاخانه ای، سراپا، عاجل، نسائی ولادی، امراض ساری، پروگرام های وقایع از امراض قابل واکسین، تداوی امراض ساری، پروگرام های تغذی در سطح جامعه، تطبیق عرضه خدمات صحتی CBHC به سطح جامعه محو پولیو و کاهش فوق العاده ملاریا در بادغیس تمویل صحت و فراغت پنج دور قابله گی و دو روند نرسنگ عالی و متوسط با آموزه های عملی و نظری در شفاخانه، تطبیق عملیات های پیشرفته و SC در بخش ولادت ها، ترویج پروگرام های ارتقای صحت، تمویل صحت، حفظ الاصله فردی محطی و اجتماعی، خدمات معیاری برای معتادین مواد مخدر با یک شفاخانه ۲۰ بستر و غیره..... میباشد.

دسترسی به خدمات صحتی بهبود یافته ولی این خدمات در تمام ولسوالی های یکسان نمی باشد. درین ولایت ۶۱ مرکز صحتی تحت مدیریت ریاست صحت عامه میباشد که حدود ۴۳۰ آن ذکور و ۱۸۰ نفر از طبقه اناث کارمند فنی و مسلکی مصروف عرضه خدمات صحتی میباشد.

درین ولایت ۳۰٪ فیصد در مناطق شهری و ۱۰٪ فیصد در روستاها مردم باسواد میباشد و همچنان درین ولایت یک مرکز صحتی تداوی صحتی خصوصی ۲۰ بستر وجود دارد که که خدمات ۲۴ ساعته صحتی را عرضه می نمایند، و دارای پروگرام های تربیه قابله ها و نرس ها به سطح جامعه میباشد.

بی تردید در طول سالهای گذشته پیشرفت های شگفتی در سکتور صحت در ولایت بادغیس به خصوص اعمار تعمیرات در بخش مادران و نوزادان، تعمیر بخش فارمسی، تحویل خانه ها، تعمیر لابراتوار و بانک خون، تعمیر عاجل، تعمیر ریاست صحت عامه، تعمیر شفاخانه امراض ساری، تعمیر بخش واکسین، تعمیر

توبر کلوز، تعمیر عملیات خانه و اطفال، تعمیر اداری ریاست صحت عامه، تعمیر شفاخانه ولسوالی و به تعداد ۲۱ تعمیر مرکز صحتی و پارکینگ و وسایط، دیوارهای احاطوی و ده ها پروژه ساختمانی خورد و جوچک دیگر را بنا نموده است. و تأمین فضای مصئون ساختن پلان انکشافی خود را با هماهنگی نهادهای عضو سکتور که ریاست صحت عامه که در رأس این سکتور قرار دارد هر یک ریاست امور زنان، ریاست مواد مخدر بادغیس، ریاست معارف، ریاست اقتصاد، و برای زدودن چالش های صحت، در محراق توجه قرار داشته و نقش مهمی را در توسعه صحت و مصئونیت مراکز عرضه خدمات صحتی داشته است.

دید گاه: صحت برای تمام افغان ها.

مأموریت: تقویت وضع صحتی و تغذی همه مردم کشور.

جهات استراتیژیک وزارت صحت عامه:

- بهبود وضع تغذی مردم افغانستان.
- تقویت و انکشاف منابع بشری.
- ازدیاد دسترسی عادلانه به خدمات صحتی با کیفیت.
- تقویت نقش رهبری کننده و اداره کننده وزارت صحت عامه در عرصه صحت.
- بهبود تمویل صحت.
- حمایت از مقررات و استندرد های بخش خصوصی برای فراهم سازی خدمات صحتی با کیفیت.
- حمایت از بهبود صحت و توانا ساختن جامعه.
- حمایت و بهبود محیط صحتی.
- ایجاد فضای کاری برای تولید و فراهم سازی ادویه جات با کیفیت.

تعداد دسترسی به عرضه خدمات ابتدایه صحتی:

در حال حاضر خدمات صحتی در دوبرخش BPHS (عرضه خدمات صحتی اساسی در کلینیک ها) و EPHS (عرضه خدمات صحتی شفاخانه ای) در سطح ولایت برای ۵۱۲۵۱۸ جمعیت ولایت صورت میگیرد که این خدمات کاملاً بصورت رایگان بوده و اهداف عمده آن قرار ذیل اند:

۱. کاهش میزان مرگ و میر مادران و اطفال زیر پنج سال
۲. انجام ولادت های مصئون
۳. فاصله دهی میان ولادت ها
۴. انجام ولادت های مصئون زیر نظر یک نفر ماهر ولادی
۵. دسترسی به آب آشامیدنی در مراکز صحتی
۶. کشف و تداوی امراض ساری
۷. حمایت از سکتور خصوصی دوائی و شناسائی و دریافت خدمات معیاری صحتی شفاخانه ای
۸. تهیه رهنمود تجهیزات به کارمندان
۹. لوازم و ادویه در شفاخانه و بهبود بخشیدن سیستم رجعت گیری و رجعت دهی مریضان در سطح ولایتی.

تحلیل منابع موجوده بادر نظر داشت شاخص های ذیل

تعداد مراکز صحتی نظر به نوع:

تعداد مراکز صحتی: ۶۲ مرکز

شفاخانه ولایتی دولتی: ۱- ۱۰۰ بستر در آن بخش های مراجعه مریضان سراپا ، مراجعین برای بخش های عاجل ، ولادی نسایی ، مراقبت نوزادان ، بخش اطفال ، جراحی عمومی ، مراقبت های جدی بعد از عملیات ، مراقبت های نرسنگ ، مراقبت های قبل وبعد از ولادت ، خدمات انستیزی ، صحت روانی ، معالجه ی داخله زنانه ومردانه، بخش عملیات ومراقبت های بعد از عملیات نزد مادران ونوزادان، خدمات بستر تغذی، معاینه وضعیت تغذی برای مادران حامله واطفال زیر پنج سال ، خدمات اولیه برای بخش های چشم، گوش گلو و بینی ، معالجه دندان ، خدمات دندان، خدمات امراض ساری ، خدمات بستر وتداوی مریضان توپر کلوز، مشوره دهی برای مریضان صحت روانی ، خدمات طب وقایوی ، خدمات طب عدلی، خدمات اداری ومالی ، حفظ ومراقبت منابع ، خدمات حفظالصحوی ، خدمات واکسیناسیون ، خدمات حمایوی و غیره.

شفاخانه ولسوالی دولتی: ۱- ۳۰ بستر در آن بخش های مراجعه مریضان سراپا ، مراجعین برای بخش های عاجل ، ولادی نسایی ، مراقبت نوزادان ، بخش اطفال ، جراحی عمومی ، مراقبت های جدی بعد از عملیات ، مراقبت های نرسنگ ، مراقبت های قبل وبعد از ولادت ، خدمات انستیزی ، صحت روانی ، معالجه داخله زنانه ومردانه، خدمات بستر تغذی، معاینه وضعیت تغذی برای مادران حامله واطفال زیر پنج سال ، خدمات اولیه برای بخش های چشم، گوش گلو بینی ، مشوره دهی برای مریضان صحت روانی خدمات طب وقایوی، خدمات اداری ومالی، حفظ ومراقبت منابع، خدمات حفظ الصحوی، خدمات واکسیناسیون، خدمات حمایوی.

- مراکز صحتی جامع / ۴
- مراکز صحتی اساسی / ۲۰
- مراکز صحتی فرعی / ۲۰
- تیم های مبیایل صحتی / ۱۱
- تعداد آشیانه های صحتی / ۳
- مرکز صحتی محبس / ۱
- تعداد پوسته های صحتی / ۳۱۱
- شفاخانه خصوصی / ۲
- تعداد دواخانه های شخصی / ۱۴۲
- مراکز صحتی نظر به نوع و موقعیت: / مجموع (۶۲)

اسم ولسوالی	شفاخانه ولایتی (PH)	شفاخانه ولسوالی (DH)	مرکز صحتی جامع (CHC)	مرکز صحتی اساسی (BHC)	مرکز صحتی فرعی (SHC)	نیم سيار صحتی (MHT)	آشپانه صحتی (FHH)	شفاخانه خصوصی	شفاخانه ولادى	شفاخانه نسيابى
قلعه نو	۱	۰	۰	۲	۳	۱	۰	۱	۰	۰
قادر	۰	۰	۱	۶	۴	۲	۰	۰	۰	۰
بالامرغا ب	۰	۱	۱	۳	۴	۲	۱	۱	۱	۰
جوند	۰	۰	۱	۲	۴	۳	۱	۰	۰	۰
مقر	۰	۰	۰	۴	۲	۲	۰	۰	۰	۰
آبکمرى	۰	۰	۱	۳	۴	۱	۱	۰	۰	۰
مجموع	۱	۱	۳	۲۰	۲۱	۱۱	۳	۲	۲	۰

در مجموع به تعداد (۱۳۸) دواخانه خصوصی در سطح ولایت فعالیت دارند.

متخصصین		داکتران		نرس ها		واکسیناتوران		قابله ها	تکنیشن ها قابله ها
اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	قابله ها	تکنیشن ها قابله ها
۱	۲۱	۳	۷۵	۱۶	۵۳	۱۶	۷۲	۲۹	۲۹
تعداد امبولانس ها در مراکز صحتی: ۱۲									

تعداد پرسونل به تفکیک رشته:

تعداد داکتران و متخصصین، نرس و قابله به تفکیک جنسیت:

داکتران متخصص		داکتران عمومی طب		نرس		قابله	مجموعه	
زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	قابله	مرد	زن
۱	۲۲	۲	۷۵	۱۱	۶۸	۱۰۵	۸۲	۸۲

نام وسایل	تعداد	فعال	غیر فعال	تمویل کننده	ملاحظات
ماشین اکسری	۵	۱	۴	صحت عامه	
ماشین التراسوند	۷	۲	۴	صحت عامه	
ماشین ECG	۸	۳	۵	صحت عامه	
مانیتور	۲۲	۱۶	۶	صحت عامه	
سکشن	۲۹	۲۰	۹	صحت عامه	

مراجعه برای مراقبت های قبل از ولادت در سال ۱۳۹۵ (۶۲۱۱) نفر و در سال ۱۳۹۶ (۱۹۱۵) نفر بوده است
 مراجعه برای مراقبت های بعد از ولادت در سال ۱۳۹۵ (۵۱۲۸) و در سال ۱۳۹۶ (۲۰۰۰) نفر بوده است.

شاخص	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶
دسترسی خانم ها به عرضه خدمات صحتی	۶۷٪ خانم ها به عرضه خدمات صحتی دسترسی داشته است	۶۳٪ خانم ها به عرضه خدمات صحتی دسترسی داشته است	۸۷٪ خانم ها به عرضه خدمات صحتی دسترسی داشته است	۹۸٪ خانم ها به عرضه خدمات صحتی دسترسی داشته است	۹۴٪ خانم ها به عرضه خدمات صحتی دسترسی داشته است
تعداد ولادت های انجام شده در تسهیلات صحتی	۵۴۸۱	۴۲۵۷	۸۱۵۸	۱۰۱۶۱	۱۰۰۷۱
فیصدی مرگ و میر مادران	۰,۲٪	۰,۳٪	۰,۳٪	۰,۶٪	۰,۳٪
فیصدی مرگ میر اطفال	۱,۴٪	۱,۳٪	۱٪	۱٪	۱٪
میزان سوی تغذیه در مراکز صحتی	۶٪	۴,۲٪	۳٪	۴٪	۲٪

سرمایه گذاری

شاخص	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶
میزان سرمایه گذاری خصوصی در سکتور صحت.					
	در طی سال های گذشته در دو شفاخانه خصوصی که یکی در مرکز قلعه نو و یکی هم در ولسوالی بالامرغاب به هزینه مجموعی چهارده ملیون افغانی ۱۴۰۰۰۰۰۰ سرمایه گذاری گردیده است.				

مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور صحت و میزان مصرف آن در ۵ سال قبلی:			
سال	مجموع بودجه	مجموع مصرف بودجه	ملاحظات
۱۳۹۳	.	.	
۱۳۹۴	.	.	
۱۳۹۵	.	.	
۱۳۹۶	۲۱۹۰۰۰۰۰	۲۱۹۰۰۰۰۰	
۱۳۹۷	۱۶۵۶۰۰۰۰	۳۳۱۲۰۰۰	کار در دوپروژه جریان دارد و تاحال ۲۰ فیصد کار پیشرفته است

عرضه کیفیت خدمات صحتی در کلینیک های دولتی و خصوصی:

مراکز صحتی دولتی در سطح ولایت نظر به کنگوری و حجم خدمات، بدون در نظر داشت جنسیت خدمات صحتی عرضه میکنند. کیفیت خدمات همیشه در محراق توجه وزارت سطح کشور رقم نسبتا بالای دارد از اینرو تاکید بیشتر روی ارائه خدمات به خانم ها، خصوصا در زمان ولادت و مراقبت های قبل و بعد از ولادت صورت میگیرد. صحت عامه قرارداد داشته و نظارت دوامدار از نحوه عرضه خدمات صحتی دولتی و خصوصی صورت میگیرد.

۲- تحلیل وضعیت موجود سکتور معارف (به تفکیک ولسوالی ها)

ولایت بادغیس دارای ۷ ولسوالی (مرکز قلعه نو، ولسوالی های قادس، آبکمری، بالامرغاب، مقر، جوند و غورماج) میباشد. دسترسی به خدمات تعلیم و تربیه بهبود یافته ولی این خدمات در تمام ولسوالی های یکسان نمی باشد. درین ولایت ۴۸۰ باب نهاد تعلیمی تحت مدیریت ریاست معارف می باشد که ۱۳۵۸۱۲ نفر شاگرد که ۹۴۴۱۰ آن ذکور و ۳۹۴۰۲ اناث است مصروف آموزش میباشد.

درین ولایت ۳۰٪ فیصد در مناطق شهری و ۱۰٪ فیصد در روستا ها مردم باسواد میباشند و همچنان درین ولایت یک موسسه تحصیلات عالی دولتی وجود دارد که در رشته های تعلیم و تربیه، زراعت و اقتصاد محصلین را تربیه و به جامعه افغانی جهت خدمات بیشتر تقدیم می نمایند، همچنان دو پوهنتون خصوصی درین ولایت وجود دارد که عبارت از موسسه تحصیلات عالی حنظله و موسسه تحصیلات عالی حکمت میباشد و در رشته های شرعیات و علوم اسلامی، حقوق و علوم سیاسی و تعلیم و تربیه، محصلین را تربیه و به جامعه افغانی جهت خدمات بیشتر تقدیم می نمایند.

بی تردید در طول سالهای گذشته پیشرفت های شگفتی در زمینه تعلیم و تربیه در ولایت بادغیس به خصوص شمولیت اطفال به مکاتب و فراهم آوری امکانات آموزشی برای آنان حاصل شده است. علی رغم همه ای این دستاوردها، دسترسی به تعلیم و تربیه در سراسر ولایت به طور مساویانه توزیع نشده و کیفیت معارف نیز در ولسوالی ها و قریه جات تفاوت زیادی دارد. با وجود اعمار و بازسازی تعمیرات تدریسی برای مکاتب در سطح ولایت بادغیس هنوز هم نیاز مبرم مردم در این عرصه به صورت فاحش دیده و احساس می شود، توسعه دسترسی به تعلیم در مناطق دور دست و کوهستانی مخصوصاً برای دختران، آموزش و ارتقای ظرفیت معلمان مخصوصاً طبقه انان، فراهم نمودن محیط مصئون برای تعلیم اطفال و انکشاف مکاتب مسلکی از اولویت های عمده معارف ولایت بادغیس میباشد. بنابراین ریاست معارف ولایت بادغیس از آدرس سکتور معارف و فرهنگ همیشه مصمم برآن بوده که برای دسترسی شاگردان به فضای مصئون پلان انکشافی خود را با هماهنگی نهادهای عضو سکتور که ریاست معارف در راس این سکتور قرار دارد هریک موسسه تحصیلات عالی بادغیس، اطلاعات و فرهنگ، ریاست اقتصاد، ریاست مبارزه با مواد مخدر، ریاست امور زنان و آمریت ورزشی می باشد، و برای زدودن چالش های معارف، در محراق توجه قرار داشته و نقش مهمی را در توسعه معارف و مصئونیت مراکز تعلیمی، معلمان و شاگردان داشته است.

تحلیل منابع موجوده بادر نظر داشت شاخص های ذیل

تعداد مکاتب ثبت شده (ابتدایه، متوسطه و لیسه)

تعداد مکاتب ثبت شده (ابتدایه ۲۴۴، متوسطه ۱۱۸ و لیسه ۹۲ در سال ۱۳۹۶

ملاحظات	تعداد مکاتب			
	مجموع	لیسه	متوسطه	ابتدایه
	۴۵۴	۹۲	۱۱۸	۲۴۴

تعداد مکاتب فعال (ابتدایه ۲۳۶ / متوسطه ۱۱۸ / لیسه ۹۲)

ملاحظات	تعداد مکاتب			
	مجموع	لیسه	متوسطه	ابتدایه
	۴۴۶	۹۲	۱۱۸	۲۳۶

میزان سطح سواد بالاتر از ۱۴ سال (مجموع / به تفکیک مرد وزن)

قرارمعلومات احصائیه مرکزی مجموع نفوس ولایت بادغیس در سال ۲۰۱۷ به تعداد (۵۳۰۵۷۴) میرسد که بنا آمار و ارقام ارایه شده اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۷ ۱۷,۴٪ نفوس سن بالاتراز پانزده سال این ولایت که معادل (۹۲۳۱۹) نفر باسواد میباشد که از جمله میزان سطح سواد بین سنین ۱۵-۲۴ سال ۲۴,۸٪ میباشد.

تعداد مکاتب خصوصی (ابتدایه ۱، متوسطه، لیسه ۱ ثبت شده)

ملاحظات	تعداد مکاتب			
	مجموع	لیسه	متوسطه	ابتدائیه
	۲	۱	۰	۱

تعداد مکاتب خصوصی فعال (ابتدایه ۱، متوسطه و لیسه ۱)

ملاحظات	تعداد مکاتب			
	مجموع	لیسه	متوسطه	ابتدائیه
	۲	۱	۰	۱

نرخ شمولیت زیر سن ۱۵ سال در مکاتب :

ملاحظات	فیصدی حضور دختران بایسران در مکاتب					
	لیسه		متوسطه		ابتدائیه	
	انث	ذکور	انث	ذکور	انث	ذکور
	۱۷٪	۸۳٪	۲۲٪	۷۸٪	۳۱٪	۶۹٪

- تعداد پوهنتون های ثبت شده (۱) موسسه تحصیلات عالی
- تعداد پوهنتون های فعال دولتی (۱)
- تعداد پوهنتون های خصوصی ثبت شده (۲) باب میباشد
- تعداد پوهنتون های خصوصی فعال (۲) باب میباشد
- تعداد محصلین به تفکیک جنسیت

تعداد محصلین			اسم نهاد	شماره
مجموع	انث	ذکور		
۱۰۵۵	۱۳۲	۹۲۳	موسسه تحصیلات عالی دولتی	۱
۱۸۰۴	۲۴۶	۱۵۵۸	پوهنتون های خصوصی	۲

تعداد معلمین به تفکیک جنسیت: تعداد (۱۶۹۵) تن ذکور و (۴۷۷) تن انث میباشد.

معارف	بکلوریا		فوق بکلوریا		لیسانس		ماستر		جمع کل	
	مجموع	انث	مجموع	انث	مجموع	انث	مجموع	انث	مجموع	انث
	ذکور	انث	ذکور	انث	مجموع	انث	مجموع	انث	مجموع	انث
۱۳۹۵	۲۷۹	۱۵۷۴	۳۴۹	۵۳۷	۵۱	۱۰	۶۱	۰	۱۶۹۵	۴۷۷
										۲۱۷۲

تعداد استادان پوهنتون به تفکیک جنسیت

سویه تحصیلی معلمین و استادان به تفکیک (لسانس، ماستر، دکتورا)

دکتورا			ماستر			لیسانس			سویه تحصیلی استادان
مجموع	اناث	ذکور	مجموع	اناث	ذکور	مجموع	اناث	ذکور	
۱	۰	۱	۱۰	۲	۸	۴۹	۵	۴۴	پوهنتون دولتی
۱	۰	۱	۶	۰	۶	۴۴	۳	۴۱	پوهنتون های خصوصی
۲	۰	۲	۱۶	۲	۱۴	۹۳	۸	۸۵	مجموع

تعداد مکاتب دارای تعمیر

ملاحظات	تعداد مکاتب			
	مجموع	لیسه	متوسطه	ابتدائیه
	۱۵۶	۷۸	۶۲	۱۶

تعداد مکاتب بدون تعمیر

ملاحظات	تعداد مکاتب			
	مجموع	لیسه	متوسطه	ابتدائیه
	۲۹۸	۱۴	۵۶	۲۲۸

مجموع بودجه انکشافی و میزان مصرف سالانه سکتور معارف (حداقل ۵) سال قبلی

ملاحظات	باقیمانده	مصرف	تخصیص	سال	اسم اداره	شماره
مدیریت مالی ریاست معارف	۱۰۳۰۸۳۸۱	۴۷۲۳۲۴۱۱	۵۷۵۴۰۷۹۲	۱۳۹۲	ریاست معارف	۱
بودجه انکشافی	۴۱۲۷۰۲۷	۳۳۴۳۵۴۷۲	۳۷۵۶۲۴۹۹	۱۳۹۳		
	۲۴۴۹۴۶۵	۴۹۶۵۲۵۴۰	۵۲۱۰۲۰۰۵	۱۳۹۴		
	۸۴۷۵۳۴۹	۳۰۸۴۷۲۵۳	۳۹۳۲۲۶۰۲	۱۳۹۵		
	۲۱۵۶۳۵۱	۲۸۵۸۷۶۴۳	۳۰۷۴۳۹۹۴	۱۳۹۶		
آمریت ورزشی	۴۸۲	۱۰۴۰۴۴۴	۱۰۴۰۹۲۶	۱۳۹۶	آمریت ورزشی	۲
اطلاعات و فرهنگ		۲۱۴۰۷۹۰۵		۱۳۹۵	اطلاعات و فرهنگ	۳

سرمایه گزاری

میزان سرمایه گزاری خصوصی در سکتور معارف و فرهنگ:

در ولایت بادغیس در کنار رادیو و تلویزیون ملی، برای اولین بار در سال ۲۰۰۹ یک رادیوی خصوصی بنام رادیو حنظله و و پس از آن (سال های بعدی) رادیو نریمان، رادیو الغزالی و رادیو صمیم به ترتیب به فعالیت آغاز کردند. در کنار این رسانه های صوتی محلی، یک تلویزیون محلی خصوصی بنام "عبور" اخیرا به فعالیت آغاز کرده است. همچنان در پهلوی این رسانه ها، چندین نهاد خصوصی رسانه یی - فرهنگی خصوصی بنام های بادغیس فلم و جوان فلم بحیث متشبین رسانه یی کار میکنند.

در قسمت رسانه های چاپی نیز سرمایه گذاری های کوچک انجام شده اما بصورت کسترده و دایم نمی باشند بلکه هر از گاهی به چاپ و نشر می پردازند. با در نظر داشت تمام محدودیت ها، دروه پسا طالبان را در سطح کشور و بخصوص در بادغیس میتوان دوره شگوفایی رسانه های صوتی و تصویری ارزیابی کرد.

در قسمت معارف، در سال های اخیر تشبثات صورت گرفته است که مثال زنده آن را تاسیس چندین مکتب خصوصی تا سطح لیسسه و حتی انستیتیوت تخنیکي و مسلکی عنوان کرد. تاکنون انستیتیوت تخنیکي و مسلکی گوهرشاد، لیسسه خصوصی نریمان، مکتب متوسطه خصوصی رهاو مکتب خصوصی الغزالی که بعد از دوسال فعالیت، به لیسسه نریمان ادغام گردید، فعالانه کار میکنند.

در قسمت تحصیلات عالی نیز با وجود تمام محدودیت های دیموگرافیکي و اقتصادی و جغرافیایی، نیز از قافله سرمایه گذاری خصوصی پس نمانده است. بعنوان مثال از این نوع سرمایه گذاری ها، به موسسه تحصیلات خصوصی حنظله و موسسه تحصیلات عالی خصوصی حکمت اشاره کرد که از سال ۲۰۱۴ به این سو فعالیت میکنند.

جدول زیر مبالغ سرمایه گذاری سکتور معارف و فرهنگ ولایت بادغیس در سه بخش عمده را نشان میدهد:

شماره	نام نهاد/ اداره	مجموع مبلغ سرمایه گذاری شده
۱	ریاست معارف	۷۵۶۰۰۰۰
۲	ریاست اطلاعات و فرهنگ	۲۹۷۴۵۰۰۵
۳	ریاست موسسه تحصیلات عالی	۹۲۱۶۰۰۰۰

موسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور معارف

دفتر محترم یونسف، یونسکو، ورلد ویژن، GPE و USAID

شماره	اسم	نوع فعالیت
۱	یونسف	ایجاد مکاتب محلی، تسریعی و اموزش قبل از مکتب
۲	یونسکو	ایجاد کورس های سوادآموزی و حرفه
۳	ورلد ویژن	تهیه مواد غذایی به شاگردان مکاتب و ترمیمات تعمیرات مکاتب.
۴	GPE	ایجاد مکاتب محلی، تسریعی و اموزش قبل از مکتب
۵	CHEMONIC S CBA	ایجاد برنامه های آموزشی بخاطر بلند بردن ارتقای ظرفیت کارمندان.

میزان ثبت و راجستر مکاتب دولتی ۴۵۲، خصوصی ۲، انستیتوت دولتی یک باب و خصوصی یک باب، مراکز حمایتی تربیه معلم ۴ باب، مدارس دینی ۱۷ باب، پوهنتون ها و مراکز آموزشی و تعلیمی. سیستم معلوماتی کیفیت و موثریت تدریس مکاتب: خصوصی عالی میباشد از اینکه مکاتب خصوصی بمنظور جذب و علاقه مردم در مکاتب خصوصی استادان ورزیده ای را استخدام مینمایند و نیز برای استادان معاش زیادتر تادیه میدارند، در مکاتب دولتی کیفیت متوسط میباشد بعلت اینکه در مکاتب دولتی از یکطرف تشکیلات شان ضرورت مکاتب رابه حد کافی مرفوع ساخته نمیتواند و از سوی دیگر نبود معاش معلمین بحد کافی، کمبود تعمیرات درسی و کمبود کتب درسی سبب میشود نتایج متوقعه بشکل درست آن بدست نیاید.

۳- تحلیل وضعیت موجوده سکتور زیر بنا و منابع طبیعی (به تفکیک ولسوالی ها)

سکتور زیر بنا و منابع طبیعی نقش عمده ای در رشد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی دارد که میتواند تغییرات مثبتی را در زندگی مردم به میان آورد. در ولایت بادغیس طی ۱۰ سال گذشته تعدادی زیادی از سرکها و شاهراه های عمومی، مسیر های ولسوالی ها و حتی قریه جات مربوط، جغل اندازی و احداث گردیده اند که تا حدی مشکلات مردم را مرفوع ساخته است. سرکهای اتصالی مسیر تمامی ولسوالیها خامه بوده و همه ای آنها جغل اندازی گردیده و سرکهای بعضی ولسوالیها مانند ولسوالی (جونند) صعب العبور میباشد و طی مدت متذکره یک بار جغل اندازی صورت گرفته اما سرک ولسوالی غورماچ گاهی هم ترمیم یا جغل اندازی نشده بنا مردم ازین ناحیه دچار مشکل میباشند و خوشبختانه شاهراه عمومی و شرک ولسوالی آبکمری به طول ۹۸ کیلومتر در حال اسفالت میباشد و کار روی این سرکها ادامه دارد.

سکتور زیر بنا و منابع طبیعی متشکل از ذیل میباشد:

۱- ریاست فواید عامه

۲- ریاست شاروالی

۳- ریاست حوزره فرعی دریای مرغاب

۴- ریاست احیا و انکشاف دهات

۵- ریاست حفاظت محیط زیست

۶- ریاست مخابرات و تکنالوژی معلوماتی

۷- آمریت بریننا

۸- موسسات داخلی و خارجی

در ولایت بادغیس بند های خورد و کوچک اعمار گردیده که ظرفیت آبیاری یک مقدار زمین ها را دارد اما متاسفانه در مسیر دریاهای که آب دایمی و موسمی دارند کدام فعالیت در حصه اعمار بندهای بزرگ صورت نگرفته است. بند های مذکور ضرورت به اعمار دارند تا بتواند ظرفیت تولیدی آنها به حد اعظم برسد تا آلوده گی محیط زیست که یک مشکل جدی در افغانستان میباشد و ولایت بادغیس هم به آلوده گی محیط زیستی سخت مواجه است که توسط اعمار این بندها رفع میگردد. نبود سیستم کانالیزسیون معیاری و ایجاد شهرک های غیر معیاری، قطع جنگلات، ایجاد تعداد زیاد حمام ها در داخل شهر، سرازیر شدن سیلابها، استفاده از ماشین های کهنه و غیره مشکلات محیط زیستی را برای مردم ایجاد کرده است.

هدف و ساحه فعالیت سکتور:

هدف عمده سکتور زیربنا هما نا بهره برداری مناسب از منابع طبیعی به منظور رشد اقتصاد ملی، ایجاد شغل، کاهش فقر و رفاه عامه، دسترسی مردم به مارکیت و مرکز ولایت و همچنان ایجاد سهولت در هنگام عبور و مرور مردم، تنظیم منابع آب و جلوگیری از ضایعات آب، جلوگیری از تخریب سواحل دریا و زمین های زراعتی میباشد. فعالیت سکتور زیربنا مشمول مرکز ولایت و ولسوالی آن میباشد که پروژه های متعددی در ساحات مختلف ولایت بادغیس تا اکنون تطبیق گردیده است.

در داخل شهرقلعه نو ولایت بادغیس در حدود ۸ کیلومتر سرک قیرریزی گردیده، به طول ۲۷۲ کیلومتر سرکهای ولسوالی ها و ۱۸۸۱ کیلومتر سرکهای قریه جات جنگل اندازی گردیده و وضعیت بد سرکها باعث بلند رفتن کرایه انتقالات مواد و مسافرین گردیده که تاثیرات منفی بر اقتصاد مردم وارد میکند.

الی تاریخ ۱۳۹۷/۵/۵ حدود ۳۵۰۰ منزل از نور برق که از طریق دیزل جنراتور تولید میگردد، مستفید بودند که از تاریخ فوق تا فعلا (تاریخ ۱۳۹۷/۶/۱۵) به تعداد ۴۵۰۰ منازل از برق تورییدی جمهوری ترکمنستان مستفید بوده و همه روزه در حال ازدیاد و توسعه می باشد. ولسوالی مقر و قریه جات مربوط آن نیز در حال سروی ابتدائی بوده که از بودجه وزارت انکشاف دهات - برنامه میثاق شهروندی - بعد از طی مراحل و دیزاین و سروی، کار عملی آن آغاز و از برق تورییدی مستفید خواهند شد.

قریه جات مسیر خط انتقال برق، از فرستان الی توره شیخ به برج جوزا سال جاری سروی و در مرحله تهیه و خریداری تجهیزات لازمه آن بوده واز سب استیشن قلعه نو خط ۲۰ kv شروع و به قریه توره شیخ ختم میگردد که در آینده نزدیک از نور برق وارداتی برخوردار خواهند شد.

در مورد مناطق که از سروی سال ۱۳۹۰ باز مانده اند که تعداد ۲۷ موقعیت بد داخل شهر و یا قریه جات متصل به شهر است نیز سروی و دیزاین آن تکمیل و جهت تهیه تجهیزات مورد نیاز که حدود ۱۴ میلیون افغانی میشود به مرکز ارسال گردیده است.

وزارت معادن و پترولیم

اهداف:

سرعت بخشیدن سکتور خصوصی که منجر به انکشاف سکتور معادن و هایدروکاربن ها میشود، تولید درآمد دولت، اشتغال، رشد اقتصاد، زیربناها و انکشاف جامعه به طور پایدار، متعادل و شفاف.

استراتیژی:

کمک به استقلال مالی افغانستان از طریق انکشاف سکتور معادن و هایدروکاربن ها و اطمینان حاصل کردن از اینکه معادن به انکشافات اجتماعی-اقتصادی محلی و منطقه ای کمک کرده و جهت تامین صلح و امنیت نیز همکاری میکند. اطمینان حاصل کردن از انطباق صنایع استخراجی با نیازهای اجتماعی و محیطی همراه با بهترین فعالیت های بین المللی برای توسعه پایدار.

تحلیل وضعیت:

افغانستان دارای منابع غنی معدنی و انرژی می‌باشد. این کشور از میان فلزات دارای معادن مس، طلا، و سنگ آهن بوده و همچنین دارای معادن مواد/ مصالح ساختمانی، سنگ و سنگ های قیمتی، ذغال سنگ و هایدروکاربن ها می‌باشد. توسعه سکتور معادن به عنوان تنها مهمترین اهرم تنوع بخشیدن به اقتصاد، اشتغال زایی و افزایش درآمد دولت شناخته شده است. پتانسیل اقتصادی متوسط و درازمدت سکتور معادن و هایدروکاربن ها نسبت به هر بخش دیگری در اقتصاد افغانستان بیشتر است.

برای آزاد کردن این پتانسیل کشور یک پالیسی جدید بازارمحور را به تصویب رسانیده است که در نتیجه آن اکتشافات و توسعه سکتور معادن منابع طبیعی کشور از دولت به سکتور خصوصی انتقال پیدا میکند. سرمایه گذاری خصوصی بزرگ نیاز خواهد بود. درآمد دولت از طریق مالیات معادن، حق امتیاز و صدور جواز/ مجوز مشتق خواهد شد. از صنعت معادن انتظار اشتغال زایی و سرعت بخشیدن به توسعه مناطق روستایی، و رویکرد های یکپارچه بین بخشی برای سرمایه گذاری در زیربنای در کریدور توسعه منابع مورد عمل واقع خواهد شد. قانون جدید معادن که به طور گسترده مبتنی بر اهداف دولت است که سرمایه گذاری ها به بخش معادن جذب شود نیز تصویب شده است. حفاظت محیط زیست، توسعه اجتماعی و الزامات محتوای ملی، از جمله پشتیبانی از ارائه کنندگان خدمات محلی در چارچوب های سیاسی و قانونی گنجانیده شده تا ادامه توسعه به طور پایدار و منصفانه را تشویق نماید. معدن مس عینک آینده و پروژه سنگ آهن جاجیگگ اولین پروژه های بزرگ معادن می‌باشند که سرمایه گذاری های خارجی را در بخش معادن افغانستان به خود جذب کرده اند.

تاکنون، هنوز هم موانع در فراراه تجارت و سرمایه گذاری های افغانستان وجود دارد. بررسی اخیر نشان داده است که اگر در صورتیکه افغانستان می‌خواهد سرمایه گذاری های لازم برای ارائه منافع اقتصادی به مردم و دولت را به خود جذب کند باید طیف وسیعی از اصلاحات سازمانی که لازم به اجرا هستند را تطبیق نماید. یک توصیه مرکزی موجود در تحلیل های این سکتور این است که اصلاحات و بازسازی ها در وزارت معادن و پترولیوم به منظور انتقال توسعه ناشی از دولت به توسعه ناشی از سکتور خصوصی ضروری می‌باشد.

تحلیل منابع موجود بادر نظر داشت شاخص های ذیل

وزارت امور شهر سازی و مسکن

اهداف:

بازگردانیدن و بالا بردن کرامت انسانی و شهروندی بواسطه ارائه خدمات متوازن شهری برای هر شهر و شهروند افغان. استراتژی ها:

سازماندهی استراتژی مدیریت شهری شامل:

انکشاف، تایید و به اجرا رساندن پالیسی ملی شهری؛

انکشاف پلان های شهری و ساحوی برای شهر های بزرگ؛

آماده سازی پلان ها برای استراتژی انکشاف ساحوی برای همه زون ها؛

تقویت ظرفیت شهرداری؛

رشد درآمد و برنامه های ظرفیت سازی در سی و چهار ولایت و شهر های بزرگ؛

انکشاف پلان های توسعه شهری، شامل پلان های سرمایه گذاری های زیربنایی برای بیست و پنج شهر بزرگ؛

انکشاف و ارتقا ظرفیت بنیادی پشتیبانی شده توسط برنامه های علمی، اصلاحات بنیادی برای حکومت داری موثر در سی و چهار ولایت و شهر های بزرگ کشور؛

وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی

اهداف:

از اهداف وزارت مخابرات این است که افغانستان را به یک جامعه معلوماتی تبدیل کند. برنامه های اولویت ملی الکترونیکی E-افغانستان به هدف تحقق این هدف توسط ایجاد یک اطلاعات مدرن و کارآمد و بخش ارتباطات و دولت الکترونیک به منظور افزایش اثربخشی، کارایی و شفافیت در بخش عمومی، ارائه دسترسی مساوی برای خدمات اجتماعی، توسعه سکتور خصوصی پر جنب و جوش و ایجاد یک جامعه با هم مرتبط و خلاق.

استراتژی ها:

برای بدست آوردن این استراتژی ها به اقدامات چند جانبه نیاز هست، که در ذیل ذکر گردیده است:

- ساختن براساس موفقیت های گذشته وفاق آمدن بر مشکلات آینده ظرفیت سازی در وزارتخانه، سکتور نهادها، سکتور خصوصی و جریان تعلیم و تربیه که تغذیه سکتور هاست؛
- ارائه نمودن خدمات جدید و ارزش افزوده؛
- دولت تولیدی و کارآمد و مردم افغانستان؛

تحلیل وضعیت:

بعد از بوجود آمدن حکومت انتقالی در سال ۲۰۰۲ اهمیت بازسازی سیستم های ارتباطی و فراهم آوری جدید ترین تکنالوژی و پیشرفت های تکنالوژی معلوماتی برای افغانها جهت رشد عمومی و نوسازی افغانستان بلافاصله احساس گردید. سیستم های خوب ارتباطی و معرفی تکنالوژی معلوماتی برای رشد سایر سکتورها، که ممکن امنیت، حکومتداری، بازسازی، انکشاف، تعلیم و تربیه و یا تجارت/کسب و کار باشد، مهم پنداشته شد. تلاشهای برای ایجاد زیربناها جهت ارتباطات و استفاده تکنالوژی معلوماتی بهتر آغاز گردید.

به وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی (MCIT) مسولیت داده شد تا این سکتور را به رشد و انکشاف سریع وصل نماید. بعد از آن پیشرفت های زیادی صورت گرفته است. در اصل، انقلاب در عرصه مخابرات یکی از موفقیت های مهم کشور میباشد. رشد سکتور تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی روی رشد و انکشاف اقتصادی تاثیرات چشمگیر داشته است. این سکتور تمام کشور را بهم وصل کرده، موثریت حکومت را بهبود بخشیده و برای رشد سکتور خصوصی انگیزه فراهم نموده است.

مجموع سرک های شهری و روستای به کیلومتر

شماره	موقعیت	طول سرکها	ملاحظات
۱	شهری	۶۰ کیلومتر	
۲	ولسوالی ها	۳۵۶ کیلومتر	
۳	دهاتی	۱۸۸۱ کیلومتر	

مجموعه سرک آسفالت شده و جغل اندازی شده به کیلومتر

شماره	نوع سرک	طول به کیلومتر	ملاحظات
۱	آسفالت	۱۵ کیلومتر	
۲	جغلی	۳۰۵ کیلومتر	
۳	مجموع سرکها	۳۲۰ کیلومتر	

تعداد میادین هوایی دسترسی به ترانسپورت هوایی

در ولایت بادغیس یک میدان هوای کانکریتی وجود دارد. این میدان هوای قلعه نو در سال ۱۳۴۷ در مرکز شهر قلعه نو به ارتفاع (۹۰۵) متر از سطح بحر تالیس گردیده خط رنوی در زاویه (۲۲) و (۰۴) درجه اعمار گردیده است. طول میدان هوای با ساحه مصنویت پرواز (۲۴۰۰) متر و به عرض (۱۵۰) متر و در قسمت داخل فارم شکوفان به (۹۰) متر میباشد. خط رنوی به طول (۲۰۰۰) متر و به عرض (۲۵) متر در سال ۱۳۸۶ توسط (PRT) کشور اسپانیا طور پخته کانگریت گردیده است و دو سال قبل شرکت هوایی افق شرق پرواز های منظمی که داشت، نسبت به معیاری نبودن طیارات، شرکت مذکور پرواز های خویش رابه حالت تعلیق در آورد و دیگر تا فعلاً در افغانستان شرکت های هوایی خصوصی طیارات کوچک ندارند که در این میدان هوایی پرواز نمایند. بناءً مردم ولایت بادغیس به خدمات ترانسپورت هوای دسترسی ندارند

در طول پنج سال گذشته هیچ نوع پیشرفت انکشافی در میدان هوایی قلعه نو تطبیق صورت نگرفته و کارکنان این اداره در بخش های مختلف تعداد (۱۶) نفر هستند و میدان هوایی در برنامه (وصل زیربناها) ملی دارای اولویت (NPPS) میباشد.

دسترسی خدمات ترانسپورت زمینی

ولایت بادغیس در شمال غرب کشور واقع گردیده که سرک حلقوی کشور از این ولایت میگذرد و نقطه عطف بین شمال و غرب کشور پنداشته میشود و همه روزه وسایط باربری و مسافر بری از مسیر شاهراه متذکره عبور میکنند.

مدیریت عمومی تنظیم ترانسپورت زمینی تحت چوکات رسمی وزارت ترانسپورت و هوانوردی در این ولایت فعال بوده و تمامی امورات ترانسپورت زمینی را در مطابقت به قوانین، طرزالعمل ها و پالیسی های دولت به پیش برده و تمامی نمایندگی های ترانسپورت بخش خصوصی را مطابق اصول و پالیسی های بخش ترانسپورت نظارت و ارزیابی مینماید تا باشد که خدمات و تسهیلات لازم را برای مردم این ولایت فراهم سازند.

در سطح ولایت بیش از ۸۰٪ باشندگان اینولا به ترانسپورت زمینی دسترسی داشته که از عراده جات کرایبی و شخصی استفاده میکنند در این ولایت بس های شهری تا اکنون وجود ندارد و به نسبت سرک های خامه، کوهستانی و غیر استندر تا فعلاً از بس های مسافر بری استفاده نمیشود.

دسترسی به انرژی برق وضعیت فعلی توزیع انرژی برق

الی تاریخ ۱۳۹۷/۵/۵ حدود ۳۵۰۰ منزل از نوری برق که از طریق دیزل جنراتور تولید میگردید مستفید بودند که از تاریخ فوق تا فعلاً تاریخ ۱۳۹۷/۶/۱۵ به تعداد ۴۵۰۰ منزل از برق تورییدی جمهوری ترکمنستان مستفید بوده و همه روزه در حال ازدیاد و توسعه می باشد. ولسوالی مقر و قریه جات مربوط آن نیز در حال سروی ابتدائی بوده که از آن بودجه وزارت انکشاف دهات برنامه میثاق شهروندی بعد از طی مراحل و دیزاین و سروی، کار عملی آن آغاز و از برق تورییدی مستفید خواهند شد.

قریه جات مسیر خط انتقال برق، از فرستان الی توره شیخ به برج جوزا سال جاری سروی و در مرحله تهیه و خریداری تجهیزات لازمه آن بوده از سب استیشن قلعه نو خط ۲۰kV شروع و به قریه توره شیخ ختم میگردد که در آینده نزدیک از نور برق تورییدی برخوردار خواهند شد.

در مورد مناطق که از سروی سال ۱۳۹۰ باز مانده اند که تعداد ۲۷ موقعیت بداخل شهر و یا قریه جات متصل به شهر است نیز سروی و دیزاین آن تکمیل و جهت تهیه تجهیزات مورد نیاز که حدود ۱۴ میلیون افغانی میشود به مرکز ارسال گردیده است.

دسترسی به انرژی برق آبی (میکروهاروپاور) ۵۹۹ فامیل در سطح ولایت میباشد.

دسترسی به آب آشامیدنی صحی

آبرسانی در ولایت بادغیس در سال ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ ایجاد گردیده و آب که از سرچشمه قرقیطو به فاصله هشت کیلومتر توسط پایپ از بیست سمنتی انتقال و به داخل شهر به جاده های فرعی و به سایز های مختلف توزیع می گردیده که از جمله (۱۶) کیلو متر شبکه نلهای سمنتی در طی سالهای گذشته با گذشت زمان و به اثر عبور و مرور عراده جات کاملاً فرسوده شده و در حال از بین رفتن بود که به اساس پیشنهاد آمریت آبرسانی و احکام مقام محترم ولایت تیم باز سازی ولایتی به خصوص بخش (آیسید کشور هسپانیا) مشکلات آبرسانی را در نظر گرفته آماده همکاری گردیدند تا تمام شبکه را از نوع پولی تیلین تمدید نمایند. این اقدام بر علاوه تمدید شبکه سابق، (۳۴) کیلو متر دیگر نیز این شبکه انکشاف نموده که فعلاً (۵۰) کیلو متر شبکه و دارای (۲۶۳۵) مشترک و در حدود (۴۰۰۷۲) نفوس میشود که از طریق آمریت آبرسانی به شکل نوبتی آب توزیع میگردد. منبع آب سرچشمه قرقیطو در سابق کاملاً در هوای آزاد و بدون سرپوش بوده که خوشبختانه به همکاری تیم بازسازی ولایتی (پ آر تی) اسپانیه، بالای چشمه فوق کاملاً پوشیده شده و اطراف چشمه دیوار سمنتی و کناره فلزی ایجاد گردیده است. علاوه بر این، یک باب فلتر خانه در قسمت پایانی چشمه به خاطر تصفیه آب ساخته شده است.

اما در قسمت منبع آبی دیگر، منبع آبرسانی و پیشرفت کار آبرسانی از ولسوالی قادس است که قرار بود به مرکز ولایت انتقال یابد اما متأسفانه تا کنون به بهره برداری نرسیده است و صرف باشندگان ولسوالی قادس و قریه قادس خوردک از آن بهره می برند که فاز اول شبکه قادس تکمیل گردیده است و فاز دوم آن در حال پروسه تدارکاتی میباشد.

دسترسی به خدمات مخابراتی و تکنالوژی معلوماتی

در سطح ولایت بادغیس مردم وادارات دولتی به تکنالوژی معلوماتی، خدمات مخابراتی و پستی دسترسی دارند در این ولایت شرکت های مخابراتی از قبیل شرکت مخابراتی سلام، روشن، افغان بیسیم ام تی ان و اتصالات عملاً فعال بوده مردم به خدمات مخابراتی ۵۵ الی ۶۰ درصد دسترسی دارند و همچنان ۵۰ درصد مردم ولایت بادغیس به خدمات مخابراتی و ۲۰ درصد مردم این ولایت به انترنت دسترسی دارند.

در ضمن در بخش های هاردویر و سافت ویر و ترمیمات وسایل تکنالوژی معلوماتی خدمات صورت میگیرد که گراف ذیل دسترسی مردم را به خدمات مخابراتی و انترنتی در سطح ولایت و ولسوالی ها نشان میدهد:

وصل تیلیکام		اتصالات		ام تی ان		افغان بی سیم		روشن		سلام	
خدمات انترنتی	خدمات مخابراتی										
٪۰	٪۰	٪۰	٪۲۰	٪۱۲	٪۲۵	٪۲۰	٪۳۵	٪۱۳	٪۳۰	٪۰	٪۲۵

تعداد فاریکات تولیدی/ صنعتی و نوع فعالیت شان

در ولایت بادغیس در جریان سالهای ۱۳۹۵-۱۳۹۶، دو کارخانه تولید یخ/ تصفیه آب نوشیدنی از سوی تجار/ متشبهین به فعالیت آغاز نموده که روزانه (۲۴۰۰۰۰) لیتر آب تصفیه به بازار عرضه میکنند.

پارک های صنعتی

در سطح ولایت بادغیس تاهنوز پارک صنعتی وجود ندارد.

اشتغال نفوس در سکتور زیر بنا

طوریکه هویداست سکتور زیر بنا و منابع طبیعی از ادارات تشکیل گردیده که پروژه های انکشافی زیربنایی داشته و همواره غرض پیشبرد امورات کاری پروژه به یکتعداد زیادی از کارکنان نیاز داشته که این عمل سبب اشتغال نفوس در بخش های زیر بنایی گردیده است. که از یکطرف زمینه کار و مصروفیت بوجود آمده واز طرف دیگر سبب ممانعت جوانان از اعتیاد به مواد مخدر میگردد و همچنان جلوگیری از بیکاری نموده و مانع رشد فساد اداری میگردد.

جدول ذیل خلاصه اشتغال نفوس را در سکتور زیر بنا به تفکیک جنسیت نشان میدهد:

واحد	مجموعه	جنسیت	
		مرد	زن
نفر	۹۵۰	۹۳۵	۱۵

انواع معادن و ظرفیت آنها:

معادن موجود در ولایت بادغیس نظر به سروی های ابتدای آمریت معادن بادغیس، طویکه شما بهتر میدانید اداره معادن ولایت بادغیس از اوایل سال ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۵ در تلاش سروی و باز دید از معادن موجود در سرتاسر ولایت بوده که متأسفانه مدتی را نظر به نبود کارمند مسلکی مدتی را نظر به شرایط بد امنی باعث معوق قرار گرفتن این عمل شد. چندین بار از طرف این اداره یک سلسله پیشنهادات و مکاتبه به مقامات وزارت معادن و پترولیم تقدیم گردیده که هدف ان اعزام تیم تکنیکی به این ولایت میباشد تا از ظواهر معدنی موجود در ولایت باغیس دیدن نماید ولی ریاست های سروی کادستری و جیولوژی از کمبود انجینر مسلکی سخن گفتند.

اما خوشبختانه در سال ۱۳۹۵ با استخدام یک نفر انجینر مسلکی در بست مدیریت عمومی جیولوجیست منرالها توانستیم به اساس سروی های مقدماتی و وسایل دست داشته ابتدای از ساحات مختلف ولایت بادغیس دیدن به عمل آورده نمونه اخذ نماییم.

به اساس نمونه های بدست آمده از ولایت بادغیس توسط مدیریت عمومی این اداره و نمونه های مواصلت ورزیده به آمریت معادن توسط مردم، موجودیت معادن ذیل را در ولایت باغیس نشان میدهد:

۱. معادن سنگ چونه: در مرکز و ولسوالی های مقر، قادس و آبکمری
۲. معادن خاندان مس: مانند آزوریت م ملخیت در ولسولی های آبکمری، جوند و قادس
۳. معادن سنگ تزئینی رخام: در ولسولی قادس
۴. معادن گچ در ولسوالی های جوند، قادس و مقر
۵. معدن ذغال سنگ در مرکز
۶. معادن سنگ اوپال در ولسوالی آبکمری
۷. معادن ابرک: در ولسوالی های جوند و قادس
۸. معادن سنگ فلدشپات: در ولسوالی آبکمری
۹. معادن سنگ ساختمانی با درجه عالی: در مرکز و تمام ولسوالی ها
۱۰. معادن ریگ و جغل: در مرکز و تمام ولسوالیها.

در بخش عواید و قرارداد ها:

اداره معادن ولایتی بادغیس یک اداره عایداتی بوده که رشد اقتصاد اشتغال زایی برای کشور مان دارد اما تا هنوز معادن این ولایت شروع به استخراج ننموده بنا اداره معادن تا هنوز کدام عواید ندارد.

- معاون که استخراج شده است با ظرفیت استخراج سالانه
- عواید سالانه معادن
- اشتغال نفوس در معاون

از آنجائیکه معادن در ولایت بادغیس بکر و نا استخراج مانده است، بناء ظرفیت استخراج، میزان اشتغال، عواید سالانه، صادرات و عوائد آن تخمین نشده است. امید می‌رود که در آینده های نزدیک دولت به آن توجه لازم نموده و از این فرصت های اقتصادی پایدار استفاده اعظمی نموده تا در راستای بهبود وضعیت معیشتی مردم و اقتصاد کلی ولایت بادغیس تغییرات مثبت رونما گردد.

صادرات عمده تولیدی/ صنعتی به ولایات دیگر و یا خارج از کشور

صادرات عمده ولایت بادغیس به ولایات دیگر و کشورهای خارج را پسته، تخم هندوانه (تربوز)، کرابیه، انواع پوست، پشم، کرک، قالین، گلم و غیره تشکیل می‌دهد.

واردات عمده تولیدی/ صنعتی از ولایات دیگر و یا خارج از کشور.

واردات عمده ولایت بادغیس که خارج کشور و ولایات دیگر به این ولایت سرازیر میشود، از قبیل گاز مایع، غله جات، میوه جات خشک و تازه، سبزیجات، منسوجات و مبلمان و مواد ساختمانی و دیگر مواد غذایی اولیه شامل اند.

ارزش صادرات سالانه فابریکات تولیدی / صنعتی

در ولایت بادغیس تا هنوز کدام فابریکه تولیدی تاسیس نگردیده که بتوان مواد تولیدی آنرا به خارج از ولایت صادر نمود. به اساس تذکر بالا فقط دو شرکت/کارخانه تولید یخ در سطح ولایت موجود است که مواد تولیدی (یخ) آن در فصل گرما در داخل ولایت به مصرف میرسد.

مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور زیربناء و منابع طبیعی (حداقل ۵) سال قبلی جدول ذیل نشان میدهد

شماره	اسم اداره	سال	تخصیص به دالر	مصرف به دالر	باقیمانده	ملاحظات
۱	سکتور زیر بنا و منابع طبیعی	۱۳۹۳	۲۳۵۶۴۶۶	۲۳۵۶۴۶۶	۲۳۵۶۴۶۶	
		۱۳۹۴	۱۲۵۰۰۰	۱۲۵۰۰۰	۱۲۵۰۰۰	
		۱۳۹۵	۲۶۴۱۶۱	۲۶۴۱۶۱	۲۶۴۱۶۱	
		۱۳۹۶	۴۸۶۳۰۷۳	۴۸۶۳۰۷۳	۴۸۶۳۰۷۳	
		۱۳۹۷	۳۳۸۰۰۰۰	۳۳۸۰۰۰۰	۳۳۸۰۰۰۰	

موسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زیر بنا و منابع طبیعی تاکنون کدام موسسه همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زیر بنا و منابع طبیعی فعالیت ندارد

تحلیل وضعیت موجود سکتور زراعت و انکشاف دهات (به تفکیک ولسوالی ها)

ولایت بادغیس از لحاظ ساختار فیزیکی اکثرأ از تپه های خاکی تشکیل گردیده که این ساختار فیزیکی به اساس ارقام دست داشته ذیلا بفیصدی ارایه میگردد: اراضی هموار ۶٪، کوهستانی ۱۶٪ و تپه ئی ۷۸٪ میباشد ، بادغیس یکی از جمله ولایاتیست که از بابت داشتن منابع طبیعی نباتی و حیوانی غنی بوده که حسب احصائیه انجام شده طی سالهای اوایل جمهوریت تمام ساحه اشجار طبیعی بادغیس یعنی ساحه زیرپوشش جنگلات یکصدویک هزارهکتار سنجش گردیده بود ، که از جمله ساحه ۹۱ هزارهکتار جنگلات پسته و ساحه ۱۰ هزار هکتار جنگل ارچه و ساحه ۱۰ هزارهکتار علفچر طبیعی را احتوا میکرد ، نسبت جنگ های سه دهه گذشته وعدم آگاهی و بیخبری مردم از ارزش والا وحیاتی این اشجار طبیعی دست به چپاول و ویرانگری آن زده وبه اشکال مختلف ازسالیان متمادی تا کنون این ویرانی ادامه دارد:

اخیراً طوریکه ازساحه جنگل پسته سروی بعمل آمده فعلا درحدود ۲۸-۳۰ هزار هکتار جنگل پسته وساحه (۲۰۰۰)هکتار جنگل ارچه با قیمانده وساحه (۲۰۰۰) هکتار علفچر طبیعی فعلا وجود دارد ومتباقی ۸هزارهکتار دیگر به زمین های زراعتی تبدیل شده است.

سکتور زراعت وانکشاف دهات در انکشاف اقتصادی واجتماعی نقش برانده دارد زیرا اقتصادکشور وابسته به زراعت است ' اراضی زراعتی بادغیس بیش از ۸۵٪ للمی بود که بدبختانه نسبت مشکلات امنیتی طی سالهای اخیر از پروگرامهای سروی کادستری بازمانده وقرار محاسبات انجام شده تخمینی دارای حدود (۱۹۴۷۱)هکتار زمین آبی وبیش از (۹۳۶۳۲)هکتار زمین للمی بوده که از جمله ساحه آبی حدود ساحه (۶۵۴،۹) جریب زمین زیر پوشش باغهای میوه گوشتی و خسته سنگی و (۴۴۸۴) هکتار زمین للمی زیر پوشش باغهای پسته شخصی درآمدی .

بادغیس خاک های مناسب دارای عمق زیاد ، اکثراً هواواقلیم معتدل ومناسب برای رشد ونموی نباتات دارا بوده اما متاسفانه آب کافی مورد ضرورت را ندارد، به نسبت متکی بودن زراعت ما به نزولات آسمانی وعدم ذخیره آبهای موسمی دهاقین زراعت پیشه ما همیشه به مشکل کم آبی مواجه بوده که ازاین لحاظ مردم ما اکثراً به کمبود مواد غذایی ناشی از خشکسالی ها مواجه میباشند.

در سکتور زراعت وانکشاف دهات سرمایه گذاری های زیادی در بخش توسعه وترویج احداث باغهای میوه وخصوصاً پسته ' مراکز صحت حیوانی ' ترویج تخم های بذری ' مبارزه علیه آفات وامراض نباتی وحیوانی ' احداث جغل اندازی سرک ها ' پلچک ها ' حفرچاهای آب آشامیدنی ' احداث شبکه های آبیاری ' تحکیمات کانال ها سیلبرها ومبارزه علیه مواد مخدروصورت گرفته است.

کشت وزراعت مردم اینولا به شکل عنعنوی صورت میگیرد ' ریاست زراعت وموسسات همکار تخمهای بذری اصلاح شده گندم بطورسیاسیدی ' سبزیجات وحبوبات را بطور رایگان در دسترس دهاقین قرار داده ودر زمینه چگونگی کشت به شکل قتاری ودست پاش ونحوه کنترل آفات وامراض نباتی ' کنترل ومبارزه علیه مگس خربوزه را برای دهاقین آموزش داده اند .

درولایت بادغیس سه مرکز صحت حیوانی مجهزبا تجهیزات مورد ضرورت در ۳ واحد اداری اعمار گردیده وفعال میباشند ' دواستیشن القاح مصنوعی فعالیت دارند ویک فارم تحقیقاتی در مرکز اینولا وجود دارد

سکتور زراعت وانکشاف دهات به اساس رهنمود کمیته انکشافی ولایتی دارای پنج عضو اصلی که شامل (ریاست زراعت ، ریاست احیا وانکشاف دهات ، ریاست مبارزه علیه مواد مخدر، ریاست امور زنان وریاست محیط زیست) وموسسات همکار سکتور زراعت میباشد ، این سکتور بطورماهوارجلسات سکتوری را دایر ودرپلان گزارشی ها ، تشخیص اولویت ها وقیمت گذاری ابتدائی پروژه ها که از وظایف عمده واساسی سکتوری میباشد تصامیم لازم اتخاذ مینمایند ، سکتور زراعت روی پروژه های عملیه کاهش فقر ، اشتغال زای ، پروژه های بدیل کشت کونار وحمايت دهات بادغیس کار وفعالیت مینماید ، ازجمله اعضای سکتور، ریاست زراعت درواحد های دومی نماینده گی های فعال وبا تعمیرات پخته واساسی مجهز با وسایل وامکانات ودارای پرسونل برحال وظیفه دربخش های (خدمات زراعتی ، حفاظه نباتات ومنابع طبیعی) بوده که وظایف خویش را به طور احسن به پیش میبرند.

سکتور زراعت دارای تشکیلات منظم برحسب نیاز مندی های روز و کدر های جوان مسلکی پرتلاش واز ظرفیت های عالی باعلاقه مندی زیاد در راه عرضه خدمات موثر درکشور برخوردار میباشد

تحلیل منابع موجوده بادر نظر داشت شاخص های ذیل

زمین های قابل کشت (ابی ، للمی) / ظرفیت هکتار

زمین های مزروعی آبی / به هکتار	۱۹۴۷۱
وزمین های مزروعی للمی / هکتار	۹۳۶۳۲

ارزش محصولات زراعتی ومالداری:

محصولات زراعتی	محصولات حیوانی
غله جات ، حبوبات ، میوه جات بشمول پسته.	پشم ، کرک ، موی وشیر.
۷,۵۶۸,۴۱۶,۲۵۰ افغانی	۱۷,۴۳۷,۵۰۰ افغانی
مجموع / (۷,۵۷۵,۸۵۳,۷۵۰) افغانی	

منبع: به اساس آمار جمع آوری شده توسط مدیریت های خدمات زراعتی ریاست زراعت به ولسوالی ها در سال ۱۳۹۵ از سطح ولایت بادغیس

میزان محصولات عمده زراعتی وروستائی:

تولید گندم /تن	کنجد/تن	تولید نخود/تن	تولید کرابیه /تن	تولید سبزیجات	تولید میوه جات	تولید پسته
۷۷۰۱۵	۱۵۶	۵۰۵	۲۸۱۸	۷۲۴۷۱	۵۰۴	۳۵۰۰۰

منبع : آمریت امور زراعتی ریاست اداره زراعت.

قلم محصولات عمده صادراتی زراعتی:

کرابیه/تن	کنجد/تن	پسته/تن	کشمه/تن	پشم/تن
۲۸۱۸	۱۵۶	۳۴۹۰۰	۵,۵	۲۵

اقلام عمده وارداتی زراعتی :

گندم و آردبه	نخود/به تن	ماش/به تن	لوبیا/ به تن	سبزیجات به تن	میوهجات/تن	برینج /تن
۱۴۳۳۸	۵۶۴۵/۲۱۶	۶۱۱۸	۶۰۴۵	۱۹۷۸۲	۱۰۸۷	۲۶۵۰۰

منبع: آمریت امورزراعتی ریاست زراعت.

زمین های تحت کشت (آبی وللمی) به هکتار به تفکیک ولسوالی های ولايت بادغيس.

شماره	ولسوالی	ساحه زمین آبی به هکتار	ساحه زمین للمی به هکتار	مجموع زمینداری واحد اداری
۱	قلعه نو مرکز ولايت	۱۷۹,۹	۱۲۵۰۷,۳	۱۲۶۸۷,۲
۲	قادس	۱۵۲۵,۱	۲۰۵۵۳,۵	۲۲۰۷۸,۶
۳	مقر	۲۳۱,۶	۱۴۰۷۴,۶	۱۴۳۰۶,۲
۴	آبکمری	۸۶	۱۳۴۱۴,۹	۱۳۵۰۰,۹
۵	بالامرغاب	۹۱۱۱	۱۶۴۴۴	۲۵۵۵۵
۶	جوند	۶۵,۴	۱۹۹۵,۷	۲۰۶۱,۱

فیصدی اشتغال در سکتور زراعت:

به اساس سروی های انجام شده توسط ریاست اداره زراعت بادغيس مردم این ولايت در حدود ۷۰٪ مردو و ۱۵٪ زن به کشت و زراعت اشتغال دارند.

اما اشتغال در بخش زراعت در سطح ولايت به اساس آمار و ارقام ارایه شده توسط اداره احصائیه مرکزی سال ۲۰۱۳-۲۰۱۴ در حدود ۵۳٪ میباشد.

مصنویت غذایی :

قرارگزارش سال ۲۰۱۸-WFP حدود ۴۹٪ مردم اینولا مصنویت غذای ندارند.

تعداد سرد خانه ها:

عدم علاقمندی سرمایه گذاری سکتور خصوصی تاکنون کدام سرد خانه در بخش سکتور خصوصی ویا دولتی تاسیس نشده است.

تعداد کانال های آبیاری با ظرفیت آن

تعداد مجموع کانالها در سطح ولايت ۱۱۴ کانال بوده که از جمله ۶۰ کانال بصورت پخته اعمار گردیده و باقیمانده ۵۴ کانال خامه میباشد که مردم زراعت پیشته بمنظور آبیاری و و بعضا بمنظور نوشیدن از آنها استفاده مینمایند که در جدول ذیل مشخصات آنها درج میباشد.

شماره	کابل		ولایت	وسوالی	قریه	طول کانال به (کیلومتر)	عرض کانال (متر)	منبع آبگیر کانال	نوعیت ساختمان کانال (پخته - خامه)	ساحات تحت آبیاری به (هکتار)	ظرفیت عظمی آب در کانال متر مکعب در ثانیه	Elevation (M)	GPS	
	طوالبلد	عرض البلد												
۱	کانال فرستان	بادغیس	بادغیس	قلعه نو	عبدالحی	-	۶	دریا	پخته	۲۵۰	۰.۳	۸۵۰	۳۵۰۰.۵۴۵	۰۶۳۰۸.۵۶۷
۲	کانال چاکرها	بادغیس	بادغیس	قلعه نو	چاکرها	۵	۶	دریا	پخته	۱۶۰	۰.۴	۸۸۱	۳۴۵۹.۰۵۹	۰۶۳۰۸.۶۴۳
۳	کانال خوشمخ	بادغیس	بادغیس	قلعه نو	خوشمخ	۵	۶	دریا	پخته	۸۰	۰.۳	۱۱۷۴	۳۴۵۰.۷۶۲	۰۶۳۰۶.۴۷۷
۴	کانال زادشاهی	بادغیس	بادغیس	قلعه نو	زادشاهی	۵	۶	دریا	پخته	۷۰	۰.۲	۱۲۰۶	۳۴۵۰.۰۲۸	۰۶۳۰۶.۹۲۹
۵	کانال ندامی	بادغیس	بادغیس	قلعه نو	ندامی	۵	۶	دریا	خامه	۸۵	۰.۳	۱۲۶۶	۳۴۴۸.۵۰۲	۰۶۳۰۶.۱۷۴
۶	کانال معمولی	بادغیس	بادغیس	قلعه نو	معمولی	۵	۶	دریا	خامه	۴۰	۰.۳	۱۴۳۵	۳۴۴۴.۹۶۳	۰۶۳۰۶.۱۴۱

۶	کانال فالورچله	۷	کانال عبدالقفور	۸	کانال سینی ها	۹	کانال ارباب محمد	۱۰	کانال زیرگنبد	۱۱	کانال نیک	۱۲	کانال چاکرسفلی	۱۳	کانال عمله	۱۴	کانال باغیان
	بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس
	قلعه نو		قلعه نو		قلعه نو		قلعه نو		قلعه نو		قلعه نو		قلعه نو		قلعه نو		قلعه نو
	خوجه ها		میرها		سینی		خوجه ها		زیرگنبد		لامان		چاکرها		عمله		باغیان
	۵		۶		۵		۶		۵		۵		۵		۵		۵
	ق.		ق.		ج.		ق.		ب.		ق.		ج.		-		ق.
	دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا
	خامه		پخته		پخته		پخته		پخته		پخته		پخته		پخته		پخته
	۵۰		۴۰		۱۵۰		۴۵		۴۰		۷۰		۴۰		۱۱۰		۱۵۰
	۰.۲		۰.۳		۰.۳		۰.۲		۰.۵		۰.۳		۰.۳		۰.۴		۰.۲۵
	۱۲۷۸		۱۲۹۳		۱۲۷۸		۱۴۰۸		۱۲۱۶		۱۴۲۶		۸۵۵		۹۳۸		۹۳۵
	۳۴۵۷,۷۳۱		۳۴۴۵,۶۱۷		۳۴۵۷,۷۳۱		۳۴۴۵,۲۳۶		۳۴۴۵,۱۶۰		۳۴۴۴,۹۳۴		۳۴۵۹,۹۵۱		۳۴۵۷,۲۶۹		۳۴۵۹,۹۵۱
	۰.۶۳.۶.۱۰.۷		۰.۶۳.۶.۲۰.۰		۰.۶۳.۶.۱۰.۷		۰.۶۳.۶.۳۵.۳		۰.۶۳.۶.۱۴.۶		۰.۶۳.۶.۳۳		۰.۶۳.۸.۴۴.۸		۰.۶۳.۶.۶۷.۶		۶۳.۶.۲۳.۳

۵۱	کانال فارم مشکوفان	کانال حسام الدین	کانال قرقیطو	کانال بانگ	کانال تگلب اسماعیل	کانال قیچاق غرب	کانال قیچاق شرق	کانال ربیس رحیم داد	کانال مبارکشه
بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس
قلعه نو	قلعه نو	قلعه نو	قلعه نو	قلعه نو	قلعه نو	قلعه نو	قلعه نو	قلعه نو	آبکمری
فارم	لامان	قرقیطو	بانگ	جناب	لامان	لامان	لامان	لامان	مبارکشا
<	۵	<	>	۵	۶	۶	۶	۶	<
۴۰	۹۰	۷۰	۷۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۷۰
دریا	دریا	چشمه	چشمه	چشمه	چشمه	دریا	دریا	دریا	دریا
پخته	خامه	پخته	پخته	پخته	پخته	پخته	پخته	پخته	پخته
۲۰۰	۱۳۵	۲۰۰	۱۸۵	۱۵۵	۱۳۰	۱۴۵	۱۶۰	۱۸۰	۱۸۰
۰.۴	۰.۳	۰.۳	۰.۴	۰.۳	۰.۶	۰.۴	۰.۴	۰.۴	۰.۳
۹۳۱	۱۴۳۵	۱۰۰۷	۱۰۰۵	۹۳۸	۱۷۷۳	۱۷۱۰	۱۴۲۶	۸۰۴	۸۰۴
۳۴۵۷,۴۴۱	۳۴۴۴,۹۳۴	۳۴۵۶,۴۷۲	۳۴۵۶,۳۷۹	۳۴۵۷,۲۶۹	۳۴۴۰,۱۷۱	۳۴۴۰,۷۶۴	۳۴۴۵,۱۶۰	۳۵۰۰,۹۲	۳۵۰۰,۹۲
۶۳۰,۶۲۳۳	۰,۶۳۰,۶۳۳۰	۰,۶۳۰,۹,۲۸۹	۰,۶۳۰,۸,۴۴۳	۰,۶۳۰,۶,۶۷۴	۰,۶۳۰,۹,۸۸۰	۰,۶۳۰,۹,۲۰۰	۰,۶۳۰,۶,۱۴۶	۰,۶۳۰,۲,۶۱۶	۰,۶۳۰,۲,۶۱۶

۶۱	کانال مسجد جامع	۶۲	کانال دره گنجگ	۶۳	کانال حاجی یعقوب	۶۴	کانال غار گداه	۶۵	کانال آسیه	۶۶	کانال دره علی	۶۷	کانال قیچاق	۶۸	کانال چمبرکمر	۶۹	کانال کموری
بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	
آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	آبکمری	مقر	
دهستان	دهستان	چمبرکمر	تکاب رباط	تکاب رباط	تکاب رباط	ارباب اسلام	قیچاق	دهستان	دهستان	دهستان	دهستان	دهستان	دهستان	دهستان	دهستان	دهستان	
۵	۵	۵	>	=	=	۶	۷	۸	<	<	۹	۹	۹	۹	۹	۹	
په	په	ږ	>	>	>	ږ	په	په	۱	۱	ږ	ږ	ږ	ږ	ږ	ږ	
دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	
خامه	پخته	پخته	پخته	خامه	خامه	خامه	خامه	خامه	پخته	خامه	پخته	خامه	خامه	خامه	خامه	خامه	
۲۵۰	۲۵۰	۱۷۵	۲۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	
۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۲	۰.۳	۰.۳	۰.۶	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	
۱۷۹۱	۱۷۶۵	۱۸۱۶	۱۹۶۰	۱۷۹۱	۱۷۹۵	۹۹۷	۱۹۶۰	۸۳۷	۳۴۶۸.۹	۳۴۶۸.۹	۳۴۶۸.۹	۳۴۶۸.۹	۳۴۶۸.۹	۳۴۶۸.۹	۳۴۶۸.۹	۳۴۶۸.۹	
۰.۶۲۹۳.۵۱۸	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۵۴.۵۹۰	۰.۶۲۴۴.۱۸۰	۰.۶۱۱۸.۹۳۵	۰.۶۲۰۵.۴۰۰	۰.۶۳۳۰.۴۴۳	۰.۶۲۴۴.۱۰۸	۰.۶۳۱۳.۰۶۱	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	۰.۶۲۹۱.۳۲۷	

۶۴	کانال اولاد موسی	بادغیس	مقر	چشمه درزک	دریا	پخته	۲۵۰	۰.۴	۷۷۴	۳۵۰۴۶۳۰	۰۶۳۰۶۷۰۵
۶۵	کانال لرها	بادغیس	مقر	چشمه درزک	دریا	پخته	۲۰۰	۰.۴	۸۷۵	۳۵۰۵۰۰۶	۰۶۳۰۶۷۰۵
۶۵	کانال لمری	بادغیس	مقر	لمری	دریا	پخته	۱۵۰	۰.۳	۸۸۰	۳۵۰۵۰۰۹	۰۶۳۱۶۳۸۲
۶۶	کانال زاد نصیر	بادغیس	مقر	زاد نصیر	دریا	پخته	۱۵۰	۰.۳	۸۸۱	۳۵۰۵۱۰۲	۰۶۳۱۶۳۸۱
۶۶	کانال شریف بی	بادغیس	مقر	سنگ زرد	دریا	پخته	۵۰۰	۰.۴	۷۵۲	۳۵۰۵۰۰۸	۰۶۳۰۲۷۶۶
۶۶	کانال مزیدها	بادغیس	مقر	مزیدها	دریا	خامه	۶۰	۰.۳	۹۲۴	۳۴۰۲۰۹	۰۶۳۱۷۰۲۸۴
۶۶	کانال ترکی پایین	بادغیس	مقر	ترکی	دریا	خامه	۷۰	۰.۳	۹۹۷	۳۴۵۹۰۳۳	۰۶۳۱۷۰۷۹۰
۶۷	کانال اندری	بادغیس	مقر	اندری	دریا	خامه	۲۲۰	۰.۴	۹۹۵	۳۴۵۹۰۳۶	۰۶۳۱۷۰۷۵۵
۱۵	کانالی زادعل	بادغیس	مقر	زادعلی	دریا	خامه	۲۰۰	۰.۴	۹۷۲	۳۴۰۰۰۴۴	۰۶۳۱۷۰۳۰۰

۱۵	کانال زیر تنگی	۱۵	کانال ترکی بالا	۱۵	چشمه سفید	۱۵	کانال عمومی قرچقی	۱۵	کانال سیدالیه	۱۵	کانال کرکی ها	۱۶	کانال الحاس و شاه دوست	۱۶	کانال اولامیرزا	۱۶	کانال بلیمین
بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس
مقر	مقر	مقر	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس	قاندس
ممکه	ترکی	صمدخان	قرچقی	سیدال	کرکی	شاه دوست	اولامیرزا	بلیمین	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا	دریا
۵	۵	۵	۱	۳	۱	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۱۵۰	۷۰	۲۱۰	۳۳۵	۱۲۰	۲۰۰	۱۲	۱۰۰	۱۱۰	۱۵۰	۷۰	۲۱۰	۳۳۵	۱۲۰	۲۰۰	۱۲	۱۰۰	۱۱۰
۰.۰۴	۰.۳	۰.۶	۰.۳	۰.۳	۰.۴	۰.۳	۰.۵	۰.۴	۰.۳	۰.۳	۰.۴	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۰.۴
۶۸۰	۹۹۷	۹۵۶	۱۱۸۹	۱۴۳۷	۱۴۸۰	۱۵۱۲	۱۵۳۹	۱۴۸۵	۳۴۵۱	۳۴۴۵	۳۴۴۴	۳۴۴۴	۳۴۴۴	۳۴۴۴	۳۴۴۴	۳۴۴۴	۳۴۴۴
۳۵۱۲,۹۶۵	۳۴۵۹,۳۲۵	۲۵۰۱,۶۶۷	۲۴۴۵	۲۴۴۴,۹۴۳	۲۴۴۵,۷۲	۲۴۴۴,۹۶۲	۲۴۴۴,۴۰۴	۳۴۴۴	۳۴۴۴,۳۳۵	۳۴۴۴,۸۹۴	۳۴۴۵,۵۰۹	۳۴۴۴,۸۸۷	۳۴۴۴,۶۸۴	۳۴۴۴	۳۴۴۴,۳۸۰۴	۳۴۴۴,۷۹۰	۳۴۴۴,۳۸۰۴

۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
کنال روتی	کنال زرداو لوگک	کنال نایب ها	کنال چپر دوها	کنال سنگر	کنال خود آمده	کنال عبدالله خان	کنال ارباب سرور	کنال حاجی قربانیا
بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس	بادغیس
قاس	قاس	قاس	قاس	قاس	قاس	قاس	قاس	قاس
بوته	بوته	نایب ها	چپرود	سیدمحمد	خودآمده	عبدالله خان	سرور	حاجی قربان
۵	۵	۵	۱۰	۶	۶	۲	۱۰	۶
به	به	به	به	به	به	۱	به	به
دریا	دریا	دریا	دریا و کاریز	دریا و کاریز	دریا و کاریز	دریا و کاریز	دریا و کاریز	دریا و کاریز
خامه	خامه	خامه	پخته	پخته	پخته	پخته	پخته	خامه
۱۶۰	۱۲۰	۱۲۰	۱۵۰	۱۲۰	۱۵۰	۴۵۰	۲۰۰	۱۸۰
۰.۶	۰.۴	۰.۴	۰.۵	۰.۴	۰.۴	۰.۸	۰.۵	۰.۴
۱۵۲۴	۱۵۱۵	۱۲۴۹	۱۳۹۲	۱۴۰۳	۱۳۶۶	۱۴۰۹	۱۲۴۰	۱۳۱۹
۳۴۷۰.۰۲۰	۳۴۴۳.۰۱	۳۳۴۸.۹۹	۳۴۴۷.۶۳۵	۳۴۴۷.۷۰۰	۳۴۴۷.۶۳۴	۳۴۵۵.۶	۳۴۴۸.۹۵۵	۳۴۴۸.۲۲۸
۰.۶۳۳۷.۰۹۷	۰.۶۳۲۸.۸۶۲	۰.۶۳۲۶.۲۱۸	۰.۶۳۲۶.۶۷۸	۰.۶۳۳۰.۰۷۰	۰.۶۳۲۲.۰۸۶	۰.۶۳۰۲.۳۱۰	۰.۶۳۲۶.۱۱۸	۰.۶۳۲۶.۷۸۵

۷۹	کانال زاد صالح	بادغیس	فانس	زاد صالح	پخته	۲۵۰	۰.۵	۱۳۳۹	۳۴۴۸.۱۳۸	۰۶۳۲۶.۹۸۱
۸۰	کانال عمر بیک	بادغیس	فانس	عمر بیک	پخته	۴۰۰	۰.۸	۱۳۳۹	۳۴۴۷.۷۲۱	۰۶۳۲۷.۹۵۵
۸۱	خلیفه اياز	بادغیس	فانس	خلیفه اياز	پخته	۳۲۵	۰.۷	۱۳۳۷	۳۴۴۸.۰۹۱	۰۶۳۲۷.۱۲۱
۸۲	حاجي محمدعلي	بادغیس	فانس	محمد علي	پخته	۲۷۵	۰.۵	۱۳۷۴	۳۴۹۴۹.۰۹۰	۰۶۳۲۵.۲۵۷
۸۳	کانال همايو خان	بادغیس	فانس	بايك	خامه	۱۸۵	۰.۶	۱۳۶۲	۳۴۸۴	۰۶۳۵۰.۵۴۵
۸۴	کانال تاكک	بادغیس	فانس	تاكک	پخته	۲۳۰	۰.۴	۱۳۵۷	۳۴۴۳.۴	۶۳۳۰.۵
۸۵	کانال حواجه چهارم	بادغیس	فانس	خوجه ها	پخته	۱۵۰	۰.۴	۱۲۸۲	۳۴۵۱.۲۱۰	۰۶۳۲۸.۰۳
۸۶	کانال اربابان	بادغیس	فانس	اربابان	پخته	۱۷۰	۰.۴	۱۳۵۲	۳۴۵۲.۴	۰۶۳۲۶.۹۱۵
۸۷	کانال لوندان	بادغیس	فانس	لوندان	پخته	۱۶۵	۰.۴	۱۳۳۲	۳۴۵۲.۴	۰۶۳۲۶.۹۱۵

۸۸	کانال کاریز حمام	بادغیس	قانس	لنگر	۵	۰.۳	۱۲۰	پخته	پخته	کاریز	۰.۳	۱۲۳۳	۳۴۵۲.۴	۰.۶۳۲۷.۱
۸۹	کاریز نیرابها	بادغیس	قانس	نیراب	۶	۰.۴	۱۲۰	پخته	پخته	کاریز	۰.۴	۱۲۵۷	۳۴۵۱.۷	۰.۶۳۲۷.۵۰
۹۰	کانال کاریز نیر	بادغیس	قانس	خواجه	۷	۰.۳	۱۳۰	پخته	پخته	کاریز	۰.۳	۱۲۹۳	۳۴۵۱.۴۷	۰.۶۳۲۹.۰۱۷
۹۱	کاریز کشف	بادغیس	قانس	لنگر	۵	۰.۴	۱۴۵	پخته	پخته	کاریز	۰.۴	۱۲۲۹	۳۴۵۹.۵	۰.۶۳۲۷.۷۳۵
۹۲	کاریز عالینا بی ها	بادغیس	قانس	لنگر	۵	۰.۴	۱۵۰	پخته	پخته	کاریز	۰.۴	۱۲۷۱	۳۴۵۱.۷	۰.۶۳۲۸.۷۷۲
۹۳	کاریز اریان جدید	بادغیس	قانس	اریان	۵	۰.۴	۱۳۵	پخته	پخته	کاریز	۰.۴	۱۲۴۳	۳۴۵۲.۱	۰.۶۳۲۸.۱۰۳
۹۴	کانال عمومی ده برنج	بادغیس	قانس	ده برنج	۳	۰.۸	۴۰۰	پخته	پخته	چشمه	۰.۸	۲۱۴۹	۳۴۶۷.۴۳۳	۰.۶۳۲۶.۱۸۳
۹۵	کانال خم گردک	بادغیس	مرغاب	خم گردک	۵	۰.۳	۲۵۰	خامه	خامه	دریا	۰.۳			
۹۶	کانال قیل ریخته	بادغیس	مرغاب	قیل ریخته	۹	۱	۵۰۰	خامه	خامه	دریا				

۶۷	کانال محمد حنیفه	بادغیس	مربع	دریا	خامه			
۶۸	کانال عربها	بادغیس	مربع	دریا	خامه			
۶۹	کانال خیم سفید	بادغیس	مربع	دریا	خامه	۹۵۰	۲	
۷۰	کانال خیم توت	بادغیس	مربع	دریا	خامه			
۷۱	کانال سید آباد	بادغیس	مربع	دریا	خامه	۸۰۰	۱	
۷۲	کانال خیم حاجی سخندان	بادغیس	مربع	دریا	خامه			
۷۳	کانال خیم شهزاده	بادغیس	مربع	دریا	خامه			
۷۴	کانال خیم ملهم	بادغیس	مربع	دریا	خامه	۴۵	۰.۲	
۷۵	کانال جوکار	بادغیس	مربع	دریا	خامه			

۹۰۱	کانال کبه یا	۹۰۱	کانال جوی گنج	۷۰۱	کانال جهان دوستی	۹۰۶	کانال میرزوی خم آب	۱۰۱	کانال چرخاب	۱۱۱	کانال ارساری	۲۱۱	کانال بچه	۳۱۱	کانال نیست و پنج	۴۱۱	کانال پنجاب
	بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس		بادغیس
	مورغاب		مورغاب		مورغاب		مورغاب		مورغاب		مورغاب		مورغاب		مورغاب		مورغاب
	قچچاق						میرزوی		چرخاب		محلہ بالا		مورچاق		مورچاق		اقا خل
	۵۱		۵۱		۱		۱		۲		۱		۵		۲		۲۱
	۶		۶		۲		۶		۲		۲		۳		۳		۱/۵
	دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا		دریا
	خامه		خامه		خامه		خامه		خامه		خامه		خامه		خامه		خامه
	۴۰۰		۱۲۵۰		۴۰۰		۴۵۰		۶۰۰		۷۰۰		۱۱۵۰		۱۱۰۰		۴۵۰
	۲		۳		۰,۴		۳		۲		۲		۴		۳		۲

تعداد ذخایر آب زراعتی / ظرفیت:

مجموعاً تعداد ۴ ذخیره آبگردان اعمار شده که (اعماریک باب ذخیره آبگردان درولسوالی قادس به ظرفیت ۳۱۲۰ مترمکعب آب و اعماریکباب ذخیره آبگردان درولسوالی مقربه ظرفیت ۱۵۶۰ مترمکعب اعمار ۲ باب ذخیره آب به قلعه نو مرکزولایت هریک به ظرفیت (۵۰۰) مترمکعب آب که از طریق پروژه ملی باغداری ومالداري (NHLP) تمویل و اعمار گردیده است، که مجموع چهار ذخیره به ظرفیت ۵۶۸۰ مترمکعب آب میرسد.

تعداد بند های ابگردان / ظرفیت ایباري:

بند آب گردان تا فعلاً اعمار نشده ولی مکان ها و تنگناهای مناسبی در این ولایت وجود دارد که با هزینه کم میتوان یک بند آب گردان اعمار واستفاده اعظمی صورت گیرد.

فارم های حیوانی وزراعتی / تعداد وظرفیت:

درولایت بادغیس دوفارم زراعتی که فعلاً تحت استفاده قرار دارد وجود دارد (درقلعه نومرکز ولایت به ساحه (۱۷۰) جریب و فارم ولسوالی قادس به ساحه (۳) جریب، اما دوفارم زراعتی درولسوالی بالامرغاب به ساحه (۳۷۵) جریب و درولسوالی جوند به ساحه (۱۷۶) جریب میباشد که بالاثر سه دهه جنگ فارم های متذکره تخریب وتامام اشجار آنها قطع وازبین رفته است ونیزدیوار احاطوی آنها تخریب گردیده که به نسبت نبود بودجه تا کنون احیا نشده است واما فارم حیوانی دراینولاجود ندارد.

میزان/تعداد خانم های دخیل در فعالیت های زراعتی:

درحدود ۱۵٪ خانم ها به فعالیت ها زراعتی درولسوالی هادخیل میباشد وبه تعداد (۱۲۰۰) خانم بطور مستقیم تحت پوشش اداره زراعت به فعالیت های زراعتی مشغول اند.

مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور زراعت (حداقل ۵) سال قبلی:

پروژه های انکشافی سکتور زراعت: پروژه های ریاست احیا و انکشاف دهات از طریق شوراها انکشافی قریه جات تطبیق میگردد و پروژه های ریاست زراعت که بیشتر آنها زراعتی بوده واز طریق کارگران روزمزد پیشبرده میشود مجموع بودجه در حدود (۵۱۲۸۲۲۷۲۹) - افغانی میشود.

سرمایه گزاری

میزان مصرف بودجه انکشافی سالانه سکتور زراعت (حداقل ۵) سال قبلی:

مجموع مصارف بودجه انکشافی سکتور زراعت طی پنج سال گذشته (۱۳۹۲ - الی ۱۳۹۶) مبلغ ۵۱۲۸۲۲۷۲۹/ - افغانی شده است.

۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	مصارف بودجه انکشافی طی ۵ سال از سال (۱۳۹۲) الی (۱۳۹۶)
۶۶۶۸۸۰۷۲	۵۸۰۱۷۶۴۱	۳۳۶۲۷۹۰۰	۲۵۶۴۵۶۱۳۰	۹۸۰۳۲۹۸۶	

مجموع عواید سکتور زراعت (حداقل ۵) سال قبلی:

مجموع عواید تولیدات زراعتی حدوداً مبلغ (۴۳'۲۴۲/۸۳۱/۹۰۰) افغانی میرسد.

میزان سرمایه‌گذاری خصوصی در سکتور زراعت:

میزان سرمایه‌گذاری در سکتور زراعت دردیگر بخش‌های زراعتی تاکنون سرمایه‌گذاری خصوصی صورت نگرفته است و در بخش احداث گرین هوس‌های شخصی در حدود (۵/۰۰۰/۰۰۰) افغانی صورت گرفته است.

موسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور زراعت:

موسسات همکار سکتور زراعت: W V (ورلدویژن) 'IRC' 'CRDSA' و پروژه‌های همکار 'CBARD' 'NHLP' و ریاست‌های اعضای سکتور زراعت (ریاست زراعت، ریاست احیا و انکشاف دهات، ریاست مبارزه علیه مواد مخدر، ریاست امور زنان و ریاست حفاظت محیط زیست).

۵- تحلیل وضعیت موجود سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی (به تفکیک ولسوالی‌ها)

سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی نقش مهم و اساسی در رشد و انکشاف و اشتغال‌زایی دارد. رشد، تشویق و حمایت سکتور خصوصی یکی از اهداف مهم حکومت می‌باشد. ریاست اقتصاد، اداره مستوفیت، اداره تجارت، اداره حفاظت محیط زیست، اداره مبارزه با مواد مخدر، احصائیه مرکزی، اصناف شهر و نماینده‌گان متشبهین سکتور خصوصی، موسسات غیر دولتی، اعضای این سکتور (گروپ کاری) می‌باشند.

به علت عدم سرمایه‌گذاری در سکتور خصوصی پیشرفت قابل لمس در این سکتور مشاهده نیست و متأسفانه سکتور خصوصی مورد توجه حکومت قرار نگرفته است در ولایت بادغیس هم متشبهین وجود دارند که علاقمند سرمایه‌گذاری هستند اما متأسفانه ناامنی و نبود پارک‌های صنعتی مانع سرمایه‌گذاری آنها شده است. با آن هم یکتعداد تشبثات مانند (شرکت تولید یخ و تصفیه آب) که چند نفر در آنها شامل کار شده اند در ساحات مسکونی و در جاهای نامناسب ایجاد و احداث گردیده است.

با افتتاح برق وارداتی کشور ترکمنستان به این ولایت امیدواری‌های بمیان آمده تا متشبهین خصوصی و دولت در راستای سرمایه‌گذاری‌های خصوصی گام‌های موثر برای رشد این سکتور بردارند.

وضعیت فقر

چنانچه ولایت بادغیس یکی از ولایات نسبتاً دور از مرکز کشور به حساب می‌آید که اکثر زمین‌های زراعتی آن للمی بوده و کدام بندر رسمی هم تاکنون فعال نگردیده و مردم این ولایت در حدود ۸۰٪ به زراعت و مالداری مصروف اند اما متأسفانه در سالهای اخیر به نسبت خشکسالی اکثر مواشی مردم به علت نبود علوفه یا تلف شدند و یا هم به قیمت ارزان به فروش رسانیده شدند و در قسمت زراعت مردم نتوانستند حاصلات گندم و یا دیگر نباتات را از زمین‌های خویش بدست آورند روی این ملحوظ فقر در گوشه گوشه این ولایت داد میزند و میزان فقر از آمار و ارقام دارده شده اداره احصائیه مرکزی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ که ۵۶,۸٪ تخمین گردیده بود فزایش یافته که در حدود ۸۰٪ مردم این ولایت زیر خط فقر زندگی میکنند.

میزان فقر

به اساس آمار و ارقام ارایه شده اداره احصاییه مرکزی سال به اساس سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷. ۸۶٪ اما به اثر خشکسالی سال ۱۳۹۷ میزان سطح فقر ۸۰٪ تخمین گردیده.

تحلیل منابع موجود بادر نظر داشت شاخص های ذیل

میزان نفوس در سن کار به تفکیک ساحه زیست شهری و دهاتی

نفوس این ولایت نظر به ارقام ارایه شده از سوی اداره احصاییه مرکزی افغانستان در سال ۱۳۹۷ به ۵۳۰۵۷۴ جمعیت میرسد که اضافه از ۳٪ در شهر و متباقی در دهات زندگی میکنند و در مجموع ۷۰٪ نیروی کار تخمین گردیده.

فیصدی نیروی کار

میزان نفوس در سن کار به اساس آمار و ارقام ارائه شده سال ۱۳۹۵ توسط اداره احصاییه مرکزی ۷۰٪ میباشد.

میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت

به اساس آمار و ارقام ارایه شده اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ میزان مشارک نیروی کار در مجموع ۸۰،۲٪ میباشد.

میزان بیکاری به تفکیک جنسیت

به اساس آمار و ارقام ارایه شده اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ میزان بیکاری در مجموع ۲۶،۹٪ میباشد.

نیروی کار باسواد

به اساس آمار و ارقام ارایه شده از جانب احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷ میزان سطح سواد از سن ۱۵ به بالا ۱۷،۴٪ میباشد و این در حالی است که میزان سطح سواد سنین ۱۵-۲۴، ۲۴،۸٪ تخمین گردیده. بنا از جمله ۱۷،۴٪ باسواد از مجموعه نفوس این ولایت در حدود ۱۵٪ نیروی کار باسواد بالاتر از سن ۱۸ سال در سطح ولایت موجود است.

سهم اشتغال در سکتور اقتصاد (تولید و تجارت)

- اشتغال در بخش صنعت: به اساس ارقام ارائه شده توسط اداره تجارت و صنایع در بخش صنعت به تعداد (۱۰۴۰۰) ده هزار و چهارصد نفر اشتغال دارند که تقریباً ۲٪ نفوس بادغیس را شامل است در حالیکه آمار ارائه شده توسط اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۳-۲۰۱۴ در حدود ۲۳٪ میباشد.
- اشتغال در بخش تولید و صنعت در سطح ولایت بادغیس به اساس آمار و ارقام ارایه شده توسط اداره احصاییه مرکزی سال ۲۰۱۳-۲۰۱۴ در حدود ۲۳٪ میباشد.

- دربخش سکتور خصوصی و تجارت به تعداد (۵۲۰۰۰) پنجاه و دو هزار نفر مشغول این حرفه میباشد که تقریباً ۱۰٪ نفوس بادغیس را شامل میباشد.

سرمایه گزاری

میزان سرمایه گذاری خصوصی

ولایت بادغیس از جمله ولایاتی است که سرمایه گذاری خصوصی در آن رشد کمتر داشته با آن هم در سکتور معارف بعضی از سرمایه گذاری از قبیل دو (۲) باب جمنازیوم ورزشی، دو (۲) موسسه تحصیلات عالی، یک انستیتیوت تکنیکی و یک باب مکتب خصوصی صورت گرفته و همچنان در سکتور صحت نیز سرمایه گذاری صورت گرفته اما در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی تا به حال کدام سرمایه گذاری بزرگ به جزء ایجاد دو (۲) فاریکه/شرکت یخ و تصفیه آب که از سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ بدینسو آغاز به فعالیت نموده و سالانه در موسم گرما یخ تولید و به بازار عرضه مینماید صورت نگرفته است اما با وارد نمودن برق وارداتی کشور ترکمنستان که ۱۶ میگابات برق میباشد امیدواری های در قسمت سرمایه گذاری خصوصی به میان آمده تا سرمایه گذاران بتوانند در سکتورهای مختلف کارخانه های تولیدی و صنعتی را ایجاد و آغاز به فعالیت نمایند تا باشد که این ولایت بتواند نقش مثبت را در اقتصاد کشور بالخصوص در رونق اقتصاد این ولایت بازی نماید و زمینه کار را به مردم این ولایت فراهم نماید.

ارزش تولیدات و خدمات

از اینکه اتاق های تجارت و صنایع در ولایت بادغیس در سالهای اخیر تاسیس شده بنا آمار و ارقام دقیق و کامل تا به حال جمع آوری نگردیده که بتوان ارزش تولیدات و خدمات را بصورت درست ارایه کرد و همچنان این ارقام در دسترس ریاست اقتصاد ولایت بادغیس نیز موجود نیست.

ارزش صادرات و واردات

از آنجائیکه افغانستان در کل یک کشور مصرفی و بادغیس هم جزء آن است و به همین اساس، تقریباً تمام مواد/ کالای مصرفی خویش را از دیگر کشورها وارد میکند اما در سطح ولایت بادغیس، آمار دقیق وارداتی که بیانگر ارزش واردات باشد، در دسترس نمی باشد.

اما به اساس آمار و ارقام ارایه شده توسط آمریت صنعت و تجارت، ارزش مواد صادراتی آن در سال ۱۳۹۶ بالغ بر (۶۲۷۷۵۰۰۰۰۰) شش میلیارد و دوصد هفتاد هفت میلیون و پنچصد افغانی تخمین گردیده است.

میزان عواید شامل عواید مالیاتی و غیر مالیاتی / مجموع عواید ولایت به تفکیک سکتور:

جدول ذیل مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی ولایت بادغیس به تفکیک سکتور در سال ۱۳۰۶ را نشان میدهد:

شماره	سکتورها	عواید تحصیل شده	ملاحظات
۱	صحي	۷۲۰۹۸ افغانی	
۲	معارف (تعليمی)	۱۴۲۶۲۵ افغانی	

۳	ساختمانی	۲۰۳۷۸۵۳ افغانی
۴	صنعتی	۰ افغانی
۵	تجارتی	۱۹۶۴۰۶ افغانی
۶	اصناف	۴۳۲۷۳۶۰ افغانی
میزان عمومی		۶۷۷۶۳۴۲ افغانی

ارزش تولیدات صنایع دستی

صنایع دستی در ولایت بادغیس نسبت به دیگر ولایات رشد و انکشاف چندانی نکرده است اما به اساس آمار و ارقام آمریت صنعت و تجارت ولایت بادغیس، ارزش تولیدات صنایع دستی در این ولایت در سال ۱۳۹۶ در حدود مبلغ ۱۵۰۰۰۰۰ پانزده میلیون افغانی تخمین شده است.

تعداد بانک ها به تفکیک دولتی و خصوصی

در ولایت بادغیس یک بانک دولتی (د افغانستان بانک) که در چوکات اداره محلی وجود داشته و با روی کار آمدن حکومت پسا طالبان و با روی کار آمدن اقتصاد بازار، بانک های خصوصی چون عزیزی بانک، کابل بانک جدید، بانک اسلامی افغانستان در این ولایت فعالیت های شان آغاز نمودند.

جدول ذیل بانک های فعال در ولایت بادغیس را نشان میدهد

شماره	اسم بانک	نوعیت	موقعیت	ملاحظات
۱	د افغانستان بانک	دولتی	محل عیدگاه	
۲	نوی کابل بانک	خصوصی	جاده معارف	
۳	عزیزی بانک	خصوصی	جاده محبس	
۴	بانک اسلامی افغانستان	خصوصی	جاده محبس	

بنادر تجارتي و گمرکات

در ولایت بادغیس تاکنون کدام تجارتي بیرون مرزی وجود ندارد اما تلاش ها و رای زنی های در راستای گشایش یک بندر تجارتي میان افغانستان و ترکمنستان در منطقه توره شیخ ولسوالی مقرر وجود دارد.

مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی (حداقل ۵) سال قبلی

سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی در طی پنج سال گذشته کدام بودجه انکشافی نداشته.

میزان مصرف بودجه انکشافی سالانه سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی (حداقل ۵) سال قبلی

به نسبت عدم بودجه انکشافی در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی (حداقل ۵) سال قبلی کدام مصرف صورت نگرفته تا بتوان میزان مصرف آنرا هویدا ساخت.

میزان سرمایه گذاری خصوصی در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی:

سرمایه‌گذاری خصوصی در ولایت بادغیس تا هنوز در این ولایت رشد ننموده با آن هم بایجاد دو شرکت تولیدیخ و تصفیه آب در سالهای اخیر روزنه‌ای امید سرمایه‌گذاری خصوصی در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوص برای شهروندان این ولایت بوده و سرمایه‌گذاری این دو شرکت در حدود (۲۰۰۰۰۰۰۰) بیست میلیون افغانی میباشد.

موسسات همکار غیر دولتی وشرکای انکشافی در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی

در قسمت سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی هیچ نوع موسسه‌ی همکار در این ولایت وجود ندارد.

ساختارهای اجتماعی، و تحلیل جندر:

اصطلاح جندر مفهوم جنیست(مرد وزن)را افاده مینماید و به حقوق،مسولیتها،مکلفیتها،صلاحیتها وامتیازات هر دو به طوری یکسان درامورات زندگی بحث میکنند.در کشور ما بحث جندر در ساحت مختلف اوضاع واحوال مختلف دارد که هر قوم وقبیله نظریه رسوم وعنعات متوالی که از گذشته های دور تا امروز حاکم است به نحوی حقوق جنسیت (جندر)را از زاویه همان رسوم وعنعات تعریف مینمایند.

بنا وضعیت جندر را در ولایت بادغیس رانظریه فعالیتها،مسولیتهاوامتیازات هر دو(مردوزن)وهمچنان بعض از مشکلات وچالشهای که فرا راه استفاده از حقوق آنان موجوداست مورد بررسی قرار گرفته که اکثر طبقه ذکور درچوکات سکتوری های خصوصی وشرکتها، موسسات دولتی وغیردولتی ، کشاورزی ،مالداری ،فارمداری ،صنایع ،سکتورهای حکومتی وحرفه های مختلف مسلکی مصروف کار اند.در حالیکه زنان در این ولایت معمولادرچوکات سکتوری های خصوصی وشرکتها،موسسات دولتی وغیردولتی ، کارهای امور منزل، فارم های کوچک، سکتورهای حکومتی علی الخصوص در سکتور معارف و صنایع دستی مصروف کار اند.

در این ولایت زنان بیشتر در سکتور معارف و در قدم بعدی در سکتور صحت و در قدم های بعدی در موسسات و چوکات سکتور خصوصی فعالیت دارند.

گرچی زنان در بخش زراعت به نسبت نا امنی، ضعف جسمی و همچو مشکلات بطور مستقل سهم ندارند با آن هم در ساحت دهاتی اکثرا زنان نیز با مردان در امورات زراعتی و مالداري همکاری مینمایند.

احزاب سیاسی

در ولایت بادغیس به تعداد (۱۰)حزب سیاسی فعال وجود دارد که عبارتند از:

شماره	اسم حزب سیاسی	مسئول ولایتی
۱	جمعیت اسلامی افغانستان	مولوی محمد حسین فیضان
۲	دافغانستان د سولی غورخنگ	زلمی
۳	حزب اسلامی افغانستان	داکتر شاه محمد
۴	حزب حق و عدالت	حاجی عبدالغنی
۵	حزب ملی وطن	سید صادق
۶	مجمع روند سبز افغانستان	عبدالقیوم قانع
۷	حزب جبهه ملی نجات افغانستان	داکتر ذبیح الله
۸	حزب اسلامی متحد افغانستان	گل محمد (حکیمیار)

حاجی عبدالواحد خان	حزب جمهوری خواهان	۹
عبدالرازق مختاری	حزب توسعه افغانستان	۱۰

نهاد های مدنی در ولایت بادغیس

نهادها و موسسات جامعه مدنی که نظام های مبتنی بر اراده و حقوق شهروندی مردم موجودیت شان را ممکن و مشروعیت میبخشد بیش از ده سال است که در افغانستان و از جمله در این ولایت به فعالیت شان ادامه میدهند. این نهادها از یکسو مولفه دموکراسی و مظهر آزادی و استفاده از حقوق شهروندی را به نمایش میگذارند و از سوی هم در راستای حکومت داری بهتر ، ایفای نقش رابط میان دولت و مردم ، ایفای نقش نظارتی بر عملکرد دولت و بخش خصوصی و بهبود انکشاف اجتماعی نقش بسیار مهمی را در جامعه ایفا میکنند. این گونه نهادها که در وجود سازمان ها ، اتحادیه ها ، موسسات ، نهادها ، و انجمن ها و سایر انواع ساختارهای تشکیلاتی تجلی میکنند، دارای دوتنوع فعالیت اند، که یکی فعالیت های انفرادی نهادها ست و دیگر آن فعالیت های شبکه یی است که متشکل از چندین نهاد و یا موسسه جامعه مدنی میباشد. نهادهای جامعه مدنی بادغیس همواره در صدان بوده اند که کارهای بهتر و موثری برای گسترش و تحکیم جامعه مدنی انجام داده و مصد خدمات خوبی در راه انکشاف اجتماعی حکومت داری خوب و صلح و ثبات گردند. متأسفانه هنوز هم همکاری بین دولت و نهاد های جامعه مدنی در به حدی رضایت بخش نیست تا بتوانند در کنار خویش جامعه مدنی را حمایت و تقویه نموده و بنیادهای مدنی جامعه را برای یک زندگی قانونمند مستحکم نماید.

به تعداد (۲۶) نهاد مدنی فعال در این ولایت موجود است که در راستای مدنی فعالیت دارد و عبارتند از:

شماره	اسم نهاد مدنی	مسئول نهاد	شماره تماس
۱	نهاد اجتماعی جوانان شهر قلعه نو	محمد آصف امیری	۰۷۹۵۱۶۱۸۱۸
۲	انجمن نرسهای کابل	عبدالظاهر (کریمی)	۰۷۹۶۸۲۵۷۱۳
۳	انجمن اجتماعی قاموس (دریا)	دوست محمد	۰۷۹۷۶۵۴۸۹۸
۴	انجمن مالداران مرکز ولایت بادغیس	سید امان الله نعمتی	۰۷۲۹۴۸۰۲۴۶
۵	انجمن زعفران کاران مقیم قلعه نو	محمد ابراهیم	۰۷۹۹۶۳۱۵۳۴
۶	روند حفاظت از ارزشهای جهاد و مقاومت مردم افغانستان	عبدالخالق ملکزاد	۰۷۹۸۹۸۲۴۵۵
۷	انجمن اجتماعی زنبور داران مقیم قلعه نو	داد شاه	۰۷۹۹۰۵۳۳۵۰
۸	انجمن اجتماعی قوریه داران مقیم قلعه نو ولایت بادغیس	ذبیح الله	۰۷۹۸۶۶۳۳۶۹
۹	انجمن اجتماعی ندای سالم	خیر محمد	۰۷۹۴۹۱۴۷۱۲
۱۰	بنیاد اجتماعی شهید تورجنرال عبدالظاهر نائب زاده	عیدالسمیع نائب زاده	۰۷۹۹۵۴۵۴۹۵
۱۱	اتحادیه ملی پیشه وران افغانستان	احمد خان فرستان	۰۷۹۹۲۹۸۶۱۹
۱۲	مساعدهت های حقوقی	حاجی عبدالواحد	۰۷۹۹۴۹۴۹۲۳
۱۳	انجمن فصل نوین	بسم الله صالح	۰۷۹۹۳۶۷۳۶۴
۱۴	انجمن ژورنالیستان	نبی الله بینش	۰۷۹۹۲۴۱۱۰۰
۱۵	انجمن اجتماعی اندیشه جوانان ولایت بادغیس	جنیدالله اشکانی	۰۷۹۵۹۸۴۸۶۴
۱۶	بنیاد شهید دوکتور نجیب الله	سید شیدا	۰۷۹۹۴۶۴۴۸۲
۱۷	انجمن جوانان مبارز وطن	عبدالواسع نوری	۰۷۹۷۱۱۶۷۰۳

۰۷۹۵۰۳۰۲۰۳	نثار احمد اکبری	انجمن اجتماعی سعادت	۱۸
۰۷۹۹۱۹۲۱۲۹	محمدعالم	سازمان اجتماعی جوانان ولسوالی قادس ولایت بادغیس	۱۹
۰۷۹۸۲۸۰۹۶۰	محمد رسول	انجمن اجتماعی مردم آبکمری	۲۰
۰۷۹۹۶۸۹۵۰۳	شیراحمد	نهاد اجتماعی حوزه ده برنج	۲۱
۰۷۹۹۲۵۳۰۰۶	محمد اکبر هوتک	دخوانانو ملی ارگان/ارگان ملی جوانان	۲۲
۰۷۹۸۲۳۴۴۲۰	سید نصرالله نبیل	نهاد اجتماعی جوانان مرکز بادغیس	۲۳
۰۷۰۲۱۲۲۲۴	خیر محمد خادم	د خوشحال بابا ادبی بهیر	۲۴
۰۷۹۹۵۵۶۰۹۰	علاوالدین	انجمن اجتماعی حوزه لنگرشریف	۲۵
۰۷۹۸۸۶۹۰۹۰	مارکشاہ ثاقب	انجمن شعرا و نویسندگان	۲۶

نماینده گی های سیاسی

در ولایت بادغیس نمایندگی های سیاسی کشور ها موجود نیست .

حضور دفاتر و نماینده گی های سازمان ملل متحد و همکاران انکشافی متحابه

شماره	اسم موسسه/دفتر	مخفف موسسه	مسول/نماینده موسسه در ولایت	آدرس موسسه در ولایت	شماره تماس	شماره جواز تاریخ ثبت
۱	موسسه خدماتی، انکشافی و فرهنگی توانا	TSDCO	غلام رسول جاوید	ناحیه اول جاده عیدگاه	۰۷۹۷۳۶۵۷۸۰	(۲۶۸۰) ۱۳۹۱/۰۴/۲۸
۲	موسسه کمک های بشری، صحتی و بازسازی هیواد	HEWA D	داکتر فضل اکبر اکبری	ناحیه اول روبروی آمریت برق	در دسترس نیست	۲۸۶ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۷
۳	موسسه ندای زن	VOW	محمد شفیق منیب	ناحیه اول جاده معارف	۰۷۹۷۲۹۲۲۶۶	۲۰۵۵/۱۲/۲۸ (۲۷۰)
۴	موسسه هماهنگی توسعه و بازسازی افغانستان	CRDSA	محمد ابراهیم محمودی	ناحیه اول عیدگاه	۰۷۹۵۱۱۳۲۱۲	مورخ (۱۶۷) ۱۳۸۴/۹/۱
۵	موسسه بهزیستی تحرک	MWO	داکتر نادر رحمانی	داخل شفاخانه	۰۷۰۷۲۱۳۱۷۷	۴۵ مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۷
۶	موسسه بین المللی ورلدویژن	WVI	فریدون بارکزی	ناحیه دوم	۰۷۹۴۲۲۲۶۴۶	۳۱ (۱۱۵) اکتوبر ۲۰۰۵
۷	موسسه بین المللی هیئت ناروی برای مهاجرین	NRC	مجید امیری	ناحیه اول جاده معارف دهن باغک	۰۷۹۲۶۱۳۰۶۱	۸۴
۸	موسسه کمیته بین المللی نجات	IRC	یوسف وثیق	ناحیه اول بازار کندلان	۰۷۹۲۵۵۵۹۹۹	۱۲
۹	موسسه انکشافی	SDROA	فرزان فرزام	داخل لیسه	۰۷۹۹۳۳۸۰۱۰	۲۲۸۵ مورخ

۱۳۹۰/۶/۱۶		حفظه بادغیسی			و تحقیقاتی برای افغانها	
(۲۵) ۱۳۸۴/۶/۱۷	۰۷۲۹۱۲۸۵۵۷	ناحیه اول جاده معارف روبروی دفتر ندای زن	داکتر محمد اسماعیل استانکزی	CHA	موسسه هماهنگی کمک های انسانی	۱۰
۱۳۹۹ مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۷	۰۷۹۵۹۸۴۸۶۴	ناحیه دوم منزول دوم امریت سرحدات اقوام و قبایل	جنیدالله اشکانی	ACSFO	موسسه مجتمع جامعه مدنی افغانستان	۱۱
۴۱۱ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۹	۰۷۹۹۴۱۹۷۹۷	جاده معارف روبروی تعمیر کمال خان	محمد هاشم بیکزاد	ALSDO	دافغان حقوقی او تولنیزه پرمختیایی موسسه	۱۲
۲۴۰ مورخ ۱۳۸۴/۹/۲۳	۰۷۲۹۸۸۸۷۴۲	دفتر اسبق همبستگی ملی	رحیم الله خرمی	APA	موسسه افغان پلاننگ اجنسی	۱۳
۳۷۶ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۲	۰۷۹۸۷۳۷۴۷۲	ناحیه اول جاده عیدگاه تعمیر رشید خان	جلیل احمد	AHDAA	موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانستان	۱۴
	۰۷۹۷۳۵۹۳۵۸	ناحیه دوم منزول دوم امریت سرحدات اقوام و قبایل	امان الله نیازی	WASSA	موسسه خدمات اجتماعی زنان	۱۵
	۰۷۹۶۵۱۳۳۶۲	عیدگاه منزل نجیب الله	چان آقا	DAACAR	موسسه داکار	۱۶

در ولایت بادغیس بطور دائمی تنها دفتر یونیسف (UNICEF) صندوق حمایت کودکان ملل متحد کار میکند. همچنان دفتر (WFP) پروگرام غذایی جهان نماینده گی دارد.

همچنان یک تعداد انجوهای غیر دولتی ملی و بین المللی در این ولایت فعالیت دارند که عبارتند از:

وضعیت کوچی ها،

خلص معلومات درباره وضعیت کوچیها ولایت بادغیس!

ولایت بادغیس نیز یکی از ولایات کشور بوده که کوچی ها در آن اسکان دارند و اکثرا در در مناطق کوهستانی زندگی دارند و نسبت به قشر دیگر از جامعه مشکلات شان از ناحیه دسترسی به خدمات تعلیمی، صحتی، اجتماعی و انکشافی بیشتر میباشد. در ولایت بادغیس همه ساله به تعداد ۱۲۰۰۰ الی ۱۵۰۰۰ فامیل کوچی از ولسوالیهای مختلف: بالامرغاب، غورماچ، قادس، جوند، مقروآبکمری در ماهای حمل و ثور فصل بهار در داخل ولایت از مناطق گرمسیر به مناطق سردسیر کوچ مینمایند و گاهی هم به ولایات همجوار هرات و غور نیز بمنظور تهیه علوفه به مواشی شان در حال کوچ هستند این افراد در برج میزان و عقرب فصل خزان دوباره در این ولایت مسکن گزین میشوند. گرچی نفوس دقیق کوچی های در این ولایت تا هنوز تثبیت نشده با آن هم مجموعا در حدود ۲۰۰۰۰ هزار فامیل کوچی در ولایت بادغیس زندگی میکنند. مشکلات عمده کوچی ها در ولایت بادغیس نداشتن مکاتب، آب آشامیدنی صحتی، مراکز

صحة، راه اندازی نشدن سیمینارهای آموزشی برای رشد مالداري، مارکت برای فروش محصولات، و نبود سرپناه میباشد. همچنان غصب علفچرهای عمومی از طرف زورمندان این مشکل بسیار عظیم در سر راه کوچیها و مالداران میباشد. امروز تمام علفچرهای عمومی توسط زورمندان بادغیس غصب شده که خود سبب از بین رفتن کوچی و مالدار میشود به یقین گفته میتوانیم اگر رهبری ولایت بادغیس به زود ترین فرست جلو قاصبین را بگیرد و ساحه علفچرا برای کوچیها و مالداران وسیع نسازد یک بخش عظیم سرمایه بادغیس از دست میرود. کوچی ها مالدار میباشند و عواید سالانه ی شان محصولات حیوانی است. اما بدبختانه از اثر خشک سالی سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ در حدود ۶۰ فیصد مواشی شان تلف شدند و متضرر گردیده اند و وضعیت اقتصادی شان به رکود مواجه شده متاسفانه که در طی چندین سال به این قشر ناتوان توجه خاصی صورت نگرفته که این بی توجهی دولت سبب شده که اکثر این مردم مالداري خویش را از دست بدهند.

فعالیت رسانه ها

رسانه ها و فعالیت های رسانه ای اهمیت بزرگ و فوق العاده در جهت بیداری و آگاهی دهی برای مردم با اطلاع رسانی و ارتقای دانش و انتقال معلومات برخوردار می باشد گرچه رسانه ها و فعالیت های رسانه ای در این ولایت تا هنوز رشد قابل ملاحظه ای ننموده با آن هم رسانه های موجود فعالیت رسانه ای شان را به شیوه های مختلف با نشر فعالیت های نشراتی چاپی صوتی تصویری و سایر فعالیت های سمعی و بصری از طریق رادیو تلویزیون روزنامه ها و غیره به پیش میبرند و در حال رشد است.

این فعالیت ها راهنمای خوبی برای مردم بوده و زمانی با استفاده از نابسامانی ها و در جای با تقدیر از برجسته ساختن فعالیت های موثر حکومت و نهادهای همکار اصلاحات را ببار آورده و زمینه ساز بهتر برای اجراءات خوب فعالیت حکومت محلی ولایت بادغیس و اشخاص به نفع جامعه و مردم می گردد.

رادیو های قابل دسترس در بادغیس

رادیو های بین المللی که با یک مرکز تولید در کشور روی موج ای ام نشرات دارد عبارت اند از رادیو بی بی سی، رادیو صدای آمریکا و رادیو آزادی.

رادیو حکومتی تحت نام رادیو تلویزیون ملی افغانستان و در این ولایت زیر نام رادیو تلویزیون ملی بادغیس، رادیو های خصوصی با پوشش ملی از طریق امواج اف ام مانند رادیو آریانا، رادیو ارکوزیا، رادیو آرمان و رادیو بیان شمال. رادیو های محلی که تنها در مرکز ولایت و بعضی از ولسوالیها نزدیک نشرات دارد مانند رادیو حنظله، رادیو نریمان، رادیو صمیم و رادیو غزالی میباشند.

رسانه های تصویری ولایت بادغیس

در ولایت بادغیس دو استیشن تلویزیون بنام های تلویزیون ملی محلی بادغیس و تلویزیون عبور نشرات دارد.

رسانه های چاپی ولایت بادغیس

در سطح ولایت بادغیس یک مجله دولتی و یک هفته نامه خصوصی فعالیت و نشریه دارند که عبارت اند از مجله صدای بادغیس که یک مجله دولتی بوده و از طرف ریاست اطلاعات و فرهنگ این ولایت بطور ماهوار به چاپ رسیده و به

دسترس شهروندان قرار میگیرد و همچنان هفته نامه اندیشه پویا که یک هفته نامه خصوصی بوده و بطور هفته وار به چاپ میرسد در ضمن ماهنامه طلوع مهر که یک ماهنامه دولتی بوده و از طرف ریاست امور زنان مدیریت میگردید قبلا فعال بوده اما به نسبت کمبود بودجه از دوسال بدینسو به چاپ نرسیده.

فرهنگ و جوانان،

تلاشهای فرهنگی در ولایت بادغیس از سال های قبل آغاز اما با روی کار آمدن دولت نوین از سال ۱۳۸۲ بدینسو هفته نامه و ماهنامه های دولتی و خصوصی در عرصه رشد و انکشاف فرهنگ در سطح ولایت آغاز به کار نمود که میتوان از ماهنامه مقام ولایت بادغیس و هفته نامه خصوصی اندیشه پویا نام برد

در این اواخر جوانان از طریق انجمن های فرهنگی و آموزشی خدمات شایسته ای را در راستای ترویج و گسترش فرهنگ اصیل کشور عرضه میدارند که در این جا از آنها چنین نام میبریم: انجمن فرهنگی فصل نوین، انجمن اجتماعی سعادت، سازمان اجتماعی جوانان، انجمن اجتماعی حوزه لنگر شریف، د خوشحال بابا ادبی بهیر و انجمن شعرا و نویسندگان و دیگر انجمن ها.

در ولایت بادغیس علمای بزرگ، شاعران بزرگ مانند حنظله بادغیسی اولین شاعر لسان دری بوده که از شهرت فراوان در سطح منطقه برخوردار می باشد و همچنان نویسنده گان معروف نیز پرورش یافته اند که آثار بعضی از ایشان در سطح کشور مورد استفاده قرار گرفته است. ادبا، شعرا و نویسنده گان که در دامان ولایت بادغیس پرورش یافته اند قرار ذیل اند:

محمد یونس دهقان، حاجی بسم الله بسمل، بی بی سمنبوی، عزیز نازک، استاد عبدالقیوم رحیمی، مولوی نظام الدین نعمانی که حیات دارد و هنوز هم شعر می سراید و شاعران جوان امروزی این ولایت مانند نجم الدین برهانی، محمد شریف جمشیدی، سیدمحمد ضیایی، سید آقا ارفاق، میرویس پوهمل مشکوانی شاعر زبان پشتو، نقیب الله آروین، استاد خلیل الله خلیل، رحمت الله رحمت، حفیظ زریر، خانم وسیمه بادغیسی، مبارک شاه ثاقب، آقا سید محمود هاشمی شاعر زبان پشتو و عبدالباری حمیدی.

کمیته نظارت از تطبیق پالیسی ملی جوانان بطور ماهوار تحت ریاست مقام ولایت و با سکرتریت مدیریت امور جوانان ریاست اطلاعات و فرهنگ تدویر جلسه داده وهمه ادارات که عضویت این کمیته را دارا هستند گزارشات و فعالیت های انجام شده شانرا در بخش جوانان ارایه می دارند و در ضمن در دو ولسوالی یعنی ولسوالی قادس و مقر شوراهای جوانان تشکیل شده تا در قسمت شناسای چالش ها و رشد جوانان فعالیت نماید که هم اکنون فعال میباشند.

بطور کل مدیریت عمومی امور جوانان بخاطر رشد و ظرفیت سازی جوانان بادغیس در طی این مدت تعداد صد ها جوان را بخاطر ادامه تحصیل بطور مجانی ویا تخفیف فیصدی بلند در مؤسسات تحصیلات عالی ونیمه عالی معرفی کرده است.

برنامه های متعددی برای رشد جوانان و فرهنگ در سطح ولایت از طرف نهادهای مختلف و مسوولین امور جوانان در این ولایت با اکنون برگزار گردیده از قبیل جام های ورزشی، سهم و اشتراک فعال در راستای تجلیل روز های مهم ملی و تاریخی برنامه های را غرض ترویج فرهنگ ناب افغانی آگاهی دهی در بخش های تعلیمی، تحصیلی، اضرار مواد مخدر واز بین رفتن تعصبات قومی و... نقش اساسی ایفا کرده است. و تجلیل از روز های ملی وجهانی را از قبیل روز جهانی جوانان، روز ملی رضا کاران و... تجلیل بعمل آورده است.

حقوق بشر:

بادغیس یکی از ولایت‌های زون غرب بوده و تحت پوشش کاری دفتر ساحوی کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان محسوب میشود، گرچی کمیسیون حقوق بشر کدام نمایندگی از سه سال بدینسو در این ولایت ندارد با آن هم این کمیسیون با راه اندازی نظارت و گزارش از وضعیت حقوق بشری در این ولایت فعالیت‌های انجام داده و همچنان بخش حقوق بشر سازمان ملل متحد هم از وضعیت حقوق بشری در سطح ولایت نظارت و بررسی‌های خویش را بطور معمول دارد که این خود در راستای برملا ساختن تخطی‌های که بر ضد حقوق بشر صورت میگیرد نقش بارز دارد و مسایل مربوط به حقوق بشر در ساحه حاکمیت دولت رعایت میشود و اما موجودیت مخالفین دولت، افراد مسلح غیرمسؤل، اربابان و متنفذین قومی، مداخله زورمندان محلی و وکلا سبب شده تا مجریان قانون در برخی از مناطق و یکعده از ولسوالی‌های این ولایت در برابر تطبیق و تحقق حاکمیت قانون ضعیف عمل نموده و تسلط کامل نداشته باشند. این موضوع سبب تداوم فرهنگ معافیت از مجازات در بین مردم و بخصوص تخطی گران قانون شده، چنانچه در سال قبل ما شاهد موارد مختلف نقض حقوق بشری بخصوص خشونت‌های گوناگون علیه زنان از جمله: قتل‌های ناموسی، لت و کوب، ازدواج‌های اجباری زیر سن، فرار از منزل، تجاوز جنسی اجباری، مسمومیت و غیره بوده ایم که توسط متخلفین از قانون بالای قربانیان و متضررین اعمال شده و تا حدی هم از طرف رسانه‌ها بازتاب داده شده است. و عوامل آن را عدم آگاهی مردم از قانون، عرف و عنعنات ناپسند، فقر اقتصادی، چالش‌های امنیتی و موارد دیگر تشکیل میدهد. علی‌الرغم اینکه مسؤلین آن ولا در زمینه توجه مبذول نموده و برخی از عاملان آن را از طریق مراجع کشفی و امنیتی دستگیر و مورد پیگرد قانونی قرار داده است و تعداد دیگری هنوز هم از پنجه قانون فراری اند. مسایل مربوط به حقوق بشر در ساحه حاکمیت دولت رعایت میشود؛ گرچه وجود زورمندان و ناقضین حقوق بشر در داخل نظام یک چالش بزرگ در راه تامین عدالت و کشانیدن ناقضین حقوق بشری به میز محاکمه میباشد، اما در زمینه آگاهی‌دهی از حقوق بشری و کاهش خشونت‌ها از طریق ورکشاپها و سمینارها و اجراءات ارگانه‌های عدالی و قضایی، فعالیت‌های موثر صورت گرفته است.

حقوق مدنی:

حقوق مدنی مجموعه قواعدی است که حقوق خصوصی (داخلی و بین‌المللی) شهروندان یک جامعه را تعیین میکند، که بطور خاص شامل حقوق شخصی، حقوق خانواده‌گی، حق املاک و دارای، حق کار و بیمه، حق انتخاب، حق دسترسی به ارگانهای عدلی و قضایی، اصلاحات اراضی و حق استفاده از هوا و بحر میباشد. که براساس قواعد حقوق مدنی بسیاری از ارتباطات میان افراد جامعه نیز تعیین میگردد. در ولایت بادغیس فعالان جامعه مدنی، کمیسیون مستقل حقوق بشر، ریاست ارشاد حج و اوقاف، و ریاست اطلاعات و فرهنگ نهاد‌های اند که کمپاین‌های آگاهی‌دهی را به مردم را در رابطه به حقوق مدنی راه اندازی کرده اند اما با آن هم شهروندان بطور ۱۰۰٪ حقوق مدنی‌شان را تا هنوز بنا به چالش‌های موجود بدست نیاورده. نهاد‌های رسیده‌گی به حقوق مدنی شهروندان در محاکم و ریاست عدلیه در مرکز ولایت تا حدی فعال بوده و اما در سطح ولسوالیها هنوز هم به چالش روبرو است و در کل حقوق مدنی شهروندان تحت تاثیر مشکلات امنیتی و وجود زورمندان و افراد مسلح غیر مسؤل قرار دارد.

امور دینی و مذهبی:

افغانستان یک کشور اسلامی بوده و تمامی امورات و فعالیت‌های مردم نظر به ارشادات دین مبین اسلام به پیش برده میشود بنا ولایت بادغیس نیز این امر مستثنی نبوده. در این ولایت به تعداد حدود ۱۰۰۰ تن عالمان دین وجود دارد که میتوانند نقش موثر در آموزش‌های دینی ایفا نمایند. طبق معلومات ریاست ارشاد حج و اوقاف تعداد مساجد به ۱۶۲۴ محراب، علمای دینی به رهنمایی ریاست حج و اوقاف در بسیاری از کمپاین‌های آگاهی عامه از طریق منابر مساجد در تمام ولسوالی‌های این ولایت سهم میگیرند. در حدود ۳۰۰۰ نفر جهت رفتن به زیارت حج بیت الله شریف تا کنون نام‌های خویش را ثبت نام کردند که سهمیه داده شده به ولایت بادغیس به ۴۴۰ تن میباشد. و به تعداد ۱۰ تن ناظمین/معلمین و یک تن بسه که در راس آنها ریس ارشاد حج اوقاف تنظیم گردیده و به سفر حج اعزام میگردد. در سطح ولایت بادغیس تقریباً ۲۱ باب دارالحفاظ و ۵۹ باب مدارس خصوصی ثبت و راجستر این ریاست میباشد که سالانه حدود ۱۵۰ تن از این مدارس فارغ میگردد. ریاست ارشاد حج اوقاف مطابق به پالیسی اداره مربوط در عرصه‌های مختلف به جلسات ادارات اشتراک نموده و بطور معمول از روزهای مذهبی مطابق به تقویم سال و سایر اجتماعات ایام مذهبی احالی دستار بندی ها ، حفاظ کرام و علمای مدارس اشتراک و سهم فعال ارزنده خویش را انجام میدهد. ریاست حج اوقاف هفته وار برای علما و خطبای مساجد اینولا در رابطه به موضوعات مهم کشور وظیفه سپرده تا در خطبه‌های ایام جمعه به به مردم اطلاع رسانی نمایند.

ریاست ارشاد ، حج و اوقاف مسئول رسیدگی به امور دینی و مذهبی بوده و در سطح ولایت و ولسوالیها فعال بوده و شورای علما نیز در پهلوی این ریاست وجود دارد. فعالیت شورای علما در این ولایت آنطوریکه مردم انتظار دارند با توجه به شرایط نا امنی و تبلیغات مخالفان علیه نظام ، موثریت کمتر دارد.

جدول مساجد در سطح ولایت بادغیس

شماره	ولسوالی	تعداد مسجدها رسمی	تعداد مساجد غیر رسمی	تعداد مساجد جامع رسمی	تعداد مساجد غیر رسمی	تعداد مساجد حسینیه ها رسمی	تعداد مساجد غیر رسمی حسینیه ها	مدارس خصوصی	
								مدارسه	دارالحفاظ
۱	قلعه نو	۲۶	۲۸۷	۲۱	۲۴	۱	۰	۲۱	۱۰
۲	آبکمری	۲	۲۴۶	۷	۱۹	۰	۰	۹	۲
۳	مقر	۳	۱۵۴	۷	۱۱	۰	۰	۷	۱
۴	قادس	۱	۳۶۲	۷	۱۴	۰	۰	۲۲	۸
۵	مرغاب	۱	۱۳۶	۱	۹	۰	۰	۰	۰
۶	چوند	۳	۲۳۸	۱	۷	۰	۰	۰	۰
۷	غورماچ	۳	۲۸	۰	۴	۰	۰	۰	۰
مجموع کلی		۳۹	۱۴۶۲	۴۴	۷۸	۱	۰	۵۹	۲۱

ورزش و تربیت بدنی

ورزش از سال های دور بدین طرف دربین مردم بادغیس رواج داشته و جوانان این مرزبوم بطور کلاسیک وپراکنده در اوقات فراغت ویا هم در محفل های خوشی تحت قواعد وقوانین خود ساخته خویش آنرا سازماندهی واجرا مینمودند ورزش های که بشتترین پیشینه را در بادغیس داشته عبارت بودند از پهلوانی، توپ و دنده، خوسی، تناب کشی و در دهه ۵۰ قسماً ولیبال در بادغیس آن هم در مکاتب رواج پیدا نمود در سال ۱۳۸۱ با روی کار آمدن دولت موقت تشکیل رسمی اداره ورزش در سطح ولایت بادغیس تحت عنوان مدیریت تربیت بدنی و سپورت ایجاد گردید.

که با به وجود آمدن و شکل گیری این تشکیل کار روی ورزش های مدرن روز و به کار گیری و عملی شدن قواعد و قوانین پذیرفته شده ملی و بین المللی در عرصه ورزش فعالیت های خویش را آغاز، ورزشکاران در تحت یک چوکات منظم برنامه ها و فعالیت های ورزشی خویش را انجام میدهند در حال حاضر تعداد (۹) فدراسیون ورزشی در سطح ولایت بادغیس با مجموع (۲۵۰۰) ورزشکار در چوکات آمریت ورزشی بادغیس و (۲۰۱۰) ورزشکار در چوکات ریاست معارف بادغیس فعالیت ورزشی دارند.

تشکیل اداری آمریت ورزشی بادغیس

شماره	تشکیل اداره	کارمندان دائمی	قرار دادی	موجود	جمله	ملاحظات
۱	۸	۴	۴	۸	۸	

جدول فدراسیون های ورزشی در سطح ولایت بادغیس

شماره	نام فدراسیون	تعداد کپ های مربوط	موقعیت کپ ها		تعداد مربیان	تعداد اعضای ورزشکار	جنسیت		مجموعه	ملاحظات
			شهر	ولسوالی			ذکور	اناث		
۱	فدراسیون فوتبال	۷۰	۳۸	۳۲	۷۰	۱۵۴۰	۱۵۴۰	۰	۱۵۴۰	
۲	// // والیبال	۱۶	۸	۸	۱۶	۲۰۰	۲۰۰	۰	۲۰۰	
۳	// // پهلوانی	۴	۴	۰	۴	۱۴۰	۱۴۰	۰	۱۴۰	
۴	// // کیک بوکس	۳	۳	۰	۳	۸۵	۸۵	۰	۸۵	
۵	// // پرورش اندام	۳	۲	۱	۳	۱۲۰	۱۲۰	۰	۱۲۰	
۶	// // مویتای	۳	۳	۰	۳	۹۰	۹۰	۰	۹۰	
۷	// // ووشو	۳	۳	۰	۳	۱۳۰	۱۳۰	۰	۱۳۰	
۸	// // جوجستو	۳	۲	۱	۳	۱۵۰	۱۵۰	۰	۱۵۰	
۹	// // کانگفو توا	۲	۲	۰	۲	۴۵	۴۵	۰	۴۵	

معلومات اماکن ورزشی مربوط آمریت ورزشی ولایت بادغیس

شماره	نام مکان ورزشی	موقعیت	ملکیت	ملاحظات
۱	استدیوم ورزشی ابتدای	شهر قلعه نو ناحیه دوم شاروالی	آمریت ورزشی	
۲	جمنازیم ورزشی	شهر قلعه نو ناحیه دوم شاروالی	آمریت ورزشی	

چارت معلومات کپ ها و تیم های ورزشی در سطح مکاتب شهر و ولسوالی ها به احساس معلومات مدیریت سپورت ریاست معارف بادغیس

شماره	رشته	تعداد کلب ها		مجموعه	تعداد اعضاء	جنسیت		ملاحظات
		شهر	ولسوالی			ذکور	اناث	
۱	فوتبال	۱۵	۴۰	۵۵	۹۹۰	۹۹۰	۰	۹۹۰
۲	والیبال	۳۰	۵۵	۸۵	۱۰۲۰	۱۰۲۰	۰	۱۰۲۰

علاوټا ټيم های کرکت در سطح ولسوالی های بالامرغاب و غورماچ ولایت بادغیس فعالیت دارند.

هكذا احتمالاً بصورت تخمینی (۴۰) ټيم والیبال و فوتبال بصورت غیر رسمی در محلات دوردست شهرو ولسوالی های شش گانه ولایت بادغیس با کمیت تخمینی (۷۰۰) جوان علاقمند به ورزش بصورت غیررسمی داخل فعالیت های ورزشی بوده نظر سنجی های صورت گرفته نشان می دهد که % (۹۰) جوانان درولایت بادغیس به ورزش علاقمندی داشته متاسفانه زمینه ها و فرصت های لازم برای فعالیت های ورزشی خصوصاً در محلات دور دست شهر ولسوالی ها برای جوانان میسر نمی باشد .

ورزش بادغیس در ده سال پسین رشد قابل ملاحظه داشته و دست آورد های چشم گیری را همراه بوده است.

ورزش یگانه گزینه موثر برای جلوگیری از ابتلا شدن جوانان به کار های غیر قانونی و اعتیاد به مواد تباہ کن مخدر بوده و در نزدیک ساختن جوانان. نقش بارز داشته برای صلح و ثبات میتواند مفید واقع شود.

هر چند که بالای ورزش سرمایه گذاری صورت گیرد به همان پیمانہ مردم افغانستان.

به صلح و ثبات در جامعه نزدیکتر میشوند.

ورزش یعنی صلح، توانمندی، زیبای، محبت و گذشت را افاده مینماید.

۶- تحلیل وضعیت موجود سکتور مصنوئیت اجتماعی: (به تفکیک ولسوالی ها)

معرفی سکتور:- سکتور مصنوئیت اجتماعی جهت کاهش آسیب پذیری، کاریابی، انکشاف مهارتها تهیه سر پناه به عودت کننده گان و بیجا شده گان فعالیت مینماید سکتور مصنوئیت اجتماعی دارای (۱۷) عضو فرعی میباشد که از جمله (۱۰) عضوان ادارات دولتی و (۷) عضوان ادارات غیردولتی که یک نفر نماینده مقام ولایت و یک نفر نماینده از شورای محترم ولایتی میباشد که بصورت فعالانه در تمام جلسات ماهوار بوقت وزمان مشخص رسیده گی مینمایند و روی تمام مواضع کاری ارتباط بهم باهم همکاری بعمل میآوردند.

این سکتور که برای ورثه شهدا و معلولین نیز کار میکند و از وضعیت ورثه شهدا و معلولین با خبری دارد

در ولایت بادغیس به تعداد (۳۱۶۹) نفر ورثه شهدا و معلولین ملکی و نظامی وجود دارد که در دفاتر (م ۴۰) اداره کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ثبت و راجستر گردیده است و همچنان به تعداد (۲۶۳۰) نفر معلولین طبعی تاریخ ۱۸ - ۴ - ۱۳۹۷ تثبیت درجه معلولیت و اسناد آنها طی مراحل و برایشان کارت هویت توزیع گردیده است، معلولین در ولایت بادغیس بسیاریه یک زندگی ابتدای غیر قابل قناعت زنگی میکنند، چون برای معلولین ورثه شهدا هیچ نوع زمینه آموزش مهارت های حرفوی آموخته نمیشود که صاحب کار شوند تا به یک زنگی مسالمت آمیز برسند، وضعیت معلولین که

در حادثات جنگی معلول گشته اند تا اندازه قابل ملاحظه میباشد چراکه مدد معاش دولت برای آنها سالانه میپردازد، اما معلولین طبعی که از این امتیاز محروم میباشند و خودش نیز باردوش خوانواده هستند بسیار به سختی زندگی میکنند.

سکتور مصونیت اجتماعی در راستای سپین یا محافظت اطفال بی سرپرست فعالیت های گسترده دارد؛ وضعیت اطفال در ولایت بادغیس نگران کننده میباشد شاید اکثریت مردم این خطه بگریان باشند که اطفال در حدود (۳۰٪) برای پیدا کردن لقمه نان روزانه چی کارهای دشوار و شاقه را انجام میدهند، از قبیل کفش رنگ کردن، آهن کانه خریدن، اشغال جمع کردن، شاگرد شدن به حمام ها، ترمیم گاه های موتور وسکیل و...

مشکل دیگر اطفال که انسان را واقعات تحت تاثیر قرار میدهد از دواجهای زیر سن میباشد که اینهم آینده جنجالی و بلاخره جداشدن، خشونت و حتی از بین بردن یکدیگر میشوند این قشر را سخت تحت تهدید قرار داده است در ولایت بادغیس (۲۰٪) اطفال به این مشکل گرفتار هستند.

آری در حدود (۱۰٪) اطفال اعم از اناث و ذکور تحت تهدید خشونت فزیکي قرار دارند این اطفال بسیار به یک زندگی سخت بسر میبرند که اکثریت کارهای شاقه به سر این اطفال انجام میشوند یعنی زندگی مجبور میکند تا کار شاقه را انجام بدهد این طبقه اطفال مردمان هستند که یا پدر و مادر ندارند (یتیم) و یا هم دارند که معتاد میباشند، بلی هستند پدرانی که بزور اطفالشان را وادار بکار شاقه نموده و از ایشان مبلغ پولیکه روزانه مصرف مواد دارند بشکل اجباری میخواهند که خیلی تا سفسبار است.

در ولایت بادغیس اطفال هستند که از تمام طبقات اطفال که تحت تهدید قرار دارند خیلی سخت تر زندگی میکنند، این اطفال کسانی هستند که بدون سرپرست و بدون سرپناه زندگی میکنند فیصدی موجودیت این اطفال تا یک الی دو فیصد میباشد که در روی سرکها بسر میبرند، و در حدود ۲ الی ۳٪ اطفال هستند که فدای جنگهای داخلی میشوند و از بین میروند.

۷- تحلیل وضعیت موجوده سکتور حکومتداری (به تفکیک ولسوالی ها)

تقویه بنیه دیموکراسی و حقوق بشر و داشتن سیستم مبارزه با نقض حقوق بشری.

آزادی بیان، فعالیت بدون سانسور رسانه ها، برگزاری تظاهرات و اجتماعات مسالمت آمیز.

فعالیت احزاب سیاسی، موجودیت نهاد های جامعه مدنی، مراجعه مردم به شورای ولایتی، برگزاری انتخابات از جمله مؤلفه های دیموکراسی است که در سطح ولایت برای تقویه بنیه دیموکراسی استفاده میشود. و نیز از طریق نهاد های دولتی مرتبط (ریاست امور زنان، ارگانهای عدلی و قضایی دولتی، و موسسات غیر دولتی) در راستایی مبارزه با نقض حقوق بشری و افشای خشونت ها و اعمال ناقض حقوق بشری فعالیت های چشمگیری در ساحه حاکمیت دولت انجام داده میشود.

عرضه خدمات عامه و حسابداری دولت :

ارگانهای دولتی در هم آهنگی با موسسات غیر دولتی فعالیت های موثری را در راستای عرضه خدمات از طریق برنامه های ملی انجام داده و میدهند که به عنوان مثال (اسفالت سرک حلقوی، اسفالت جاده های داخل شهر قلعه نو، ترمیم اساسی سرک های بین مرکز ولایت و ولسوالیه ها، احداث سرک های روستایی، احداث سربند ها و دیوار های استنادی، ذخیره آبهای موسومی، توزیع تخم های بذری اصلاح شده و کود کیمیاوی به دهاقین، احداث باغات میوه

مانند پسته ، سبب وغیره و همچنان عرضه کمک های حالات اضطرار به متضررین حوادث و بیجا شده گان داخلی و متضررین خشکسالی و سایر حوادث میباشد.

سیستم حکومتمداری خوب به سطح محلی:

تمام ادارات دولتی به سکتور های هشتگانه تقسیم بوده و از جمله سکتور حکومتمداری که ادارات عدلی و قضایی نیز شامل این سکتور اند بر اساس اصل استقلالیت شان فعالیت داشته و سایر ادارات عضو این سکتور ، در سطح محلی مطابق لایحه وظایف کار مینمایند. در این زمینه یک سلسله چالش های مانند : تهدیدات امنیتی ، پائین بودن ظرفیت های کارمندان بخصوص در ولسوالی ها ، دوام سرپرستی ولسوالان، کمبود امکانات و نبود سیستم ارتباطات الکترونیکی ، مسدود بودن راه های مواصلاتی دو ولسوالی (جوند وبالامرغاب) ، محدود شدن ساحه حاکمیت دولت در هسته مرکزی ولسوالیها را میتوان سبب پائین بودن کیفیت حکومتمداری خوب در سطح محلی دانست.

حاکمیت ، انفاذ و تطبیق قانون.

در ساحه حاکمیت دولت ، قانون حاکم بوده ، متخلفین از طرف ارگانهای عدلی و قضایی مورد پیگرد قرار میگیرند، در این زمینه فعالیت نهاد های قضا در این ولایت خیلی بهتر از سایر نهاد های دیگر مانند ریاست عدلیه ، در عرضه خدمات و رسیدگی به قضایا و تطبیق قانون برجسته گی دارد.

تعداد ادارات دولتی (ملکی) مرکز ولایت (قلعه نو)

درولایت بادغیس تعداد(۴۲) اداره دولتی ملکی و تصدی فعال میباشد که قرار لیست زیر معرفی میشود:

شماره	اسم اداره	شماره	اسم اداره
۱	مقام ولایت	۲۲	ریاست شورای ولایتی
۲	مستوفیت	۲۳	ریاست امورزنان
۳	ریاست معارف	۲۴	ریاست امور شهرسازی
۴	ریاست احیاء وانکشاف دهات	۲۵	ریاست شورای صلح
۵	ریاست اقتصاد	۲۶	ریاست هلال احمر
۶	ریاست خزانوالی استیناف	۲۷	آمریت امور مهاجرین و عودت کننده گان
۷	ریاست زراعت ، آبیاری ومالداری	۲۸	آمریت رادیوتلوویزیون ملی
۸	ریاست مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۲۹	آمریت سرحدات، اقوام و قبایل
۹	ریاست ارشاد ، حج و اوقاف	۳۰	آمریت کوچی ها
۱۰	ریاست محکمه استیناف	۳۱	آمریت اصلاحات اداری وخدمات ملکی
۱۱	ریاست عدلیه	۳۲	آمریت احصائیه مرکزی
۱۲	ریاست حفاظت محیط زیست	۳۳	آمریت آبرسانی
۱۳	ریاست اطلاعات وفرهنگ	۳۴	آمریت بادغیس برشنا
۱۴	ریاست فواید عامه	۳۵	آمریت معادن
۱۵	ریاست مبارزه علیه مواد مخدر	۳۶	آمریت تجارت وصنایع
۱۶	ریاست اراضی	۳۷	ریاست شاروالی
۱۷	ریاست صحت عامه	۳۸	مدیریت ثبت احوال نفوس
۱۸	ریاست حوزه فرعی دریای مرغاب	۳۹	مدیریت میدان هوای
۱۹	ریاست مبارزه با حوادث	۴۰	مدیریت تنظیم ترانسپورت زمینی

ریاست کار، امور اجتماعی، شهدا ومعلولین	۴۱	آمریت ورزشی
ریاست مؤسسه تحصیلات عالی	۴۲	دافغانستان بانک

مجموعاً در سطح ولایت بادغیس به تعداد هفت (۷) واحد اداری به شمول مرکز ولایت فعالیت دارد که بر علاوه دفتر ولسوال، نمایندگی واحدهای های دومی نیز فعالیت دارند که از جمله اداره محکمه، زراعت، آبیاری و مالداري، انکشاف دهات، حج و اوقاف، عدلیه، صحت عامه، خازنوالی، امنیت ملی، قوماندانی امنیه و دیگر ادارات نیز فعالیت دارند. تعداد قریه جات در سطح ولایت بادغیس بشمول ولسوالیها، به اساس دفتر اداره احصائیه مرکزی (۱۰۲۴) قریه موجود میباشد.

تحلیل منابع موجود بادر نظر داشت شاخص های ذیل

دسترسی به محیط زیست سالم (مرد و زن)

ولایت بادغیس یکی از ولایات زراعتی و دارای منابع طبیعی افغانستان می باشد، که اکثر مردم م این ولایت به مناطق دوردست (ولسوالی بالامرغاب، ولسوالی قادس و ولسوالی جوند) زندگی می کنند که از محیط زیست سالم برخوردارند، در ولسوالی بالامرغاب وجود آب آشامیدنی فراوان بوده و برای کشت و زرع به حد کافی آب وجود دارد.

مناطق ولسوالیهای بدو دلیل از محیط زیست سالم برخوردار میباشند، یکی اینکه این مناطق دریای زمین های زراعتی، جنگلات، دریا و انواع و کشت میباشد دیگر اینکه ماشین آلات وسایل و وسایط دودزا و آلوده کننده به مراتب کمتر از مرکز ولایت میباشد.

و مردم دو ولسوالی دیگر ولایت بادغیس (ولسوالی آبکمری و ولسوالی مقر) به شدت به کمبود آب مواجه اند و به همین علت در این مناطق زمین زراعتی آبی بسیار کم بوده و مردم از کمبود آب صحتی آشامیدنی و دیگر آنها رنج میبرند، اما در عوض در این دو ولسوالی در حدود (۲۸ الی ۳۰) هزار هکتار جنگل پسته وجود دارد.

مردم ولسوالیهای آبکمری و مقر از محیط زیست نسبتاً خوب برخوردارند؛ زیرا طبیعتاً در این مناطق وسایل دودزا آلوده کننده کم میباشد و جنگلات طبیعی هم از خاکبادهای و دیگر آلودگی ها جلوگیری میکند.

بزرگترین تهدید بر زمین و محیط زیست، تخریب و از بین بردن منابع طبیعی (جنگلات، علفچرها، مراتع و...) و ایجاد و پخش دود و انواع آلودگی ها میباشد، که بشر در تخریب منابع طبیعی و ایجاد آلودگی نقش بسزای داشته و زمین را بر سرعت به طرف هلاکت می کشاند، اما خوشبختانه به همان اندازه که انسان در تخریب و زمین نقش دارد به همان اندازه میتواند به محیط زیست سالم دست پیدا کند.

دسترسی به محیط زیست سالم به جز چند موارد از قبیل رشد سریع نفوس، انفجار و آزاد شدن کوه های آتش فشان و گازها به عمل کرد خود بشر بستگی دارد که به علل و عوامل ذیل میتوان به محیط زیست سالم دسترسی پیدا کرد.

۱- از ماشین آلات کمتر استفاده شود و از ماشین های کهنه و فرسوده اصلاً استفاده نشود.

۲- ایجاد سرسبزیها و ساحات سبز (غرس نهال و ایجاد کمر بند های سبز)

۳- حکومتداری قوی و تطبیق قوانین در همه عرصه ها (از بین بردن فساد اداری، هماهنگی خوب بین ادارات ذیربط، آوردن امنیت سرتاسری، برخورد جدی و قانونی با زورمندان و قانون شکنان)

۴- داشتن ماستریلان جامع در شهر و تطبیق آن (داشتن کانالیزاسیون مجهز و معیاری در شهر، جلوگیری از ساخت وسازهای خودسرانه بدون نقشه شهری، تخصیصی دادن بودجه و زمین برای ساحات سبز در شهرها.

۵- عدم استفاده از مواد سوخت فوسیلی (ذغال سنگ، مبلایل سوخته)

۶- ترویج فرهنگ حفظ محیط زیست و اولویت بندی موضوعات محیط زیستی .

دسترسی به خدمات اجتماعی بالخصوص برای زنها

بمنظور دسترسی شهروندان بخصوص جوانان بازمانده از تحصیل به خدمات اجتماعی، مرکز آموزش های فنی حرفوی به هدف تربیت و مسلکی سازی آنها از طرف وزارت کار، امور اجتماعی فعال گردیده است. در این مرکز سالانه در حدود ۲۵۰ تن از جوانان بازمانده از تحصیل در بخش های مختلف حرفه ها آموزش دیده و بعد کسب مهارت های آموزشی برای حمایت اقتصاد خانواده های شان مفید واقع می شوند حدود ۹۰ تن از اطفال در کودکستانها و ۶۰ تن در پرورشگاه کار و امور اجتماعی تحت آموزش و پرورش قرار دارند. شبکه های محافظت اطفال در مرکز شهر جهت دفاع از حقوق اطفال فعال بوده و جلسات ماهوار برگزار می گردد. تدویر جلسات منظم آگاهی دهی در مورد حقوق اطفال توسط علما از طریق مساجد و رسانه ها راه اندازی میگردد. سیستم منظم آگاهی دهی از حقوق اطفال و زنان توسط شبکه محافظت اطفال یا CPAN این ریاست هموار طرح و دیزاین میگردد.

دسترسی به خدمات اجتماعی در حدود ۴۰٪ صورت میگردد مثلاً رسیدگی به حل اختلافات اطفال در طی هر سال یعنی اطفالیکه منطقه شان تحت اداره دولت میباشد و یا هم از مناطق ناامن کسی مراجعه میکند رسیدگی بعمل میآید؛ سالانه در حدود (۲۵۰) نفر از کورسهای حرفوی نهاد های دولتی و غیر دولتی در حرفه های مورد نیاز بازار فارغ میگردد.

دسترسی به خدماتی اجتماعی بالخصوص برای خانمها که صورت گرفته قرارذیل است.

۱- تهیه زمین غرض احداث باغ زنانه بمنظور ایجاد ساحه تفریحی به مساحت ده جریب (۲۰۰۰۰) مترمربع در طی سال جاری.

۲- تاسیس مرکز تجارت بانوان به همکاری ریاست امور زنان و ریاست شاروالی غرض رشد اقتصادی زنان تجارت پیشه و بازاریابی صنایع دستی زنان در سطح ولایت برای تعداد بیش (۴۰) تن زنان تجارت پیشه.

۳- ایجاد کورسهای آموزشی از قبیل (کمپیوتر، خیاطی، انگلیسی و سوادآموزی) برای تعداد (۷۲۰) تن از دخترخانم ها، زنان و مردان طی سالهای گذشته به همکاری مؤسسات و اداره کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین صورت گرفته است.

جدول فارغین کورسهای حرفوی از سال ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷ قرار ذیل تحریر است.

شماره	سال فراغت	اداره تطبیق کننده	فارغین ذکور	فارغین اناث	مجموع فارغین
۱	۱۳۹۵	اداره کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۵۰ نفر	۱۰۰ نفر	۱۵۰ نفر
		دفتر c.r.d.s.a	۴۰ نفر	۱۰۰ نفر	۱۴۰ نفر
۲	۱۳۹۶	اداره کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۴۰ نفر	۶۰ نفر	۱۰۰ نفر
		دفتر i.r.c	۴۸ نفر	۳۲ نفر	۸۰ نفر
۳	۱۳۹۷	اداره کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۷۵ نفر	۷۵ نفر	۱۵۰ نفر
		دفتر IRC	۴۰ نفر	۶۰ نفر	۱۰۰ نفر

- ۴- ایجاد باغچه های سبز خانگی برای زنان بی سرپرست ونان آورخانه که مجموعاً (۳۰۰) فامیل میگردد به همکاری دفتر محترم I.R.C در سالهای (۱۳۹۶، ۱۳۹۵، ۱۳۹۷) انجام شد.
- ۵- ایجاد کورسهای حرفوی برای دختران و زنان به همکاری دفتر (اریابسد) از قبیل کورس های خیاطی، چرمه دوزی، خامک دوزی، ابریشم برای تعداد (۱۰۰) زنان و دختران صورت گرفته است. (سال ۱۳۹۴)
- ۶- تجلیل روزهای ملی زنان: روز مادر، روز محو خشونت علیه زن، روز بین المللی زنان (هشتم مارچ)، روز همبستگی زنان و روز معلم غرض انسجام و هماهنگی هرچه بیشتر زنان در سطح ولایت به اشتراک خانم های تحت مرکز و ولسوالیهای مربوطه این ولا همه ساله برگزار میگردد.
- ۷- در بخش ارتقای ظرفیت معرفی (۲۲۵) تن دختران به همکاری دفتر محترم پروموت بمنظور آموزش های تیوری و عملی اداره و منجمنت به ادارات دولتی و غیر دولتی معرفی و آموزشهای لازم رافرا گرفته اند.
- ۸- دائر نمودن جلسات با روسای شورای زنانه تحت مرکز و ولسوالیها جهت حل مشکلات زنان وارثه پیشنهادات شان بمراجع ذیصلاح انجام شده است.

اشتغال زایی برای مرد و زن

ولایت بادغیس از جمله ولایات دور افتاده و کم اقتصاد کشور بوده که زمینه کار و کارایی برای مردم این ولا بصورت اساسی و درست میسر نبوده و از طرفی جنگ های داخلی و نا امنی نیز بر زمینه کار تاثیرات منفی داشته و بر فقر و بیکاری این ولا میفزاید.

این ولایت با نفوس متذکره که توسط اداره احصائیه مرکزی ارائه گردیده اکثریت آنرا نوجوانان و جوانان تشکیل میدهد. عدم سرمایه گذاری لازم، نقش کم رنگ سکتور خصوصی و عوامل نا امنی باعث شده است تا نیروی جوان و واجد شرایط کار این ولایت بیکار و کم کار باشند و یگانه مرجع بیکاری این قشر واجد شرایط کار حکومت محلی بوده است که سرانجام این امر به یک بحران کلان اجتماعی تبدیل گردیده است. در حال حاضر (۴۳۲۴) تن کارمندان خدمات ملکی و

۲۱۷۲ تن معلم منجیت کسانیکه در ادارات دولتی صاحب کار استند مصروف هستند، این درحالیست که سالانه در حدود ۴۰۰ تن از پوهنتون ها و موسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی دولتی و خصوصی فارغ التحصیل گردیده و وارد بازار کار می شوند. البته یک تعداد انگشت شمار از این فارغین در ادارات و موسسات دولتی و خصوصی جذب میگردند که در مقایسه با حجم بیکاری این پروسه چندان قابل ملاحظه به نظر نمی رسد. توجه لازم حکومت، افزایش سرمایه گذاری، تشدید فعالیت سکتور خصوصی می تواند راه گشاه برای کاهش بیکاری در سطح ولایت باشد.

تعداد (۱۸۰) نفر از طریق دفتر (IRC) مقیم ولایت بادغیس مصروف فعالیت های آموزشهای فنی و حرفوی هستند. و تعداد (۱۵۰) تن از طبقه انث و ذکور در حرفه های مختلف انتخاب گردیدند که تا پایان سال ۱۳۹۷ دوره آموزش را به پایان میرسانند. تعداد کارمندانیکه از طریق جواز کار به ادارات دولتی معرفی گردیده اند به تفکیک سال و تفکیک زن و مرد در جدول ذیل نگاهشده شده است.

مجموع کارمند و کارکن	سال					
	کارکن	انث	ذکور	کارمند	انث	ذکور
۷۷۶	۹۹	انث	۲۶	کارمند	انث	۱۳۹۴
	۴۲۲	ذکور	۲۲۹	کارمند	ذکور	
۷۲۴	۲۹	انث	۸۱	کارمند	انث	۱۳۹۵
	۲۹۸	ذکور	۳۱۶	کارمند	ذکور	
۳۹۴	۲۷	انث	۱۴	کارمند	انث	۱۳۹۶
	۲۸۱	ذکور	۷۲	کارمند	ذکور	
۲۸۱	۱۳	انث	۷	کارمند	انث	۱۳۹۷

داشتن سرپناه یا مسکن برای عودت کننده گان و بی جاشده گان داخلی

متأسفانه خشکسالی ها و بروز مشکلات، ناامنی با عث بیجاشدگی فامیل ها از ولسوالیهابه مرکز ولایت از سالهای ۱۳۸۱ الی اکنون ادامه داشته و در طی سال جاری به بیشترین حد رسیده است فامیل های بیجاشده خشکسالی توسط ریاست محترم مبارزه با حوادث امورات شان تنظیم میگردد که در طی سال جاری در حدود (۸۰۰) فامیل از ولسوالیها به مرکز بیجاشده اند و همچنان تنظیم امور آن فامیل های که نسبت به مشکلات امنیتی بیجا میشوند به عهده اداره امور مهاجرین بوده که به کمک مؤسسات همکار انجام میگردد، فامیل های بیجاشده در محلات مختلف شهر قلعه نودر خانه های اقارب و یا خانه های کرای زنگی دارند، خوشبختانه در این ولایت بیجاشده گان بشکل کتلوی تجمع ندارند بعضی از فامیل های بیجاشده که شرایط برگشت به محلات اصلی برایشان مساعد میگردد بطور خود بخودی برگشت مینمایند ولی متأسفانه اکثریت فامیل های بیجاشده الی اکنون در محل بیجاشده هستند؛ قابل یاد آوری است این ولایت تقریباً حدود (۳۰۰۰) فامیل مهاجر در کشورهای ایران و پاکستان داشته که از سالهای ۱۳۸۱ الی اکنون تعداد تقریباً ۶۰٪ نشان توسط پروسه منظم با کمک مؤسسات بین المللی که در همین امورات فعالیت دارند بوطن عودت نموده است که این عودت کننده گان از پروژه های مختلف اسکان و ادغام مجدد بهر مند گردیده اند ولی متأسفانه روند عودت مهاجرین از سالهای

۱۳۹۱ در اين ولايت بسيارى بوده كه در طى سال ۱۳۹۷ هيچ فاميل عودت نكرده است موانع ومشكلات عودت كنندگان وبيجا شده گان .

- ۱- عدم موجوديت شهرک در اين ولايت .
- ۲- عدم موجوديت سرپناه .
- ۳- عدم موجوديت آب آشاميدنى .
- ۴- عدم موجوديت شغل.
- ۵- ازدياد روزافزون فاميل هاى بيجاشده درمرکز ولايت .

آماروارقام بيجاشده گان ازسالهاى ۱۳۸۱الى ۱۳۹۶

سال	بيجاشده گان داخلى	عودت كننده گان از كشورهاي ايران وپاكستان	مجموع بيجاشده وعودت كننده
۱۳۸۱الى ۱۳۹۲	۴۳۸۰ فاميل	۱۴۱۶ فاميل	۵۷۹۶ فاميل
۱۳۹۳	۲۰۴۶ فاميل	۳۸ فاميل	۲۰۸۴ فاميل
۱۳۹۴	۲۸۵۷ فاميل	۳۲ فاميل	۲۸۸۹ فاميل
۱۳۹۵	۱۸۰۴ فاميل	۳۲ فاميل	۱۸۳۶ فاميل
۱۳۹۶	۲۳۱۰ فاميل	۱۷۳۰ فاميل	۴۰۴۰ فاميل
۱۳۹۷	۱۵۰۰ فاميل	.	۱۵۰۰ فاميل
مجموع	۱۴۸۹۷ فاميل	۱۷۳۰ فاميل	۱۶۶۲۷ فاميل

رسيدگى به حوادث طبيعى

اداره ملى آمادگى مبارزه با حوادث طبيعى، به اساس حكم ۲۵۲۶ مورخ ۱۳۵۱/۲/۲ مطابق به ۱۹۷۱ ميلادى در چوكات صدارت وقت منحيث يك اداره هماهنگى كننده و انسجام دهنده تمامى امور مربوط به حوادث طبيعى تاسيس گرديد. اداره حوادث به عنوان دارالانشاء كميسيون عالى ملى مبارزه با حوادث در پهلوى ساير وظائف خوبش، ايفائى وظيفه مى نمايد، كه مرجع تصميم گيرى هاى بزرگ جهت بسپج منابع و امكانات به سطح ملى در حالات اضطرار مى باشد. رياست مبارزه با حوادث در ولايت بادغيس در سال ۱۳۸۸ شروع به فعاليت نمود.

وظايف عمده رياست آمادگى مبارزه با حوادث بادغيس قرار ذيل خلاصه مى گردد:

- ۱ مسوليت كارى در راستائى وظيفوى يك اداره پاليسى ساز ونقش هماهنگى كننده در قسمت تهيه موادغذائى وغيرغذائى به آسب ديدگان طبيعى بانهاد هاى دولتى وغيردولتى دارد.
- ۲ تدويرجلسات اضطرارى نظربه ضروريات عينى برگزار ميگردد از طرف سكرتريت كميته اضطرار (رياست آمادگى مبارزه با حوادث) مطابق به موادات فيصله جلسه اضطرار اجراءات ورسيدگى اصولى صورت ميگردد.
- ۳ ترتيب پلان هاى زمستانى وهمچنان پلان هاى مصرفى وجوه اضطرار از جمله شاخص هاى كارى اين اداره بوده كه به اساس نيازمنديها وضرورت هاى خاصيكه شديدآ نياز باشد ترتيب گرديده درحصه تطبيق آن قبلاً اقدام صورت گرفته ميگردد.

بصورت عمومی این اداره در مورد حوادث طبیعی رسیدگی می نماید این حوادث عبارتند از سیلاب ها، زمین لرزه، طوفان لغزش کوه، طوفان باد، هجوم باد، جبهات سرد و گرم، شیوع امراض، آب خیزی، فرورفتگی زمین، آتش سوزی، تغيان دریاها، برف کوچکها و غیره حوادث می باشد که ریاست مبارزه علیه حوادث در ساحات مختلف شهر و ولسوالی ها برای رسیدگی به آسیب دیدگان جداً عمل می نماید و از کمک های موسسات داخلی و خارجی آنها را تحت پوشش خویش قرار میدهد.

فعالیت های ریاست آمادگی مبارزه باحوادث در طی سال ۱۳۹۷:

- ۱ برای پنج ولسوالی و تحت مرکز قلعه نو برای تعداد (۲۴۴۹۰) فامیل مقدار ۲۴۴۹ تن گندم برای متضررین خشکسالی توزیع نموده است.
- ۲ تقریباً ۴۰ متر جوی منطقه ده برنج ولسوالی قادس که از اثر لغزش کوه تخریب گردیده بود اعمار نموده است.
- ۳ تافعلاً برای تعداد (۱۷) تن شهدا برای ورثه اکرامیه پرداخت نموده است.
- ۴ برای تعداد (۱۲۴) فامیل موادغذایی از قبیل : برنج ؛ آرد و روغن نباتی برای متضررین حوادث توزیع گردیده است.
- ۵ دفتر محترم یونیسف برای تعداد (۴۵۶) فامیل مواد غیرغذایی باهماهنگی ریاست حوادث برای متضررین حوادث طبیعی توزیع گردیده است.
- ۶ دفتر محترم دلبیو اف پی توسط پروژه سروی خانه به خانه خویش با ولدویژن برای تعداد (۵۸۳۱۵) فامیل در شش ولسوای مقدار (۱۲۹۲۹،۹۵۳۸) تن گندم را مساعدت نموده است.
- ۷ دفتر محترم IRC تعداد (۱۱) کمیته هشداردهی درقریه جات اطراف قلعه نوجهت آگاهی دهی از خطرات حوادث طبیعی ایجاد نموده است.
- ۸ دفتر محترم IRC برای تعداد (۱۰۵۰۰) فامیل متضررین حوادث طبیعی سروی و برای هر فامیل مبلغ ۶۰۰۰ شش هزار افغانی مساعدت نموده است. بر علاوه به تعداد (۸۰) باب خیمه برای متضررین خشکسالی منطقه باغلی و سنجیتک توزیع نموده است.
- ۹ دفتر محترم NRC برای تعداد (۹۸۴۲) فامیل متضررین حوادث طبیعی برای هر فامیل مبلغ ۶۰۰۰ شش هزار افغانی توزیع نموده است.
- ۱۰ دفتر محترم WFP برای تعداد (۲۷۶۳) فامیل از ولسوالی آبکمری و تحت مرکز قلعه برای متضررین خشکسالی مساعدت نموده است.

ریاست حوادث سکرتریت کمیته اضطرار را بدوش دارد وبمنظور تطبیق تصامیم وانسجام امور مربوط به مبارزه باحوادث طبعی در سطح ولایت کمیسیون فوق العاده مبارزه باحوادث تحت ریاست والی ولایت به ترتیب ذیل ایجاد میگردد.

- ۱ قومندان قدم دارقطعه اردوی ملی بحیث عضو.
- ۲ قومندان امنیه بحیث عضو.
- ۳ مستوفی به حیث عضو.
- ۴ رئیس صحت عامه به حیث عضو.
- ۵ رئیس انرژی و آب بحیث عضو.
- ۶ رئیس زراعت به حیث عضو.
- ۷ رئیس فواید عامه به حیث عضو.
- ۸ رئیس معارف بحیث عضو.
- ۹ مدیر ترانسپورت به حیث عضو.
- ۱۰ رئیس انکشاف دهات به حیث عضو.
- ۱۱ آمر امور مهاجرین به حیث عضو.
- ۱۲ رئیس اطلاعات و فرهنگ به حیث عضو.
- ۱۳ رئیس محیط زیست به حیث عضو.
- ۱۴ رئیس سره میاشت به حیث عضو.
- ۱۵ شاروال بحیث عضو.
- ۱۶ مسؤل اداره در ولایت مربوطه به حیث عضو.

امور مربوط به سکرتریت کمیسیون توسط اداره مبارزه با حوادث طبعی تنظیم میگردد ودفاتر همکارمانند IR.C ، W.F.P،N.R.C یونسف وورلد ویژن نیز شامل کمیته اضطرار میگردد

مصونیت برای گروه های آسیب پذیر

گروه های آسیب پذیر در سطح ولایت بادغیس قرار ذیل اند:

- ۱- معلولین ۲- ورثه شهدا ۳- اطفال ۴ - مهاجرین و بیجا شده گان ۵- متضررین جنگ ۶- متقاعدین و کهن سالان ۷- زنان ۸- معتادین.

وبرای حدود ۳۲۰۰ سه هزار تن از ورثه شهید و معلولین جنگی از طرف ریاست کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین تسهیلات فراهم میگردد. همچنان توزیع حقوق به ۲۵۹ تن از متقاعدین در سطح ولایت میتواند مصونیت خوب برای گروه های آسیب پذیر باشد

فصل سوم

بودجه انکشافی و مصارف پروژه های انکشافی سال ۱۳۹۷ ولایت بادغیس

معارف:

وزارت معارف در راستای تلاش رسیدن به دیدگاه این اداره که عبارت از انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینه دسترسی مساویانه همه اتباع کشور به تعلیم و تربیه با کیفیت میباشد، بتعداد ۹۰۴ مکاتب تعلیمات عمومی، ۴ دارالمعلمین، ۴ مکاتب تخنیکی، ۱۷ مدارس دینی، فعالیت دارند.

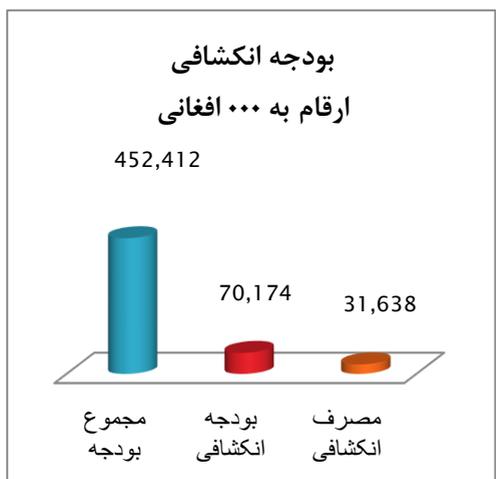
مجموعاً به تعداد ۱۲۹،۱۱۶ شاگرد در این مکاتب مشغول فراگیری دانش هستند. جدول ذیل معلومات مختصر در مورد وضعیت معارف در ولایت بادغیس را بیان میکند.

معارف							
تعداد شاگردان			مکاتب تخنیکی	مدارس	دارالمعلمین	مکاتب عمومی	کتگوری
مجموع	اناث	ذکور					
۱۲۹،۱۱۶	۳۶،۵۳۵	۹۲،۵۸۱	۴	۱۷	۴	۹۰۴	تعداد

در یک دهه گذشته در اثر فعالیت، سعی و تلاش دولت جمهوری اسلامی افغانستان فامیل ها علاقمند بیشتر به تعلیم و تربیه گردیده. تعداد شاگردان در مکاتب ولایت بادغیس قسمیکه در فوق دیده میشود یک رقم قابل ملاحظه را بیان میکند.

بودجه معارف:

وزارت معارف سالانه بودجه قابل ملاحظه در هر دو بخش عادی و انکشافی دریافت میکند و قسمیکه در شکل دیده میشود مقدار زیاد آن در بخش بودجه عادی به مصرف میرسد و دلیل عمده آن عبارت است از موجودیت تشکیل بزرگ در وزارت معارف و مصارف عادی برای تعداد زیاد مکاتب که در سرتاسر کشور موجود است میباشد. جزئیات بودجه معارف ولایت بادغیس در شکل ذیل انعکاس داده شده.

تعداد پروژه های که در این ولایت از طریق وزارت معارف در سال ۱۳۹۷ تطبیق شد قرار ذیل است.

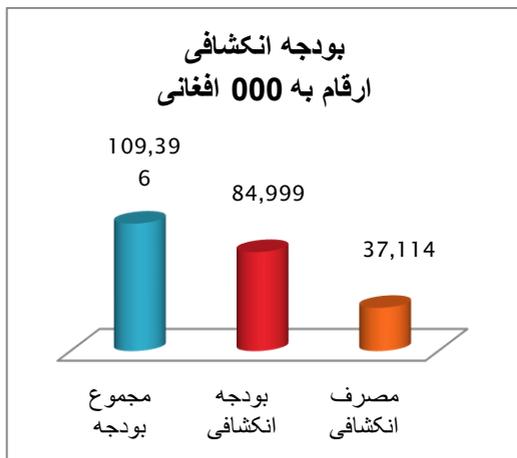
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۰٪	۱۳۶,۰۰۰	مدیریت و ارتقای ظرفیت
۸۷٪	۱۹,۰۴۵,۷۶۴	تعلیمات عمومی (بشمول EQUIP)
۹۶٪	۸۷۲,۱۸۰	سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی
۱۸٪	۳۵,۸۹۸,۱۶۸	پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال و غرب
۱۰۰٪	۳,۲۷۲,۰۰۰	اعمار تعمیر مکتب متوسطه ۸ صنفی در ولسوالی آبکمری
۰٪	۱,۰۰۰,۰۰۰	اعمار تعمیر مکتب متوسطه ۸ صنفی در مرکز ولسوالی
۱۰۰٪	۳۶,۰۰۰	انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی
۷۵٪	۵,۹۵۵,۲۱۵	استخدام معلمان و معلمات؛nbsپ;انات در روستاها
۰٪	۱,۰۹,۳۷۰	تکمیل پروژه های باقیمانده مکاتب نا تکمیل EQUIP
۰٪	۳,۸۴۹,۳۸۱	اعمار مکاتب برای تیز هوشان در هفت شهر بزرگ
۴۵٪	۷۰,۱۷۴,۰۷۸	مجموع

زراعت:

اقتصاد این ولایت عمدتاً بر محصولات زراعتی پایبند است، زراعت آن بشکل للمی بوده کمتر از سامان و لوازم تخنیکي و مدرن در آن بکار میرود. حاصلات زراعتی آن عبارت از گندم، جو، جوار، نخود، زیره، کنجد، هندوانه، خربوزه و غیره میباشد. بادغیس از قدیم الایام تا امروز بنام گدام خراسان و حوزه غربی افغانستان مشهور بود. پیشه دوم مردم این دیار مالداري و تربیه گوسفند نوع قره قل است که از همین مدرک همه ساله گوسفند، پوست قره قل، پشم، کرک و قروت به سایر ولایات و خارج کشور صادر میگردد.

بودجه زراعت:

قسمیکه در شکل دیده میشود بودجه انکشافی وزارت زراعت ولایت بادغیس به مراتب بیشتر از بودجه عادی این اداره میباشد که بیان گر سرمایه گزاری های بیشتر روی زراعت در این ولایت بوده و میتوان خوشبین یک آینده خوب در این بخش باشیم.

به تعداد ۱۰ پروژه های انکشافی در ولایت بادغیس در سال مالی ۱۳۹۷ تطبیق شد جزئیات آن قرار شرح ذیل است.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷ زراعت		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۲٪	۲۰,۸۴۴,۴۰۰	تهیه و توزیع & تخمهای بذری و کود کیمیاوی
۱۰۰٪	۷۵۲,۵۶۱	برنامه ملی انکشاف مالداري و صحت حیوانی
۵۰٪	۳۹,۱۲۹,۱۷۶	برنامه ملی باغداری و مالداري (NHLP)
۱۰۰٪	۳,۱۹۲,۵۳۰	مبارزه علیه آفات و امراض نباتی
۰٪	۳۴,۱۳۶	پیشبینی وضعیت زراعت، هواشناسی زراعتی، تقویت سیستم تکنالوژی های معلوماتی و احصائیه زراعتی
۴٪	۲,۳۸۳,۰۰۰	توسعه کشت پخته و زعفران
۱۰۰٪	۱,۹۶۱,۳۲۸	برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه
۷۸٪	۱۲,۰۰۰,۲۴۳	پروژه آبیاری و ذخیر آب
۱۰۰٪	۱,۹۹۲,۰۰۰	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذائی
۰٪	۲,۷۰۹,۲۳۰	پروژه های انکشافی ولایتی
۴۴٪	۸۴,۹۹۸,۷۰۴	مجموع

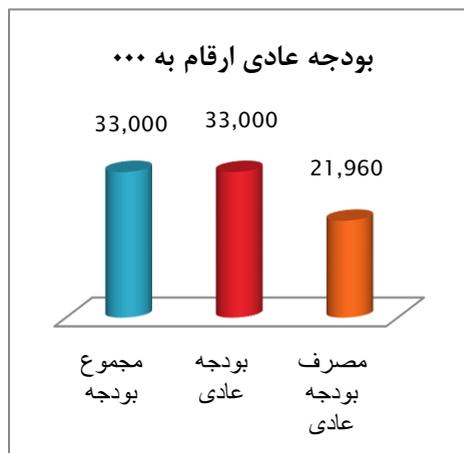
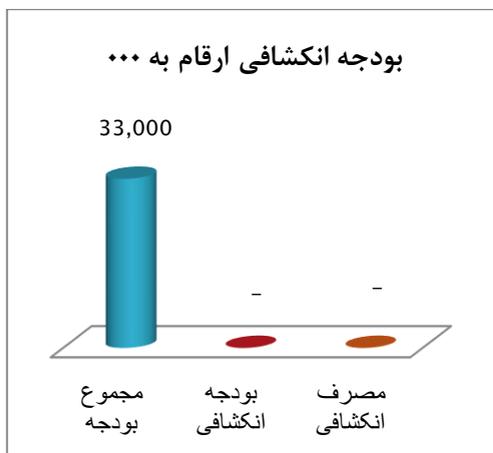
تحصیلات عالی:

در ولایت بادغیس صرف یک پوهنتون دولتی فعال بوده که دارای ۳ پوهنځی می‌باشد. پوهنتون متذکره دارای مجموعاً ۶۸۷ تن محصلین و ۴۹ استاد می‌باشد که جزئیات بیشتر را در جدول پائین می‌توان دریافت نمود.

تحصیلات عالی				
کنتگوری	پوهنتون	تعداد پوهنځی ها	تعداد استاد	تعداد محصلین
تعداد	بادغیس	۳	۴۹	۶۸۷

بودجه تحصیلات عالی:

مجموعاً بودجه که وزارت تحصیلات عالی برای ولایت بادغیس تخصیص داده بالغ می‌شود به ۳۳ میلیون افغانی که توضیحات بیشتر در مورد آن در گراف ذیل انعکاس داده شده است.

در این ولایت هیچ نوع پروژه انکشافی در بخش تحصیلات عالی تحت تطبیق نمی‌باشد.

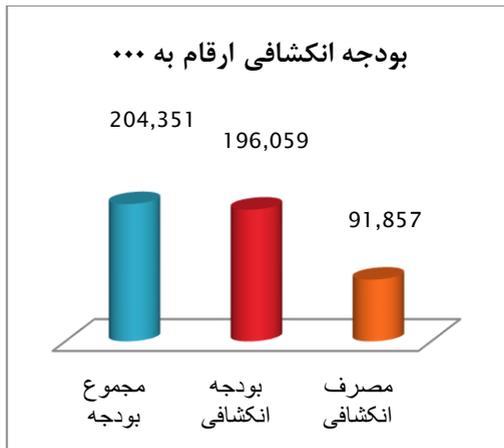
صحت عامه:

احصائیه مراکز عرضه خدمات صحتی در ولایت بادغیس قرار جدول ذیل می‌باشد.

صحت				
کنتگوری	شفاخانه دولتی	پوسته صحتی	تعداد دکتوران	ظرفیت تداوی مریضان
تعداد	۲	۳۳۸	۳۳	۱۲,۱۵۶

بودجه بخش صحت:

بودجه که برای عرضه خدمات صحتی در ولایت بادغیس از جانب وزارت صحت عامه در نظر گرفته شده در گراف ذیل نشان داده شده.

تعداد پروژه های انکشافی که از جانب وزارت صحت عامه در این ولایت در سال ۱۳۹۷ تطبیق شده قرار ذیل است:

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۹۳٪	۸۰۴,۸۰۰	برنامه ملی معافیت کتلوی
۵۴٪	۶,۲۵۲,۱۱۷	تاسیس مراکز تداوی معتادین در ولایات کشور
۰٪	۶۸۳,۴۰۰	اعمار تاسیسات صحتی در ولایت بادغیس
۷۰٪	۹۸,۴۶۶,۸۲۷	تقویت نظام صحتی در مرحله عبور
۳۰٪	۵,۰۳۵,۷۹۱	تقویه سیستم صحتی (روندسوم)
۰٪	۲۲,۰۰۰,۰۰۰	اعمار و بازسازی تاسیسات صحتی در ولایات از وجوه غیرمشرط
۲۸٪	۶۲,۸۱۶,۲۷۷	پروژه صحتمندی
۶۱٪	۳۱۶,۹۸۹,۵۸۴	مجموع

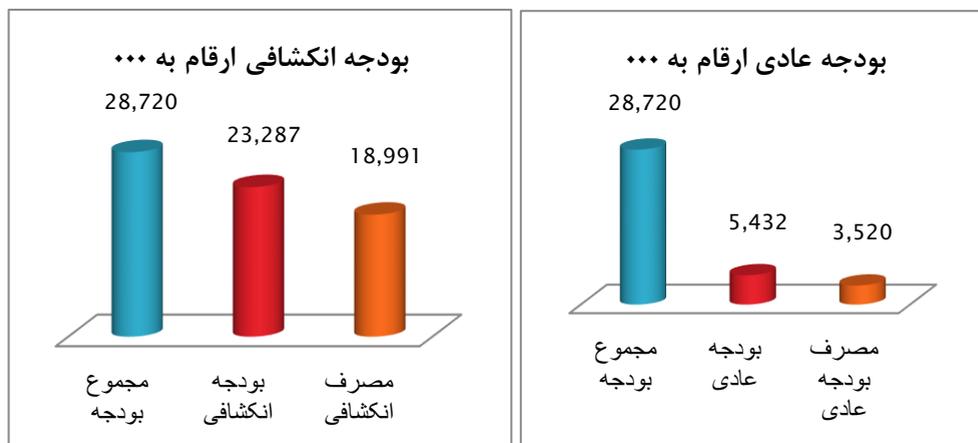
انرژی و آب:

در عرصه فراهم نمودن منابع تولید برق و وارد نمودن برق از منابع خارج از ولایت بادغیس یک پروژه تحت کار است، همچنان در عرصه تنظیم امور آب نیز یک پروژه تحت کار است.

بودجه:

سهم عمده بودجه ولایت بادغیس در بخش انکشافی میباشد، که چنین پنداشته میشود که وزارت انرژی و آب تصمیم توسعه ساحه فعالیت خویش را در این ولایت دارد.

بودجه وزارت انرژی و آب برای ولایت بادغیس در سال ۱۳۹۷ قرار گراف ذیل میباشد.

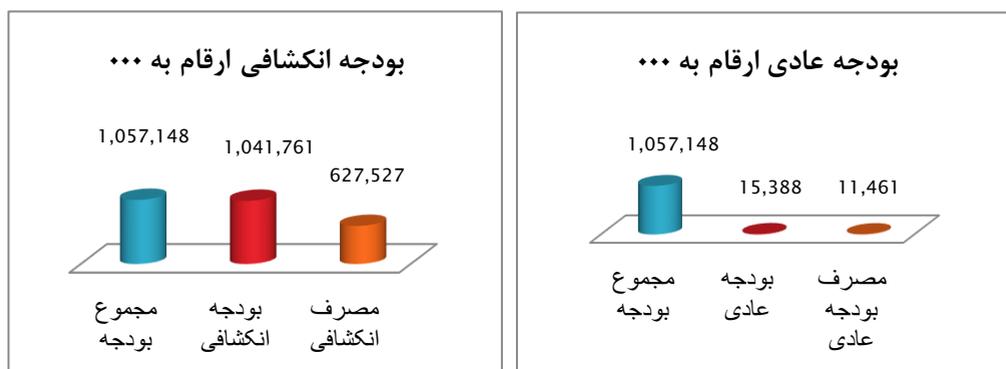

پروژه های انکشافی که در سال جاری در این ولایت در حال تطبیق میباشد قرار ذیل است.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۹۳٪	۳,۵۹۷,۸۸۵	پروژه احیاء و انکشاف سیستم آبیاری در افغانستان
۸۰٪	۱۹,۶۸۹,۶۱۰	برق رسانی ولایت بادغیس از ترکمنستان به شمول سب استیشن و شبکه توزیع برق
۸۲٪	۲۳,۲۸۷,۴۹۵	مجموع

فواید عامه:

در ولایت بادغیس طبق معمول وزارت فواید عامه نظر به لزوم دید دو نوع سرک اعمار نموده که عبارت از سرکهای

قیمریزی شده و سرکهای جغل اندازی شده میباشد. سرکهای ولایت بادغیس ۸۳۹ کیلومتر میباشد که از آن جمله ۲۶۱ کیلومتر سرک های آسفالتی و ۵۷۸ جغلی میباشد.

بودجه فواید عامه :

بودجه وزارت فواید عامه در ولایت نیمروز بالغ میشود به ۱ میلیارد افغانی که جزئیات آن در شکل ذیل نشان داده شده پروژه های انکشافی که از جانب وزارت فواید عامه در ولایت بادغیس در حال تطبیق میباشد قرار ذیل است.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
فیصدی مصرف	بودجه	پروژه
۶۱٪	۹۳۸.۱۰۵.۹۵۹	ساختمان سرک قیصار- بالامرغاب -لامان بطول ۲۳۳ کیلومتر
۴۱٪	۸۹.۳۵۴.۵۵۶	برنامه ملی سرک های روستایی (وزارت فوایدعامه)
۹۹٪	۱۴.۳۰۰.۰۰۰	اسفالت ۵,۵ کیلومتر سرک و ساختن ۴ کیلومتر پیا ده رو و جویچه های داخل شهر قلعه نو
۹۹٪	۱۴.۳۰۰.۰۰۰	مجموع

پروژه های انکشافی ولایت بادغیس

لست پروژه های انکشافی				شماره
مصرف	بودجه	پروژه	اداره	
۶۸۶.۵۷۸	۶۸۶.۵۷۸	اعمار و ترمیم اساسی محاکم و؛؛ابتدائیه و مرافعه در ولایات	ستره محکمه	۱
۳۰۴.۱۹۳	۳۰۴.۱۹۳	اعمار تعمیرات مستوفیت ها در سطح ولایات	وزارت مالیه	۲
۱۱۰.۰۰۰	۱۷۸.۰۰۰	برنامه آموزشی درازمدت	وزارت مالیه	۳
۸۲۴.۴۵۴	۱.۹۹۳.۰۰۰۵	اعمار مساجد	وزارت حج ، ارشاد و اوقاف	۴
-	۱۳۶.۰۰۰	مدیریت و ارتقای ظرفیت	وزارت معارف	۵
۱۶.۵۹۳.۳۱۴	۱۹.۰۴۵.۷۶۴	تعلیمات عمومی (بشمول EQUIP)	وزارت معارف	۶
۸۳۳.۶۹۳	۸۷۲.۱۸۰	سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	وزارت معارف	۷
۶.۴۲۲.۸۱۴	۳۵.۸۹۸.۱۶۸	پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال و غرب	وزارت معارف	۱ ۱
۳.۲۷۱.۱۳۶	۳.۲۷۲.۰۰۰	اعمار تعمیر مکتب متوسطه ۸ صنفی در ولسوالی آپکمری	وزارت معارف	۱ ۲
-	۱.۰۰۰.۰۰۰	اعمار تعمیر مکتب متوسطه ۸ صنفی در مرکز ولسوالی	وزارت معارف	۱ ۳
۳۶.۰۰۰	۳۶.۰۰۰	انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	وزارت معارف	۱ ۴
۴.۴۸۱.۱۳۸	۵.۹۵۵.۲۱۵	استخدام معلیمین و؛؛انات در روستا ها	وزارت معارف	۱ ۵
-	۱۰۹.۳۷۰	تکمیل پروژه های باقیمانده مکاتب نا تکمیل EQUIP	وزارت معارف	۱ ۶
-	۳.۸۴۹.۳۸۱	اعمار مکاتب برای تیز هوشان در هفت شهر بزرگ	وزارت معارف	۱ ۷
۹۱.۵۷۵	۱۳۴.۶۳۰	حمایت از فعالیت های حقوقی، و؛؛پلان گذاری و ادغام مجدد	وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان	۱ ۸
۷۵.۰۰۰	۸۸.۵۱۶	ارتقای ظرفیت برای کارمندان وزارت اقتصاد به	وزارت اقتصاد	۱

۹	شمول جندر		
۲۰	وزارت اقتصاد	تقویت سیستم پلان گذاری، نظارت و ارزیابی	۳۰۲،۴۰۰
۲۱	وزارت اقتصاد	مدیریت پروژه های کوچک سرحدی	۴۲۰،۰۰۰
۲۲	وزارت صحت عامه	برنامه ملی معافیت کتلی	۷۴۸،۸۰۰
۲۳	وزارت صحت عامه	تاسیس مراکز تداوی معتادین در ولایات کشور	۳،۳۷۱،۶۴۲
۲۴	وزارت صحت عامه	اعمار تاسیسات صحتی در ولایت بادغیس	۶۸۳،۴۰۰
۲۵	وزارت صحت عامه	تقویت نظام صحتی در مرحله عبور	۶۸،۴۴۷،۴۰۷
۲۶	وزارت صحت عامه	تقویه سیستم صحتی (رونسوم)	۱،۵۰۵،۰۰۴
۲۷	وزارت صحت عامه	اعمار و بازسازی تاسیسات صحتی در ولایات از وجوه غیرمشروط	۲۲،۰۰۰،۰۰۰
۲۸	وزارت صحت عامه	پروژه صحت مندی	۱۷،۷۸۳،۸۹۲
۲۹	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	تهیه و توزیع و تخمهای بذری و کود کیمیای	۳۲۶،۹۸۰
۳۰	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	برنامه ملی انکشاف مالداري و صحت حیوانی	۷۵۲،۵۵۸
۳۱	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	برنامه ملی باغداری و مالداري (NHLP)	۳۹،۱۲۹،۱۷۶
۳۲	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	۳،۱۹۲،۵۳۰
۳۳	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	پیشبینی وضعیت زراعت، هواشناسی زراعتی، تقویت سیستم تکنالوژی های معلوماتی و احصائیه زراعتی	۳۴،۱۳۶
۳۴	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	توسعه کشت پخته و زعفران	۸۵،۰۰۰
۳۵	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	۱،۹۶۱،۳۲۸
۳۶	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	پروژه آبیاری و ذخایر آب	۹،۴۰۳،۴۴۴
۳۷	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذایی	۱،۹۹۲،۰۰۰
۳۸	وزارت زراعت آبیاری و مالداري	پروژه های انکشافی ولایتی	۲،۷۰۹،۳۳۰
۳۹	وزارت انرژی و آب	پروژه احیاء و انکشاف سیستم آبیاری در افغانستان	۳،۳۰۳،۹۱۲
۴۰	وزارت انرژی و آب	برق رسانی ولایت بادغیس از ترکمنستان به شمول سب استیشن و شبکه توزیع برق	۱۵،۶۸۷،۰۲۹
۴۱	وزارت فواید عامه	ساختمان سرک قیصار- بالامرغاب -لامان بطول ۲۳۳ کیلومتر	۹۳۸،۱۰۵،۹۵۹
۴۲	وزارت فواید عامه	برنامه ملی سرک های روستایی (وزارت فواید عامه)	۳۷،۰۷۵،۶۳۲

۱۴۰۹۱۰۲۵	۱۴۰۳۰۰۰۰۰	اسفالت ۵،۵ کیلومتر سرک و ساختن ۴ کیلومتر پیاپه رو و جویچه های داخل شهر قلعه نو	وزارت فواید عامه	۴ ۳
۲۲،۸۳۴،۴۹۶	۶۷،۴۵۲،۶۶۷	برنامه ملی سرکهای روستایی (NRAP) / برنامه ملی دسترسی به دهات (ARAP)	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۴ ۴
۲،۲۸۷،۸۷۷	۲۴،۹۵۴،۱۹۳	برنامه ملی تهیه آب در روستاها و آموزش حفظ الصحه محیطی	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۴ ۵
۷،۵۹۹،۳۰۵	۲۸،۹۲۴،۰۰۰	برنامه انکشاف ساحوی - پروژه & های ولایتی ضمیمه بودجه & سال ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۴ ۶
۴،۸۴۱،۴۱۲	۶،۳۰۷،۶۷۵	شبکه های آبرسانی، تحکیم کاری و حفر چاه آب آشامیدنی - پروژه های ولایتی ضمیمه بودجه سال ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۴ ۷
-	۱۲،۰۰۰،۰۰۰	وجوه غیر مشروط به ولایات (انکشاف دهات)	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۴ ۸
-	-	احیای مجدد کاریزها و جلوگیری از سیلاب ها	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۴ ۹
-	۳۴،۰۰۰،۰۰۰	شبکه بزرگ آبرسانی شهر قلعه نو و بند آب ولایت بادغیس	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۵ ۰
۵،۲۰۷،۱۰۰	۷،۶۰۰،۰۰۰	احیای میدابن هوایی منطقوی (فیض آباد، & چنچران، میمنه و قلعه نو)	اداره هوانوردی ملکی	۵ ۱
۵،۲۱۲،۲۱۶	۵،۲۱۲،۲۱۶	برنامه انکشاف مهارتها	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۵ ۲
-	۱۰،۲۸،۵۰۰	پروژه & الکترونیکی سازی و ریفرم وزارت	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۵ ۳
۷۰،۰۰۰	۷۰،۰۰۰	کنفرانس پنج جانبه و آگاهی عامه از اضرار مواد مخدر، تشریح و بازنگری پالیسی ها در سطح کشور	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر	۵ ۴
۱۶،۰۶۵،۱۷۵	۲۰،۱۰۰،۰۰۰	اعمار تعمیرات مجتمع اداری برای ارگانهای دولتی ولایت بادغیس	وزارت امور شهرسازی	۵ ۵
۱۰،۲۹،۵۵۰	۱۰،۰۰۰،۰۰۰	اعمار تعمیرات ریاست های عدلیه ولایات	وزارت عدلیه	۵ ۶
۲۴،۰۴۰،۱۸۴	۲۴،۰۴۰،۱۸۴	پروژه شاروالی های افغانستان	اداره مستقل ارگانهای محلی	۵ ۷
۳۰،۰۰۰	۳۰،۰۰۰	ظرفیت سازی ملی تعلیمات آموزش و آگاهی محیط زیستی	اداره ملی حفاظت محیط زیست	۵ ۸
۱۵۰،۰۰۰	۳۳۰،۰۰۰	حمایه از خدمات ملکی افغانستان	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی	۵ ۹
۳،۹۴۶،۵۵۰	۳،۹۴۶،۵۵۰	اعمار و بازسازی تعمیرات امنیت ملی در کابل و ولایات	ریاست عمومی امنیت ملی	۶ ۰
۹۰۳،۲۵۴،۹۰۰	۱،۶۶۶،۳۸۸،۳۵۱	مجموع		

فصل چهارم

فعالیت موسسات غیر دولتی :

موسسات غیردولتی (NGOs): نهاد های غیردولتی غیر سیاسی و غیر انتفاعی داخلی و خارجی میباشند که به منظور پیشبرد اهداف معین طبق قوانین نافذه کشور تشکیل میگردد. فعالیت های موسسات غیردولتی (NGOs) بیشتر از سال ۲۰۰۲ بدینسو در ولایت بادغیس آغاز و و بعدا زیر چتر قانون انجوها یا موسسات غیر دولتی که رهبری آنرا وزارت اقتصاد به عهده دارد بطور قانونی فعالیت های شان را رونق بخشیدند و در سکتورهای مختلف از قبیل سکتور صحت، معارف، زیربنا، مصونیت اجتماعی، حکومتداری، زراعت و انکشاف، و دیگر بخش ها فعالیت نموده و تا هنوز هم در اکثر سکتورها فعالیت دارند.

وزارت اقتصاد سالهاست که در راستای انسجام و هماهنگی فعالیت های موسسات فعالیت می نماید. این وزارت تلاش می ورزد تا سهولت های لازم را برای موسسات که در افغانستان فعالیت دارند فراهم ساخته و بستر مناسب همکاری بین آنها و ادارات دولتی را ایجاد نماید. از این رو وزارت اقتصاد از سال ۱۳۸۹ مدیریت های عمومی انجوها را در ریاست های اقتصاد ولایات تشکیل نمود که تا اکنون دربخش انجوها فعالیت می نمایند.

حضور موسسات ملل متحد

درحال حاضر در ولایت بادغیس صرف دفتر UNICEF به شکل فیزیکی و حضوری فعالیت دارد و دارای تشکیلات است. امانمایندهای های دیگر سازمان ملل متحد چون WHO, WFP, OCHA, FAO, UNHCR, UNDP در همکاری با ادارات دولتی و دیگر موسسات داخلی و خارجی (counterparts) فعالیت دارند.

تعداد موسسات غیر دولتی (NGO) به تفکیک داخلی وخارجی در ولایت بادغیس موسسات غیر دولتی مختلفی از دیر زمانی به این سو فعالیت دارند که جدول ذیل موسسات که اکنون در این ولایت فعالیت دارند را نشان میدهد:

شماره	اسم موسسه/دفتر	مخفف موسسه	مسول/نماینده موسسه در ولایت	آدرس موسسه در ولایت	شماره تماس	شماره جواز تاریخ ثبت
۱	موسسه خدماتی، انکشافی و فرهنگی توانا	TSDCO	غلام رسول جاوید	ناحیه اول جاده عیدگاه	۰۷۹۷۳۶۵۷۸۰	(۲۶۸۰) ۱۳۹۱/۰۴/۲۸
۲	موسسه کمک های بشری، صحتی و بازسازی هیواد	HEWAD	داکتر فضل اکبر اکبری	ناحیه اول روبروی آمریت برق	دردسترس نیست	۲۸۶ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۷
۳	موسسه ندای زن	VOW	محمد شفیق منیب	ناحیه اول جاده معارف	۰۷۹۷۲۹۲۲۶۶	۲۰۵۵/۱۲/۲۸ (۲۷۰)
۴	موسسه هماهنگی توسعه و بازسازی افغانستان	CRDSA	محمد ابراهیم محمودی	ناحیه اول عیدگاه	۰۷۹۵۱۱۳۲۱۲	مورخ (۱۶۷) ۱۳۸۴/۹/۱
۵	موسسه بهزیستی تحرک	MWO	داکتر نادر رحمانی	داخل شفاخانه	۰۷۰۷۲۱۳۱۷۷	۴۵ مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۷
۶	موسسه بین المللی ورلدویژن	WVI	فریدون بارکزی	ناحیه دوم	۰۷۹۴۲۲۲۶۴۶	(۱۱۵) ۳۱ اکتوبر ۲۰۰۵
۷	موسسه بین المللی هیئت ناروی برای مهاجرین	NRC	مجید امیری	ناحیه اول جاده معارف دهن باغک	۰۷۹۲۶۱۳۰۶۱	۸۴
۸	موسسه کمیته بین المللی نجات	IRC	یوسف وثیق	ناحیه اول بازار کندلان	۰۷۹۲۵۵۵۹۹۹	۱۲
۹	موسسه انکشافی و تحقیقاتی برای افغانها	SDROA	فرزان فرزام	داخل لیسه حنظله بادغیسی	۰۷۹۹۳۳۸۰۱۰	۲۲۸۵ مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۶
۱۰	موسسه هماهنگی کمک های انسانی	CHA	داکتر محمد اسماعیل استانکزی	ناحیه اول جاده معارف روبروی دفتر ندای زن	۰۷۲۹۱۲۸۵۵۷	(۲۵) ۱۳۸۴/۶/۱۷
۱۱	موسسه مجتمع جامعه مدنی افغانستان	ACSFO	جنیدالله اشکانی	ناحیه دوم منزل دول دوم آمریت سرحدات اقوام و قبایل	۰۷۹۵۹۸۴۸۶۴	۱۳۹۹ مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۷
۱۲	دافغان حقوقی او تولیزه پرمختیایی موسسه	ALSDO	محمد هاشم بیکزاد	جاده معارف روبروی تعمیر کمال خان	۰۷۹۹۴۱۹۷۹۷	۴۱۱ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۹
۱۳	موسسه افغان پلاننگ اجنسی	APA	رحیم الله خرمی	دفتر اسبق همبستگی ملی	۰۷۲۹۸۸۸۷۴۲	۲۴۰ مورخ ۱۳۸۴/۹/۲۳
۱۴	موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانستان	AHDAA	جلیل احمد	ناحیه اول جاده عیدگاه تعمیر رشید خان	۰۷۹۸۷۳۷۴۷۲	۳۷۶ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۲
۱۵	موسسه خدمات اجتماعی زنان	WASSA	امان الله نیازی	ناحیه دوم منزل دول دوم	۰۷۹۷۳۵۹۳۵۸	

		آمریت سرحدات اقوام و قبایل				
	۰۷۹۶۵۱۳۳۶۲	عیدگاه منزل نجیب الله	چان آقا	DAACA R	موسسه داکار	۱۶

تعداد موسسات غیردولتی فعال (به تفکیک مرکز ولسوالی ها)

شماره	اسم موسسه NGO	نوعیت NGO	آدرس موسسه در ولایت	مناطق تحت پوشش	ملاحظات
۱	موسسه خدماتی، انکشافی و فرهنگی توانا	داخلی	ناحیه اول جاده عیدگاه	قلعه نو، مقر و بالامرغاب	
۲	موسسه کمک های بشری، صحتی و بازسازی هیواد	داخلی	ناحیه اول روبروی آمریت برق	قادس، مقر، آبکمری و قلعه نو، جوند و بالامرغاب	
۳	موسسه ندای زن	داخلی	ناحیه اول جاده معارف	قادس، مقر، آبکمری و قلعه نو	
۴	موسسه هماهنگی توسعه و بازسازی افغانستان	داخلی	ناحیه اول عیدگاه	قادس، آبکمری و قلعه نو	
۵	موسسه بهزیستی تحرک	داخلی	داخل شفاخانه	قلعه نو، مقر، جوند	
۶	موسسه بین المللی و رلدویژن	خارجی	ناحیه دوم	قادس، مقر، آبکمری و قلعه نو، جوند و بالامرغاب	
۷	موسسه بین المللی هیئت ناروی برای مهاجرین	خارجی	ناحیه اول جاده معارف دهن باغک	تحت مرکز قلعه نو	
۸	موسسه کمیته بین المللی نجات	خارجی	ناحیه اول بازار کندلان	قلعه نو، مقر، قادس و آبکمری	
۹	موسسه انکشافی و تحقیقاتی برای افغانها	داخلی	داخل لیسه حنظله بادغیسی	قلعه نو تحت مرکز	
۱۰	موسسه هماهنگی کمک های انسانی	داخلی	ناحیه اول جاده معارف روبروی دفتر ندای زن	قلعه نو، مقر، آبکمری و قادس	
۱۱	موسسه مجتمع جامعه مدنی افغانستان	داخلی	ناحیه دوم منزدول دوم آمریت سرحدات اقوام و قبایل	قلعه نو، مقر و آبکمری	
۱۲	دافغان حقوقی او تولنیزه پرمختیایی موسسه	داخلی	جاده معارف روبروی تعمیر کمال خان	قلعه نو	
۱۳	موسسه افغان پلاننگ اجنسی	داخلی	دفتر اسبق همبستگی ملی	مقر، قلعه نو، آبکمری	
۱۴	موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانستان	داخلی	ناحیه اول جاده عیدگاه تعمیر رشید خان	قلعه نو	
۱۵	موسسه خدمات اجتماعی زنان	داخلی	ناحیه دوم منزدول دوم آمریت سرحدات اقوام و قبایل	قلعه نو	
۱۶	موسسه داکار	خارجی	عیدگاه	قلعه نو	

فعالیت موسسات غیر دولتی به تفکیک سکتورها

شماره	اسم موسسه NGO	نوعیت NGO	آدرس موسسه در ولایت	سکتورهای تحت پوشش	ملاحظات
۱	موسسه خدماتی، انکشافی و فرهنگی توانا	داخلی	ناحیه اول جاده عیدگاه	مصونیت اجتماعی	
۲	موسسه کمک های بشری، صحتی و بازسازی هیواد	داخلی	ناحیه اول روبروی آمریت برق	صحت و تغذی	
۳	موسسه ندای زن	داخلی	ناحیه اول جاده معارف	حکومتداری	
۴	موسسه هماهنگی توسعه و بازسازی افغانستان	داخلی	ناحیه اول عیدگاه	مصونیت اجتماعی و حکومتداری	
۵	موسسه بهزیستی تحرک	داخلی	داخل شفاخانه	صحت و تغذی و مصونیت اجتماعی	
۶	موسسه بین المللی ووردویژن	خارجی	ناحیه دوم	زراعت و انکشاف دهات، صحت و تغذی، معارف و فرهنگ و مصونیت اجتماعی	
۷	موسسه بین المللی هیئت ناروی برای مهاجرین	خارجی	ناحیه اول جاده معارف دهن باغک	مصونیت اجتماعی و حکومتداری	
۸	موسسه کمیته بین المللی نجات	خارجی	ناحیه اول بازار کندلان	مصونیت اجتماعی، معارف و فرهنگ، زراعت و انکشاف دهات	
۹	موسسه انکشافی و تحقیقاتی برای افغانها	داخلی	داخل لیسه حنظله بادغیسی	معارف و فرهنگ	
۱۰	موسسه هماهنگی کمک های انسانی	داخلی	ناحیه اول جاده معارف روبروی دفتر ندای زن	صحت و تغذی، زراعت و انکشاف دهات و مصونیت اجتماعی	
۱۱	موسسه مجتمع جامعه مدنی افغانستان	داخلی	ناحیه دوم منزدول دوم آمریت سرحدات اقوام و قبایل	حکومتداری	
۱۲	دافغان حقوقی او تولنیزه پرمختیایی موسسه	داخلی	جاده معارف روبروی تعمیر کمال خان	حکومتداری	
۱۳	موسسه افغان پلاننگ اجنسی	داخلی	دفتر اسبق همبستگی ملی	مصونیت اجتماعی و زراعت و انکشاف دهات	
۱۴	موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانستان	داخلی	ناحیه اول جاده عیدگاه تعمیر رشید خان	مصونیت اجتماعی	
۱۵	موسسه خدمات اجتماعی زنان	داخلی	ناحیه دوم منزدول دوم آمریت سرحدات اقوام و قبایل	مصونیت اجتماعی	
۱۶	موسسه داکار	خارجی	ناحیه اول عیدگاه	مصونیت اجتماعی	

فعالیت موسسات غیر دولتی به تفکیک نوع عرضه خدمات (کمیت و کیفیت)

شماره	اسم موسسه NGO	نوعیت NGO	آدرس موسسه در ولایت	نوع عرضه خدمات	ملاحظات
۱	موسسه خدماتی، انکشافی و فرهنگی توانا	داخلی	ناحیه اول جاده عیدگاه	مصونیت اجتماعی	
۲	موسسه کمک های بشری، صحتی و بازاری هیواد	داخلی	ناحیه اول روبروی آمریت برق	صحت و تغذی	
۳	موسسه ندای زن	داخلی	ناحیه اول جاده معارف	حکومتداری	
۴	موسسه هماهنگی توسعه و بازاری افغانستان	داخلی	ناحیه اول عیدگاه	مصونیت اجتماعی و حکومتداری	
۵	موسسه بهزیستی تحرک	داخلی	داخل شفاخانه	صحت و تغذی و مصونیت اجتماعی	
۶	موسسه بین المللی ورلدویژن	خارجی	ناحیه دوم	زراعت و انکشاف دهات، صحت و تغذی، معارف و فرهنگ و مصونیت اجتماعی	
۷	موسسه بین المللی هیئت ناروی برای مهاجرین	خارجی	ناحیه اول جاده معارف دهن باغک	مصونیت اجتماعی و حکومتداری	
۸	موسسه کمیته بین المللی نجات	خارجی	ناحیه اول بازار کندلان	مصونیت اجتماعی، معارف و فرهنگ، زراعت و انکشاف دهات	
۹	موسسه انکشافی و تحقیقاتی برای افغانها	داخلی	داخل لیسه حنظله بادغیسی	معارف و فرهنگ	
۱۰	موسسه هماهنگی کمک های انسانی	داخلی	ناحیه اول جاده معارف روبروی دفتر ندای زن	صحت و تغذی، زراعت و انکشاف دهات و مصونیت اجتماعی	
۱۱	موسسه مجتمع جامعه مدنی افغانستان	داخلی	ناحیه دوم منزدول دوم آمریت سرحدات اقوام و قبایل	حکومتداری	
۱۲	دافغان حقوقی او تونیزه پرمختیایی موسسه	داخلی	جاده معارف روبروی تعمیر کمال خان	حکومتداری	
۱۳	موسسه افغان پلاننگ اجنسی	داخلی	دفتر اسبق همبستگی ملی	مصونیت اجتماعی و زراعت و انکشاف دهات	
۱۴	موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانستان	داخلی	ناحیه اول جاده عیدگاه تعمیر رشید خان	مصونیت اجتماعی	
۱۵	موسسه خدمات اجتماعی زنان	داخلی	ناحیه دوم منزدول دوم آمریت سرحدات اقوام و قبایل	مصونیت اجتماعی	
۱۶	موسسه داکار	خارجی	ناحیه اول عیدگاه	کمک های بشری	

میزان بودجه انکشافی موسسات غیر دولتی جهت تمویل برنامه ها و پروژه های انکشافی (طی ۵ سال قبل)

میزان مصرف بودجه انکشافی موسسات غیر دولتی طی ۵ سال قبل

شماره	اسم موسسه	میزان بودجه انکشافی طی ۵ سال	میزان مصرف بودجه طی ۵ سال	ملاحظات
۱	موسسه خدماتی، انکشافی و فرهنگی توانا	افغانی ۱۷۵۱۲۸۳۱	افغانی ۱۶۲۶۱۳۷۸	
۲	موسسه کمک های بشری، صحتی و بازسازی هیواد			
۳	موسسه ندای زن			
۴	موسسه هماهنگی توسعه و بازسازی افغانستان			
۵	موسسه بهزیستی تحرک	دالر ۲۸۹۰۲۱،۴۷	دالر ۲۱۹۲۶۳	
۶	موسسه بین المللی ورلدویژن			
۷	موسسه بین المللی هیئت ناروی برای مهاجرین			
۸	موسسه کمیته بین المللی نجات			
۹	موسسه انکشافی و تحقیقاتی برای افغانها			
۱۰	موسسه هماهنگی کمک های انسانی	افغانی ۱۴۰۰۵۰۸۲۸	افغانی ۱۶۶۴۱۵۰۴	
۱۱	موسسه مجتمع جامعه مدنی افغانستان			
۱۲	دافغان حقوقی او تولنیزه پرمختیایی موسسه			
۱۳	موسسه افغان پلاننگ اجنسی			
۱۴	موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانستان			
۱۵	موسسه خدمات اجتماعی زنان			
۱۶	موسسه داکار			

تعداد پروژه های که از طریق موسسات غیر دولتی تمویل میگردد به تفکیک سکتور:

مجموع کارمندان موسسات غیر دولتی به تفکیک جنسیت

شماره	سکتورها	موسسات	پروژه ها	تعداد کارمندان			ملاحظات
				مرد	زن	مجموع	
۱	حکومت قاری حکومت قاری حکومت قاری حکومت قاری حکومت قاری	ندای زن موسسه	۲	۱۷	۱۳	۳۰	
		مجتمع جامعه مدنی افغانستان	۱	۴	۱	۵	
		ده افغان حقوقی او تولنیزه پرمختیایی موسسه	۱	۲	۲	۴	
		موسسه هماهنگی توسعه و بازسازی افغانستان	۲	۲۷	۶	۳۹	
		هیأت ناروی برای مهاجرین	۱	۲۰	۳	۲۳	

۲	زیربناه و منابع طبیعی								
۳	معارف و فرهنگ	موسسه ورلدویژن							
۴	صحت و تغذی	موسسه بین المللی نجات							
		موسسه انکشافی و تحقیقاتی برای افغانها							
		موسسه کمک های بشری، صحتی و بازسازی هیواد							
		۱	۸۴	۳۸	۱۲۲				
۵	زراعت و انکشاف دهات	موسسه بین المللی ورلدویژن							
		موسسه بین المللی ورلدویژن							
		موسسه همآهنگی کمک های انسانی							
۶	مصونیت اجتماعی	موسسه بین المللی ورلدویژن							
		کمیته بین المللی نجات							
		موسسه همآهنگی کمک های انسانی							
		موسسه افغان پلنینگ ایجنسی							
		۳	۱۱	۲	۱۳				
		موسسه خدماتی، انکشافی و فرهنگی توانا							
		۴	۲۷	۶	۳۳				
		موسسه همآهنگی، توسعه و بازسازی افغانستان							
		۱	۲۶	۱۳	۳۹				
		موسسه بهزیستی تحرک							
۷	اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی	موسسه بین المللی ورلدویژن							
		موسسه هئیت ناوری برای مهارین							
		کمیته بین المللی نجات							
		موسسه همآهنگی کمک های انسانی							
		۱	۵	۲	۷				
		موسسه افغان پلنینگ ایجنسی							
		موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانها							
۸	امینت	موسسه معاونت انسانی و انکشافی برای افغانها							
		موسسه خدماتی و اجتماعی زنان							

فصل پنجم

منابع بلقوه انکشاف اقتصادی :

اسم طرح: طرح تولیدات و معیاری سازی صادرات پسته ولایت بادغیس

هدف اساسی طرح و ارتباط آن به اهداف استراتیژی افغانستان مولد:

اهداف عمده این طرح بلند بردن میزان تولید پسته بادغیس، صادرات پسته مطابق به استاندارد های جهانی، کاهش فقر و افزایش سطح در آمد و رسیدن به اهداف استراتیژی افغانستان مولد از طریق افزایش صادرات با در نظر داشت زنجیره ارزش محصول میباشد.

تحلیل اقتصادی محصول:

ولایت بادغیس در سالهای قبل دارای جنگلات وسیع پسته طبیعی بوده که حدوداً ۹۰ هزار هکتار زمین را احتوا اما امروزه حدود ۳۰ هزار هکتار جنگلات مذکور در ولسوالی های بالامرغاب، مقر، جوند، آبکمر و قادس ولایت بادغیس باقی مانده و بطور تخمینی محصولات جنگلات پسته این ولایت سالانه ۲۵ هزار تن پسته خشک برآورد گردیده که فی کیلو پسته خشک خندان از ۹۰۰ الی ۱۴۰۰ افغانی در مرکز این ولایت خرید و فروش می شود. حد اکثر محصول پسته بین سن ۱۵ تا ۴۰ سالگی بدست میآید و به طور متوسط مقدار محصول یک درخت پسته در ولایت بادغیس ۱/۵ تا ۳ کیلو گرام پسته تازه که بعد از خشک شدن تقریباً مقدار آن به ۴۰۰ گرام الی ۱ کیلو گرام میرسد. اگر مقدار صادرات کنونی پسته بشکل معیاری بسته بندی و بازار یابی گردد، ارزش آن به حدود چهار برابر افزایش خواهد یافت. از سوی دیگر این امر سبب اشتغال تقریباً ۱۰۰۰ تن زن و مرد این ولایت گردیده و در کاهش بیکاری و فقر کمک خواهد نمود.

تحلیل وضعیت:

نقاط قوت:

- موجودیت شرایط اقلیمی و آب و خاک مناسب
- موجودیت اراضی وسیع
- موجودیت فضای مناسب در کشور برای تولید و پروسس این نبات
- نیروی کار فراوان جهت کشت و برداشت پسته.

نقاط ضعف:

- کمبود هزینه برای تجارت پسته
- پروسس غیر معیاری پسته
- نبود فابریکات پروسس و بسته بندی

- نبود امکانات نگهداری و ذخیره گاه های پسته
- نبود برند یا علامت تجاری
- برداشت پیش از وقت محصول

فرصت ها:

- تقاضا بلند مارکیت برای پسته بادغیس
- موجودیت زمینہ صادرات پسته به خارج
- مارکت مناسب جهت فروش محصولات
- زمینہ سرمایه گذاری در این بخش
-

تهدیدات:

- قطع درختان پسته توسط اهالی منطقه
- غصب زمینهای پسته توسط اهالی منطقه
- موجودیت افراد زورگو و ناامنی

نتایج متوقعه:

- احیا و گسترش ساحات جنگل پسته
- ایجاد فرصت های شغلی برای مردم بادغیس
- افزایش درآمد سالانه از صادرات پسته ولایت بادغیس
- بالا رفتن سطح کیفی پسته ولایت بادغیس
- جلوگیری از مهاجرت های اهالی منطقه به داخل و خارج کشور
- تشویق و حمایت مردم به حفاظت و نگهداری جنگلات پسته واحداث باغهای پسته
- کاهش خطرات ناشی از سیلاب ها و لغزش کوهها
- تامین امنیت ساحه جنگل پسته

نتیجه گیری :

با توجه به مناسب بودن شرایط طبیعی برای کشت محصول استراتژیکی بنام پسته و عاید قابل ملاحظه آن در ولایت بادغیس، علاقه مندی زارعین و تاجران نسبت به هر محصول دیگر زیاد تر است. در صورتیکه با رهنمایی و تصمیمات

جدی مسئولین و دهاقین، سطح بیشتری از زمین های منطقه ساحات نزدیک جنگل پسته زیر کشت رود، مسلماً باعث اشتغال و منفعت فراوان برای مردم بادغیس و نیز افزایش عواید برای دولت خواهد شد. خوشبختانه ولایت بادغیس با داشتن اقلیم مناسب و جغرافیای سازگار، بیشترین جنگلات پسته را بخود اختصاص داده است. پیشنهادات ذیل به منظور افزایش تولیدات پسته ارایه می گردند:

- پاکسازی ساحات جنگل پسته از وجود افراد مسلح غیر مسئول .
- تشکیل قطعه نظامی بخاطر حفاظت از جنگل پسته.
- گسترش واحیاء مجدد د ساحات جنگل پسته.
- اختصاص بودجه کافی و ایجاد تسهیلات لازم برای ذخیره سازی.
- تاسیس فابریکه پروسس و بسته بندی در ولایت بادغیس.
- برگزاری ورکشاپ ها و برنامه های آگاهی دهی بمنظور بلند بردن سطح آگاهی اهالی منطقه.

فصل ششم

چار چوب صلح و انکشاف ملی افغانستان، و برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPs)

دیدگاه چار چوب صلح و انکشاف ملی افغانستان: ۱ - برنامه انکشاف سکتور خصوصی

برنامه انکشاف سکتور خصوصی ایجاد یک محیط مساعد برای سکتور خصوصی رکن دیگر استراتژی رشد اقتصادی کشور میباشد. تامین صلح، بهبود محیط سرمایه‌گذاری و تاسیس زیربناهای قابل اعتماد، همه میتوانند سرمایه های خصوصی افغانستان را که در کشور های خلیج و یا دیگر کشور ها وجود دارند، جذب نماید. دولت بروکراسی حکومتی را کاهش داده، حقوق مالکیت را واضح ساخته، روند صادرات را تسهیل نموده، زمینه های دسترسی به برق قابل اعتماد و ترانسپورت را افزایش داده و امنیت شخصی متشبثین و تجار را فراهم مینماید. بدون در نظر داشت واردات کالا های نظامی، در حال حاضر واردات افغانستان تقریباً ده برابر بیشتر از صادرات این کشور میباشد. این عدم تعادل در برگزیده یک تعداد زیادی از محصولات است که یا در داخل کشور موجود اند و یا هم در داخل کشور با بهبود زیربنا ها و ایجاد فضای بهتر سرمایه گذاری، تولید شده میتواند. متشبثین کوچک و متوسط ظرفیت لازم برای تبدیل شدن به مخرجین اساسی رشد اقتصادی کشور و ایجاد میلیون ها شغل را دارند. پالیسی تشبثات کوچک و متوسط بر تامین تقاضای داخلی، افزایش تعویض واردات در ساحات که افغانستان در آن دارای مزیت نسبی است، متمرکز میباشد. انکشاف صادرات از طریق فراهم ساختن قرضه های مالی و کاهش مشکلات ناشی از بروکراسی، صورت گرفته میتواند. در بسیاری موارد دولت برای تشویق سرمایه گذاری و ایجاد شغل، نیاز به بودجه اختصاصی ندارد و در اغلب موارد دولت میتواند با استفاده از صلاحیت نظارتی و قانونی اش، و با فراهم آوری مشوقها برای سرمایه گذاران، و کاهش خطرات و ناامنیها، زمینه سرمایه‌گذاری در کشور را مهیا سازد. افغانستان در برخی موارد از قوانین در بهبود سرمایه‌گذاری استفاده نموده که حقیقتاً مفید واقع گردیده و تغییر قوانین نظارتی منجر به جهش و تحرک در سرمایه‌گذاری و بهبود عرضه خدمات گردیده است. بهطور مثال، اصلاحات در بخش سکتور خصوصی مخابرات مانند اصلاح سیستم جواز نامه شرکتهای مخابراتی، منجر به رشد سریع و فوق العاده سکتور تکنالوژی مخابراتی در این کشور شده است. پروسه های نظارتی دولت معمولاً در برگزیده قواعد و مقررات قابل قبول اند اما روند تطبیق این قواعد که شامل مراحل مختلف است، سبب ایجاد زمینه برای اخذ رشوت شده و روی موثریت نقش نظارتی دولت تاثیر گذاشته است. دولت متعهد به آوردن اصلاحات در پروسه تجارت و ساده سازی امور اداری و عرضه خدمات در وزارت های کلیدی بهشمول ساده سازی و تسهیل عرضه خدمات طوریکه خدمات مختلف در یک مکان عرضه گردند، میباشد. تسهیل روند کاروبار هم با تطبیق اصلاحات مورد نظر و هم با حکومتداری الکترونیکی بهبود خواهد یافت. آوردن اصلاحات در قوانین و مقررات نظارت دولت، زمینه سرمایه گذاری را برای مردم بی بضاعت نیز میسر می‌سازد. دولت برای مردم بی بضاعت شهری مشوق های چون، دادن سند قانونی مالکیت جایداد در همه شهرهای بزرگ و متوسط، زمینه آنرا فراهم می‌سازد تا آنان در ۲۶ منازل و جایداد های شان روی تجارت های کوچک، سرمایه گذاری نمایند. در آینده، گسترش تسهیلات بانکداری

الکترونيکي از طريق موبايل و پرداخت الکترونيکي برای مردم بی بضاعت و مناطق دور افتاده که از دسترسی به سیستم های مالی کشور محروم بوده اند، با کاهش مصارف نرخ ربح و مصارف انتقالات پولی، زمینه دسترسی آنان را به نظام مالی کشور مساعد می‌سازد.

ایجاد شغل به وسیله انکشاف سکتور خصوصی اهدا ف ما برای انکشاف سکتور خصوصی عبارت اند از: اعمار بازارهای موثر و رقابتگر؛ تقویت تشبثات کوچک و متوسط با تمرکز ویژه بر شرکتهای صادر کننده امتعه یا کالای های افغانستان؛ وتشویق سرمایه گذارهای داخلی و خارجی. اقدامات ما جهت ایجاد محیط مناسب برای رشد سکتور خصوصی: کمک به شرکت های افغان جهت دستیابی به استندردهای بین المللی؛ فراهم نمودن خدمات حمایتی مرتبط و قابل دسترس برای تجارت؛ پیشبرد موافقتنامه های گمرکات با گمرکات با کشورهای همسایه؛ تقویت اتشه های تجارتي در سفارتهای افغانستان؛ پیشرفت در عقد موافقتنامه های تجارتي دو جانبه و چند جانبه؛ تقویت سکتور ترانسپورت و لوژستیک، بهشمول تطبیق موافقتنامه گمرکات در مورد ترانسپورت کالاهای بین المللی که مطابق به آن کالاهای بین المللی از پرداخت حقوق گمرکی معاف میباشند TIR Convention. (بهیود تدارکات داخلی و تعویض واردات؛ بهیود و نظام مند ساختن (سیستماتیک نمودن) ابزار سروی سکتور خصوصی؛ تقویت و ایجاد پارک های صنعتی و زونهای ویژه اقتصاد، بازنگری مقررات جواز نامه ها به منظور لغو مقررات غیر ضروری؛ ارایه مشوقهای مالیاتی و حمایت های قانونی از سرمایه گذاریها و سرمایه های متششین؛ ایجاد مراکز آسان خدمت جهت تسهیل مدیریت عرضه خدمات تجارتي الکترونيکي (ثبت و راجستر نمودن، جواز، و تادیه پرداختهای گمرکی) در کابل و هفت زون دیگر.

اصلاح سکتور مالی: هر نوع انکشاف موفقانه، نیازمند یک سکتور مالی موثر و با ثبات میباشد. دولت جهت اصلاح سکتور مالی دارای یک استراتیژی دو جانبه است؛ اول: جهت احیاً اعتماد مردم، تقویت سکتور مالی بهوسیله برطرف نمودن خلاءها و فراهم آوری یک سیستم معتبر تنظیم و نظارت از بانکها. این اقدامات باعث انکشاف سکتور بانکی شده و با ارایه مشوقها زمینه ایجاد نو آوری در این سکتور خواهد گردید. تمرکز ما بر بهبود ثبات پایدار، ازدیاد موثریت و تسهیل دسترسی به خدمات بهوسیله بلند بردن چارچوب تنظیمی و نظارتی بهم منظور آوردن ثبات در سکتور مالی خواهد بود. افزایش استفاده از مدل های تفتیش مبتنی بر ارزیابی خطرات؛ ایجاد یک واحد جهت نظارت از خطرات بانکهای دولتی؛ بررسی قوانین و مقررات جهت حذف موارد تکرار و حصول اطمینان از موثریت آنها؛ بررسی کامل مصئونیت د افغانستان بانک تا سال ۲۰۱۷ میلادی؛ ارایه مشوقها برای بانکهای خصوصی جهت اعطای قرضه برای تشبثات خصوصی؛ و تهیه استراتیژی ملی شمولیت در امور مالی، جهت دسترسی بهتر شهروندان به خدمات بانکی تا پایان سال ۲۰۱۷ میلادی.

۲ - برنامه میثاق شهروندی

برنامه ملی میثاق شهروندی یک برنامه جدید دولتی و بین الوزارتي است که در طی ده سال آینده در زمینه تامین و ارایه خدمات اساسی برای مردم افغانستان کمک می نماید، این برنامه با در نظر داشت تجربه ۱۴ ساله برنامه همبستگی ملی و سایر برنامه های انکشافی دیگر طرح و جایگزین برنامه همبستگی ملی گردیده است.

این برنامه برای ده سال (۲۰۱۶ الی ۲۰۲۶) به منظور ارایه‌ی حد اقل خدمات معیاری به روستاها و شهرهای افغانستان طرح ریزی شده است باید خاطر نشان ساخت که حکومت افغانستان و بانک جهانی از تمویل کنندگان این برنامه‌ی

بزرگ ملی بوده و در سه مرحله تطبیق می‌شود. مرحله اول از اکتوبر ۲۰۱۶ شروع و تا ۲۰۲۰ جمعاً ۱۲۰۰۰ قریه در یک ۱۱۷ ولسوالی مربوط ۳۴ ولایت تطبیق می‌شود. مرحله دوم از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ نیز بیش از ۱۲۰۰۰ قریه تحت پوشش قرار میدهد و در مرحله سوم آن که تا ۲۰۲۶ ادامه میابد و جمعاً به شمول مرحله اول و دوم که شامل ۳۶ هزار قریه را در سطح کشور تحت پوشش قرار خواهد داد.

برنامه ميثاق شهروندی در ولایت بادغیس

هدف اصلی برنامه ملی میثاق شهروندی عبارت اند از :

- کمک در ایجاد اتحاد بین قریه ها ،محلات و شهرها
 - بهبود بخشیدن روابط بین حکومت و مردم
 - تامین خدمات اساسی جهت کاهش فقر
 - انجام فعالیت های انکشافی تحت رهبری شورا های انکشافی قریه
 - اطمینان از شمولیت تمام مردم قریه در فعالیت های انکشافی بخصوص اقشار آسیب پذیر و به حاشیه مانده.
- مرحله نخست برنامه ملی میثاق شهروندی در ماه اکتوبر ۲۰۱۶ آغاز به کار نموده و برای مدت چهار سال ادامه می یابد . این برنامه در طی چهار سال دور نخست ۲۴۱شورا انکشافی را در دو ولسوالی بادغیس ذیلاً تحت پوشش قرار میدهد.

ولایت	ولسوالی	موسسه همکار	تعداد شورا های تحت پوشش	بودجه تقریبی پلان شده به دالر
بادغیس	مقر	Move	۱۲۰	۶,۲۰۰,۰۰۰,۰۰
	چوند		۱۲۱	۶,۵۰۰,۰۰۰,۰۰
مجموعه	۲		۲۴۱	

دست آورد های برنامه میثاق شهروندی از شروع تا اکنون در راستای تحقق آن برنامه ملی میثاق شهروندی از آغاز تا اکنون فعالیت های ذیل را در سطح ولایت باغیس انجام داده است:

- استخدام پرسونل تکنیکی و اداری مورد نیاز در سطح ولایت.
- استخدام کارمندان مورد نیاز در سطح ولسوالی ها.
- ایجاد دفاتر در سطح ولسوالی ها.
- مجهز نمودن تمام دفاتر ولسوالی ها به انترنیت و وسایل مورد ضرورت.
- برگزاری کارگاه آموزشی ۲۲روزه برای کارمندان اجتماعی موسسات همکار و کارمندان دفتر برنامه ملی میثاق شهروندی در بادغیس.
- برگزاری ورکشاپ های آموزشی تکنیکی برای انجینیران برنامه ملی میثاق شهروندی در باغیس.
- ترتیب پروفایل ۲۴۱ شورا های انکشافی.
- برگزاری انتخابات برای گزینش اعضای شورا های انکشاف قریه در ۲۴۱ شورا.

- ترتیب پلان انکشافی برای ۲۲۵ شورا انکشافی قریه.
- برگزاری ده ها ورکشاپ آموزشی مختلف برای اعضای شورا های انکشافی به منظور بلند بردن سطح آگاهی شان
- سروی و دیزاین ۹۳ پروژه انکشافی به ارزش مجموعی ۱۹۲,۰۰۰,۰۰۰ (یکصد و نود و دو میلیون افغانی) برای ی شورا های انکشافی قریه جات.
- به مصرف رسانیدن مبلغ ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ افغانی (شانزده میلیون) از بودجه انکشافی شورا های انکشافی قریه در ولسوالی های مختلف تحت پوشش برنامه.

۳- برنامه حکومتمداری موثر (از چارچوب صلح و انکشاف افغانستان)

در افغانستان نا امنی و بی ثباتی به طور جدایی ناپذیر با روند انکشاف بطی ارتباط دارد. بدین لحاظ، تامین و حفظ مشروعیت و موثریت حکومت خود یک هدف مهم است. توجه به داشتن حکومت مشروع و با ثبات، اهمیت پیشبرد بحث صلح، ایجاد اجماع سیاسی و تامین امنیت با ثبات را در این کشور تقویت مینماید. وضاحت در حقوق مالکیت، خصوصاً مالکیت زمین که یکی از عمده ترین سرمایه های فزاینده برای اکثر افغانها و ساکنان کشور میباشد، از اهمیت خاص برخوردار است. اداره مستقل اراضی برای فایق آمدن به این چالش تحت برنامه ملی نام گذاری زمین ها در این زمینه کار مینماید. حفاظت از دست آوردهای موجود در بخش عرضه خدمات اساسی مانند صحت و معارف، مخصوصاً برای دختران و زنان، نیازمند آن است که مردم احساس مصونیت کرده، بالای نمایندگان منتخب خود اعتماد کنند و بتوانند عواید کافی برای تامین اعاشه خانواده های خود بدست آورند.

الف) اصلاح سکتور عامه: کار روی نهادینه ساختن اصلاحات سکتور عامه در جریان دوره حکومت وحدت ملی، ادامه مییابد. افغانستان از وجود بیش از حد پالیسی ها، قواعد و مقررات که بهخوبی تطبیق نمیگردند، رنج میبرد. جهت بهبود امور تطبیق پالیسی ها و مقررات، دولت نیازمند آوردن اصلاحات در سیستم های مدیریت، نظارت و تامین مشوق ها میباشد. اصلاح مدیریت اجراءات، در سه سال آینده به وزارت های که بیشترین عواید و مصارف را دارند، معرفی میگردد. برنامه اصلاح خدمات ملکی و اصلاح اداره عامه غرض بهبود کیفیت کاری کارمندان عالی رتبه در حال تطبیق میباشد

ساختن و نهادینه کردن یک اداره عامه ای با مسئولیت و پاسخگو: افغانستان باید چنین یک اداره عامه ای را ایجاد نماید که جوابگوی نیازمندی های انکشافی این کشور باشد و زمینه های اشتراک زنان و مردان را به شکل برابر در حیات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، فراهم سازد. برای رسیدن به این مقصد، باید بر میراث های سیاسی، فساد اداری و نفوذ زورمندان که سبب کاهش ظرفیت در ادارات شده، غلبه نمائیم. اصلاحات باید ریشه های ناسالم اداره را از بین برده و به اشخاص زورمند قناعت بدهد که ایجاد یک اداره عامه و مسلکی به نفع تمام مردم این کشور است. بنابراین برای رسیدن به هدف فوق لازم است تا اقدامات ذیل مد نظر قرار گیرند:

- صلاح خدمات ملکی با تصویب قوانین و مقررات جدید و بازنگری قوانین و مقررات موجوده بهشمول قانون خدمات ملکی؛
- ایجاد، حفظ و تقویت روند مسلکی سازی؛
- گسترش استفاده از شیوه مدیریت بر مبنای اجراءات؛

- بهبود موثریت عرضه خدمات بهوسیله میثاق شهروندی؛
- تقویت شفافیت و حسابدهی؛

و ترتیب رهنمودهای مکافات و مجازات.

ب) ریشه کن کردن فساد اداری دولت به خاطر ریشه کن کردن فساد اداری در کشور متعهد میباشد. پلان کاری ریاست جمهوری برای مبارزه با فساد اداری، یک برنامه قوی جهت جلوگیری از فساد اداری همراه با رهبری سالم در ستره محکمه و لوی حارنوالی؛ فرهنگ معافیت را خاتمه داده و اشخاص مفسد را به پنجه قانون خواهد سپرد. همان طوریکه رسیدگی به مشکلات امنیتی نیازمند اقدامات سیاسی و موفقیت های نظامی میباشد، افزایش اعتماد مردم بر اینکه دولت میتواند خدمت بهتر را در بخش های مختلف برای شهروندان اش عرضه نماید نیز میتواند میزان حمایت مردم را از حکومت شان افزایش دهد. نکات عمده پلان مبارزه با فساد اداری مبارزه با فساد نهادینه شده نیازمند اصلاحات عمده در نهادهای امنیتی، مدیریتی، اقتصادی و ادارات حقوقی میباشد. اصلاحات کلیدی که قبلاً آغاز گردیده است، شامل موارد ذیل میباشد: بازسازی تدارکات عامه، که ۲۱ فیصد تمام مصارف را تشکیل میدهد؛

ایجاد شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه با فساد اداری؛

ترتیب پلان های مبارزه با فساد اداری که آغاز آنها از وزارت های مالیه، معادن و پترولیم، وزارت تجارت و صنایع، وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی و وزارت ترانسپورت صورت میگردد؛ فراهم آوری حمایت های ویژه برای مرکز عدلی و قضایی جهت تفتیش و تعقیب قضایای بزرگ فساد اداری؛ معرفی پروسه امتحان شمولیت و امتحان مجدد برای همه حارنوالان و قضات کشور؛ تبدیل و تعویض قضات در ۲۲ ولایت کشور؛ و گسترش استفاده از سیستم های الکترونیک برای امور تهیه و تدارکات و پرداخت های پولی.

ج) تقویت حکومتداری محلی زمانیکه یک دولت ضعیف عمل نماید مردم برای محافظت خود به شیوه های دیگری چون، خیانت به وطن، یکجاشدن با ملیشه های مسلح و دیگر شبکه ها رو می آورند. حکومت باید جهت تامین امنیت مردم، نظارت از وضعیت امنیتی و عرضه خدمات حقوقی و اجتماعی توسط نهادهای، نفوذش را در تمام ولایات و ولسوالی های افغانستان گسترش دهد. سرمایه گذاری های که بتواند حضور دایمی حکومت را در تمام ولایات و ولسوالی ها افزایش دهد، سهم مصرف از طریق حکومت محلی را بالا ببرد و تدویر انتخابات را مانند انتخابات شاروالی ها تا سال ۲۱۱۹ میلادی، تامین نماید امر حکومتداری محلی را تقویت خواهد نمود. بنابراین در این زمینه، تلاش های حکومت برای حمایت و تقویت حکومتداری محلی شامل نکات ذیل میباشد: تقویت ارتباطات در همه سطوح حکومت از سطح محلات تا به سطح ملی؛ بهبود حمایت، هماهنگی و ارتباطات در روند بودجه سازی، پلانگذاری و تطبیق آن؛ ارتقای ظرفیت شاروالی ها برای جمع آوری عواید و عرضه خدمات بهتر؛ گسترش حضور حکومت در ولسوالی ها

د) مبارزه با مواد مخدر: مساله مواد مخدر در افغانستان در تقاطع بین سکتور های امنیت و انکشاف این کشور، قرار گرفته است. تجارت غیر قانونی مواد مخدر باعث تشدید شورشگری و تضعیف مشروعیت دولت میگردد. تقاضای متداوم کشور های مصرف کننده مواد مخدر و در عین حال اقدامات ناکافی کشور های ترانزیتی برای جلوگیری کامل انتقال مواد مخدر، تأثیر استراتژی های مبارزه با مواد مخدر را محدود نموده است. حکومت از سال ۲۱۱۵ میلادی به این سو در حال تطبیق پلان ملی مبارزه با مواد مخدر میباشد. این پلان هماهنگی لازم را میان نهادهای تطبیق کننده قانون، معارف و صحت ایجاد می نماید. با توجه به این که اصلاحات موفق، نیازمند تعهدات دراز مدت است، در مدت ۵ سال

آينده حكومت به سعى و تلاش خويش جهت ارائه معيشت بديل براى دهاقين ادامه خواهد داد. از طرف ديگر، حكومت براى تنفيذ جدى قوانين مبارزه با پول شويى و قاچاق مواد مخدر، كار خواهد نمود.

۴ - برنامه اصلاح سكتور عدلى

بدون شك ثبات اقتصادى و سياسى مهم است ولى احياى مجدد سرمايه اجتماعى نيز حايز اهميت ميباشد. افغانستان تقريباً در طول ۱۲ سال گذشته از جنگ هاى داخلى دوامدار رنج برده است. هرچند راهحل ساده به اين معضل اجتماعى و سياسى وجود ندارد ولى اين چارچوب روى سه عنصر اساسى ملت سازى، متمرکز است. اول: شهروندان بايد روى سيستم قضايى كشور اعتماد كامل داشته باشند و معتقد گردند كه حكومت حاكميت قانون را جهت رفع منازعات اجتماعى بى طرفانه عملى مينمايد. دوم: دولت و مسئولين در حكومت بايد از توانمندى شان براى عرضه خدمات در سطح محلى بهشكل وسيع، يك تصور مثبت از خود ايجاد نمايند. سوم: كشور بهخاطر از بين بردن تضاد هاى محلى و درك متفاوت براى هويت سازى ملي و احساس شهروندى از ميراث غنى خويش استفاده نمايد.

الف) اصلاح سكتور عدلى مردم ما بايد احساس كنند كه دولت از طريق تطبيق بى طرفانه قانون در جامعه عدالت را ارائه مينمايد. افغانستان بايد بهخاطر اطمينان از تطبيق و حاكميت قانون كه در نبود آن قرارداد ها و حق مالكيت تضمين نخواهد شد و هيچ اختلافى هم از طريق روند حقوقى و عدلى حل نخواهد گرديد، سيستم هاى خود را از نو ايجاد نمايد. ستره محكمه و دفتر لوى اُرنوالى در حال تهيه پلان هاى وسيع اصلاحات در آن ادارات هستند تا خدمات خويش را مسلكى نموده و امكان دسترسى به قانون را براى مردم فراهم سازند. دسترسى همه افغانها به سكتور عدلى و قضائى افغانستان سيستم عدلى و قضائى و حاكميت قانون به طور عادلانه را كه توانائى ارائه خدمات عدلى ببطرفانه را مطابق به قوانين بين المللى دارا باشد، ايجاد خواهد نمود. اين سيستم قانون را بدون هر نوع تبعيض در برار هر عضو جامعه عادلانه و ببطرفانه تطبيق خواهد نمود و از اين ناحيه براى مردم اطمينان و اعتماد لازم خواهد داد. به خاطر تامين اهداف فوق، اقدامات ذيل صورت ميگيرند: حصول اطمينان از دسترسى همه مردان و زنان افغان به عدالت؛ ايجاد سيستم حقوقى شفاف و بيطرف جهت تطبيق قانون اساسى و ميثاقهاى بين المللى حقوق بشرى؛ ارتقاى ظرفيت كارى و مسلكى كارمندان عدلى و تطبيق كننده قانون در همه سطوح؛ افزايش تعداد كارمندان زن در نهاد هاى عدلى و قضائى و مجارى قانون؛ بهبود هماهنگى ميان نهاد هاى عدلى و قضائى و مجارى قانون؛ تفويض صلاحيت رسيدگى به قضايى زمين از ستره محكمه به اداره مستقل اراضى؛ افزايش موثريت و پاسخگويى بهوسيله بازنگرى ساختارى نهاد هاى قضايى و اجرايى سيستم مديريت الكترونيكى قضايى؛ واتخاذ اقدامات جدى براى حمايت حقوق بشر و مقابله با خشونت عليه زنان.

ب) تقويت هويت ملي افغانستان: افغانستان نيازمنند بازسازى هويت ملي خويش جهت مبارزه با پديده منفى سمنگرائى، كه باعث منازعات دايمي در جامعه ميگردد، ميباشد. آوردن اقشار جامعه به دورهم و روى يك تاريخ، جزء اساسى برقرارى صلح ميباشد. واليان، شاروالان و ديگر رهبران ترغيب خواهند گرديد كه از منابع تاريخى و عنعنات موجود جهت پيشرفت كثرت گرايى در چارچوب هويت ملي استفاده نمايند. در ماه دسمبر ۲۰۱۵مىلادى،

بنا در ولايت بادغيس زير عنوانى سكتور عدلى و قضايى اصلاحات و تغيرات قابل ملاحظه اى در ولايت بادغيس بوجود آمده است كه ميتوان موارد ذيل را به عنوان مثال ياد آور شد:

- ۱- حد اکثر قضات، خرنوالان و کارمندان ریاست عدلیه در مرکز ولایت و ولسوالیها از کادرهای مسلکی تقرر حاصل نموده و شامل کار اند که این تغییر مثبت در سطح محاکم بیشتر میباشد.
- ۲- سطح رضائیت مردم از رسیدگی به قضایای حقوق و جزایی در این سکتور، نسبت به سالهای قبل بهبود یافته که از آن جمله در محاکم رضائیت مردم بیشتر است.
- ۳- کارمندان ریاست عدلیه، سارنوالان، و کارمندان اداری سارنوالی از طریق سمینارها و بر نامه های آموزشی و شمولیت به دوره ستاژ به ارتقاء ظرفیت ضرورت دارند. که در این مورد توجه بیشتر نیاز است.
- ۴- برای جلب همکاری و رضائیت بیشتر مردم از کارکرد سکتور عدلی و قضایی، نیاز است تا صندوق سمع شکایات و یا یک خط تلفون سمع شکایات در سطح ولایت فعال گردد تا شکایات و پیشنهادات مردم استماع و ثبت و مراجع ذیرط رجعت داده شود.

۵ - برنامه انکشاف زراعت جامع

افغانستان در موقعیت جغرافیایی قرار دارد که کشور های همسایه اش نه تنها از ناحیه جنگ و منازعه متاثر نبوده اند بلکه آنان در تولید و فروش کالا های مشابه به قیمت پائین تر از جایگاه رقابیی خوبی نیز برخوردار بوده اند. برای ایجاد یک اقتصاد رقابتگر، افغانستان به پیشبرد همگرایی منطقه ای، بهبود حکومتداری، تبدیل سکتور های تولیدی به شکلی که اصلاحات و سرمایه گذاری زمینه رشد اقتصادی را میسر سازد، نیاز دارد. دولت برای جلوگیری از جایگزینی تولیدات داخلی در بازارها، باید پالیسیها و برنامه های حمایتی را به ویژه برای تولید محصولات زراعتی و پرورس شده بکار گرفته و از مقررات سازمان تجارت جهانی غرض جلوگیری از بیرون رانده شدن تولید کنندگان داخلی از بازارها بنابر پائین بودن قیمت کالا های وارداتی، استفاده نماید. شورای عالی اقتصادی تفاوت میان سهم سرمایه گذاری در سکتورهای اشتغال زا و خدمات اجتماعی را به ترتیب ۷۱ و ۱۲ فیصد تصویب نموده است. بدین معنی که بیشتر وجوه انکشافی موجود در بودجه به آن سکتور های تخصیص داده خواهد شد که موجب ازدیاد مولدیت و رشد اقتصادی میشوند. سرمایه گذاری در سکتور خدمات کاهش نخواهد یافت بلکه سهم آن در بودجه برای مدتی در سطح موجود و یا نزدیک به آن، حفظ خواهد شد. اقتصاد ما در کوتاه مدت به استراتژی های ضرورت دارد که بهمثابه "یک پُل عمل نموده و فرصت های شغلی زیادی را ایجاد نماید. در دراز مدت، افغانستان با تمرکز بر مزیت های نسبی خود در بخشهای کار اجتماعی روی ایجاد زیربناها سرمایوی و نیروی کار ماهر که موجب تحرک زنجیره ارزش میشود، می پردازد. دستیابی به رشد اقتصادی در افغانستان به سادگی یعنی صرفاً با تخصیص بودجه برای سکتورهای دارای پتانسیل بلند، میسر شده نمیتواند. پتانسیل رشد اقتصادی افغانستان نه تنها به اثر بی ثباتی و نا امنی بلکه شدیداً بنابر پالیسی های ضعیف، فساد اداری و مدیریت نادرست، محدود بوده است. روش دولت مبنی بر اخذ نتایج ملموس از مدیریت بودجه موجب میشود تا آن سکتورهای که دارای فرصت خوب سرمایه گذاری بوده و تاریخچه خوب اجراء دارند و میتوانند با اصلاح حکومتداری ثمرات بیشتر داشته باشند، بزرگترین سهم منابع مالی به آنها اختصاص خواهند یافت.

گامی بهسوی خود کفایی: استفاده از برنامه های ملی دارای اولویت جهت افزایش مؤلدیت ملی مودل افغانستان برای رشد اقتصادی اشتغال زا، در طرح تمام برنامه های ملی دارای اولویت انعکاس یافته است. هر یک از این سکتور های دارای اولویت، یک طرح سرمایه گذاری را مطابق به نتایج پیشنهاد شده کابینه و بر اساس منابع مالی ارائه مینماید. دیدگاه مشرح سکتوری برای هر برنامه با فعالیت های اولویت بندی شده، نتایج قابل سنجش، و بودجه مرور شده

منحیث یک بخش از پروسه بودجه سازی سالانه، در بسته های پیشنهادی به کابینه و شورای عالی اقتصادی، پیشکش خواهند شد. انکشاف کامل اکثریت از برنامه های ملی دارای اولویت که تحت پوشش این چارچوب قرار دارند مدت بیشتر از پنج سال را دربر خواهند گرفت. با آغاز سنجش امکانات تطبیق و کار روی این طرح، حکومت میتواند منابع مالی و تشکیلاتی مورد نیاز را تخمین نماید، چارچوبی را برای ترتیب تسلسل، و براساس یک ارزیابی آگاهانه از مصارف، اولویت های خویش را معین سازد و وزارت های مربوط را با ابزار مورد نیاز جهت طرح و سنجش مصارف مورد نیاز شان، مجهز سازد. الف) برنامه جامع انکشاف زراعت افزایش و یا کاهش تولیدات ناخالص ملی افغانستان متکی بر عملکرد سکتور زراعت است که حد اقل برای ۱۲ فیصد نفوس کشور زمینه کار را میسر مینماید و قسمت بزرگ صادرات کشور را تشکیل میدهد. زراعت ماهیتاً یک سکتور بی ثبات میباشد، در حال حاضر کمبود سرمایه گذاری در انکشاف منابع آبی، بی کیفیت بودن مواد مورد ضرورت مانند تخم بذری و کود کیمیاوی، پائین بودن منابع طبیعی و سیستم ضعیف بازاریابی داخلی و خارجی، مانع رشد سکتور زراعت گردیده است. تغییرات اقلیمی سبب شده است تا توده یخ ها سه هفته زودتر نسبت به گذشته ذوب گردند و این کار باعث ازدیاد سطح بارانها (نه برف) در بهار شده که خطر سیلاب ها را افزایش داده و باعث کمبود آب در ماه های خشک تابستان میشود. بنابر این بیشتر از هر وقت دیگر، برای ایجاد مخازن آب/ بندهای آب گردان و همچنان کنترل سیلاب ها، ضرورت میباشد. در جریان جنگ ها زمین های زراعتی با مؤلدیت بیشتر تبدیل به ماین زارهای خطر ناک گردیده اند. حمایت متواتر از روند خنثی سازی ماین ها در اراضی زراعتی، دسترسی زارعین به زمین های بیشتر زراعتی را افزایش داده و سبب کاهش خطر مرگ و میر ناشی از ماین را در مناطق فقیر کشور، میشود. افزایش مؤلدیت زراعتی زیادتیر نیازمند سرمایه گذاری در چندین سکتور یعنی در بخش های آبیاری، مدیریت آب و انکشاف، لوازم پیشرفته کشت و کار و زنجیره ارزش، که برای تولید کنندگان روستایی مشوق بزرگ برای سرمایه گذاری است، میباشد. ازدیاد محصولات گندم، حبوبات و احیای سکتور نگهداری مواشی، مصنویت غذایی را در کشور فراهم خواهد نمود. بهبود در اتصال شهر ها و روستا ها که زمینه را برای خرید، پروسس و ذخیره تولیدات زراعتی فراهم میکند، سبب دگرگونی در روند انکشاف دهات و شهر ها خواهد شد. سرمایه گذاری توسط سکتور دولتی روی بخش های از این سکتور که دارای پتانسیل بزرگ برای رشد اقتصادی اند، متمرکز خواهد بود. تخم های اصلاح شده، تکنولوژی بهتر زراعتی و تأسیسات لازم برای ذخیره محصولات دهاقین که امکانات ناچیز دارند، کمک میکند تا مصنویت غذایی را بالا برده و دهاقین را هم در رفتن از حالت امرار معاش به حالت حاصلات مازاد کمک مینماید. با صنعتی نمودن زراعت، بهبود کنترل کیفیت و بسته بندی بهتر که باعث کاهش ضایعات و به هدر رفتن محصولات میشود، میتوان افغانستان را از یک کشور وارد کننده ای محصولات زراعتی به یک کشور صادر کننده ای آن محصولات تبدیل کرد. این پتانسیل بزرگ در دراز مدت ایجاد خواهد شد.

ایجاد اشتغال، افزایش حاصلات و باز نمودن بازارها برای دهاقین در طول پنج سال آینده: زمین های آبی را از ۲,۲ میلیون هکتار به ۲,۷ میلیون هکتار گسترش خواهیم داد؛ تولیدات گندم را از ۴,۵ میلیون متریک تن به ۵,۹ میلیون متریک تن، افزایش خواهیم داد. چگونگی دستیابی به اهداف فوق:

افزایش سرمایه گذاری در بخش مدیریت آب با بازسازی ۱۰۰۰ کانال آبیاری، انکشاف شبکه های جدید آبیاری و اعمار ذخایر کوچک آب؛ تطبیق برنامه ملی گندم جهت ازدیاد محصولات گندم به ۲۶ فیصد و ازدیاد ۱۱۰ هزار هکتار زمین تحت زرع، کاهش نصف ضایعات محصولات و انکشاف بازار معیاری تخم بذری و اصلاح شده گندم؛

بهبود مديريت مالدارى، بكار گيرى معيارهاى ويژه در برابر گياهان وارداتى و استفاده از تعرفه هاى گمركى مجاز جهت جلوگيرى از واردات امتعه كه از حمايت كشورهاي صادر كننده برخوردار باشند؛

افزايش ظرفيت باغداری از ۱۸۰ هزار به ۲۳۰ هزار هكتار زمين، حمايت از سرمايه گذارى در بخش ارزش افزوده، ايجاد پروسه هاى جواز صادرات و گسترش حمايت از تجارت زراعتى زنان؛
احيائى مجدد ذخاير استراتيژيک غلهجات و ايجاد بورد ذخاير غلهجات جهت حمايت از دهاقين؛
گسترش و احياى جنگلات زراعتى به بيش از ۶۰۰۰ هكتار زمين جهت حمايت از محيط زيست و ايجاد عوايد براى دهاقين؛

تجديد نظر در ساختار وزارت زراعت، آبيارى و مالدارى جهت مبدل نمودن اين وزارت به يك نهاد غير متمرکز، خدمت گذار براى دهاقين، قانون گذار و تشويقگر سرمايه گذاريهاي خصوصى در سكتور زراعت.
اولويت هاى استراتيژيک سكتورى:

برنامه ملي جامع انكشاف زراعت به حيث يك عامل عمده به تامين امنيت سرتاسرى 'حکومت داری خوب و توسعه اقتصادى دولت جمهورى اسلامى افغانستان شمرده ميشود و طرح اين استراتيژى در محور مقاصد ملي خود كفاى ' افزايش درآمد و اشتغال زای بالای هفت اولويت تمرکز دارد .

اولويت هاى استراتيژيک عبارت اند از:

۱- بهبود سستم هاى آبيارى:

✓ پاك كارى و باز سازى ۱۸ قنات در ولسوالى قادس ، اعمار ۴۱۴ متر كانال آرسى سى در قريه دهبرنج ولسوالى قادس ، اعمار ۵۲ دهانه آبيارى اعمار و باز سازى ۸ بند آبگردان غرض آبيارى زمين هاى زراعتى ، پخته كارى جوبهائى آبيارى بطول ۳۱۲۴ متر در قلعه نو مركز ولايت و اعمار ديوارهاى استنادى و محافظوى غرض جلوگيرى از تخريب زمين هاى زراعتى بطول (۱۷۸۰) متر.

۲- توليد گندم و غلات:

✓ مقدار توليد غله جات (۴۵۳،۱۲۸،۵۶) تن طى پنج سال گذشته.

۳- توسعه باغداری و نباتات صنعتی به شمول سبزیجات:

✓ توسعه باغداری ساحه (۴۴۸۴) هكتار زمين باغ پسته وساحت تحت كشت نباتات صنعتى وسبزیجات (۲۵۲،۰۲۷) هكتار زمين.

۴- انكشاف مالدارى :

✓ اعمار ساختمان ۸ باب سرپناه حيوانى ، اعمار ساختمان ۲ باب گدام ذخيره مواد غذاى حيوانى ، اعمار ۳ باب كلينيك صحت حيوانى و تجهيز كلينيك ها در ۳ ولسواليهاى مقرر ، مرغاب و جوند و تا سيس دو استيشن القاح مصنوعى حيوانات در قلعه نو

و ولسوالى قادس ' اعمار حوض شستشوى حيوانى ' اصلاح (۴۰۰) طويله غرض جلوگيرى از بيمارى تب كنگو.

۵- تنظيم منابع طبيعى با حساسيت تغير اقليم:

✓ احیای ساحه (۴۴۸۴) هکتار زمین جنگلات پسته در ولایت بادغیس صورت گرفته است و کنترل و حفاظت ساحات جنگلات منابع طبیعی بشمول ساحه (۳۰۰۰۰) هکتار جنگلات پسته و ساحه (۲۰۰۰) هکتار جنگل ارچه.

۶- مصئونیت غذای با ارزش و سبزیجات :

- ✓ توزیع مقدار (۱۳۶۰) تن گندم اصلاح شده بذری طی ۵ سال .
- ✓ ساحه تحت کشت سبزیجات بشمول فالیزکاری (۲۳۴۳۵۷) هکتار زمین .
- ✓ توسعه ساحات احداث باغات میوه بشمول پسته (۱۲۰۸) هکتار زمین .
- ✓ احداث ۷۰۰ باغچه خانگی برای ۷۰۰ خانم زراعت پیشه واحداث ۹ باغچه مکتبی برای ۹ مکتب نسوان و توزیع ۷۰۹ بسته زراعتی برای ۷۰۹ خانم و آموزش ۷۰۰ خانم در زمینه های مختلف زراعتی ، مصئونیت غذای و حفظ الصحه در ولسوالیهای قادس ، مقر ، آبکمری و قلعه نو.
- ✓ احداث ۶۴ باب گرین هوس (گلخانه) هریک به ساحه ۴۰ مترمربع زمین و با توزیع وسایل زراعتی برای خانم های زراعت پیشه در قلعه نومرکز ولایت.
- ✓ ایجاد یکباب مرکز پروسس سبزیجات و میوه جات برای خانم ها زراعت کار در قلعه نومرکز ولایت.
- ✓ برگذاری ۲۰۰ مکتب ساحوی با اشتراک (۲۷۹۲) خانم زراعت پیشه.
- ✓ توزیع مقدار (۱۰۴۹) کیلو تخمیانجات سبزیجات برای خانم های زراعت پیشه در قلعه نومرکز ولایت

۶- اصلاحات نهادی و ارتقای ظرفیت:

- ✓ استخدام تعداد (۱۹۴) نفر کارمند و اجیر از طریق پروسه اصلاحات اداری و خدمات ملکی و استخدام ۲ نفر کارمند از طریق برنامه CBR ، معرفی حدود (۱۲۰) نفر کارمند به ورکشاپ های کوتاه مدت و معرفی (۷) نفر کارمند به ورکشاپ های ۲۰ روزه خارج از کشور.

۷- برنامه وصل و زیربناها

(د) گسترش روند ادغام منطقوی موقعیت افغانستان منحصیث مرکز ترانزیت میان آسیای شرقی، جنوبی، مرکزی و غربی، میتواند منبع عمده اقتصادی باشد، سطح جنگ های داخلی به میزان قابل مدیریت کاهش یافته است. سرمایه گذاری های ابتدایی را در بخش انتقال انرژی بیرون مرزی، و بنادر خشکه برای انتقال اجناس به مناطق دور، فراهم ساخته ایم. اخیراً الحاق افغانستان به سازمان تجارت جهانی تسهیلات لازم را برای پروژه های سرحدی و اصلاحات پالیسی جهت انکشاف تجارت منطقوی، تهیه و تشخیص منابع مالی کافی، فراهم مینماید. ما با صندوق بین المللی پول، بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی غرض طرح مدل های که بتواند نه تنها سرمایه گذاری جهانی بلکه سرمایه گذاری داخلی و منابع مالی

سکتور خصوصی

منطقوی را در این سکتور جلب کند، مشترکاً کار میکنیم. همکاری های اقتصادی منطقوی دارای پتانسیل زیاد بوده و منحصیث عامل مهم رشد اقتصادی افغانستان محسوب میشود. سرمایه گذاری روی شاهراه دیجیتلی آسیای مرکزی،

پروژه های انرژی منطقی، خط آهن و سرکهای منطقی، ساحات جدید همکاری های منطقی تلقی میشوند. اداره خط آهن افغانستان ماستر پلان انتقال اموال تجارتي و مواد معدنی را ترتیب داده که از طریق شمال به آسیای مرکزی، از طریق جنوب به ایران و شش بندر لوژیستیک، مناطق صادراتی افغانستان را باهم وصل مینماید و از آن جمله روی دیزاین تقریباً ۳۵۰ کیلومتر این خط، پیشرفت های حاصل شده است. همچنان تصمیم داریم تا با همسایه گان خویش سطح همکاریها را گسترش دهیم، مثلاً با برنامه همکاری آسیای جنوبی در عرصه محیط زیست (SACEP) (و مرکز بین المللی برای انکشاف منسجم کوه ها ICIMOD) (روی چگونگی کاهش تاثیرات منفی تغییر اقلیم، در منطقه همالیا، همکاری داریم.

رشد اقتصادی و تامین امنیت از طریق تجارت منطقی اهداف ما برای انکشاف همکاریهای منطقی عبارت اند از:

مبدل نمودن افغانستان به مرکز ترانزیت اموال تجارتي، میان آسیا و کشورهای دیگر؛
 غیر مسیر صادرات کشور؛ و بهبود امنیت از طریق بالا بردن میزان اعتماد و منافع دو جانبه از تجارت پایدار؛
 جهت افزایش عواید خود از درک تجارت منطقی، به اقدامات ذیل متوصل میشویم:
 پیوستن در پروژه های منطقی مانند پروژه یک کمر بند - یک سرک (OBOR)
 تشویق مشارکت عامه و سکتور خصوصی (PPP) و سکتور خصوصی در انکشاف زیر بنا ها
 حصول اطمینان از دریافت حمایت و وجوه مورد نیاز پروژه ها به شمول پروژه های کاسا ۱۰۰۰ (و تاپی)؛
 گسترش همکاری با نهاد های منطقی؛ و تقویت سفارتهای و ماموریت های تجاری ما در بیرون از کشور

۸ - برنامه انکشاف شهری

در بسیاری از کشورها، شهرها به خاطر داشتن نفوس و موقعیت جغرافیایی، زمینه های رشد اقتصادی را فراهم میسازند. شهرهای افغانستان دارای تاریخ طولانی بوده اما فعلاً باید این شهر ها به مُحرکین رشد و انکشاف مبدل شوند. شهرهای ما مبدل به مراکز برای زندگی شده اند ولی دارای اساسات اقتصادی لازم نیستند تا بتوانند تعداد زیاد شهروندان جدید، بیجاشدگان داخلی و عودت کنندگان را، جذب نمایند. علاوه براین، با در نظر داشت پلان انتخاب مستقیم شاروالها در در سال ۲۰۱۹، این شهرها به ظرفیت مدیریتی لازم شهری نیاز خواهند داشت.

شهرهای مُتحرك و قابل سکونت

اهداف عمده ما برای این سکتور قرار ذیل میباشد:

ایجاد شبکه فعال، مطمئن و قابل زیست مراکز شهری؛

تبدیل مراکز شهری به مراکز رشد اقتصادی، مراکز فرهنگی و اجتماعی؛ و غیر متمرکز ساختن روند پلانگذاری شهری، و ایجاد میکانیزم های حکومتداری شهری.

برای دست یافتن به اهداف فوق، برنامه ملی دارای اولویت شهری موارد ذیل را در نظر خواهد گرفت:
 بهبود قابل ملاحظه چارچوب قانونی و حقوقی، تطبیق تفویض صلاحیت و تقویت حاکمیت قانون در شهرها؛
 احداث زیربنای شهری، خصوصاً سیستم ترانسپورت و فاضلاب؛
 ادغام و انسجام میراث های فرهنگی با برنامه انکشاف شهری؛
 بهبود ساحات مسکونی شهری، تهیه و تطبیق مقررات زونها و افزایش ساحات مسکونی قابل خرید برای همه؛

تصدیق و حمایت از حقوق مالکیت زمین، بهبود بخشیدن خدمات شهری برای افراد بی بضاعت و ازدیاد دسترسی به مشاغل؛ و تشویق اقتصادهای بزرگ، تاسیس زونهای اقتصادی شهری و ادغام مناطق داخلی شهری به پلانگذاری انکشاف شهرهای بزرگ

۹- برنامه انرژی

استراتژی رشد اقتصادی مبتنی بر بهبود توانایی های تولید کنندگان جهت دسترسی به بازار های شهری و بین المللی میباشد. انکشاف دهلیز ترانسپورتی متاثر از جنگ های داخلی است، طرح های ضعیف (که اغلب با استفاده از نقشه های گوگل ترتیب میشوند) و مدیریت ضعیف قراردادی ها به اندازه مشابه چالش بر انگیز بوده، موجب هزینه های بلند در سکتور ساختمان با کیفیت پایین گردیده است. جهت جلوگیری از تکرار چنین موارد در آینده، یک پروسه ارزیابی تصدیق کیفیت پروژه های ساختمانی شرکتها را جهت اعمار سرکها آغاز مینمایم. دولت اقدامات جدی را جهت بهبود نهادهای ترانسپورتی بهوسیله ایجاد سیستم های که جوابگوی نیاز های روز افزون کشور باشد، روی دست دارد. که این اقدامات شامل تاسیس اداره مستقل سرک ها، صندوق سرک ها و انستیتوت ترانسپورت میباشد. افغانستان برنامه ای درازمدت را برای تولید و انتقال انرژی آغاز نموده است. پروژه های کاسا، ۱۰۰۰ و لین برق ۵۰۰ کیلو وات ترکمنستان که در نهایت تا ۴۰۰۰ میگاوات برق را انتقال خواهد داد، و پروژه پایپ لاین تاپی که گاز طبیعی را از ترکمنستان به آسیای جنوبی انتقال میدهد، از جمله پروژه های بزرگ در این سکتور میباشد. اعمار و بهره برداری از بند سلما یک دستاورد بزرگ تلقی میشود. این پروژه ها ضمن ایجاد عواید از انتقال برق صادراتی، زمینه های دسترسی به برق تجارتي و خصوصی را در داخل افغانستان، ازدیاد میدهد. تولید برق از منابع داخلی در حال افزایش است، با یک طرح جامع جهت تولید ۲۳۰۰ میگا وات برق از منابع داخلی ظرف ۵ سال آینده، از جمله چهار پروژه برق آبی بزرگ توسعه یافته به عنوان مشارکت بخش دولتی و خصوصی (PPPs) و ۶۰۰ میگاوات از انرژی خورشیدی، باد، و گاز طبیعی، که همچنان توسط مشارکت بخش دولتی و خصوصی (PPPs) انجام میشود در حال افزایش است و در پایان سال ۲۰۱۸ افغانستان انرژی بیشتر برق را از منابع داخلی تولید کرده که نسبت به ۴۰ سال گذشته، بیشتر خواهد بود سرمایه گذاری در بخش تولیدات داخلی که یکی از پیش شرط های انکشاف تجارتي و صنعتی میباشد، البته با سرمایه گذاریهای رو به افزایش در بخش انرژی قابل تجدید برای مناطق مسکونی و دور افتاده، در اولویت قرار خواهد داشت.

. یک برنامه ملی دارای اولویت برای انکشاف زیربنا و انرژی در سکتور انرژی و برق ما اهداف ذیل را تعقیب می نمائیم: کاهش مصارف ترانسپورتی یا حمل و نقل جهت گسترش تجارت میان شهر ها و روستاها؛ تکمیل شبکه ملی لین برق ۵۰۰ کیلووات و رسیدن به خودکفایی از ناحیه انرژی {برق} طی ۱۵ سال آینده؛ و افزایش عواید ناشی از خرید و فروش انرژی بین آسیای میانه و آسیای جنوبی. جهت دستیابی به اهداف فوق افغانستان به این اقدامات متوصل میشود: تشویق سکتور خصوصی برای سرمایه گذاری روی انکشاف زیربناها؛ به دسترس گذاشتن زمین های دولتی برای سکتور خصوصی جهت تسریع پروسه انکشاف زیربناهای استراتژیک؛ انسجام، دیزاین و تصویب شیوه های جدید تدارکات جهت کاهش پروسه مناقصه؛ آموزش دادن کدرها و انجینیران زیربنا و مدیران پروژه ها؛

افزایش تولیدات داخلی برق به ۲۳۰۰ میگاوات، با استفاده از گاز طبیعی، انرژی قابل تجدید و برق آبی؛
 ■ افزایش عرضه و گسترش ظرفیت انتقال انرژی داخلی، مخصوصاً انرژی قابل تجدید؛ و نورمال سازی شیوه های قیمت گذاری و سبسایدی ها در این سکتور

۱۰- برنامه ملی انکشاف معادن و منابع طبیعی

برنامه انکشاف معادن و منابع صنایع استخراجی مانند استخراج معادن، و انکشاف هایدروکاربن ها، نقش مهمی را به عنوان محرک رشد اقتصادی در کشور ایفا خواهند نمود. انکشاف پایدار اینها از طریق مناقصه شفاف و نظارت موثر، از اهمیت خاصی برخوردار میباشد. گزارش های اخیر ضرورت حضور قوی دولت در این سکتور جهت جلوگیری از قاچاق و دیگر اشکال استخراج غیر قانونی، را برجسته میسازد. از همین رو، پلان های استراتژیک ما مبتنی بر هماهنگی و مطابقت کامل همه فعالیت های استخراجی با معیارهای ابتکار شفافیت صنایع استخراجی (EITI) و حصول اطمینان از اینکه استخراج معادن در سطح کشور و ساحات تاریخی با در نظر داشت بهترین تجارب جهانی و مدیریت مهارتها جهت درک ظرفیت کلی این سکتور، صورت میگیرد. با وجودیکه سکتور معادن دارای ظرفیت بلند برای تولید عاید است، اما مقررات ضعیف، تصویب بطی سرمایه گذاری و فساد اداری مانع انکشاف این سکتور گردیده و این چالش ها سد راه بهره برداری از معادن کوچک و متوسط، و تولید و جمع آوری عواید قابل توجه از این سکتور شده است. دولت جهت تشویق سرمایه گذاری های خصوصی، روند رسیده گی به چارچوب های نظارتی و قانونی را سرعت خواهد بخشید. برای تحقق پتانسیل سکتور معادن، لازم است تا در زیربناهای مهم و حیاتی چون ایجاد خطوط آهن که پروژه های عمده معادن را به شبکه های ملی برق و تاسیسات بنادر وصل نماید، سرمایه گذاری های بزرگ صورت گیرد. شفافیت و حسابدهی از جمله اولویت های کلیدی برای انکشاف پایدار این سکتور خواهد بود. عدم رسیده گی به استخراج غیر قانونی معادن که باعث از دست رفتن ۱۱۲ میلیون دالر در سال و همچنان تقویت شورشگری و جرایم میگردد و زیانهای بزرگ را برای دولت وارد می کند، در اولویت دولت قرار خواهد داشت. دولت شرایط جدید را جهت همگانی ساختن منافع مالکیت و حصول اطمینان از جمع آوری عواید آن معادنی که استخراج در آن بهطور رسمی صورت میگیرد، وضع خواهد نمود. نقشه برداری و اکتشاف هایدوکابن ها همچنان در حال انجام میباشد با اینکه، هر نوع انکشاف تجاری در این سکتور بستگی به بلند رفتن نرخ جهانی نفت و گاز دارد. تقویت سکتور استخراج معادن برای یک اقتصاد بهتر اهداف عمده ما برای استخراج معادن و سکتور معادن قرار ذیل میباشد: حد اکثر رسانیدن عواید ناشی از استخراج معادن؛ افزایش تداوم و پیشبینی عواید معادن؛ توسعه استخراج نفت و گاز؛ و جلوگیری از استخراج غیر قانونی معادن. و اولویت های ما برای این سکتور، قرار ذیل میباشد: اصلاح عقد قراردادهای و مسلکی سازی حکومتداری محلی؛

گسترش کنترل دولت بر تمام معادن کشور؛ تهیه قانون معادن در مطابقت با معیارهای ابتکار شفافیت صنایع استخراجی افغانستان (AEITI)؛ (جلب شُرکای بین المللی جهت انکشاف معادن بزرگ؛ و ایجاد شبکه های جدید خطوط آهن جهت اتصال با خطوط ترانسپورتی (حمل و نقل) منطقوی با کشورهای ترکمنستان و ایران گسترش کنترل دولت بر تمام معادن کشور؛ تهیه قانون معادن در مطابقت با معیارهای ابتکار شفافیت صنایع استخراجی افغانستان (AEITI)؛ جلب شُرکای بین المللی جهت انکشاف معادن بزرگ؛ و ایجاد شبکه های جدید خطوط آهن جهت اتصال با خطوط ترانسپورتی (حمل و نقل) منطقوی با کشورهای ترکمنستان و ایران

۱۱- برنامه انکشاف منابع بشری

افزایش مولدیت کاری نیروی کار و سرمایه گذاری روی سرمایه بشری: مهارت های شغلی افغانستان به صورت درست با تقاضای بازار کار آن همخوانی نداشته، و این نقیصه در زمان تطبیق استراتژی رشد اقتصادی بدتر خواهد گردید. لذا با نظر داشت پیشبینی نیازمندی های آینده بازار کار، دولت در بخش آموزش های مسلکی، انجینیری، توسعه مهارت های مدیریتی، نیاز های صنعت خدمات و اصلاحات که قابلیت انعطاف پذیری نیروی کار را با در نظر داشت نیازمندی های جدید بازار بلند ببرد، سرمایه گذاری خواهند نمود. بازگشت مهاجرین و بیجاشدگان داخلی میتواند نقش سازنده را در بازار کار داشته باشد، به این شرط که زمینه های دسترسی به تحصیلات متوسطه و برنامه های آموزشی برای مهاجرین به ویژه برای آنهایی که در بیرون از کشور تعلیم دیده اند، مساعد گردد. دولت جهت بهبود کیفیت آموزشی در نهادهای تحصیلی و تخصصی، مَدلهای مبتنی بر نتایج را با تغییر نصاب آموزشی، ارزیابی و گزارش دهی امور تحصیلی، به میان خواهد آورد.

انکشاف سرمایه بشری جهت رشد اقتصادی هدف سرمایه گذاری های دولت در این سکتور قرار ذیل میباشد:

- آمادگی برای نیاز های آینده بازار کار به شمول صادر نمودن نیروی کار؛
- هماهنگ سازی بهتر برنامه های آموزشی با تقاضای نیرو کار در سکتور خصوصی؛
- افزایش اساس مهارت های موجود؛ و بهبود ظرفیت نیروی کار از طریق سرمایه گذاری در صحت و قایوبی و معالجویی.
- جهت دستیابی به اهداف متذکره دولت اقدامات ذیل را، روی دست میگیرد:
- گسترش آموزش های حرفه ای و مسلکی با استفاده از مُدل تحصیلی کشور آلمان؛
- تقویت تأسیس آکادمی های آموزش مهارت های شخصی؛
- تشخیص فرصت ها برای جذب مهاجرین و بیجاشدگان در برنامه های تربیوی و بازار کار؛
- حمایت از راهکار یا شیوه های محلی که زمینه ایجاد عواید برای معلولین را فراهم نماید؛
- بازنگری پالیسی و مقررات کار جهت ازدیاد انعطاف پذیری در این بخش؛
- سرمایه گذاری در بخش آموزش زنان و بازار کار؛
- بهبود ظرفیت کاری وزارت اقتصاد با ادغام ریاست های مختلف آن؛ و
- تشخیص یک مُدل پایدار برای تامین وجوه مالی یا تمویل سیستم صحی

۱۲- برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان

دولت افغانستان همچنان از طریق استراتژی ملی خود به مشارکت کامل سیاسی، اجتماعی و اقتصادی زنان در روند انکشاف ملی متعهد است. به همین اساس دولت از قبل مصارف تطبیق قطعنامه ۱۳۲۵ سازمان ملل متحد و برنامه های ملی دارای اولویت برای توانمندسازی اقتصادی زنان را در نظر گرفته است. با در نظر داشت تعهدات دولت در راستای کاهش فقر، دولت طی پنج سال آینده مصمم است تا بالای برنامه توانمندسازی اقتصادی زنان در حدود ۲۵۰ میلیون دالر سرمایه گذاری نماید. همچنان برنامه اصلاحات را طوری تدوین می کنیم تا از آن طریق، تحرک اقتصادی زنان را افزایش داده، کیفیت آمار و ارقام احصایوی جنسیتی را بهبود بخشیم و از طرف دیگر تمام مقرراتی را که دسترسی زنان را به بازار و قرضه های مالی محدود و مسدود میسازد، از میان برداریم. استراتژی جندر افغانستان:

قانون اساسی افغانستان متضمن حقوق مساوی شهروندی برای زنان میباشد. اما برای رهاندن زنان از فقر و حصول

اطمینان از افزایش مشارکت آنان در روند اقتصادی و و بازارها، از آنان حمایت لازم نمائیم. دولت جهت تطبیق استراتژی جندر، پنج رکن را پیشنهاد مینماید که هر رکن استوار بر عملکرد برنامه ای کلی دولت در این زمینه میباشد: تطبیق تعهدات جهانی ما در قبال حقوق بشری زنان، امنیت و رهایی زنان از خشونت های خانوادگی؛ اطمینان از دسترسی کامل زنان به آموزش (به شمول تحصیلات عالی) و خدمات صحی؛

راه اندازی برنامه ملی دارای اولویت توانمندسازی اقتصادی زنان؛

تضمین حقوق اساسی زنان از طریق اجراء و تطبیق کامل قوانین؛ و پیشرفت زنان در دولت و کار و بار

دربخش توانمند سازی اقتصادی زنان از ادارات دولتی و غیر دولتی

بر اساس برنامه ملی توانمند سازی اقتصادی زنان، در سالهای اخیر تلاش ها و هم آهنگی های در سطح ولایت برای توانمند سازی اقتصادی زنان از جانب اداره محلی و سکتور های ذیربط در همکاری بعضی موسسات غیر دولتی بعمل آمده که نتایج موثر و براننده ای را در وضعیت اقتصادی زنان در ولایت بادغیس، بوضوح میتوان مشاهده کرد و کارکرد های ذیل را به عنوان مصداق ادعای فوق یاد آور میشویم:

- ۱- معرفی (۲۷۵) تن ازدختران توسط ریاست امورزنان به همکاری دفترپروموت به خاطرکارآموزی درسالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶
- ۲- ایجاد مرکز تجارتي برای (۳۵) تن ازخانمها توسط ریاست امورزنان به همکاری ریاست شاروالی غرض بازار یابی محصولات وصنایع دستی شان
- ۳- معرفی (۱۹۱) خانم دربخش تلاشی، توسط ریاست امورزنان به همکاری دفتر انتخابات.
- ۴- معرفی (۶) خانم توسط ریاست امور زنان دربخش جندر مقام ولایت.
- ۵- معرفی (۲۰) تن ازدختران توسط ریاست امورزنان به خاطرآموزش حرفه به ریاست کار، اموراجتماعی، شهدا ومعلولین.
- ۶- معرفی ۱۰۰ تن ازخانمها دربخش پروموت بخاطر معلمی توسط ریاست معارف باهماهنگی ریاست امورزنان.
- ۷- تقرر(۸۷)تن ازخانمهادربخش معلم حق الزمه توسط ریاست معارف.
- ۸- به تعداد (۵۶۰) خانم درسال های قبل الی ۱۳۹۶ توسط ریاست کار و اموراجتماعی و دفتر اریابیسد باهماهنگی ریاست امورزنان در حرفه های ذیل آموزش دیده اند: (خیاطی، خامک دوزی، گلدوزی، چرمه دوزی، آرایش گری، قالی بافی، پرده دوزی، کورس ابریشم و آموزش کمپیوتر وغیره)
- ۹- برای (۱۲۰) نفر خانم، فی نفر (۴۰) قطعه مرغ خانگی توزیع شده است.
- ۱۰- به تعداد (۱۴۰) خانم دربخش باغداری درطی دو سال گذشته همکاری صورت گرفته است.
- ۱۱- توزیع ۷۰۰باغچه خانگی توسط ریاست زراعت برای ۷۰۰خانم زراعت پیشه در مرکز و ولسوالیهای مقر، آبکمري، قادس. همچنان توزیع ۹ باغچه خانگی برای ۹مکتب نسوان در ولسوالی قادس و تحت مرکز.
- ۱۲- توزیع (۱۷۸۵)کیلو پیاز زعفران همراه با(۹) بسته زراعتی برای (۹) فامیل آموزش (۶۰) تن ازخانم های مرکز و ولسوالی های مقر و قادس در قسمت جمع آوری پروسیس و بازاریابی زعفران.

- ۱۳- احداث (۸) باب گرین هوس و هرگرین هوس باشریک بودن ۱۰ تن ازخانمها در ولسوالی مقر، قادس و آبکمری و آموزش ۲۰۰ خانم بخاطر کشت گرین هوس ها توسط ریاست زراعت .
- ۱۴- آموزش(۱۵)تن ازخانمها در یک ترنگ ۱۵روزه توسط دفتر ورلدویژن بخاطرشیرینی پزی طی سال گذشته.
- ۱۵- فارغ دادن دو دوره (۲۴)نفری ازخانمها در بخش نرسنگی.
- ۱۶- فارغ دادن (۵) دوره (۲۴) نفری از قابلیت و جریان دوره ششم قابلیت در دوره آموزش و جریان داشتن دوره سوم نرسنگی (۲۴) نفره توسط ریاست صحت عامه .
- ۱۷- آگاهی دهی برای تعداد(۳۰۰۰) تن ازخانمها در ولسوالیهای قادس و آبکمری درباره حقوق طفل توسط دفتر CRDSA.

استراتیژی جندر افغانستان:

قانون اساسی افغانستان متضمن حقوق مساوی شهروندی برای زنان میباشد. اما برای رهانیدن زنان از فقر و حصول اطمینان از افزایش مشارکت آنان در روند اقتصادی و و بازارها، از آنان حمایت لازم نمائیم. دولت جهت تطبیق استراتیژی جندر، پنج رکن را پیشنهاد مینماید که هر رکن استوار بر عملکرد برنامه ای کلی دولت در این زمینه میباشد: تطبیق تعهدات جهانی ما در قبال حقوق بشری زنان، امنیت و رهایی زنان از خشونت های خانوادگی؛ اطمینان از دسترسی کامل زنان به آموزش (به شمول تحصیلات عالی) و خدمات صحی؛ راه اندازی برنامه ملی دارای اولویت توانمندسازی اقتصادی زنان؛ تضمین حقوق اساسی زنان از طریق اجراء و تطبیق کامل قوانین؛ و پیشرفت زنان در دولت و کار و بار.

فصل هفتم

سروری وضعیت زنده گی در افغانستان :

سروری وضعیت زنده گی در افغانستان ۱۳۹۵ جامع ترین منبع معلومات درمورد وضعیت اجتماعی و اقتصادی مردم در افغانستان است که توسط اداره مرکزی احصائیه جمهوری اسلامی افغانستان به کمک تخنیکي انسیتیوت سکتور عامه جامعه اروپا (ICON) در سال ۱۳۹۷ به نشر رسید .

نشر سروری وضعیت زنده گی در افغانستان سال ۱۳۹۵ فعالیت ارزنده اداره مرکزی احصایه بوده که خصوصیت چند گانه این سروری یک وسیله منحصر به فرد برای پالیسی سازان و تمام سازمان های ملی و بین المللی بشما می رود ، ویژه گی های این سروری عبارت اند از پوشش نفوس کوچی ، توانائی تحلیل تغییرات فصلی در شاخص های انکشافی مرتبط، توانائی تولید احصائیه به سطح ولایت همچنان تداوم سروری زمینه تحلیل میلان شاخص های کلیدی انکشافی را مهیا میسازد..

سروری وضعیت زنده گی در افغانستان برای سال ۱۳۹۵ ، ۲۰ شاخص را تحت پوشش قرارداده که شامل ۱۲ هدف از میان ۱۷ اهداف انکشاف پایدار بوده و اکثریت آنها در این گزارش ارایه گردیده است ، سروری وضعیت زنده گی در افغانستان حاوی معلومات اساسی درمورد نفوس و خانوارها ، بازار کار، فقر، مصئونیت غذایی ، زراعت، صحت، تعلیم و تربیه ، مسکن، جنسیت و چالش هایکه خانوار های افغان درگیر آن هستند ، استراتیژی های مقابله با آن و اولویت های مردم برای انکشاف در آن انعکاس یافته است .

وضعیت زنده گی مردم ولایت بادغیس به اساس سروری ۲۰۱۷-ALCS :

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۲۰۷۹۴	۲۰۷۹۴	۲۰۷۹۴	۲۰۷۹۴
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۲۰،۹	۲۲،۷	۲۳،۵	۲۴،۲
نسبت وابستگی	۸۲	۹۷	۱۰۰	۱۰۴
نسبت جنسیتی	۱۱۷،۸	۱۱۰،۳	۱۱۸،۶	۱۰۲،۸
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۱۶،۵	۲۱،۱	۲۲،۱	۲۴،۸
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۱۰	۱۶،۹	۱۸،۹	۱۷،۴
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۰،۴	۱۳،۶	۳۲،۹	۵۷،۷
زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان می دهند (%)	۰،۸	۴،۱	۹،۲	۱۰،۶
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۲۹	۳۱،۴	۳۵،۴	۵۰،۷
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)	۰،۴۲	۰،۲۶	۰،۱۹	۰،۲۶
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۱۰،۹	۵،۵	۷،۱	۱۰،۶
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۶،۵	۴۴،۱	-	-

-	-	۴۱,۷	۱,۶	جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)
۵,۵	۳	۳,۳	۲,۴	نسبت وابستگی سالمندان
۵۸,۷	۴۵,۸	۵۲,۲	-	اشتغال به نسبت جمعیت
۲۳,۷	۳۲,۳	۴۲,۴	-	میزان زیراشتغال (%)
۲۶,۹	۳۰,۵	۸,۲	-	میزان بیکاری (%)
۸۰,۲	۶۵,۸	۵۶,۸	-	میزان مشارکت نیروی کار (%)
۵۰,۶	۶۲,۸	۵۰,۶	-	استخدام نه چندان سود مند
-	۵۳	-	-	جمعیت مشغول در کشاورزی (%)
-	۲۳	-	-	جمعیت مشغول در تولید (%)
-	۲۴	-	-	جمعیت مشغول در خدمات (%)
۵۶,۸	-	۳۹,۳	۴۲,۸	میزان فقر (%)
۳۷	۳۴,۴	۱۸,۶	۸۱,۹	جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)
۹۵,۳	۹۳,۹	۹۴,۶	۹۸,۳	جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)
۹۸,۶	۹۶,۵	۳۶,۳	۳,۵	خانواده که دارای برق میباشند (%)
۶,۴	۵,۷	۶,۲	۶,۵	تعداد خانواده
۴۲,۲	۳۲,۷	۵۰,۵	۱۸,۴	افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)
۱۲	۶,۴	۱,۸	۰,۸	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت
۰,۱	۰,۰۵	۰,۰۷	۰	کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر
۱۳,۴	۱۴,۶	۱۵,۲	۱۰,۷	خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)
۶۰,۷	۶۹,۶	۶۲,۱	۷۱,۴	خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)
۶,۸	۶,۱	۷,۲	۱,۷	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۲,۹	۱,۹	۳,۳	۴	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۱,۹	۱۴,۸	۱۱,۴	۱۴,۹	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۵	۱,۱	۱,۷	۱,۹	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

سروری وضعیت زنده گی به سطح ملی :

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۳۵,۳	۳۹,۱	۴۰,۷	۴۲,۴
نسبت وابستگی	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۰	۱۰۱
نسبت جنسیتی	۱۰۵	۱۰۵,۷	۱۰۵,۳	۱۰۳,۹
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۸,۹	۴۶,۶	۵۱,۷	۵۳,۶
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۶,۲	۳۱,۴	۳۴,۳	۳۴,۸
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۳۲,۸	۵۱,۲	۶۳	۷۰,۲
زنان که به وسیله پرسونل صحتی ماهر زایمان میدهند (%)	۲۱,۸	۳۹,۹	۴۵,۲	۵۳,۴
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۷,۹	۱۹,۵	۱۷,۹	۱۶,۴
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵ - ۲۴ ساله)	۰,۴۵	۰,۵۲	۰,۵۵	۰,۵۷
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۸,۱	۷,۳	۷,۴	۷,۸
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۵,۷	۱۹,۴	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۶,۱	۱۸,۵	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۵,۷	۵	۴,۹	۵,۴
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۴۵,۷	۴۲,۹	۲۳,۹
میزان زیراشتغال (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۱۵,۶
میزان بیکاری (%)	-	۸,۲	۲۲,۶	۳۰,۷
میزان مشارکت نیروی کار (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۵۳,۹
استخدام نه چندان سود مند	-	۲۵	۳۹	۳۹,۵
جمعیت مشغول در کشاورزی (%)	-	-	۴۴	۴۴,۳۲
جمعیت مشغول در تولید (%)	-	-	۲۲	۱۸,۰۸
جمعیت مشغول در خدمات (%)	-	-	۳۴	۳۷,۵۹
میزان فقر (%)	۳۶	۳۶,۵	۳۹,۱	۵۴,۵
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)	۲۴,۶	۱۵	۱۹,۲	۱۳,۶
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)	۸۳,۲	۷۹,۹	۷۵,۹	۷۴,۸

۹۷,۶	۸۹,۵	۶۸,۹	۴۱,۱	خانواده که دارای برق میباشند (%)
۷,۷	۷,۴	۷,۴	۷,۳	تعداد خانواده
۴۳,۹	۴۲,۶	۴۳,۸	۳۳,۷	افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)
۲۱,۲	۱۷,۳	۱۴,۱	۵,۸	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت
۲	۱,۲۲	۰,۵۰	۰,۲۷	کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر
۳۷,۹	۳۶,۶	۳۷,۹	۴۰,۴	خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)
۱۹,۴	۱۶,۳	۱۶,۸	۱۶,۴	خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)
۱۳,۱	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۰,۳	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۴,۹	۶,۱	۶	۶,۷	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱۲,۱	۱۳,۲	۱۶,۴	۱۴	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۹	۱,۹	۲	۲	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی :

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه مشترکاً، توسط وزارت اقتصاد، اداره ملی احصائیه و معلومات و وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین، ترتیب گردیده است که در بر گیرنده ارقام جدید در سیزده بخش مختلف شامل ارقام نفوس، فقر و نابرابری، مصنویت غذایی، کار و اشتغال، معارف، صحت، جنسیت، مسکن و دسترسی به خدمات اساس، مصنویت اجتماعی، زراعت و مالداري، سکتور حقیقی، سکتور مالی و سکتور خارجی، می باشد.

در این بسته معلوماتی، ارقام شاخص های مهم احصائیوی و اقتصادی به شکل مطلق و نسبی به طور مختصر و ساده، انعکاس داده شده بناً، برای استفاده کنندگان ارقام که در بخش های متذکره به معلومات مختصر ضرورت داشته باشند، می تواند ممد واقع گردد. در صورت ضرورت به تفصیل بیشتر، استفاده کنندگان، می توانند منابع ارقام را که در ستون اخیر جداول ذکر شده است، دریافت نمایند.

با آنکه ارقام مندرج این نشریه به سطح ملی تهیه و ارایه گردیده است ولی بعضی شاخص های که امکانات تجزیه آن به سطح شهری، دهاتی و کوچی و جود دارد به تفکیک ساحات مسکونی نیز ارایه گردیده است.

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه						
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
نفوس						
۱	نفوس کشور	تعداد مجموع افرادی که در یک زمان معین در یک ساحه معین جغرافیائی زندگی میکنند.	۱۰۰٪	۳۱،۵۷۵،۰۱۸ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۲	سهم نفوس شهری	فیصدی نفوس که در مناطق شهری زندگی می کنند.	۲۳،۷٪	۷،۵۰۷،۹۵۳ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۳	سهم نفوس دهاتی	فیصدی نفوس که در مناطق دهاتی زندگی می کنند.	۷۱،۵٪	۲۲،۵۶۷،۰۶۵ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۴	سهم نفوس کوچی	فیصدی نفوس کوچی از مجموع نفوس	۴،۸٪	۱،۵۰۰،۰۰۰ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۵	سهم نفوس زنان	فیصدی نفوس زنان به تناسب مجموع نفوس	۴۹٪	۱۵،۴۹۳،۴۴۶ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۶	نسبت جنس	نسبت نفوس مذکور بر نفوس اناث بوده و نشان دهنده تعداد مردان در مقابل صد زن می باشد.	۱۰۵٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۱،۷	نسبت وابستگی اطفال	نسبت اطفال (۰ الی ۱۴ ساله) بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۹۶،۰۹٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱،۸	نسبت وابستگی کهن سالان	نسبت افراد سن ۶۵ و بالاتر از آن بر نفوس فعال (۱۵ الی ۶۴)	۵٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱،۹	نسبت وابستگی مجموعی	نسبت افراد سن ۰-۱۴ و ۶۵+ و بالاتر از آن بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۱۰،۱٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۱،۱۰	میزان رشد نفوس	عبارت از تغییر (افزایش یا کاهش) در اندازه نفوس در فاصله معین زمانی میباشد که معمولاً به فیصدی ارائه میشود	۲،۱۴٪	نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۷
۱۱،۱	فیصدی نفوس به تفکیک گروپ های سنی وسیع (۱) ۰-۱۴ سال (۲) ۱۵-۶۴ سال (۳) ۶۵+	فیصدی گروپ های سنی نفوس از مجموع نفوس	۴۷،۵۳٪ ۴۹،۹۱٪ ۳۲،۵۷٪	نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۶ ۱۴،۱۲۴،۹۱۶ ۱۴،۸۳۵،۴۰۴ ۷۶۴،۰۰۳
۲	فقر و نابرابری			
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (٪)	ارقام مطلق
	ملاحظات	منبع معلومات		

۲،۱	میزان فقر	فیصدی نفوس که مجموع مصارف موادغذایی و غیر غذایی شان پائین تر از خط فقر ملی قرار داشته باشد.	۵۴،۵٪	۱۵،۸۳۷،۳۱۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲،۲	۱،۲۰۱ میزان فقر به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس تحت خط فقر از مجموع نفوس در (۱) شهرها (۲) دهات و (۳) نفوس کوچی	۴۱،۶٪ ۵۸،۶٪	۲،۸۷۷،۴۱۷ ۱۳،۰۳۳،۱۳۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲،۳	شگاف فقر	فاصله وسطی بین سطوح مصارف فقرا و خط فقر بنام شگاف فقر یاد می گردد و شدت فقر را نشان می دهد.	۱۵٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲،۴	سهم مصرف ۲۰ فیصد فقیرترین در مصرف مجموعی	مصارف مجموعی ۲۰ فیصد فقیرترین نفوس از مجموع مصارف تمام نفوس کشور	۷،۳٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲،۵	ضریب جینی	نشاندهنده توزیع عاید/ مصرف می باشد، این شاخص در بین ۰ و یک تحول می کند. ۰ نشاندهنده توزیع عادلانه کامل و ۱ نشان دهنده توزیع غیر عادلانه مطلق می باشد	۰،۳۱		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲،۶	نسبت خانوارهای فقیر به تفکیک اشتغال رئیس خانوار در سکتور (۱) سکتور زراعت (۲) سکتور صنعت (۳) سکتور خدمات	تعداد خانوارهای فقیر که رئیس خانوار در سکتور های مختلف مصروف کار اند، از مجموع نفوس تحت خط فقر	۶۳٪ ۵۸٪ ۴۵٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

مصنویت غذایی						۳
۲۹،۱۱۲،۷۱۹ نفر- فیصدی باساس نفوس سروی ۱۷- ۲۰۱۶ محاسبه شده است	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۲،۹۸۴،۲۷۳	۴۴،۶٪	فیصدی نفوس که کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالری در روز اخذ مینمایند	میزان عدم مصنویت غذایی	۳،۱
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۳،۸۹۹،۴۳۷	۱۳،۴٪	فیصدی نفوس که روزانه کمتر از ۱۵۰۰ کیلوکالری اخذ مینمایند	میزان عدم مصنویت غذایی شدید	۳،۲
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۸،۷۶۳،۸۹۵	۳۰،۱٪	فیصدی نفوس که مصرف روزانه ایشان کمتر از ۵۰ گرم پروتین در روز میباشد	میزان کمبود پروتین	۳،۳
کار و اشتغال						۴
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۵،۹۰۲،۱۰۸	۵۴،۶٪	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالاتر از مجموع نفوس کشور	میزان نفوس در سن کار	۴،۱
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱،۴۰۱۲۷،۵۲۸ ۲،۱۱۰،۴۹۰،۲۹۴ ۳،۷۲۴،۲۸۶	۱،۲۶٪ ۲،۶۹،۴٪ ۳،۴۶٪	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالاتر از مجموع نفوس کشور	میزان نفوس در سن کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	۴،۲

۴,۳	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و بی کار اند.	۱. ۵۳,۹٪ ۲. ۸۰,۶٪ ۳. ۲۶,۸٪	۱. ۱.۸۰۴۷۸.۴۳۴ ۲. ۶۰۳۹۲.۶۵۵ ۳. ۲۰۰۸۵.۷۷۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۴	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و یا بیکار اند.	۱. ۴۸,۰٪ ۲. ۵۴,۹٪ ۳. ۷۲,۴٪	۱. ۱.۹۶۲.۹۷۴ ۲. ۵۰۹۹۳.۱۱۷ ۳. ۵۲۲.۳۷۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۵	نسبت اشتغال بر نفوس	فیصدی نفوس مصروف کار از نفوس سن کار	۴۱,۳۳٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۶	میزان بیکاری به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۳,۹٪ ۲. ۱۸,۳٪ ۳. ۴۱,۰٪	۱. ۲۰۰۲۴.۸۰۰ ۲. ۱۰۱۷۰.۱۰۰ ۳. ۸۵۴.۷۰۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات

<p>سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵</p>	<p>۱. ۵۲۰,۶۰۰ ۲. ۱,۴۳۹,۸۰۰ ۳. ۶۴,۳۰۰ ۴. ۲۰,۲۴,۸۰۰</p>	<p>۱. ۲۶,۵٪ ۲. ۲۴,۰٪ ۳. ۱۲,۳٪ ۴. ۲۳,۹٪</p>	<p>فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)</p>	<p>میزان بیکاری به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی</p>	<p>۴,۷</p>
<p>سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵</p>	<p>۱,۳۲۰,۹۲۸</p>	<p>۱. ۱۵,۶٪ ۲. ۲۰,۵٪</p>	<p>فیصدی افراد ۱۴ سال و بالاتر از آن که در یک هفته قبل از سروی مشغول کار بوده اند ولی طی هفته متذکره کمتر از ۴۰ ساعت کار کرده باشند، در حالیکه برای کار اضافی تمایل و فرصت داشته اند به اساس: (۱) نیروی کار فعال. (۲) اشتغال.</p>	<p>میزان کم کاری (کار نا کافی)</p>	<p>۴,۸</p>
<p>سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۳</p>	<p>۲,۷۳۶,۲۰۰</p>	<p>۲۶,۵۰٪</p>	<p>سه کتگوری کار شاقه طفل از لحاظ سن تعریف شده است: ۱. هر کاریکه توسط اطفال ۵-۱۱ ساله انجام شود، بدون در نظر داشت ساعات یا شرایط کار، ۲) هر کاریکه توسط اطفال ۱۲-۱۴ سال حداقل ۱۴ ساعت انجام می شود و یا اجرای کار های خطر ناک، ۳) کاریکه توسط اطفال بین سنین ۱۵-۱۷ ساله برای ۴۳ ساعت یا بیشتر انجام شود، یا کار های خطر ناک، کار شاقه طفل تلقی میگردد.</p>	<p>کار اطفال</p>	<p>۴,۹</p>

۴،۱۰	میزان بیکاری جوانان	فیصدی جوانان (۲۴-۱۵ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۳۰،۷٪	۸۴،۲۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۱۱	میزان بیکاری جوانان به تفکیک جنسیت (۱) مرد (۲) زن (۳) هر دو جنس	فیصدی جوانان (۲۴-۱۵ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۱. ۴۴٪ ۲. ۴۶٪ ۳. ۳۰،۷٪	۱. ۵۲۳،۷۰۹ ۲. ۳۹۶،۶۸۳ ۳. ۸۴۲،۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۴،۱۲	میزان بیکاری جوانان به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی جوانان (۲۴-۱۵ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار.	۱. ۳۹،۱٪ ۲. ۲۹،۶٪ ۳. ۱۳،۳٪	۱. ۱۴۴،۲۳۲ ۲. ۳۶۶،۴۶۷ ۳. ۱۳،۰۱۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۱۳	نیروی کار با سواد	فیصدی نیروی کار که توانمندی خواندن، نوشتن و حل محاسبات ریاضی را داشته و ساده باشد.	۳۵،۸۵٪	۵،۶۲۹،۲۵۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۱۴	سهم اشتغال در سکتور زراعت	فیصدی افراد شاغل که در فعالیت های مربوط به زراعت و مالداري مشغول به کار هستند.	۴۴،۳٪	۲،۸۱۴،۵۱۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۴،۱۵	سهم اشتغال در سکتور ساختمان	فیصدی افراد شغال که در فعالیت مربوط به ساختمان مشغول به کار هستند.	۹،۸٪	۶۱۹،۸۸۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۱۶	سهم اشتغال در سکتور تولید	فیصدی نیروی کار که در سکتور تولید مشغول کار هستند.	۸،۱٪	۵۱۱،۴۵۴	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۱۷	سهم اشتغال در سکتور معادن و استخراج	فیصدی نیروی کار که در سکتور معدن مشغول کار هستند.	۰،۳٪	۱۱،۹۷۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۱۸	سهم اشتغال در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی	فیصدی نیروی کار که در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی مشغول کار اند.	۱۹،۷٪	۱،۲۵۲،۹۸۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۱۹	سهم اشتغال در سکتور های تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها	فیصدی نیروی کار که در سکتور تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها مشغول کار اند.	۱۱٪	۷۰۰،۵۳۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۲۰	سهم اشتغال در سکتور های ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات	فیصدی نیروی کار که در سکتور ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات مشغول کار اند.	۵،۸٪	۳۶۸،۰۶۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴،۲۱	سهم اشتغال در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت	فیصدی نیروی کار که در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت مشغول کار اند.	٪۱	۶۵،۵۸۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (/.)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات

سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۴,۹۳۵	۰,۱٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور های برق ، گاز و آب مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور های برق ، گاز و آب	۴,۲۲
سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱,۰۰۸,۱۴۸	۱۵,۷٪	کارگران که هر روز به طور انفرادی کار میکنند	کارگران روزمزد	۴,۲۳
سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۴۵۳,۸۵۹	۷,۱٪	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور خصوصی مصروف کار اند	کارگران با معاش، خصوصی	۴,۲۴
سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۶۴۹,۱۰۵	٪۱۰,۱	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور دولتی مصروف کار اند.	کارگران با معاش، دولتی	۴,۲۵
سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲,۵۸۰,۱۰۹	۴۰,۱٪	کارگران که مالک کار خود می باشند.	کارگران مستقل	۴,۲۶
سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۶۹,۴۸۸	۲,۶٪	کسانیکه کارگر استخدام می کنند.	کارفرما	۴,۲۷
سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱,۵۷۳,۵۳۹	٪۲۴,۵	کسانیکه بدون مزد کار می کنند.	کارگران فامیلی بدون مزد و معاش	۴,۲۸
معارف					۵
سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲,۵۳,۹۵۰۵	٪۳۴,۸	فیصدی نفوس ۱۵ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	میزان سطح سواد	۵,۱

۵,۲	میزان حضور یابی خالص (دوره ابتدائیه)	فیصدی سنین ۶-۱۲ سال که واجدین صنوف ابتدائیه (صنوف ۱ الی ۶) اند و فعالانه در مکاتب حاضر اند. در این شاخص مضمولین و حاضرین مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۵۶,۱٪	۲,۸۷۵,۶۲۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۳	میزان حضور یابی خالص (دوره ثانوی)	فیصدی سنین ۱۶ الی ۱۸ سال که واجدین نهادهای تعلیمات ثانوی (صنوف ۷ - ۱۲) اند در صنوف خویش حاضر اند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۳۵,۷٪	۱,۳۵۹,۵۵۲	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۵,۴	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی	فیصدی نفوس سنین ۱۹ الی ۲۴ که واجدین نهاد های تحصیلات عالی می باشند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۷,۹٪	۸۶۴۲۳۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۵	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	نسبت خالص حضور به حیث تعداد شاگردان بر گروپ تیوریکي سن مکتب برای یک سطح معین تعلیمی محاسبه شده و به فیصدی از مجموع نفوس همان گروپ سن بیان می شود. درین گزارش ۱۲-۶ برای ابتدائی، ۱۳ تا ۱۸ برای ثانوی و ۱۹ تا ۲۴ برای تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گرفته است.	۱.۸۱. ۱٪ ۹.۶۲.٪ ۲۳. ۰.٪ ۹.۱۴۴.٪ ۸۴. ۵.٪	۱. ۱۲۴,۰۸۶ ۲. ۱۱۴,۵۲۷ ۳. ۲۵۱ ۴. ۱۷۷,۸۰۷ ۵. ۶۱,۰۵۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۳،۷۱۴،۷۴۹	۷۲،۵٪	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی	۵،۶
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۱،۱۱۳،۶۱۰ ۲. ۲،۵۷۷،۰۲۱ ۳. ۲۴۱،۱۱ ۴. ۲،۳۰۲،۳۲۸ ۵. ۱،۴۱۲،۴۱۴	%۵،۹۵۱. %۹،۶۹۲. %۹،۸۳. %۴،۸۴۴. %۹،۵۸۵.	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲، به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵،۷
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱،۸۲۴،۲۲۷	%۰،۴۸	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی	۵،۸
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۷۰۹،۳۷۹ ۲. ۱،۱۱۰،۵۵۲ ۳. ۴۰۲،۹۶ ۴. ۱،۲۲۹،۲۸۶ ۵. ۵۹۴،۹۴۱	۶۹،۳٪ ۴۲،۵٪ ۲،۶٪ ۶۳،۰٪ ۵،۳۲،۳٪	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵،۹
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۳۴۷،۱۴۱	%۱۴،۱	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی	۵،۱۰

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات	
۵،۱۱	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۲۷،۳٪ ۲. ۹،۶٪ ۳. ۰،۲٪ ۴. ۲۰،۶٪ ۵. ۵،۰٪	۱. ۱۸۷،۰۵۷ ۲. ۱۵۷،۸۳۳ ۳. ۲۵۱ ۴. ۲۴۵،۱۷۱ ۵،۱۰۱،۹۷۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		
۵،۱۲	میزان سواد زنان (سنین ۱۴ و بالاتر از آن)	فیصدی زنان ۱۴ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	٪۲۹،۳	۱،۶۵۷،۳۴۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		
۵،۱۳	نسبت تساوی جنسیت در دوره: (۱) ابتدائیه (۲) متوسطه (۳) لیسه	تناسب میزان حضور خالص دختران به میزان حضور یابی خالص پسران در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	۱. ۰،۷۱٪ ۲. ۰،۵۱٪ ۳. ۰،۳۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		
۶	صحت						
۶،۱	دسترسی به مراقبت های صحتی قبل از تولد	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و در دوران حامله گی حد اقل یک بار تحت معاینه یکی از کارمندان صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) قرار گرفته باشند	۵۹٪	۲،۵۶۰،۷۱۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶ و صفحه ۹۶ سروی صحت و دیموگرافی بدست ۱۳۹۶ آمده است.	

ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۰۲۳۱،۵۰۲	۵۱٪	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و ولادت آخرین طفل شان تحت نظر شخص ماهر صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) صورت گرفته باشد.	ولادت های انجام شده با حضور اشخاص ماهر صحتی	۶،۲
	سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶		۱۲۹۱	تعداد مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده در سال	میزان مرگ و میر مادران	۶،۳
ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶	سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶		۵۵	تعداد مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال در افغانستان در سال (وفیات در هر یک هزار تولد زنده)	میزان مرگ و میر اطفال	۶،۴
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره
ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶	سروی صحت و دیموگرافی در افغانستان ۱۳۹۴	۱۹۸،۵۲۷	۱۲،۱٪	رقم حاملگی (ولادت) خانم ها بین سنین ۱۵ الی ۱۹ سالگی.	۳،۷،۲. میزان حامله گی سنین نوجوانی (بین ۱۵ الی ۱۹)	۶،۵
مسکن و دسترسی به خدمات اساسی						۸

سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۹.۲۴۶.۸۶۵ ۲. ۵.۷۲۶.۱۷۷ ۳. ۳.۶۲۱.۸۵۸ ۴. ۱۸.۵۹۴.۹۰۰	٪۴۱.۹۱. ٪۶.۶۲.۵ ٪۸.۳۵۳. ۴.۶۳,۹٪	عبارت از فیصدی نفوس که به منابع آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته باشد.	میزان دسترسی به آب آشامیدنی سالم، به تفکیک مناطق مسکونی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	۸,۱
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۵.۴۲۳,۰۰۰	۵۲٪	فیصدی مردمی که از سهولت های سیستم فاضلاب صحی استفاده میکنند.	میزان استفاده از سیستم فاضلاب بهبود یافته	۸,۲
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۸.۴۳۰,۷۰۰	۹۷,۷٪	فیصدی خانوار ها که دسترسی به انرژی برق از منابع مختلف دارند.	میزان دسترسی به برق	۸,۳
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۱.۰۸۶,۴۰۰	٪۷۲,۴	تعداد افرادی که در محلات پرجمعیت و کثیف زیست دارند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس شهری که در محلات پر جمعیت و کثیف زندگی می کنند.	۸,۴
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۱۸.۵۹۴.۹۰۰ ۲. ۹.۲۴۶.۸۶۵ ۳. ۵.۷۲۶.۱۷۷ ۴. ۳.۶۲۱.۸۵۸	۱. ۶۳,۹٪ ۲. ۹۱,۴٪ ۳. ۵۶,۶٪ ۴. ۳۵,۸٪	تعداد افرادی که منابع آب آشامیدنی بهبود یافته دسترسی دارند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از منابع آب آشامیدنی بهبود یافته استفاده می کنند (۱) ملی (۲) شهری (۳) دهاتی (۴) کوچی	۸,۵

۸،۶	فیصدی نفوس با دسترسی به هرگونه منبع برق	تعداد افرادی که دسترسی به برق دارند در هر صد نفر.	۹۷،۷٪	۲۸،۴۲۲،۷۵۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸،۷	فیصدی خانوارهای که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند.	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند.	۴۳،۹٪	۱۲،۷۰۹،۶۶۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (٪)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۸،۸	فیصدی خانوارهای که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند: شهری دهاتی کوچی	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند	۱. ۴۲،۷٪ ۲. ۴۱،۵٪ ۳. ۸۳،۳٪	۱. ۲،۹۳۹،۶۸۳ ۲. ۸،۵۸۵،۸۵۴ ۳. ۱،۲۱۰،۹۳۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸،۹	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند ، برای : پخت و پز گرم کردن	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذغال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۷۴،۸۱٪ ۲،۹۳،۸٪	۱. ۲۱،۷۵۲،۳۰۹ ۲. ۲۷،۲۲۳،۷۰۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۸,۱۰	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای پخت و پز به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذغال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. ۲۱,۳٪ ۲. ۹۱٪ ۳. ۹۸,۹٪	۱,۱۰۴۷۴,۴۶۹ ۲. ۱۸,۸۳۹,۲۵۱ ۳. ۱,۴۳۸,۵۸۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۸,۱۱	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای گرم کردن به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذغال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۳٪.۸۷۱. ۲. ۹۶,۸٪ ۳,۸۱,۷٪	۱. ۵,۹۹۲,۷۶۲ ۲. ۲۰,۰۵۱,۹۲۸ ۳,۱,۱۸۹,۰۱۷	
۹	مصنوعیت اجتماعی				
۹,۱	فیصدی افراد بدون مزد در خانوار از مجموع اشتغال به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی کارکنان که در کارهای خانه، زراعت، مالداري و دیگر کارهای داخل خانه مصرف هستند و از بابت کار که انجام میدهند هیچ نوع مزدی دریافت نمیکنند بر مجموع تمام اشتغال			
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (٪)	ارقام مطلق	منبع معلومات
		ملاحظات			

	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۲۰۱۶	۱. ۱۱۰.۰۳۷ ۲. ۱۵۵.۰۰۰ ۳. ۱۲۰.۰۰۰		تعداد افراد آسیب پذیر که تحت پوشش مصئونیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک ذیل: (۱) افراد دارای معلولیت (۲) خانواده های شهدا (۳) متقاعدین	۹,۲
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۵۶۹.۳۲۴	٪۳,۹۹	تعداد زنان بیوه "آنچه از کسانی که دوباره ازدواج نکرده اند"	۹,۳
	سروی دیموگرافی و صحت در افغانستان ۱۳۹۴	۱۰۵.۱۷۵		تعداد اطفال (سنین پائینتر از ۱۸) که پدر یا مادر نداشته باشد.	۹,۴
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		٪۴,۲	تعداد زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سنین قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	۹,۵
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۴۵.۰۷۶	۱,۱۹٪	خانوار های که توسط زنان سرپرستی بر مجموع خانوار ها	۹,۶
زراعت و مالداري					۱۰
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۳۷,۹٪	فیصدي خانوار های که دارای زمین های آبی هستند	۱۰,۱

۱۰،۲	فیصدی خانوار های که دارای زمین های للمی هستند	۱۹،۴٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰،۳	فیصدی خانوار های که دارای باغ و باغچه هستند	۱۳،۱٪	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
شماره	تعریف شاخص	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۰،۴	اوسط سایز زمین های آبی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)	۴،۹ جریب	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰،۵	اوسط سایز زمین های للمی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)	۱۲،۱ جریب	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰،۶	اوسط سایز باغ ها و باغچه های که در مالکیت قرار دارند(به جریب)	۱،۹ جریب	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۱	سکتور حقیقی			
۱۱،۱	تولید نا خالص داخلی به شمول کوکنار	مجموع ارزش پولی اجناس و خدمات تولید شده یک کشور در یک دوره معین حساسی	۱،۴۶۳،۷۶۴ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸
۱۱،۲	میزان رشد اقتصادی	تغییر در تولید نا خالص داخلی یک کشور در یک سال نظر به سال قبل	۷،۳٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸

۱۱،۳	تولید ناخالص داخلی سرانه	تولید ناخالص داخلی تقسیم بر نفوس کشور .	۷۱۸ دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱،۴	شاخص قیمت مستهلک	بین کننده تغییرات در سطح عمومی قیمت های اجناس و خدمات خریداری شده توسط مستهلکین بوده	۱۱۱،۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	سال اساس ۱۳۹۴
۱۱،۵	میزان تورم	تغییر در شاخص قیمت مستهلکین نظر به سال قبل	۴،۴٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱،۶	سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور زراعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۳،۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۳۴۶،۲۶۹ میلیون افغانی
۷۱۱	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۱،۰٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۳۰۷،۵۲۹ میلیون افغانی
۱۱،۸	سهم خدمات در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور خدمات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۵۰،۷٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۷۴۳،۱۳۷ میلیون افغانی
۱۱،۹	سهم مالیات بر واردات در تولید ناخالص داخلی	سهم مالیات بر واردات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۴،۶٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۶۶،۸۳۰ میلیون افغانی
۱۲	سکتور مالی				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (٪)	ارقام مطلق	منبع معلومات
	ملاحظات				

سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۵۱۷،۱۵۱ میلیون افغانی		عبارت از مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی می باشد.	عواید داخلی	۱۲،۱
سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۱۰۵،۰۱۵ میلیون افغانی		عواید که دولت آنرا از انواع مختلف مالیات ها بدست می آورد.	عواید مالیاتی	۱۲،۲
سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۴۷،۵۰۲ میلیون افغانی		عواید که دولت آن را از فعالیت های اقتصادی و سایر منابع دست داشته خود به دست می آورد.	عواید غیر مالیاتی	۱۲،۳
سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۴۱۷،۱۸۰،۴ میلیون افغانی		تخمین رسمی عایدات و مصارف برای یک مدت معین آینده معمولاً یک سال	مجموع بودجه مالی	۱۲،۴
سند بودجه ملی ۱۳۹۶	۳۵۶،۴۵۳،۴ میلیون افغانی		مصارف دولت شامل تمام مصارف ، سرمایه گذاری و پرداخت های دولت در یک سال از مجموع بودجه همان سال	مجموع مصارف در سال مالی	۱۲،۵
گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶	۵۹۱،۹۲۵۳ میلیون افغانی		قسمت از بودجه است که برای تمویل مصارف عادی پرداخت می شود(معاشات کارمندان، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی وسایر)	بودجه عادی	۱۲،۶
گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶		٪۹۴،۷	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموع بودجه عادی	میزان مصرف بودجه عادی	۱۲،۷
گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶	۲،۸۶۱،۵۱۰ میلیون افغانی		قسمتی از بودجه است که برای تمویل مصارف پروژه ها و پلان های انکشافی در نظر گرفته می شود(معاشات کارمندان ، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی و سایر)	بودجه انکشافی	۱۲،۸
گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶		٪۶۸،۹	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموعه بودجه انکشافی	میزان مصرف بودجه انکشافی،	۱۲،۹

۱۲،۱۰	سهم کمک ها در بودجه ملی	فیصدي کمک ها از مجموع بودجه ملي	۶۰،۹٪	سند بودجه ملي ۱۳۹۶	
۱۲،۱۱	سهم کمک ها در بودجه انكشافی	فیصدي کمک ها از بودجه انكشافی		وزارت مالیه	
۱۲،۱۲	بودجه اختیاری	بودجه اختیاری بودجه است که از عواید داخلی تمویل می گردد.	۲۷،۷۵۳۷	سند بودجه ملي ۱۳۹۶	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	منبع معلومات	ملاحظات
۱۲،۱۳	فیصدي کمک ها در بودجه اختیاری	وجوه که از طرف کشور های کمک کننده در اختیاری حکومت افغانستان گذاشته می شود. از مجموع بودجه اختیاری		وزارت مالیه	
۱۲،۱۴	بودجه غیر اختیاری	بودجه که از جانب جامعه جهانی بحیث کمک به حکومت افغانستان داده می شود و دولت افغانستان کنترل مستقیم بالای منابع تمویلی و استقامت های مصرفی آن ندارد.	۲۹۳۸،۶۷. میلیون افغانی	سند بودجه سال ۱۳۹۶	
۱۲،۱۵	قروض		۳۱۵۴ میلیون افغانی	سند بودجه سال ۱۳۹۶	
۱۲،۱۶	مبلغ با اسم کشور قر ض دهنده	بانک انكشاف اسلامی بانک انكشاف آسیایی و بانک جهانی عربستان سعودی سایر	۶۸۱،۷ میلیون افغانی ۶۹،۴ میلیون افغانی ۷۳۷،۰ میلیون افغانی ۱۱۶۶،۶ میلیون افغانی	سند بودجه ملي ۱۳۹۶	
۱۳	سکتور خارجی				

۱۳،۱	بیانسن تادیات	بیانسن تادیات عبارت از مجموع پرداخت ها و دریافت های یک کشور با کشورهای جهان که در دو قسمت بیانسن تجاری و مالی (حساب سرمایه و حساب جاریه) می باشد.		د افغانستان بانک		
۱۳،۲	بیانسن مالی	وضعیت مالی کشور در دو حساب سرمایه و حساب جاری		د افغانستان بانک		
۱۳،۳	بیانسن تجارت	نشان دهنده تفاوت میان ارزش صادرات و واردات یک کشور با کشورهای خارجی در طی یک دوره معین	-۸۹٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸ ۶،۹۶۱- میلیون دالر		
۱۳،۴	مجموع صادرات	ارزش مجموعی کالاها از قلمرو گمرکی یک کشور خارج می گردد (به دالر آمریکایی)	۱۰٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸ ۸۳۱،۹۲۶،۷۷۶		
۱۳،۵	مجموع واردات	ارزش مجموع کالاها که به قلمرو گمرکی یک کشور داخل می گردد (به دالر آمریکایی)	۹۰٪	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸ ۷،۷۹۲،۶۰۰،۰۸۹		
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۳،۶	۵ قلم عمده صادرات	میوه جات خشک میوه جات تازه نباتات طبی قالین پست باب	۱،۳۶٪ ۲،۱۵٪ ۳،۱۳٪ ۴،۳٪ ۵،۱٪	۱،۲۹۸،۸۸۰،۵۶۹ ۲،۱۲۳،۲۵۷،۸۳۷ ۳،۱۰۹،۷۲۳،۶۵۶ ۴،۲۳،۷۵۴،۴۴۶ ۵،۱۱۰،۷۰۶،۷۵۷	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی

ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۱.۹۰۸.۳۱۸.۶۹ ۲,۲۷۴,۴۶۵,۶۶۹ ۳,۲۸۴,۲۲۹,۰۰۶ ۴,۱۷۷,۵۱۵,۳۸۳ ۵,۹۷,۱۸۶,۳۴۶	۱۲۱٪ ۲,۴٪ ۳,۴٪ ۴,۲٪ ۵,۱٪	گندم و آرد گندم ماشین آلات برق سایر وسایل برقی مواد تعمیرات	۵ قلم عمده واردات	۱۳,۷
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۱.۳۵۷.۲۰۱.۲۹ ۲,۳۵۶,۱۳۹,۵۲۸ ۳,۲۲,۰۰۶,۶۸۳ ۴,۱۸,۱۱۲,۷۵۹ ۵,۱۴,۵۶۳,۲۲۴	۴۳۱٪ ۲,۴۳٪ ۳,۳٪ ۴,۲٪ ۵,۲٪	پاکستان هندوستان ترکیه ایران عراق	۵ کشور شریک صادراتی افغانستان	۱۳,۸
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۱.۱۲۹۳.۲۲۴.۷۱۵ ۲.۱۰۲۱۲.۵۶۳.۸۰۹ ۳.۱۰۱۷۹.۲۹۷.۸۷۴ ۴.۸۶۶.۷۷۰.۰۱۴ ۵.۵۶۰.۵۲۸.۳۰۲	۱۷۱. ۲.۱۶٪ ۳.۱۵٪ ۴.۱۱٪ ۵.۷٪	پاکستان ایران چین قزاقستان ازبکستان	۵ کشور شریک وارداتی افغانستان	۱۳,۹

فصل هشتم

معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار (SDGs):

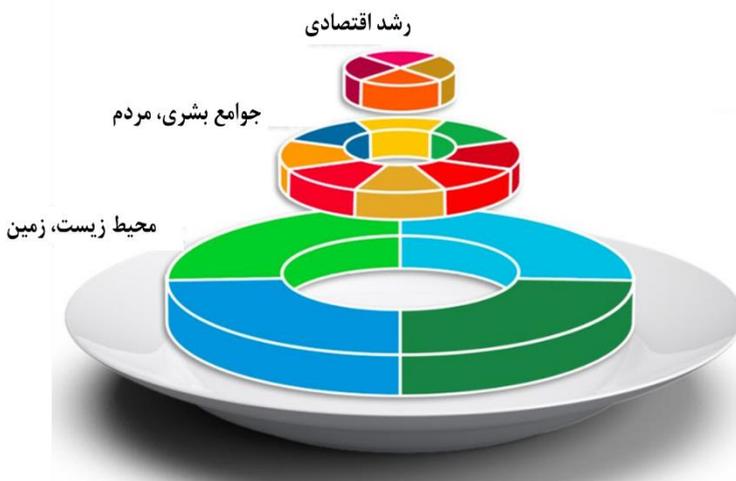
اهداف انکشاف پایدار (SDGs)، یک اجندای ۱۵ ساله سازمان ملل متحد (۲۰۳۰-۲۰۱۵) در عرصه انکشاف اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و امنیتی برای تمام کشورهای جهان میباشد که افغانستان در کنار همه ملل جهان، متعهد به تطبیق آن گردیده است.

اهداف انکشافی پایدار (SDGs)، با ازدیاد اهداف، تارگیت ها و شاخص ها، در حقیقت، امتداد اهداف انکشافی هزاره (MDGs) میباشد. اهداف انکشافی هزاره (MDGs) همانند اهداف انکشافی پایدار یک اجندای ۱۵ ساله (۲۰۱۵-۲۰۰۰) سازمان ملل متحد برای کشورهای در حال انکشاف بود که افغانستان بخاطر معضلات وقت، نتوانست در سال ۲۰۰۰ میلادی متعهد به تطبیق آن گردد، اما در سال ۲۰۰۵ میلادی، در کنار دیگر کشورهای جهان متعهد به تطبیق آن گردید. اهداف انکشافی هزاره (MDGs) دارای (۹) هدف، (۱۸) تارگیت و (۴۸) شاخص انکشافی بود.

با ختم معیاد زمانی اهداف انکشافی هزاره در اواخر سال ۲۰۱۵، اهداف انکشافی پایدار (SDGs) در ماه سپتمبر، سال ۲۰۱۵ میلادی در شهر نیویارک، مقر سازمان ملل متحد برای ۱۵ سال (۲۰۳۰-۲۰۱۵) آینده تصویب گردید که همه کشورهای عضو سازمان ملل متحد مکلف و متعهد به تطبیق آن گردیدند (بجز کشور جاپان و انگلستان).

اهداف انکشافی پایدار (SDGs)، بمنظور توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع بشری طرح و دیزاین گردیده اند که دارای (۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگیت و (۲۱۷) شاخص انکشافی میباشد.

دیدگاه اهداف انکشاف پایدار (SDGs):

تمرکز اهداف انکشاف پایدار:

- محو فقر شدید از جهان بشریت،
- مبارزه متداوم در مقابل نابرابری و بی عدالتی،
- تامین صلح و ثبات پایدار،
- حفاظت از محیط زیست،
- تقویت همکاریهای اقتصادی و اجتماعی میان ملل جهان،

فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک:

اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

جمهوری اسلامی افغانستان منحيث عضو سازمان ملل متحد، متعهد به تطبيق اهداف انکشاف پایدار بوده و بتاسی از مصوبه شماره (۱۶)، فقره (۴) مورخ (۱۳۹۴/۰۷/۲۰) شورای عالی وزیران، وزارت اقتصاد موظف گردیده تا از روند کاری، هماهنگی و تطبيق موثر اهداف انکشافی پایدار (SDGs) نظارت و ارزیابی نموده و گزارشات منظم چگونگی تطبيق آن را بصورت سالانه ترتیب و به شورای عالی وزراء و از طریق مراجع دیپلماتیک به مجمع سازمان ملل متحد ارائه نماید.

اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

- افغانستان منحيث یک کشور مستقل و باورمند به ثبات و توسعه در کنار ملل جهان متعهد به تطبيق اهداف انکشافی پایدار میباشد.
- اهداف انکشافی پایدار با دقت کامل طرح و ترتیب گردیده است، بناً، تمام اولویت های انکشافی افغانستان در آن انعکاس یافته اند.

- اهداف متذکره میتوانند یک منبع و اساس استراتژیک برای انکشاف اولویت های اقتصادی و اجتماعی در کشور باشند.
- با تطبیق اهداف انکشافی پایدار، حمایت مالی و تخنیکی جامعه جهانی با افغانستان بیشتر خواهد گردید.
- تطبیق اهداف انکشافی پایدار، منتج به صلح و ثبات دائمی در کشور خواهد گردید.
- تطبیق اهداف انکشافی پایدار باعث رشد و انکشاف سریع در کشور خواهد گردید.

مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان :

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
هدف اول: محو فقر با تمام اشکال آن در همه جا		
وزارت اقتصاد	<p>۱،۲،۱ نسبت نفوس تحت خط فقر، بر اساس تعریف ملی فقر.</p> <p>۱. مجموع هر دو جنس</p> <p>الف. ذکور</p> <p>ب. انث</p> <p>ج. شهری</p> <p>د. دهاتی</p> <p>ه. کوچی</p>	<p>۱،۲ الی سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نیمی از نسبت مردان، زنان و کودکان فقیر (در تمامی ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه های سنی، مطابق با تعریف ملی فقر.</p>
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	<p>۱،۳،۱ فیصدی نفوس که تحت پوشش سیستم های مصنویت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک:</p> <p>۱. اشخاص دارای معلولیت</p> <p>۲. خانواده های شهدا</p> <p>۳. متقاعدین</p> <p>۴. خانواده های آسیب پذیر، دارای اطفال زیر سن ۱۰ سال</p>	<p>۱،۳ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق سیستم های مصنویت اجتماعی مناسب در سطح ملی، اجرای همگانی آن در تمام طبقات و تحت پوشش قراردادن تعداد قابل ملاحظه افراد فقیر و آسیب پذیر.</p>
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	<p>۱،۵،۱ فیصدی افراد معروض به خطر در مقابل وقایع اقلیمی و سایر حوادث.</p>	<p>۱،۵ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد توانایی و تاب آوری (resilience) در فقرا و افراد آسیب پذیر؛ و کاهش تاثیر پذیری (exposure) و آسیب پذیری آنها در برابر وقایع شدید اقلیمی، اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و سایر حوادث.</p>
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	<p>۱،۵،۲ میزان تاثیرگذاری مستقیم حوادث غیر مترقبه اقتصادی در ارتباط به تولید ناخالص داخلی.</p>	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت مالیه	۱.الف. ۱. نسبت منابع اختصاص داده شده دولت برای برنامه های فقرزدایی.	۱.الف. حصول اطمینان از بسیج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف بشمول همکاری های انکشافی، جهت فراهم سازی ابزار کافی و مطمئن، بمنظور تطبیق برنامه ها و پالیسی ها برای محو فقر در تمامی ابعاد آن.
وزارت مالیه	۱.الف. ۲. نسبت مصرف دولت در خدمات ضروری (تعلیم و تربیه، صحت و مصئونیت اجتماعی).	
هدف دوم: محو گرسنگی؛ دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه؛ و ترویج زراعت پایدار		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲،۱،۱ فیصدی افراد غیر مصئون از لحاظ مصئونیت غذایی.	۲،۱ الی سال ۲۰۳۰، محو گرسنگی و حصول اطمینان از دسترسی همه مردم، به ویژه فقرا، مردم آسیب پذیر و اطفال، به مواد غذایی مطمئن، مغذی و کافی در جریان سال.
وزارت صحت عامه	۲،۲،۱ - شیوع سوء تغذی مزمن (قدکوتاهی) در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO)	۲،۲ - الی سال ۲۰۳۰ کاهش تمام انواع سوء تغذی، همچنان دستیابی به اهداف موافقه بین المللی در مورد عدم رشد ولاغری در اطفال زیر سن پنج سال
وزارت صحت عامه	۲،۲،۲ - شیوع سوء تغذی حاد در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (منفی ۲) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO) - به تفکیک کم وزن	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲،۳،۱ اوسط حاصل طبقه دهقان درحاصل گندم و برنج (متریک تن/هکتار) الف. گندم آبی ب. گندم للمی ج. برنج	۲،۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مولدیت زراعتی و درآمد تولید کننده گان کوچک غذایی، به ویژه خانم ها، مردم بومی، دهاقین فامیلی، چوپان ها و ماهیگیران؛ از طریق تامین مساوات در دسترسی به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲،۳،۲ حد اوسط درآمد تولید کننده گان کوچک مواد غذایی.	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲،۴،۱ نسبت ساحات زراعتی که تحت زراعت مولد و پایدار قرار دارند.	۲،۴ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های تولید مواد غذایی پایدار و تطبیق شیوه های زراعتی (Agriculture Practices) پایدار (Resilient) که باعث افزایش سطح مولدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید، و همچنان، ظرفیت سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط آب و هوای نامناسب، خشکسالی، سیلاب و سایر مصیبت ها را بالا برده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را بهبود می بخشد.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲،۵،۱ تعداد نباتات مزروعی و حیوانات که راجستر و تحت حفاظت قرار گرفته اند. به تفکیک:	۲،۵ الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنییتیکی تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتی، حیوانات اهلی / خانگی و انواع حیوانات وحشی، از طریق مدیریت درست و

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	الف. میوه جات ب. نباتات ج. حیوانات	ایجاد ذخایر دانه ها و نباتات در سطح ملی. حصول اطمینان از دسترسی و تقسیم عادلانه از مفاد حاصله از استفاده منابع جنیتیکی و روش های سنتی که در سطح بین المللی به توافق رسیده است.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲.الف.۱ شاخص زراعت محوری مصارف عامه	۲.الف. افزایش سرمایه گذاری در زیربناهای روستایی، تحقیقات زراعتی، خدمات توسعه وی، انکشاف فن آوری، ذخایر جنیتیکی نباتات و احشام از طریق همکاری های توسعه وی بین المللی، جهت افزایش مولدیت زراعتی.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲.ج.۱ تعداد محصولات زراعتی، مالداري و مواد اولیه که قیمت های آن بشکل هفته وار و ماهوار به نشر میرسد.	۲.ج. اتخاذ تدابیر جهت حصول اطمینان از کارکرد درست بازارهای غذایی و مشتقات آن و ایجاد سهولت بمنظور دسترسی بموقع به معلومات بازار و ذخایر غذایی بخاطر جلوگیری از نوسانات شدید قیمت غذایی.
هدف سوم: حصول اطمینان از زندگی صحتمند و بهبود رفاه عامه برای همه و در همه سنین		
وزارت صحت عامه	۳,۱,۱ نسبت مرگ و میر مادران در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی ۲. گروه سنی	۳,۱ الی سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و میر مادران ناشی از زایمان به کمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.
وزارت صحت عامه	۳,۱,۲ تناسب ولادت های که توسط ماهرین ولادی صورت گرفته است (از مجموع ولادت ها).	
وزارت صحت عامه	۳,۲,۱ میزان مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال (در هر یک هزار ولادتهای زنده).	۳,۲ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به مرگ و میر قابل جلوگیری (Preventable) نوزادان و اطفال زیر سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن مرگ و میر نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر یک هزار تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر یک هزار طفل زیر سن ۵ سال.
وزارت صحت عامه	۳,۲,۲ میزان مرگ و میر نوزادان (در هر یک هزار ولادتهای زنده).	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۱ تعداد واقعات جدید HIV/AIDS در جریان یکسال گذشته در هر یک هزار نفوس غیر ملوث. ۱. مجموع الف. ذکور	۳,۳ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به بیماری های قابل شیوع (Epidemics)؛ از جمله ایدز، توبرکلوز، ملاریا، بیماری های غفلت شده (neglected) گرمسیری و مقابله با هپتایتز، بیماری های ناشی از نوشیدن آب غیر صحتی و سایر بیماری های ساری.

واحد رهبر	شاخص	تاریخیت
	ب. اناث ج. نفوس کلیدی (معتادین زندانیان زنان و مردان دارای رفتار پرخطر)	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۲ تعداد واقعات توبرکلوز در هر صد هزار نفوس در یک سال گذشته	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۳ تعداد واقعات ملاریا در هر یکهزار نفر در یک سال گذشته.	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۴ میزان مبتلایان به هیپاتیت B در هر ۱۰۰ هزار شخص در یک سال. به تفکیک: الف. به سطح ملی ب. فیصدی واقعات HB+ در مراکز VCT	
وزارت صحت عامه	۳,۴,۱ فیصدی احتمال مرگ و میر بیماران قلبی، سرطان، شکر و یا بیماری های مزمن تنفسی در افغانستان (بین سنین ۳۰ الی ۷۰ سالگی)	۳,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا بهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی.
وزارت صحت عامه	۳,۵,۲ فیصدی استفاده کننده گان مواد مخدر که از خدمات تداوی اعتیاد به مواد مخدر مستفید میگردند.	۳,۵ تقویت جلوگیری و تداوی از سوء استفاده مواد، منجمله مواد مخدر و استفاده مضر الکول.
وزارت امور داخله	۳,۶,۱ میزان وفيات ناشی از حادثات ترافیکی، در هر (۱۰۰) هزار نفر در یک سال به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث ۲. وضعیت اجتماعی اقتصادی الف. پایین ب. متوسط ج. بلند	۳,۶ الی سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و میر و صدمات مبتنی بر تصادفات ترافیکی (روی جاده)
وزارت صحت عامه	۳,۷,۱ تناسب خانم های که در سن باروری قرار دارند (بین سنین ۱۵ - ۴۹) و دسترسی به روش های مدرن برای ایجاد فاصله بین ولادت ها را دارند.	۳,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات مراقبت های صحی باروری؛ بشمول فاصله میان ولادت ها، آگاهی، تعلیم و ادغام صحت باروری در استراتژی ها و برنامه های ملی.
وزارت صحت عامه	۳,۷,۲ میزان حاملگی خانم ها بین سنین (۱۹-۱۳).	
وزارت صحت عامه	۳,۸,۱ فیصدی نفوس که دسترسی به خدمات صحی اساسی با کیفیت و عادلانه در فاصله ۲ ساعت پیاده روی (۱۰ کیلو متر) دارند.	۳,۸ حصول اطمینان از عرضه خدمات صحی همگانی، بشمول حمایت از خطرات مالی، دسترسی به خدمات صحی اساسی با کیفیت، دسترسی به

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت صحت عامه	۳,۸,۲ فیصدی وابستگی سکتور صحت به منابع خارجی.	ادویه و واکسین اساسی، مطمئن، موثر، باکیفیت، و قابل استطاعت برای همه.
وزارت صحت عامه	۳.الف. ۱. شیوع استفاده از تنباکو (به شکل Active) بین اشخاص دارای سن ۱۵ و یا بالاتر از آن.	۳.الف تقویت اجرای "کنوانسیون سازمان صحت جهانی در باره کنترل دخانیات" در همه کشورها بشکل مناسب.
وزارت صحت عامه	۳.ب. ۱. فیصدی نفوس که دسترسی پایدار به ادویه و واکسین قابل پرداخت دارند.	۳.ب. حمایت از تحقیق و انکشاف واکسین و ادویه برای امراض ساری و غیر ساری که زیادتیر تاثیر گذار است بالای کشورهای در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسی به ادویه و واکسین قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.
وزارت صحت عامه	۳.ج. ۱. تعداد و تعمیم کارمندان صحتی (بر هر یکهزار نفوس)	۳.ج. افزایش چشم گیر خدمات مالی صحتی و استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نیروی کار صحتی در کشور.
وزارت صحت عامه	۳.ج. ۲. فیصدی تخصیص بودجه دولت برای سکتور صحت.	
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.		
وزارت معارف	۴,۱,۱ فیصدی اطفال/نوجوانان که حداقل سطح قابلیت های الف) خواندن ب) ریاضی را در: (۱) سنوف ۲ یا ۳ (ذکور و اناث) (۲) پایان دوره ابتدایی (صنف ۶)، (ذکور و اناث) (۳) در پایان دوره متوسطه (صنف ۹)، (ذکور و اناث) حصول کرده باشند.	۴,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه هم دختران و پسران بطور رایگان و عادلانه تحصیلات ابتدایی و متوسط را تکمیل نمایند که منجر به دستاورد های آموزشی مرتبط و موثر گردد.
وزارت معارف	۴,۱,۲ تطبیق ارزیابی تعلیمی به سطح ملی: الف. در صنف ۲ یا ۳، ب. در اخیر دوره ابتدایی (صنف ۶)، ج. در اخیر دوره متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴,۱,۳ میزان ناخالص جدیدالشمولان در صنف آخر دوره های: (۱) ابتداییه (صنف ۶) (۲) متوسطه (صنف ۹)	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت معارف	۴,۱,۴ میزان تکمیل در دوره های: الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹) ج. لیسه (صنف ۱۲)	
وزارت معارف	۴,۱,۵ فیصدی اطفال خارج از مکتب در دوره های: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱۵) (۳) لیسه (سن ۱۶-۱۸)	
وزارت معارف	۴,۱,۶ فیصدی اطفال بالاتر از سن واجد شرایط شمولیت در صنف در دوره های: (۱) ابتداییه (۲) متوسطه (۳) لیسه	
وزارت معارف	۴,۱,۷ تعداد سال های تعلیمات ابتداییه و متوسطه الف. رایگان ب. اجباری که در اسناد تقنینی موجود تثبیت شده باشند.	
وزارت معارف	۴,۲,۲. میزان شمولیت ناخالص در برنامه های تعلیمات قبل از مکتب (۶ ساله)	۴,۲ الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه باکیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتداییه.
اداره مستقل تعلیمات تخنیک و مسلکی	۴,۳,۱ میزان اشتراک الف. جوانان (۲۴-۱۵ ساله) ب. بزرگسالان (۶۴-۲۵ ساله) در تعلیمات و برنامه های آموزش رسمی و غیر رسمی طی ۱۲ ماه اخیر، به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیک با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.
اداره مستقل تعلیمات تخنیک و مسلکی	۴,۳,۲ میزان اشتراک افراد (۲۴-۱۵ ساله) در برنامه های تخنیک و مسلکی به تفکیک جنسیت	

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	الف. ب. ذکور ج. اناث	
وزارت تحصیلات عالی	۴,۳,۳ فیصدی جذب جدیدالشمولان در موسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی. به تفکیک: ۱. دولتی الف. ذکور ب. اناث ۲. خصوصی الف. ذکور ب. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۴,۳,۴ تعداد اشخاص که از برنامه های فنی و حرفوی نیمه رسمی دولتی سالانه مستفید میشوند. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۴,۴,۱ فیصدی اشخاص دارای معلولیت که از برنامه های آموزشی فنی حرفوی (نیمه رسمی) مستفید میشوند.	۴,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد جوانان و بزرگسالان که دارای مهارت های تکنیکی و مسلکی برای اشتغال، کار مناسب و کار آفرینی (entrepreneurship) باشند.
وزارت معارف	۴,۵,۱ نسبت توازن جنسیتی شمولیت در دوره: ۱. ابتدائیه ۲. متوسطه ۳. لیسه	۴,۵ الی سال ۲۰۳۰، از بین بردن تبعیض جنسیتی در آموزش و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه به تمامی سطوح تعلیم و تربیه، آموزش های فنی و حرفه ای؛ بشمول افراد آسیب پذیر، معلول، مردم محلی و کودکان در وضعیت آسیب پذیری.
وزارت معارف	۴,۵,۲ فیصدی شاگردان دوره ابتدائیه که لسان اول یا لسان اصلی شان، لسان تدریس می باشد.	
وزارت معارف	۴,۵,۳ پالیسی های مشخص برای تخصیص منابع عامه به اقشار محروم	
وزارت معارف	۴,۵,۴ اوسط مصارف تعلیمی به ازای هر شاگرد براساس: الف. دوره تعلیمی،	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
	۱. ابتداییه، ۲. متوسطه، ۳. لیسه ب. فیصدی اوسط مصارف بالای هر شاگرد از عاید سرانه تولید ناخالص داخلی)	
وزارت معارف	۴,۶,۱ فیصدی نفوس گروپ سنی مشخص که حداقل سطح قابلیت های تعیین شده: الف. سواد ب. حساب را کسب نموده اند. به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴,۶,۲ میزان با سوادی بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	۴,۶ الی ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی جوانان و نسبت قابل ملاحظه از بزرگسالان (زنان و مردان) مهارت های خواندن و نوشتن و حساب را کسب نموده اند..
وزارت معارف	۴,۶,۳ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در برنامه های سواد آموزی	
وزارت معارف	۴,۷,۱ استادی که نشان دهد: (۱). آموزش موضوعات شهروندی جهانی، (۲). آموزش موضوعات انکشاف پایدار، بشمول تساوی جنسیتی و حقوق بشر در سطوح ذیل: الف. پالیسی های ملی تعلیم و تربیه ب. نصاب تعلیمی ج. تربیه معلم و	۴,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگی برای انکشاف پایدار، دست یابند.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	د. ارزیابی شاگردان شامل گردیده اند.	
وزارت معارف	۴,۷,۲ فیصدی مکانی که آموزش مهارت های زندگی مرتبط به مسایل جنسی و وقایه از اچ آی وی را ارائه مینمایند.	
وزارت معارف	۴,۷,۳ میزان تطبیق چارچوب برنامه جهانی آموزش حقوق بشر در سطح ملی: الف. شامل شدن در نصاب تعلیمی ب. آموزش حقوق بشر به شاگردان در مکاتب ابتدایی، متوسطه و لیسه ج. آموزش حقوق بشر به معلمین و کارمندان	
وزارت معارف	۴,۷,۴ فیصدی شاگردان به تفکیک: الف. دوره تعلیمی ب. براساس گروپ سنی که درک کافی از مسایل مربوط به شهروندی جهانی و انکشاف پایدار را دارا می باشند.	
وزارت معارف	۴,۷,۵ فیصدی شاگردان ۱۵ ساله که دانش و مهارت های لازم در رابطه به علوم محیطی و علوم زمین را دارا می باشند.	
وزارت معارف	۱.الف.۴ فیصدی مکانی که دارای امکانات و تسهیلات ذیل میباشند: الف. برق ب. انترنت برای مقاصد تعلیمی پ. لابراتوارهای کمپیوتر ت. تسهیلات برای شاگردان دارای معلولیت ث. تسهیلات آب صحنی و شستشو ج. تشناب های مجزا برای اناث چ. تعمیر مناسب	۴.الف اعمار و تجهیز زیربناهای تعلیمی متناسب با نیازمندی اطفال و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصنون، عاری از خشونت و همگانی برای همه.
وزارت معارف	۴.الف.۲ فیصدی شاگردانی که مواردی چون آزار و اذیت، خشونت، لت و کوب، تبعیض و سوء استفاده جنسی را تجربه نموده اند.	
وزارت معارف	۴.الف.۳ تعداد و نوعیت حملاتی که بالای شاگردان، کارمندان و مکاتب صورت گرفته است.	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت تحصیلات عالی	۴.ب.۲ تعداد بورسیه های تحصیلات عالی در خارج از کشور به تفکیک: ۱. بورسیه های لیسانس ۲. بورسیه های ماستری ۳. بورسیه های دکتورا	۴.ب.الی سال ۲۰۳۰، گسترش قابل ملاحظه بورسیه های تحصیلی جهانی برای آموزش عالی، از جمله برنامه های آموزشی مسلکی، تخنیکي، تکنالوژی معلوماتي، انجنیري و برنامه های ساینسی.
وزارت معارف	۴.ج.۱ فیصدی معلمان در دوره های: الف. تعلیمات قبل از مکتب ب. ابتداییه ج. متوسطه د. لیسه که دست کم، حداقل برنامه های تربیه معلم را دریافت نموده اند. (مانند، آموزش های متودیک داخل خدمت و قبل از خدمت) به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴.ج.۲ نسبت شاگرد به معلم آموزش دیده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	۴.ج.الی سال ۲۰۳۰، افزایش عرضه قابل ملاحظه معلمان شایسته از طریق همکاری های بین المللی و آموزش معلمان.
وزارت معارف	۴.ج.۳ فیصدی معلمان مسلکی مطابق به معیارهای تعیین شده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۴ نسبت شاگرد به معلم مسلکی براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه	
وزارت معارف	۴.ج.۵ اوسط معاش معلم در مقایسه با سایر شغل ها که نیازمند قابلیت های مشابه می باشد.	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت معارف	۶.ج.۴ فیصدی ترک / تقاعد معلمین از وظیفه معلمی	
وزارت معارف	۷.ج.۴ فیصدی معلمانی که در ۱۲ ماه گذشته برنامه های داخل خدمت را سپری نموده اند.	
هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان و دختران		
وزارت امور زنان	۵,۱,۱ فیصدی حصول اطمینان از موجودیت چارچوب های قانونی غرض تقویت، تطبیق و نظارت از مساوات و عدم تبعیض بر اساس جنسیت (قوانین، مقررات، کنوانسیون ها و پیمان ها)	۵,۱ محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا.
وزارت امور زنان	۵,۲,۱ فیصدی زنان از سن ۱۵ به بالا که به خشونت فیزیکی، جنسی و یا روانی در طول ۱۲ ماه گذشته توسط همسر متقبل شده اند.	۵,۲ محو تمام انواع خشونت علیه زنان و دختران در محلات عام و خصوصی، از جمله قاچاق، سوء استفاده جنسی و دیگر انواع سوء استفاده.
وزارت امور زنان	۵,۲,۲ فیصدی زنان و دختران بین سنین ۱۵ به بالا که از طرف افراد غیراز همسر طی ۱۲ ماه اخیر مورد خشونت فیزیکی، جنسی، روانی و سو استفاده جنسی قرار گرفته اند.	
وزارت امور زنان	۵,۳,۱ فیصدی زنان که بین سنین ۱۵-۱۹ ازدواج نموده اند.	۵,۳ محو همه رسوم زیان آور مانند ازدواج های اطفال، اجباری و زود هنگام.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۵,۴,۱ فیصدی وقت مصرف شده بالای کارهای داخلی و پرستاری بدون مزد. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	۵,۴ تشخیص و ارزش دهی کارهای بدون مزد از طریق ارائه خدمات عامه، زیرساخت ها و سیاست های مصونیت اجتماعی و ترویج مسئولیت پذیری مشترک در فامیل و خانواده مطابق به باورهای ملی.
وزارت امور زنان	۵,۵,۱ فیصدی کرسی های اشغال شده توسط زنان در شورای های ملی.	۵,۵ حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیمگیری سیاسی، اقتصادی و زندگی عامه.
وزارت امور زنان	۵,۵,۲ فیصدی زنان در موقف های مدیریتی.	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۵.ب.۱. تناسب نفوس که دارای تیلیفون سیار (موبایل) هستند. به تفکیک ۱. ذکور ۲. انات	۵.ب افزایش استفاده از تکنالوژی های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی (ICT) برای توانمند سازی زنان.
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحه برای همه		
وزارت احیاء و انکشاف دها	۱،۱،۶ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنی مصئون استفاده مینمایند. به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	۱،۶ الی ۲۰۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنی مصئون با قیمت قابل استطاعت.
وزارت احیاء و انکشاف دها ت	۱،۲،۶ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده، مصئون و حفظ الصحه استفاده میکنند. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	
وزارت احیاء و انکشاف دها ت	۲،۲،۶ فیصدی نفوس که دسترسی به سهولت های شستن دستها با آب و صابون را دارند به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	۲،۶ الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحه و نظافت، محو رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان، دختران و آنانیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.
وزارت احیاء و انکشاف دها ت	۳،۲،۶ فیصدی نفوس که برای رفع حاجت از فضای باز استفاده می نمایند، به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	
وزارت شهرسازی و مسکن	۱،۳،۶ فیصدی فاضلاب (خانوار و تمام فعالیت های اقتصادی) مدیریت شده بطور مصئون (safely treated). ۱. شهری	۳،۶ الی سال ۲۰۳۰، بهبود کیفیت آب با کاهش آلودگی، از بین بردن ذخیره های زباله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد کیمیای خطرناک، کاهش آبهای کثیف تصفیه نشده به نصف، و افزایش قابل

واحد رهبر	شاخص	تاریت
		ملاحظه در بازیابی (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.
وزارت انرژی و آب	۶,۴,۱ میزان تغییر در استفاده موثر آب با گذشت زمان: ۱- سکتور انرژی ۲- سکتور زراعت ۳- سکتور صنعت ۴- سکتور شهری	۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشم گیر موثریت منابع آبی در تمام سکتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی بمنظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.
وزارت انرژی و آب	۶,۴,۲ بلند بردن ظرفیت ذخایر آبی برای مصارف سرانه فی متر مکعب در سال.	
وزارت انرژی و آب	۶,۵,۱ درجه تطبیق مدیریت همه جانبه منابع آب (IWRM) (از صفر الی صد).	۶,۵ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق مدیریت همه جانبه داخلی منابع آب در تمام سطوح، بشمول همکاری های متقابل فرامرزی در امور آب.
وزارت انرژی و آب	۶,۵,۲ تطبیق معاهده هلمند و تفاهمنامه ها در امور آبهای فرامرزی	
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۶,۶,۱ تغییر در وسعت ایکوسیستم های آبی در طول زمان. (فیصدی تغییرات)	۶,۶ الی سال ۲۰۳۰، حفاظت و احیای ایکوسیستم آبی، بشمول کوه ها، جنگلات، باطلاق ها (wetlands)، دریاها، چهل ها و طبقات آب دهی (aquifers).
وزارت انرژی و آب	۶,۶,۲ ۱. فیصدی شوراها در ۵ حوزه دریایی با پالیسی ها و مقرره های عملی جهت اشتراک اهالی در مدیریت و انکشاف همه جانبه منابع آب.	۶,۶ حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در بهبود مدیریت آب و حفظ الصحه.
هدف هفتم: حصول اطمینان از دسترسی به انرژی پایدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت برای همه.		
وزارت انرژی و آب	۷,۱,۱ ۷,۱,۱ فیصدی نفوس که از طریق شبکه به برق دسترسی دارند. به تفکیک ۱. شهری ۲. دهاتی	۷,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی به خدمات انرژی قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.
وزارت انرژی و آب	۷,۲,۱ ۷,۲,۱ سهم (فیصدی) انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در مصرف مجموعی انرژی برق	۷,۲ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.
وزارت انرژی و آب	۷,۳,۱ ۷,۳,۱ شدت انرژی (Energy intensity) اندازه شده بر اساس انرژی اولیه و تولیدات ناخالص داخلی	۷,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.

واحد رهبر	شاخص	تاریخیت
وزارت انرژی و آب	۷.ب. سرمایه گذاری در موثریت انرژی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی و مقدار سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای زیرساخت ها و تکنالوژی برای خدمات انکشافی پایدار.	۷.ب. الی سال ۲۰۳۰، گسترش زیرساخت ها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه		
وزارت مالیه	۸.۱،۱ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی.	۸.۱،۱ تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به حداقل رشد ۷٪ تولید ناخالص داخلی در سال
وزارت اقتصاد	۸.۲،۱ میزان رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی فی نفر شاغل.	۸.۲،۱ دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالای بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر
وزارت تجارت و صنایع	۸.۳،۱ سهم استخدام غیر رسمی در سکتورها بدون زراعت. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۸.۳،۱ ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸.۵،۱ اوسط درآمد ساعتوار کارمندان. به تفکیک: ۱. شغل ۲. گروپ سنی ۳. معلولیت ۴. ذکور ۵. اناث	۸.۵،۱ الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸.۵،۲ میزان بیکاری به تفکیک جنسیت ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸.۶،۱ میزان بیسوادی و بیکاری در جوانان بین سنین (۱۵-۲۴) ۱. بیسوادی ۲. بیکاری	۸.۶،۱ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.

واحد رهبر	شاخص	تاریخیت
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۷,۱ فیصدی اطفال کارگر بین سنین ۵-۱۷، به تفکیک گروپ سنی: ۱. بین سن ۵-۱۱ ۲. بین سن ۱۲-۱۴ ۳. بین سن ۱۵-۱۷	۸,۷ اتخاذ اقدامات سریع و موثر بمنظور محو کارهای جبری، بردگی مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگیری و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سربازگیری و استفاده از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پایان دادن تمام انواع کار بالای اطفال .
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۱ میزان وقوع جراحات وخیم و غیر وخیم کاری.	۸,۸ حمایت از حقوق نیروی کار و ایجاد محیط کاری امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و کسانی که در شرایط ناپایدار (precarious) کاری قرار دارند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۲ الحاق کنوانسیون های اساسی سازمان بین المللی کار	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۳ تعداد اشخاص (کارگران) که از راهای قانونی و منظم به اساس توافقنامه های دوجانبه کار (BLAs) به کشور های خارجی (کشورهای دارای تقاضا کارگر) اعزام میگردند.	
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۱ سهم گردش گری در تولید ناخالص داخلی.	۸,۹ الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبیق پالیسی ها جهت توسعه گردش گری پایدار که سبب ایجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۲ نسبت اشتغال در صنعت گردشگری از مجموع اشتغال. به تفکیک: الف. ذکور ب. اناث	
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۱ تعداد شعبات بانک های تجارتي بر هر ۱۰۰ هزار نفر	۸,۱۰ تقویت ظرفیت نهاد های مالی داخلی جهت توسعه دسترسی به بانکداری، بیمه و خدمات مالی برای همه.
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۲ تعداد افرادی (۱۵ سال و بالاتر) دارای حساب بانکی در هر یک ۱۰۰ هزار نفر.	
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۳ تعداد ماشین های اتومات صرافى یا ATM بر هر یک ۱۰۰ هزار نفر	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸.ب.۱ فیصدی مصرف مجموعی دولت در برنامه های مصئونیت اجتماعی و برنامه های اشتغال زایی در تناسب بودجه ملی.	۸.ب. الی سال ۲۰۲۵، انکشاف و اجرایی نمودن استراتیژی اشتغال برای جوانان و تطبیق پیمان جهانی اشتغال سازمان بین المللی کار.
هدف نهم: ایجاد زیرساخت های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.		

واحد رهبر	شاخص	تاریخیت
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۹,۱,۱ فیصدی نفوس روستایی که در فاصله ۲ کیلومتری یک سرک تمام فصلی زندگی میکنند.	۹,۱ ایجاد زیربنای باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و مقاوم، بشمول زیربناهای منطقه وی و فرامرزی، جهت حمایت انکشاف اقتصادی و رفاه بشری، با تمرکز روی دسترسی مساویانه و قابل استطاعت برای همه.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۲,۱ فیصدی ارزش افزوده تولیدات صنایع فابریکاتی (Manufacturing value added) به تناسب: الف. تولیدات ناخالص داخلی ب. سرانه (Per Capita)	۹,۲ الی سال ۲۰۳۰، تشویق صنعتی سازی پایدار و فراگیر، افزایش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و تولید ناخالص داخلی، در مطابقت به اوضاع ملی، و دوبرابر سازی سهم صنعت.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۲,۲ فیصدی اشتغال در صنعت از مجموع اشتغال.	
وزارت تجارت و صنایع	۹,۳,۱ فیصدی سهم صنایع کوچک در ارزش افزوده شده تمامی صنایع	۹,۳ افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب و کارها در کشور به خدمات مالی با ربح ارزان، و پیوستن اینها در زنجیره ارزش و بازارها.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۳,۲ فیصدی صنایع کوچک با قرضه.	
وزارت مالیه	۹الف.۱ فیصدی کمک های رسمی بین المللی برای سکتور زیربنا.	۹الف تسهیل در انکشاف زیر بنای پایدار و مقاوم از طریق افزایش حمایت های مالی، تکنالوژیکی و فنی در کشور.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۹ج.۱ فیصدی نفوس تحت پوشش شبکه تیلیفون سیار (موبایل). به تفکیک: ۱. تکنالوژی	۹ج.۱ الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشمگیر دستیابی به تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی و تلاش برای فراهم کردن دسترسی به انترنت قابل استطاعت.
هدف دهم: کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی		
وزارت اقتصاد	۱۰,۱,۱ الف. رشد درآمد سرانه ب. رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین در آمد.	۱۰,۱ الی سال ۲۰۳۰، دستیابی تدریجی و پایدار رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین درآمد به میزان بالاتر از اوسط درآمد ملی.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱۰,۴,۱ میزان مشارکت نیروی کار. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	۱۰,۴ اتخاذ پالیسی ها، به ویژه پالیسی مالی، پالیسی دستمزد و پالیسی مصنونیت اجتماعی، و دستیابی تدریجی به تساوی بیشتر.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۱ فیصدی مهاجرین افغان که با ثبت و راجستر دارای مدرک اقامت در کشور های میزبان می باشند: ۱. پاکستان ۲. ایران	۱۰,۷ تسهیل مهاجرت های منظم، مطمئن و مصنوعی؛ انتقال مهاجرین از طریق اجرایی نمودن پالیسی های منظم و مدیریت شده مهاجرت.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۲ تعداد عودت کنندگان که حین عودت از کمک های بشردوستانه در یک سال مستفید می گردند.	۱۰ ج.الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۳ تعداد استقرار پایدار فامیل های بیجاشده در هر سال.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۴ فیصدی دسترسی به خدمات اساسی و زیربنائی شهرک های مهاجرین.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۵. فیصدی عودت کنندگان و بیجاشده گان که از فرصت های شغلی و معیشتی برخوردار شده اند.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰ ج.۱۰. فیصدی مصارف ارسال حواله نظر به مجموع مبلغ حواله شده.	
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصنوعن، مقاوم (resilient) و پایدار		
وزارت شهرسازی و مسکن	۱۱,۱,۱ نسبت نفوس شهری که در ساحات فقیر نشین (slums)، غیر پلانی ویا مسکن نامناسب زندگی می کنند.	۱۱,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود ساحت فقیر نشین (slums).
وزارت ترانسپورت و هوانوردی ملکی	۱۱,۲,۱ نسبت جمعیت که دسترسی به خدمات ترانسپورت عامه (دولتی) دارند.	۱۱,۲ الی سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم های حمل و نقل مصنوعن، ارزان و پایدار برای همه، بهبود مصنوعیت جاده ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.
وزارت شهر سازی	۱۱,۳,۲ فیصدی شهر هایی که ساختار جامع مدنی در برنامه ریزی آن دخیل بوده ومدیریت آن بطور منظم ودموکراتیک صورت میگیرد.	۱۱,۳ الی سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پایدار، و ظرفیت سازی، مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی شهرک ها (human settlements) در کشور.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۱,۴,۱ سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث های طبیعی، فرهنگی، و همچنان سایت های میراث جهانی اختصاص داده شده است.	۱۱,۴ افزایش تلاش ها برای حفاظت و مصنوعیت میراث های فرهنگی و طبیعی.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۱,۵,۱ تعداد افراد کشته شده، بیجا و یا گمشده و متضررین حوادث در هر صد هزار نفوس. به تفکیک	۱۱,۵ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر و متضررین، و کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی ناشی از

واحد رهبر	شاخص	تاریخیت
	۱. مرگ و میر ۲. افرادیچا شده وگمشده ۳. متضررین	حوادث (disasters)، بشمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از افرادی فقیر و آسیب پذیر.
شاروالی کابل	۱۱,۶,۱ میزان زباله های (solid waste) شهری از مجموع کل زباله های تولید شده که الف. بطور منظم جمع آوری ب. بعد از جمع آوری تخلیه نهایی گردیده	۱۱,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نامطلوب سرانه محیط زیستی در شهرها، از جمله از طریق توجه خاص به کیفیت هوا، مدیریت شهرداری و دیگر انواع زباله.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۱,۶,۲ اوسط سالانه ذرات معلق. (بطور مثال PM ۲,۵ و PM ۱۰) در شهر ها (میزان نفوس).	
وزارت امور داخله	۱۱,۷,۲ تعداد افرادیکه مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. به تفکیک ۱. مجموع هردو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۱,۷ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد تسهیلات جهت دسترسی همگانی به اماکن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگیر، قابل دسترس و سرسبز، به ویژه برای زنان، کودکان، افراد کهن سال و افراد معلول.
وزارت شهر سازی	الف ۱۱. نسبت نفوس مسکون در شهر های که در آن پلان های انکشاف شهری و منطقوی را مبنی بر پیشبینی نفوس، ضروریات منابع و وسعت شهر تطبیق میکنند.	الف ۱۱. حمایت از روابط مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان شهرها، حومه های شهری (Peri-urban) و مناطق روستایی از طریق تقویت برنامه ریزی انکشافی ملی و منطقوی.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	الف ۱۱. ۱۱ فیصدی ادارات محلی که استراتژیی کاهش خطرات وحوادث را در مطابقت با چارچوب سندای (Sendai) برای کاهش خطرات طبیعی پذیرفته و تطبیق می نمایند.	الف ۱۱. الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرک ها (human settlements) با پالیسی و پلان های یکپارچه جهت بدست آوری موثریت منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، مقاوم در مقابل حوادث؛ انکشاف و تطبیق سیستم مدیریت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai برای کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰".
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداری	۱۲,۳,۱ فیصدی ضایعات گندم و برنج در جریان تولید در سال. به تفکیک: الف. گندم ب. برنج	۱۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضایعات موادغذایی تا پنجاه فیصد درسطوح مختلف عرضه مصرف کننده و کاهش ضایعات مواد غذایی در طول زنجیره تولید، به شمول عرضه

واحد رهبر	شاخص	تاریخیت
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۲،۴،۱ ایجاد و تطبیق پلان عمل ملی برای شش توافقنامه چند جانبه محیط زیستی بین المللی از قبیل کنوانسیون های استاکهلم، وینا، میناماتا، باسیل، روتردام و پروتوکول منتریال در ارتباط مواد خطرناک و دیگر مواد کمیایوی جهت تطبیق تعهدات و مسؤولیت های افغانستان در انتقال اطلاعات مورد نیاز توافق نامه مربوطه.	۱۲،۴ الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کمیایوی و زباله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تاثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست.
وزارت تجارت و صنایع	۱۲،۶،۱ تعداد از شرکت های که از پایداری گزارش انتشار میکنند.	۱۲،۶ تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامیزی در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.
اکادمی علوم	۱۲.الف.۱ انجام تحقیقات علمی بمنظور حفاظت از محیط زیست، تولید انرژی پاک، افزایش تولیدات داخلی و رسیدن به خود کفایی	۱۲.الف جذب حمایت کشورهای توسعه یافته بمنظور تقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنولوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۲.ب.۱ تعداد پالیسی ها و استراتژی های گردشگری پایدار همراه با پلان های تطبیقی و ابزار های نظارتی آن.	۱۲.ب انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالزایی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن		
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۲،۱،۱ فیصدی انکشاف استراتژی ها و راه کار های کاهش خطرات و حوادث طبیعی در سطوح ولسوالی ها و محلات.	۱۲،۱ تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل خطرات اقلیمی و حوادث طبیعی.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۲،۲،۱ فیصدی پیشرفت در عرصه ایجاد یا عملی ساختن پالیسی/ استراتژی و یا برنامه جامع که سبب توانمند شدن افغانستان برای سازگاری با اثرات نامطلوب تغییرات آب و هوا میشود و همچنان سبب کاهش در انتشار گازهای گلخانه ای شده، به نحوی که تولید غذا را تهدید نکند. (به شمول برنامه سازگاری ملی NAP، سهم مشارکت ملی NDC، گزارش های ملی NC، گزارش تجدید شده دوساله BUR و غیره).	۱۲،۲ ادغام و شامل سازی اقدامات تغییر اقلیم در پالیسی ها و استراتژی های ملی.
هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity)		

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۱,۱ تناسب مساحت جنگلات از تمام اراضي کشور.	۱۵,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حفاظت، احیا و استفاده پایدار ایکوسیستم های آب شیرین (Fresh water) در سطح زمین و زیرزمین (inland) و خدمات آن ها، بخصوص جنگلات، ساحات مرطوب (wetland)، کوه ها و زمین های خشک (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه های بین المللی.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۲,۱ فیصدي پوشش جنگلات تحت مدیریت پایدار.	۱۵,۲ الی سال ۲۰۳۰، بهبود تطبیق مدیریت پایدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروژه قطع جنگلات. احیای دوباره و انکشاف جنگلات (afforestation).
وزارت انرژی و آب	۱۵,۳,۱ مساحت ساحاتیکه تحکیمات صورت میگیرد (مساحت اراضي تخریب شده توسط سیلاب نظر به مساحت کلی اراضي در مسیر دریا ها و مجراهای آبی با استفاده از تدابیر ساختمانی و غیر ساختمانی).	۱۵,۳ الی سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرایی شدن (desertification) زمین و احیاء خاک و زمین تخریب شده (degraded)، بشمول اراضي متاثر از خشکسالی و سیلاب، و تلاش برای رسیدن به جهان عاری از اراضي تخریب شده.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۴,۱ فیصدي ساحات مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی که تحت پوشش به عنوان مناطق حفاظت شده (protected areas). قرار گرفته اند.	۱۵,۴ الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ بشمول تنوع زیستی آنها بمنظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۵,۱ شاخص لست سرخ. (تهیه لست انواع حفاظت شده مطابق به معیارهای اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت یا IUCN).	۱۵,۵ اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats)، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاه و حیوانات که در معرض انقراض قرار دارند.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۷,۱ تناسب تجارت حیوانات وحشی و محصولات آنها که بطور غیرقانونی شکار و قاچاق شده اند.	۱۵,۷ اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۸,۱ تصویب قوانین ملی مربوط به جلوگیری و یا کنترل از مهاجم انواع مختلف بیگانهگان (Invasive alien species).	۱۵,۸ الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۹,۱ پیشرفت بطرف اهداف تعیین شده ملی مطابق به هدف دوم تنوع حیات Aichi پلان استراتیژیک برای تنوع حیات ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۰.	۱۵,۹ الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی در پلان های ملی و محلی، در پروژه های انکشافی و در استراتیژی کاهش فقر.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵.الف.۱ سهم کمک های انکشافی رسمی و مصارف عامه بالای استفاده پایدار تنوع حیات و ایکوسیستم ها.	۱۵.الف بسیج سازی و افزایش قابل توجه منابع مالی از تمام منبع ها برای حفظ و استفاده پایدار تنوع زیستی و ایکوسیستم ها.
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حسابه و همه شمول در تمام سطوح		
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۶،۱،۲ فیصدی مرگ ومیر ناشی از جنگ در هر صد هزار نفوس : ۱. ناشی از ماین های متعارف ۲. ناشی از مواد انفجاریه تعبیه شده با پلیت فشاری ۳. ناشی از مهمات باقیمانده از جنگ	۱۶،۱ کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و میر مرتبط به آن در همه جا.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۶،۱،۵ فیصدی پاکاری اراضی از ماین و مهمات منفجر نشده	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱۶،۲،۱ نسبت اطفال بین سنین ۱-۱۷ که مورد خشونت و شکنجه فیزیکی و یا روانی مراقبت کننده در ماه گذشته قرار گرفته باشند.	
وزارت عدلیه	۱۶،۲،۲ تعداد قربانیان قاچاق انسان در هر ۱۰۰ هزار جمعیت. به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۶،۲ پایان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده علیه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه
وزارت امور داخله	۱۶،۳،۱ تعداد افرادیکه مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند و به ارگان های زیربط مراجعه نموده باشند. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۶،۳ ارتقای (promote) حاکمیت قانون به سطح ملی و بین المللی و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.
وزارت امور داخله	۱۶،۳،۲ نسبت زندانیان بی سرنوشت بر مجموع زندانیان به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	
وزارت عدلیه	۱۶،۳،۳ تعداد مستفید شونده گان از مساعدتهای حقوقی جهت دسترسی به عدالت	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۱ ارزش پول های غیر قانونی داخل و خارج شده از کشور	۱۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جریان های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی؛ تقویت حصول و بازگشت دارایی های سرقت شده و مبارزه علیه تمام اشکال جرایم سازمان یافته.
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۲ نسبت سلاح های خورد و سبک که کشف و ضبط گردیده، مطابق به نورم های بین المللی و ابزار های قانونی ثبت و مورد پیگیری قرار میگيرد.	
لوی سارنوالی	۱۶,۵,۱ نسبت اشخاص که حد اقل با یکی از کارمندان رسمی در ارتباط بوده و در جریان یک سال گذشته به یکی از کارمندان دولتی رشوه داده و یا از نزدش رشوه خواسته شده است. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	۱۶,۵ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانی در تمام اشکال آن.
اداره امور	۱۶,۵,۳ فیصدی ثبت، تدقیق، بررسی و نشر دارایی های کارمندان عالی رتبه دولتی پیش بینی شده در قوانین نافذ کشور.	
وزارت امور خارجه	۱۶,۸,۱ نسبت عضویت و حق رای دهی افغانستان در نهاد های بین المللی. به تفکیک: ۱. نهاد های بین المللی	۱۶,۸ گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.
اداره مستقل ثبت و احوال نفوس	۱۶,۹,۱ تعداد تولدات ثبت شده.	۱۶,۹ الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، بشمول ثبت تولدات.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۱ تعداد موارد تأیید شده قتل، اختطاف، مفقودی اجباری، بازداشت خود سرانه و شکنجه ژورنالستان، کارمندان رسانه ها، اعضای اتحادیه تاجران و فعالین حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته.	۱۶,۱۰ حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین المللی
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۲ تعداد قوانین، مقررہ ها و پالیسی هایکه دسترسی عمومی را به اطلاعات تضمین می نمایند، اتخاذ و تطبیق گردیده اند	
وزارت امور داخله	۱۶.الف.۱ موجودیت نهادهای مستقل ملی حقوق بشر در مطابقت با قواعد شناخته شده پاریس.	۱۶.الف تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریسم و جرایم.
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی واحیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار		
وزارت مالیه	۱۷,۱,۱ نسبت عواید داخلی بر تولید ناخالص داخلی.	۱۷,۱ تقویت و بسیج سازی منابع داخلی، با استفاده از حمایت بین المللی

واحد رهبر	شاخص	تاریخیت
وزارت مالیه	۱۷,۱,۲ تناسب تمویل بودجه ملی از عواید ملی.	بمنظور ارتقای ظرفیت داخلی در جمع آوری مالیات و عواید.
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۳,۱ سهم سرمایه‌گذاری های مستقیم خارجی (FDI) از مجموع تولیدات ناخالص داخلی.	۱۷,۳ بسیج سازی منابع مالی اضافی برای کشور از منابع مختلف.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۱۷,۶,۲ فیصدی مشترکین انترنت ثابت برودباند در هر ۱۰۰ نفر مسکونی. به تفکیک ۱. سرعت	۱۷,۶ افزایش همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاری های سه جانبه منطقوی و بین المللی، جهت دسترسی به علوم ساینسی، تکنالوژی و نوآوری و افزایش شریک سازی معلومات به اساس شرایط توافق شده متقابل بشمول همانگی بهتر در میکانیزم های موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و میکانیزم تسهیل تکنالوژی جهانی.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۱۷,۸,۱ نسبت نفوس که از خدمات انترنت استفاده میکنند.	۱۷,۸ الی سال ۲۰۳۰، فعال سازی کامل بانک تکنالوژی (Technology bank) و ساینس، و میکانیزم های ظرفیت سازی جهت افزایش استفاده تکنالوژی بلخصوص تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی.
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۱۱,۱ سهم صادرات افغانستان در مجموع صادرات جهان.	۱۷,۱۱ الی سال ۲۰۳۰، افزایش صادرات کشور بلخصوص دوبرابر ساختن سهم صادرات کشور در صادرات جهانی.
وزارت مالیه	۱۷,۱۳,۱ تولید ناخالص داخلی (میلیارد دالر امریکایی)	۱۷,۱۳ تقویت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگی و انسجام پالیسی ها.
وزارت مالیه	۱۷,۱۷,۱ مقدار پول تخصیص شده به منظور مشارکت عامه - خصوصی (به میلیون دالر)	۱۷,۱۷ تشویق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصی و جامعه مدنی بر اساس تجارب و منابع استراتژی مشارکت.
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۱ نسبت شاخص های انکشاف پایدار که در سطح ملی به تفکیک جزئیات تولید شده، با مقاصد همخوانی داشته و در مطابقت با پرنسپ های اساسی احصاییه های رسمی قرار داشته باشد	۱۷,۱۸ الی سال ۲۰۲۰ تسریع حمایت های ارتقاء ظرفیت جهت افزایش سریع فراهم سازی ارقام با کیفیت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفکیک عاید، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیای و سایر مشخصات مرتبط به خصوصیات ملی
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۲ تعداد کشور های که قانون ملی احصاییه شان مشمول پرنسپ های اساسی احصاییه رسمی می باشد	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۱ ارزش دالری تمام منابع که برای ارتقای ظرفیت احصائیوی در کشور های روبه انکشاف تخصیص داده شده است.	۱۷,۱۹ الی سال ۲۰۳۰ تقویت ابتکارات موجود جهت انکشاف شیوه های که پیشرفت انکشاف پایدار را اندازه گیری کرده بتواند و متمم تولید ناخالص داخلی و ارتقای ظرفیت را در کشور های روبه انکشاف حمایت کند
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۲ نسبت کشور های که (الف) در ده سال گذشته حداقل یک سرشماری نفوس و مسکن را انجام داده اند، (ب) به ۱۰۰ فیصد ثبت تولدات و ۸۰ فیصد ثبت وفیات دست یافته اند.	

منابع و مآخذ:

- سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان (ALGS -- ۲۰۱۷) (اداره ملی احصائیه و معلومات سال ۱۳۹۵
- خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (NPPS) - وزارت مالیه افغانستان دسمبر ۲۰۱۶
- پروفایل ولایتی مالی و بودجه - ریاست بودجه ولایتی - وزارت مالیه افغانستان سال ۱۳۹۷
- خلاصه طرح های اقتصادی و ظرفیت موجود بالقوه ولایات - وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF) - وزارت اقتصاد و مالیه ۱۳۹۵-۱۴۰۰
- برگزیده شاخص های اقتصادی و انکشافی، وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- اهداف انکشاف پایدار افغانستان - وزارت اقتصاد (۲۰۳۰-۲۰۱۵)

منابع معلوماتی در سطح ولایت :

- ریاست زراعت ، مالداري و ابياري
- سكتور اقتصاد و رشد سكتور خصوصي
- ریاست احصائیه
- ریاست اطلاعات و فرهنگ
- ریاست انرژی و برق
- ریاست پوهنتون
- مستوفیت
- ریاست عدلیه
- ریاست مخابرات
- ریاست کار و امور اجتماعی
- ریاست اقوام و قبایل
- ریاست امور زنان
- ریاست معادن
- ریاست گمرکات
- ریاست انکشاف دهات
- ریاست حج و اوقاف

Development and printing of this Provincial Socio-Economic Profile is made possible through the support of USAID Initiative to Strengthen Local Administrations and in partnership with the Ministry of Economy. Contents of this documents are the sole responsibility of Government Islamic Republic of Afghanistan and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

تهیه و چاپ این رُخنامه اجتماعی-اقتصادی ولایتی با حمایت مالی و تخنیکی برنامه ابتکار تقویت ادارات محلی - اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) و در مشارکت به وزارت اقتصاد جمهوری اسلامی افغانستان صورت گرفته است. مسوولیت محتویات سند هذا از آن دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد و دیدگاه ادارات انکشاف بین المللی امریکا و دولت این کشور را منعکس نمی سازد.

وزارت اقتصاد

آدرس: چهارراهی انصاری، شهرنو، کابل افغانستان

ایمیل آدرس: info@moe.gov.af
شماره تماس: ۰۷۵۲۱۱۶۰۷۵

دینارستان اقتصاد و لایحه تبادلیسی

پروفایل

و لایحه تبادلیسی

دینارستان اقتصاد و لایحه تبادلیسی

پروفایل

و لایحه تبادلیسی

دینارستان اقتصاد و لایحه تبادلیسی

پروفایل

و لایحه تبادلیسی